

1478.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

U K A Z
O PROGLAŠENJU ZAKONA O ZDRAVLJU ŽIVOTINJA

Proglašavam Zakon o zdravlju životinja, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2026. godini, dana 1. juna 2026. godine.

Broj: 01-009/26-986/2
Podgorica, 8. jun 2026. godine

Predsjednik Crne Gore,
Jakov Milatović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2026. godini, dana 1. juna 2026. godine, donijela je

Z A K O N
O ZDRAVLJU ŽIVOTINJA

DIO PRVI
OSNOVNE ODREDBE

Glava I
PREDMET, CILJ I ZNAČENJE IZRAZA

Predmet

Član 1

Ovim zakonom utvrđuju se pravila za prevenciju i kontrolu bolesti životinja koje su prenosive na životinje i/ili na ljude.

Cilj

Član 2

(1) Pravila iz člana 1 ovog zakona obezbjeđuju:

- 1) određivanje prioriteta i kategorizaciju bolesti i utvrđivanje odgovornosti za zdravlje životinja (Dio prvi: čl. 1 do 18 ovog zakona);
- 2) rano otkrivanje, prijavljivanje i izvještavanje o pojavi bolesti, nadzor, programe iskorjenjivanja i status „slobodan od bolesti” (Dio drugi: čl. 19 do 39 ovog zakona);
- 3) podizanje javne svijesti o bolesti (nivo znanja i obavještenosti), stanje spremnosti za bolest i kontrolu bolesti(Dio treći: čl. 40 do 74 ovog zakona);

4) registraciju i odobravanje objekata i prevoznika, premještanje i sledljivost životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla (Dio četvrti: čl. 75 do 147 i Dio peti: 148 do 198; i Dio sedmi: čl. 210 do 214 i 217 do 221 ovog zakona);

5) unos životinja, reproduktivnog materijala, proizvoda životinjskog porijekla i ostalih proizvoda na teritoriju Crne Gore i izvoz pošiljaka životinja, proizvoda životinjskog porijekla i ostalih proizvoda sa teritorije Crne Gore (Dio šesti: čl. 199 do 209; i Dio sedmi: čl. 210 do 212 i 217 do 221 ovog zakona);

6) nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca (Dio sedmi: čl. 210 do 221 ovog zakona);

7) hitne mjere koje se preduzimaju u slučaju vanrednih (hitnih) situacija vezano za bolesti (Dio osmi: čl. 222 do 225 ovog zakona).

(2) Pravilima iz člana 1 ovog zakona:

1) cilj je da se obezbijedi:

a) unapređenje zdravlja životinja kao podrška razvoju održive poljoprivredne proizvodnje i ribarstva;

b) efikasno funkcionisanje tržišta;

c) smanjenje štetnog uticaja na zdravlje životinja, javno zdravlje i životnu sredinu: od određenih bolesti i mjera preduzetih za prevenciju i kontrolu bolesti;

2) uzimaju se u obzir:

– odnos između zdravlja životinja i: javnog zdravlja; životne sredine, uključujući biodiverzitet i vrijedne genetske resurse, kao i uticaj klimatskih promjena; bezbjednost hrane i hrane za životinje; dobrobit životinja, uključujući lišavanje bola, stresa ili patnje; antimikrobne rezistencije; dostupnost dovoljnih količina hrane;

– ekonomske, socijalne, kulturne i ekološke posljedice koje proizlaze iz primjene mjera za kontrolu i prevenciju bolesti;

– relevantni međunarodni standardi.

Primjena zakona

Član 3

(1) Ovaj zakon primjenjuje se na:

1) držane i divlje životinje;

2) reproduktivni materijal;

3) proizvode životinjskog porijekla;

4) nusproizvode životinjskog porijekla i dobijene proizvode, ne isključujući primjenu zahtjeva iz posebnih propisa kojima se uređuje oblast nusproizvoda životinjskog porijekla i dobijenih proizvoda;

5) postrojenja (objekte), prevozna sredstva, opremu, materijal i puteve infekcije, povezane ili potencijalno povezane sa širenjem prenosivih bolesti životinja.

(2) Ovaj zakon primjenjuje se na prenosive bolesti, uključujući zoonoze, ne isključujući primjenu posebnih propisa o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama za zdravlje; o sprječavanju, kontroli i iskorjenjivanju određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija; o praćenju zoonoza i uzročnika zoonoza; i o kontroli salmonele i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom.

Područje primjene Dijela četvrtog, petog, šestog i sedmog

Član 4

(1) Dio četvrti Glava I do VII (čl. 75 do 147 ovog zakona) primjenjuje se na:

1) kopnene životinje i životinje koje nijesu kopnene, ali koje mogu prenijeti bolesti koje ugrožavaju zdravlje kopnenih životinja;

- 2) reproduktivni materijal od kopnenih životinja;
- 3) proizvode životinjskog porijekla od kopnenih životinja.
- (2) Dio peti (čl. 149 do 197 ovog zakona) primjenjuje se na:
  - 1) vodene životinje i životinje koje nijesu vodene životinje, ali koje mogu prenijeti bolesti koje ugrožavaju zdravlje vodenih životinja;
  - 2) proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja.
- (3) Dio peti (član 198 ovog zakona) primjenjuje se na:
  - 1) druge životinje;
  - 2) reproduktivni materijal i proizvode životinjskog porijekla od ostalih životinja iz tačke 1 ovog stava.
- (4) Dio četvrti i Dio šesti ovog zakona ne primjenjuju se na nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca iz stava 6 ovog člana niti na nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca unutar Crne Gore.
- (5) Premještanje kućnih ljubimaca, osim nekomercijalnog premještanja, mora biti u skladu sa zahtjevima za zdravlje životinja, utvrđenim u Dijelu četvrtom i šestom ovog zakona.
- (6) Dio sedmi ovog zakona primjenjuje se samo na nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca koja su u skladu sa zahtjevima utvrđenima u čl. 211 i 212 ovog zakona o maksimalnom broju životinja koje mogu pratiti vlasnika i maksimalnom broju dana koji prođu između premještanja vlasnika i premještanja životinje.

Značenje izraza

Član 5

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **životinje** su kičmenjaci i beskičmenjaci;
- 2) **kopnene životinje** su ptice, kopneni sisari, pčele i bumbari;
- 3) **vodne životinje** su životinje u svim životnim fazama, uključujući ikru, mliječ i gamete, sljedećih vrsta:
  - a) ribe iz natklase Agnatha i klase Chondrichthyes, Sarcopterygii i Actinopterygii;
  - b) vodeni mekušci koji pripadaju kolu Mollusca;
  - c) vodeni rakovi koji pripadaju podkolu Crustacea;
- 4) **ostale životinje** su životinje vrsta koje ne spadaju u definiciju kopnenih ili vodenih životinja;
- 5) **držane životinje** su životinje koje drže ljudi, a u slučaju vodenih životinja, životinje akvakulture;
- 6) **akvakultura** je držanje vodenih životinja gdje životinje ostaju vlasništvo jednog ili više fizičkih ili pravnih lica, tokom faza uzgoja ili kultivacije, sve do, i uključujući sakupljanje, a isključujući izlov ili sakupljanje divljih vodenih životinja za potrebe ishrane ljudi, koje se privremeno drže do klanja, bez hrane;
- 7) **životinje akvakulture** su sve vodene životinje iz akvakulture;
- 8) **divlje životinje** su životinje koje nijesu držane životinje;
- 9) **živina** su ptice koje se uzgajaju ili drže u zatočeništvu radi:
  - a) proizvodnje:
    - mesa;
    - konzumnih jaja;
    - ostalih proizvoda;
  - b) obnavljanja populacije divljih ptica;
  - c) uzgoja ptica koje se koriste za proizvodnju iz podtač. a i b ove tačke;

10) **ptice u zatočeništvu** su sve ptice, osim živine, koje se drže u zatočeništvu iz bilo kog razloga osim onih navedenih u tački 9 ovog člana, uključujući one koje se drže za izložbe, trke, sajmove, takmičenja, uzgoj ili prodaju;

11) **kućni ljubimac** je životinja, koja se drži u privatne nekomercijalne svrhe, sljedećih vrsta:

a) Dio A: psi (*Canis lupus familiaris*); mačke (*Felis silvestris catus*); pitomi tvorovi (*Mustela putorius furo*);

b) Dio B: beskičmenjaci (osim pčela, mekušaca iz kola *Mollusca* i rakova iz podkola *Crustacea*); ukrasne vodene životinje; vodozemci; gmizavci; ptice: primjerci vrsta ptica osim kokošaka, ćuraka, biserki, pataka, gusaka, prepelica, golubova, fazana, jarebica i bezgrebenki/ratita (*Ratitae*); sisara: glodara i zečeva koji nijesu namijenjeni proizvodnji hrane;

12) **držalac kućnog ljubimca** je fizičko lice koje drži kućnog ljubimca, uključujući vlasnika kućnog ljubimca;

13) **vlasnik kućnog ljubimca** je fizičko lice koje je navedeno kao vlasnik u identifikacionom dokumentu u skladu s odredbama ovog zakona; iz člana 213 tačka 3, člana 214 stav 2 tačka 3, člana 215 stav 1 tačka 3; i člana 216 stav 2 tačka 3 ovog zakona;

14) **nekomercijalno premještanje** je svako premještanje kućnog ljubimca u pratnji vlasnika, i koje:

a) nema za cilj prodaju ili drugi oblik prenosa vlasništva nad kućnim ljubimcem; i

b) dio je kretanja vlasnika kućnog ljubimca:

- bilo pod njegovom direktnom odgovornošću; ili

- pod odgovornošću ovlašćenog lica, u slučajevima kada je kućni ljubimac fizički odvojen od vlasnika;

15) **ovlašćeno lice** je svako fizičko lice kojeg je vlasnik kućnog ljubimca pismeno ovlastio za nekomercijalno premještanje kućnog ljubimca u ime vlasnika kućnog ljubimca;

16) **bolest** je pojava infekcije i/ili infestacije kod životinja, sa ili bez kliničkih ili patoloških manifestacija (znakova), izazvana sa jednim ili više uzročnika bolesti;

17) **uzročnik bolesti** je patogen koji se prenosi na životinje ili ljude, a koji može izazvati bolest kod životinja;

18) **bolesti sa liste** su bolesti iz člana 6 stav 1 ovog zakona;

19) **profil bolesti** su kriterijumi bolesti iz člana 8 stav 1 tačka 1 ovog zakona;

20) **vrste sa liste** je vrsta životinje ili više vrsta životinja sa liste u skladu sa članom 9 stav 3 ovog zakona, ili u slučaju bolesti u nastajanju, vrsta životinje ili više vrsta životinja koje ispunjavaju kriterijume za vrste sa liste iz člana 8 stav 3 ovog zakona;

21) **opasnost** je uzročnik bolesti ili stanje životinje ili proizvoda, koji može da ima štetan uticaj na zdravlje ljudi ili životinja;

22) **rizik** je vjerovatnoća pojave i vjerovatni obim bioloških i ekonomskih posljedica negativnog uticaja na zdravlje životinja ili na javno zdravlje;

23) **biosigurnost** je zbir fizičkih mjera i mjera za upravljanje osmišljenih za smanjenje rizika od unošenja, razvoja i širenja bolesti na, iz i unutar:

a) populacije životinja, ili

b) objekta, zone, kompartmenta, prevoznog sredstva ili drugih objekata, prostora ili lokacija;

24) **subjekat** je svako fizičko ili pravno lice koje je odgovorno za životinju ili proizvod, privremeno ili stalno, osim držaoca kućnih ljubimaca i veterinara;

25) **prevoznik** je subjekat koji prevozi životinje za svoj račun ili za račun drugog lica;

26) **stručno lice za rad sa životinjama** je fizičko ili pravno lice čija profesionalna aktivnost uključuje životinje ili proizvode, osim subjekta ili veterinara;

27) **objekat** je bilo koji prostor, struktura ili, u slučaju držanja i uzgoja na otvorenom prostoru, bilo koje okruženje ili mjesto, na kome su privremeno ili trajno smještene držane životinje ili reproduktivni materijal, osim:

- a) domaćinstava u kojima se nalaze kućni ljubimci;
- b) veterinarskih organizacija;

28) **reproduktivni materijali** su:

- a) sjeme, jajne ćelije i embrioni namijenjeni za vještačku reprodukciju;
- b) jaja za priplod;

29) **proizvodi životinjskog porijekla** su:

- a) hrana životinjskog porijekla, uključujući med i krv;
- b) žive školjke, živi bodljokošci, živi plaštaši i živi morski puževi namijenjeni za ishranu ljudi; i
- c) ostale životinje koje nijesu navedene u podtački b ove tačke, a koje se dostavljaju žive krajnjem potrošaču radi pripreme;

30) **nusproizvodi životinjskog porijekla** su cijela tijela ili djelovi tijela životinja, proizvodi životinjskog porijekla ili drugi proizvodi dobijeni od životinja, koji nijesu namijenjeni za ishranu ljudi, osim reproduktivnog materijala;

31) **dobijeni proizvodi** su proizvodi dobijeni postupkom obrade, transformacije, odnosno prerade nusproizvoda životinjskog porijekla;

32) **proizvodi** su:

- a) reproduktivni materijal;
- b) proizvodi životinjskog porijekla;
- c) nusproizvodi životinjskog porijekla i dobijeni proizvodi;

33) **službena kontrola** je svaki oblik kontrole koji se sprovodi u skladu sa propisom kojim se uređuje službena kontrola u oblasti zdravlja životinja;

34) **zdravstveni status** je status u pogledu bolesti sa liste, relevantan za određenu vrstu sa liste, s obzirom na:

- a) životinju;
- b) životinje unutar:
  - epidemiološke jedinice;
  - objekta;
  - zone;
  - kompartenta;
  - Crne Gore;
  - države članice Evropske unije (u daljem tekstu: države članice);
  - državu koja nije članica Evropske unije (u daljem tekstu: treća država)

ili teritorija te države.

35) **zona** je:

a) za kopnene životinje, područje Crne Gore, države članice, treće države ili područja tih država sa preciznim geografskim razgraničenjem, sa subpopulacijom životinja određenog zdravstvenog statusa u odnosu na određenu bolest ili određene bolesti koje podliježu odgovarajućem nadzoru, kontroli bolesti i biosigurnosnim mjerama;

b) za vodene životinje, jedinstveni hidrološki sistem sa posebnim zdravstvenim statusom u odnosu na određenu bolest ili više određenih bolesti, koji čini područje na koje se odnosi jedno od sljedećeg:

- vodeni sliv od izvora riječnog toka do ušća ili jezera;
- više od jednog vodenog sliva;
- dio sliva od izvora riječnog toka do barijere koja sprječava unošenje određene bolesti ili više bolesti;
- dio priobalnog područja sa preciznim geografskim razgraničenjem;

- estuar sa preciznim geografskim razgraničenjem;

36) **vodeni sliv** je područje ili basen kopna oivičen prirodnim karakteristikama kao što su brda ili planine, u koje se ulivaju sve površinske vode;

37) **kompartment** je subpopulacija životinja u jednom ili više objekata, a u slučaju vodenih životinja, u jednom ili više objekata akvakulture, pod zajedničkim sistemom upravljanja biosigurnosnim mjerama, sa posebnim zdravstvenim statusom u odnosu na određenu bolest ili određene bolesti, koje su predmet odgovarajućih mjera nadzora, kontrole bolesti i biosigurnosnih mjera;

38) **karantin** je držanje životinja u izolaciji na način da ne dolaze u direktan ili indirektan kontakt sa životinjama van epidemiološke jedinice, radi njihovog posmatranja određeno vrijeme, a ako je potrebno, testiranja i liječenja, a u cilju sprječavanja širenja jedne ili više određenih bolesti;

39) **epidemiološka jedinica** je grupa životinja sa istom vjerovatnoćom izlaganja uzročniku bolesti;

40) **izbijanje bolesti** je službeno potvrđena pojava jedne ili više bolesti sa liste ili bolesti u nastajanju kod jedne ili više životinja u objektu ili na drugom mjestu gdje se nalaze ili drže životinje;

41) **zona ograničenja** je zona u kojoj se primjenjuje ograničenje kretanja određenih životinja ili proizvoda, kao i druge mjere za kontrolu bolesti, a u cilju sprječavanja širenja određene bolesti u područja na kojima se ne primjenjuju ograničenja; zona ograničenja može, kada je relevantno, uključivati zaštitnu i zonu nadzora;

42) **zaštitna zona** uključuje mjesto izbijanja bolesti i zonu oko mjesta izbijanja bolesti, gdje se primjenjuju mjere kontrole radi sprječavanja širenja bolesti iz te zone;

43) **zona nadzora** je zona koja je uspostavljena oko zaštitne zone i u kojoj se primjenjuju mjere suzbijanja bolesti radi sprječavanja širenja bolesti iz zaštitne zone;

44) **jaja za priplod** su jaja živine ili ptica u zatočeništvu, namijenjena za inkubaciju;

45) **ungulati** su kopitari i papkari iz:

- reda *Perissodactyla* (familija *Equidae*, rod/vrsta *Equus spp.*; familija *Tapiridae*, rod/vrsta *Tapirus spp.*; familija *Rhinocerotidae*, rod/vrsta *Ceratotherium spp.*, *Dicerorhinus spp.*, *Diceros spp.*, *Rhinoceros spp.*);

- reda *Artiodactyla* (familija *Antilocapridae*, rod/vrsta *Antilocapra ssp.*; familija *Bovidae*, rod/vrsta *Addax ssp.*, *Aepyceros ssp.*, *Alcelaphus ssp.*, *Ammelaphus ssp.*, *Ammodorcas ssp.*, *Ammotragus ssp.*, *Antidorcas ssp.*, *Antilope ssp.*, *Arbitragus ssp.*, *Beatragus ssp.*, *Bison ssp.*, *Bos ssp.* (uključujući *Bibos*, *Novibos*, *Poephagus*), *Boselaphus ssp.*, *Bubalus ssp.* (uključujući *Anoa*), *Budorcas ssp.*, *Capra ssp.*, *Cephalophus ssp.*, *Connochaetes ssp.*, *Damaliscus ssp.* (uključujući *Beatragus*), *Dorcatragus ssp.*, *Eudorcas ssp.*, *Gazella ssp.*, *Hemitragus ssp.*, *Hippotragus ssp.*, *Kobus ssp.*, *Litocranius ssp.*, *Madoqua ssp.*, *Naemorhedus ssp.* (uključujući *Nemorhaedus* i *Capricornis*), *Nanger ssp.*, *Neotragus ssp.*, *Nilgiritragus ssp.*, *Oreamnos ssp.*, *Oreotragus ssp.*, *Oryx ssp.*, *Ourebia ssp.*, *Ovibos ssp.*, *Ovis ssp.*, *Pantholops ssp.*, *Philantomba ssp.*, *Pelea ssp.*, *Procapra ssp.*, *Pseudois ssp.*, *Pseudoryx ssp.*, *Raphicerus ssp.*, *Redunca ssp.*, *Rupicapra ssp.*, *Saiga ssp.*, *Sigmoceros–Alcelaphus ssp.*, *Strepticerus ssp.*, *Sylvicapra ssp.*, *Syncerus ssp.*, *Taurotragus ssp.*, *Tetracerus ssp.*, *Tragelaphus ssp.* (uključujući *Boocerus*); familija *Camelidae*, rod/vrsta *Camelus ssp.*, *Lama ssp.*, *Vicugna ssp.*; familija *Cervidae*, rod/vrsta *Alces ssp.*, *Axis–Hyalaphus ssp.*, *Blastocerus ssp.*, *Capreolus ssp.*, *Cervus ssp.*, *Dama ssp.*, *Elaphodus ssp.*, *Elaphurus ssp.*, *Hippocamelus ssp.*, *Hydropotes ssp.*, *Mazama ssp.*, *Megamuntiacus ssp.*, *Muntiacus ssp.*, *Odocoileus ssp.*, *Ozotoceros ssp.*, *Przewalskium ssp.*, *Pudu ssp.*, *Rangifer ssp.*, *Rucervus ssp.*, *Rusa ssp.*); familija *Giraffidae*, rod/vrsta *Giraffa ssp.*, *Okapia ssp.*; familija *Hippopotamidae*, rod/vrsta *Hexaprotodon–Choeropsis ssp.*, *Hippopotamus ssp.*; familija *Moschidae*, rod/vrsta *Moschus ssp.*; familija *Suidae*,

rod/vrsta *Babyrousa ssp.*, *Hylochoerus ssp.*, *Phacochoerus ssp.*, *Porcula ssp.*, *Potamochoerus ssp.*, *Sus ssp.*; *familija Tayassuidae*, rod/vrsta *Catagonus ssp.*, *Pecari–Tayassu ssp.*; *familija Tragulidae*, rod/vrsta *Hyemoschus ssp.*, *Tragulus–Moschiola ssp.*); i - reda *Proboscidea* (*familija Elephantidae*, rod/vrsta *Elephas ssp.*, *Loxodonta ssp.*);

46) **objekat za reproduktivni materijal** je za:

- a) sjeme: objekat gdje se sjeme sakuplja, proizvodi, obrađuje ili čuva;
- b) jajne ćelije i embrione: grupa stručnjaka ili struktura koju nadgleda veterinar obučen za sakupljanje, proizvodnju, preradu i skladištenje jajnih ćelija i embriona;
- c) jaja za priplod: inkubatorska stanica;

47) **inkubatorska stanica** je objekat gdje se sakupljaju, skladište, inkubiraju i izliježu jaja za snabdijevanje:

- a) jajima za inkubaciju;
- b) jednodnevnim pilićima ili podmlatkom drugih vrsta;

48) **zatvoreni objekat** je bilo koji stalni, geografski ograničeni objekat, izgrađen na dobrovoljnoj osnovi i koji je odobren za premještanje životinja:

- a) gdje se životinje drže ili uzgajaju za potrebe izložbi, u obrazovne svrhe, u svrhu očuvanja vrsta ili naučna istraživanja;
- b) gdje su životinje zatvorene i odvojene od okoline; i
- c) gdje životinje podliježu zdravstvenom nadzoru i biosigurnosnim mjerama;

49) **postupak okupljanja** je okupljanje (grupisanje) držanih kopnenih životinja iz više objekata za period kraći od propisanog perioda boravka za određenu vrstu životinja;

50) **period boravka** je minimalni period potreban da bi se obezbijedilo da životinja koja je uvedena u objekat nije nižeg zdravstvenog statusa od životinja u tom objektu;

51) **TRACES** je platforma Evropske komisije za digitalnu sertifikaciju i upravljanje za sve sanitarne i fitosanitarne zahtjeve, koja podržava promet životinja i roba, a koja je integrisana u sistem za upravljanje informacijama za službene kontrole (IMSOC) u skladu sa Uredbom (EU) 2017/625 Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. marta 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se obezbjeđuje primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja;

52) **objekat koji posluje hranom**, odobren za kontrolu bolesti vodenih životinja je objekat u poslovanju hranom odobren u skladu sa članom 154 ovog zakona;

53) **službeni veterinar** je veterinar kojeg imenuje organ uprave nadležan za poslove veterinarstva, bilo kao svog zaposlenog ili u drugom svojstvu, koji ima odgovarajuće kvalifikacije za sprovođenje službene kontrole i drugih službenih aktivnosti u skladu sa propisom kojim se uređuju službene kontrole;

54) **službeni veterinar iz države članice ili treće države** je veterinar iz države članice EU ili treće države ekvivalentan službenom veterinaru iz tačke 53 ovog člana;

55) **nadležni organ** je:

- organ uprave nadležan za zdravlje životinja i organizaciju službenih kontrola i drugih službenih aktivnosti u oblasti zaštite zdravlja životinja (u daljem tekstu: Uprava) u skladu sa ovim zakonom i propisom kojim se uređuju službene kontrole;

56) **nadležni organ države članice ili treće države** je organ države članice EU ili treće države ekvivalentan nadležnom organu iz tačke 55 ovog člana;

57) **WOAH** je Svjetska organizacija za zdravlje životinja.

Glava II

LISTA BOLESTI, BOLESTI U NASTAJANJU I VRSTE ŽIVOTINJA SA LISTE

Stavljanje bolesti na listu bolesti

Član 6

(1) Posebni zahtjevi za prevenciju i kontrolu bolesti propisani ovim zakonom, primjenjuju se na:

1) sljedeće bolesti:

- slinavku i šap;
- klasičnu kugu svinja;
- afričku kugu svinja;
- visoko patogenu avijarnu influencu;
- afričku kugu konja; i

2) druge bolesti sa liste iz člana 226 stav 1 tačka 2 ovog zakona koja je usklađena sa odgovarajućom listom bolesti Evropske komisije.

(2) Organ državne uprave nadležan za zdravlje životinja (u daljem tekstu: Ministarstvo) može, osim bolesti navedenih u stavu 1 ovog člana na listu bolesti uvrstiti i bolesti životinja čije je sprječavanje i kontrola od interesa za Crnu Goru, u skladu s kriterijumima iz stava 3 ovog člana i člana 8 ovog zakona, i treba redovno da vrši reviziju liste sa dodavanjem novih bolesti u svjetlu novih značajnih naučnih podataka i uklanjanje sa liste bolesti koje više ne ispunjavaju kriterijuma iz stava 3 ovog člana.

(3) Bolest iz stava 2 ovog člana može se uvrstiti na listu ako je sprovedena procjena iz člana 8 ovog zakona i ako je utvrđeno da su ispunjeni:

1) svi navedeni kriterijumi i to:

- a) naučni dokazi ukazuju da je bolest prenosiva;
- b) postoje vrste životinja koje su prijemčive ili su prenosiooci (vektori) i rezervoari bolesti;
- c) bolest uzrokuje negativne posljedice za zdravlje životinja ili predstavlja rizik po javno zdravlje zbog svog zoonotskog karaktera;
- d) dostupni su dijagnostički alati za bolest; i
- e) mjere za ublažavanje rizika i, prema potrebi, za nadzor bolesti, su efikasne i srazmjerne rizicima koje bolest predstavlja; i

2) najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- a) bolest uzrokuje ili može da uzrokuje značajne negativne posljedice za zdravlje životinja ili, predstavlja ili može da predstavlja značajan rizik za javno zdravlje zbog svog zoonotskog karaktera;
- b) uzročnik bolesti razvio je otpornost na liječenje što predstavlja značajnu opasnost za javno zdravlje i/ili zdravlje životinja;
- c) bolest uzrokuje ili može da uzrokuje značajan negativan ekonomski uticaj na poljoprivredu ili ribarstvo;
- d) bolest ima potencijal da stvori krizu ili bi se uzročnik bolesti mogao koristiti u svrhu bioterorizma; ili
- e) bolest ima ili može da ima značajan negativan uticaj na životnu sredinu, uključujući biodiverzitet.

(4) Za bolesti iz stava 2 ovog člana Uprava predlaže mjere za njihovo sprječavanje i kontrolu kao i vrste životinja na koje se te mjere primjenjuju.

(5) Ministarstvo, na predlog Uprave, donosi naredbu kojom se, u skladu sa st. 2 i 4 ovog člana, određuje lista bolesti, programi nadzora i iskorjenjivanja kao i mjere za sprječavanje i kontrolu bolesti iz stava 2 ovog člana kao i vrste životinja na koje se te mjere primjenjuju.

(6) Mjere iz stava 5 ovog člana mogu uključivati i zone ograničenja, obavezne veterinarske preglede, mjere kontrole bolesti u zoni ograničenja i druge mjere za kontrolu i iskorjenjivanje bolesti.

(7) Mjere u slučaju sumnje ili potvrde bolesti sa liste iz stava 5 ovoga člana kao i mjere određene naredbom iz stava 5 ovog člana rješenjem naređuje službeni veterinar.

Bolesti u nastajanju

Član 7

(1) Pravila za prevenciju i kontrolu bolesti primjenjuju se na bolesti u nastajanju u skladu sa ovim zakonom.

(2) Bolest u nastajanju podrazumijeva bolest koja se ne nalazi na listi bolesti iz člana 6 ovog zakona, a ispunjava kriterijume za uključivanje na listu bolesti iz člana 6 stav 4 ovog zakona, i:

- 1) rezultat je evolucije ili promjene postojećeg uzročnika bolesti;
- 2) radi se o poznatoj bolesti koja se proširila na novo geografsko područje, vrstu ili populaciju;
- 3) prvi put se dijagnostikuje u Crnoj Gori, susjednim državama ili/i državama članicama; ili
- 4) uzrokovana je neprepoznatim ili prethodno neprepoznatim uzročnikom bolesti.

(3) Subjekti su dužni da sprovode naređene mjere iz člana 226 st. 3 i 4 ovog zakona kao i mjere određene kriznim planom iz člana 40 ovog zakona.

Parametri za procjenu za stavljanje bolesti na listu

Član 8

Procjena utvrđivanja može li se bolest uvrstiti na listu iz člana 6 stav 2 ovog zakona sprovodi se na osnovu sljedećih parametara:

1) profil bolesti, koji sadrži sljedeće:

- vrste prijemčivih životinja;
- stope morbiditeta i mortaliteta u populaciji životinja;
- zoonotski karakter bolesti;
- otpornost na liječenje, uključujući antimikrobnu rezistenciju;
- zadržavanje (perzistentnost) bolesti u populaciji životinja ili u životnoj sredini;
- puteve i brzinu prenosa bolesti između životinja i, kada je primjenjivo, između životinja i ljudi;

- odsustvo ili prisustvo i rasprostranjenost bolesti u Crnoj Gori i, ako bolest nije prisutna u Crnoj Gori, rizik od njenog unošenja u Crnu Goru;

- postojanje alata za dijagnostiku i kontrolu bolesti;

2) uticaj bolesti na:

- poljoprivrednu proizvodnju i ribarstvo, kao i druge dijelove privrede, u pogledu nivoa prisustva bolesti, gubitaka u proizvodnji zbog bolesti; ostalih gubitaka;

- zdravlja ljudi u pogledu prenosivosti između životinja i ljudi; prenosivosti između ljudi, ozbiljnosti oblika bolesti kod ljudi, dostupnosti efikasne prevencije ili liječenja ljudi;

- dobrobit životinja;
- biodiverzitet i životnu sredinu;

3) potencijal da bolest izazove kriznu situaciju i bude upotrebljena u bioterorizmu;

4) izvodljivost, dostupnost i efikasnost sljedećih mjera za prevenciju i kontrolu

bolesti:

- dijagnostički alati i kapaciteti;
- vakcinacija;

- medicinsko liječenje;
  - biosigurnosne mjere;
  - ograničenje kretanja životinja i proizvoda;
  - usmrćivanje životinja;
  - odlaganje trupova i drugih nusproizvoda životinjskog porijekla;
- 5) uticaj mjera za prevenciju i kontrolu bolesti, u smislu:
- direktnih i indirektnih troškova za pogođene sektore i privredu u cjelini;
  - društvenog prihvatanja;
  - dobrobiti pogođenih subpopulacija držanih i divljih životinja;
  - životne sredine i biodiverziteta.

Stavljanje na listu vrsta životinja

Član 9

(1) Posebna pravila za bolesti sa liste utvrđena ovim zakonom, primjenjuju se na određene vrste životinja i grupe vrsta životinja koje predstavljaju značajan rizik za širenje određenih bolesti sa liste.

(2) Vrste životinja i grupe vrsta životinja određuju se na osnovu sljedećih kriterijuma:

- 1) prijemčivost rizične populacije životinja;
- 2) trajanje perioda inkubacije i infekcije za te životinje;
- 3) sposobnost životinja da prenose te specifične bolesti.

(3) Ministarstvo utvrđuje listu vrsta životinja i grupe vrsta životinja iz stava 2 ovog člana koja je usklađena sa odgovarajućom listom bolesti Evropske komisije.

(4) Ministarstvo, na predlog Uprave, može da doda na listu vrste životinja ili grupe vrsta životinja pod uslovom da su pogođene ili ako predstavljaju rizik za širenje određene bolesti sa liste kada su:

- 1) prijemčive na određenu bolest sa liste ili naučni dokazi ukazuju da je takva prijemčivost vjerovatna; ili
- 2) prenosioci (vektori) ili rezervoari za tu bolest, ili naučni dokazi ukazuju da je takva njihova uloga vjerovatna.

(5) Ministarstvo uklanja sa liste iz st. 3 i 4 ovog člana vrste životinja ili grupe vrsta životinja kada:

- 1) je određena bolest sa liste, a koja je u vezi sa vrstom životinja ili grupom vrste životinja sa liste, uklonjena sa liste bolesti od strane Evropske komisije ili na predlog Uprave; ili
- 2) naučni dokazi ukazuju da vrsta ili grupa vrste životinja više ne ispunjava kriterijume iz stava 4 ovoga člana.

Pravila za prevenciju i kontrolu bolesti koji se primjenjuju na različite kategorije bolesti sa liste

Član 10

(1) Pravila za prevenciju i kontrolu bolesti primjenjuju se na bolesti sa liste u zavisnosti od kategorije bolesti:

- 1) za bolesti koje se po pravilu ne pojavljaju u Crnoj Gori i za koje se moraju preduzeti mjere iskorjenjivanja bez odlaganja po utvrđivanju bolesti (u daljem tekstu: bolesti kategorije A), primjenjuju se, ako je relevantno:
  - pravila za jačanje svijesti o bolesti i spremnosti za bolest, utvrđena u čl. 40 do 44 ovog zakona;
  - mjere za kontrolu bolesti, utvrđene u čl. 46 do 62 ovog zakona; i

- pravila za kompartmentalizaciju, iz člana 35 stav 1 ovog zakona; i
- mjere iz tačke 2 ovog člana, prema potrebi, kao i mjere iz tač. 4 i 5 ovog člana, ako je relevantno;

2) za bolesti za koje se mora sprovoditi kontrola sa ciljem iskorjenjivanja (u daljem tekstu: bolesti kategorije B) primjenjuju se, prema potrebi:

- pravila za programe obaveznog iskorjenjivanja iz člana 29 stav 1 ovog zakona;
- pravila za status zemlje i zone „slobodan od bolesti” iz člana 34 ovog zakona;
- pravila za kompartmentalizaciju iz člana 35 stav 2 ovog zakona;
- mjere za kontrolu bolesti iz čl. 63 do 66, čl. 68 do 70 i čl. 72 i 74 ovog zakona,

i

- mjere iz tač. 4 i 5 ovog člana, ako je relevantno;

3) za bolesti koje mogu biti od značaja za Crnu Goru i za koje je potrebno sprovesti mjere kako bi se spriječilo njihovo dalje širenje (u daljem tekstu: bolesti kategorije C) primjenjuju se, ako je relevantno:

- pravila za dobrovoljno iskorjenjivanje iz člana 29 stav 2 ovog zakona;
- pravila za status zemlje i zone „slobodan od bolesti” iz člana 34 ovog zakona;
- pravila za kompartmentalizaciju, iz člana 35 stav 2 ovog zakona;
- mjere za kontrolu bolesti, iz čl. 67, 68, 69, 71, 73 i 74 ovog zakona, i
- mjere iz tač. 4 i 5 ovog člana, ako je relevantno;

4) za bolesti za koje je potrebno sprovesti mjere kako bi se spriječilo njihovo širenje, uslijed njihovog unosa ili kretanja (u daljem tekstu: bolesti kategorije D), primjenjuju se, ako je relevantno:

- pravila za premještanje unutar teritorije Crne Gore i država članica (u daljem tekstu: druge države), utvrđena u čl. 108 do 145 ovog zakona, čl. 165 do 196 ovog zakona čl. 213 do 216 ovog zakona; i
- pravila za unos u Crnu Goru i iz Crne Gore, utvrđena u čl. 199 do 209 ovog zakona;

5) za bolesti za koje postoji potreba za nadzorom na teritoriju Crne Gore (u daljem tekstu: bolesti kategorije E), primjenjuju se, ako je relevantno:

- pravila za prijavljivanje i izvještavanje, utvrđena u čl. 19 do 22 ovog zakona;

i

- pravila za nadzor, utvrđena u čl. 24 do 28 ovog zakona.

(2) Bolesti sa liste kategorije A, B i C, takođe se smatraju bolestima sa liste u skladu sa stavom 1 tačka 4 ovog člana (bolesti kategorije D) kao i bolesti kategorije E, ako se rizik koji ta bolest predstavlja može efikasno i proporcionalno da ublaži mjerama koje se odnose na premještanja životinja i proizvoda.

(3) Bolesti sa liste kategorije A, B i C, takođe se smatraju bolestima sa liste u skladu sa stavom 1 tačka 5 ovog člana (bolesti kategorije E).

(4) Ministarstvo će, na predlog Uprave, donijeti odluku o uspostavljanju programa za iskorjenjivanje bolesti kategorije C s ciljem sticanja statusa zemlje slobodne od ovih bolesti.

(5) Ministarstvo mijenja primjenu pravila za sprečavanje i kontrolu bolesti iz člana 226 stav 6 tačka 1 ovog zakona ako određena bolest više ne ispunjava kriterijume iz člana 226 stav 6 tačka 2 ovog zakona, a uzimajući u obzir novodostupne značajne naučne podatke.

(6) U slučaju neodložnih hitnih razloga u odnosu na bolest sa liste koja predstavlja novi rizik sa veoma značajnim uticajem, Ministarstvo naređuje hitne mjere.

Glava III ODGOVORNOSTI ZA ZDRAVLJE ŽIVOTINJA

Odgovornost za zdravlje životinja i biosigurnosne mjere

Član 11

(1) Subjekti:

- 1) u pogledu životinja i proizvoda za koje su odgovorni, odgovorni su za:
  - a) zdravlje životinja;
  - b) racionalnu i odgovornu upotrebu (prudent and responsible use) veterinarskih lijekova, ne isključujući ulogu i odgovornost veterinara;
  - c) smanjenje rizika od širenja bolesti na najmanju moguću mjeru;
  - d) dobru uzgojnu praksu;

2) kada je primjenjivo, preduzimaju takve biosigurnosne mjere za životinje i proizvode za koje su odgovorni, koje su primjerene:

- a) za odgovarajuće vrste i kategorije držanih životinja i proizvoda;
- b) vrstu proizvodnje i
- c) povezane rizike, uzimajući u obzir:
  - geografski položaj i klimatske uslove; i
  - lokalne okolnosti i prakse;

3) kada je primjenjivo, za preduzimanje biosigurnosnih mjera koje se odnose na divlje životinje.

(2) Stručno lice za rad sa životinjama u okviru profesionalne aktivnosti sa životinjama i proizvodima, dužno je da preduzima mjere kako bi se rizik od širenja bolesti sveo na najmanju moguću mjeru.

(3) Stav 1 tačka 1 ovog člana primjenjuje se i na držaoca kućnih ljubimaca.

(4) Biosigurnosne mjere iz stava 1 tačka 2 ovog člana, sprovode se prema potrebi

kao:

1) mjere fizičke zaštite koje mogu da uključe:

a) zatvaranje, ograđivanje, pokrivanje krovova, postavljanje mreža, prema potrebi;

b) čišćenje, dezinfekciju i suzbijanje insekata i glodara;

c) u slučaju vodenih životinja, gdje je primjenjivo:

- mjere u vezi sa snabdjevanjem i ispuštanjem vode;

- prirodne ili vještačke barijere okolnih vodotokova koje sprječavaju vodene životinje da uđu ili napuste objekat, uključujući mjere protiv poplava ili infiltracije vode iz okolnih vodotokova;

2) mjere za upravljanje koje mogu da uključe:

a) procedure za ulazak i izlazak iz objekta za životinje, proizvode, vozila i lica;

b) procedure za upotrebu opreme;

c) uslove za premještanje zasnovane na riziku;

d) uslove za uvođenje životinja ili proizvoda u objekat;

e) karantin, izolaciju ili odvajanje novouvedenih ili bolesnih životinja;

f) sistem za bezbjedno odlaganje uginulih životinja i drugih nusproizvoda životinjskog porijekla.

(5) Subjekti, stručna lica za rad sa životinjama i držaoci kućnih ljubimaca dužni su da saraduju sa veterinarima, službenim veterinarima i Upravom u primjeni mjera za prevenciju i kontrolu bolesti utvrđenih ovim zakonom.

Znanje o zdravlju životinja

Član 12

(1) Subjekti i stručna lica koji rade sa životinjama dužni su da imaju odgovarajuće znanje o:

- 1) bolestima životinja, uključujući one koje se prenose na ljude;
- 2) principima biosigurnosti;
- 3) interakciji između zdravlja životinja, dobrobiti životinja i zdravlja ljudi;
- 4) dobroj uzgojnoj praksi za vrste držanih životinja o kojima brine;
- 5) otpornosti na liječenje, uključujući antimikrobnu rezistenciju i posljedice rezistencije.

(2) Sadržaj i nivo znanja subjekta i stručnih lica koji rade sa životinjama, u skladu sa stavom 1 ovog člana, zavisi od:

- 1) vrste i kategorije držanih životinja ili proizvoda pod njihovom odgovornošću i prirodi njihovih profesionalnih aktivnosti;
- 2) vrste proizvodnje;
- 3) zadataka koje izvršavaju.

(3) Subjekat i stručno lice koje radi sa životinjama stiču znanja iz stava 1 ovog člana na jedan od sljedećih načina:

- 1) profesionalnim iskustvom ili obukama;
- 2) postojećim programima u poljoprivrednom ili sektoru ribarstva iz oblasti zdravlja životinja;
- 3) formalnim obrazovanjem;
- 4) drugim stečenim iskustvom ili obukama koja rezultiraju istim nivoom znanja iz tač. 1, 2 ili 3 ovog stava.

(4) Subjekat koji prodaje ili na drugi način prenosi vlasništvo budućem držaocu kućnih ljubimaca dužan je da pruži osnovne podatke u vezi sa odredbama iz stava 1 ovog člana, koje se odnose na kućnog ljubimca.

(5) Ministarstvo i Uprava učestvuju i pružaju stručnu pomoć u donošenju relevantnih programa iz područja poljoprivrede, akvakulture ili formalnog obrazovanja kojima se podstiču subjekti i stručnjaci za životinje na sticanje, održavanje i unapređenje odgovarajućeg znanja iz stava 1 ovog člana.

(6) Uprava redovno sprovodi aktivnosti kojima podstiče operatere i osobe koje dolaze u kontakt sa životinjama i vlasnike kućnih ljubimaca da steknu, održe i unaprijede odgovarajuće znanje o zdravlju životinja, kao što su: priprema i učešće u programima osposobljavanja; priprema online sadržaja; priprema i distribucija informativnog materijala (letci, brošure, medijske kampanje itd.).

(7) Za sprovođenje programa iz člana 226 stav 8 ovog zakona Ministarstvo može da ovlasti pravno lice u skladu sa zakonom.

(8) Fizička lica koja imaju završenu najmanje srednju stručnu spremu veterinarskog ili stočarskog smjera nijesu dužna da učestvuju u programima osposobljavanja iz člana 226 stav 8 ovog zakona.

Odgovornost veterinaru i stručnjaka za zdravlje vodenih životinja

Član 13

(1) Veterinar, pri obavljanju svojih aktivnosti koje spadaju u područje primjene ovog zakona, dužan da:

- 1) preduzima sve odgovarajuće mjere za sprječavanje unošenja, razvoja i širenja bolesti;
- 2) preduzima mjere za rano otkrivanje bolesti sprovođenjem pravilne dijagnostike i diferencijalne dijagnostike u cilju potvrđivanja ili isključivanja bolesti;

3) aktivno učestvuje u:

- podizanju svijesti o zdravlju životinja i interakciji između zdravlja životinja, dobrobiti životinja i zdravlja ljudi;
- prevenciji bolesti;
- ranom otkrivanju bolesti i brzom odgovoru na bolest;
- podizanju svijesti o otpornosti na liječenje, uključujući antimikrobnu rezistenciju i posljedice rezistencije;

4) saraduje sa službenim veterinarima, Upravom, subjektima, stručnim licima za rad sa životinjama, i držaocima kućnih ljubimaca u primjeni mjera prevencije i kontrole bolesti utvrđenih ovim zakonom.

(2) Ako u pojedinim područjima na teritoriji Crne Gore nije moguće obezbijediti dovoljan broj veterinarima za sprovođenje poslova u vezi akvatičnih životinja, u skladu sa ovim zakonom, Uprava može da ovlasti stručnjake za zdravlje akvatičnih životinja za obavljanje tih poslova.

(3) Na ovlašćene stručnjake iz člana 226 stav 9 ovog zakona i stava 2 ovog člana primjenjuje se stav 1 ovog člana.

(4) Veterinar i stručnjak za zdravlje vodenih životinja dužni su da održavaju i razvijaju svoje stručne sposobnosti u oblastima rada u skladu sa ovim zakonom.

Nadležnosti i odgovornosti

Član 14

(1) Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) obezbjeđuje da Uprava posjeduje odgovarajuće kapacitete za preduzimanje neophodnih i odgovarajućih mjera i sprovođenje aktivnosti predviđenih ovim zakonom, i to:

1) kvalifikovano osoblje, postrojenja, opremu, finansijska sredstva i efikasnu organizaciju na cijeloj teritoriji Crne Gore;

2) laboratorije sa kvalifikovanim osobljem, objektima, opremom i finansijskim sredstvima potrebnim za obezbjeđivanje brze i tačne dijagnostike i diferencijalne dijagnostike bolesti sa liste i bolesti u nastajanju;

3) dovoljno obučene veterinare za obavljanje poslova iz člana 13 ovog zakona.

(2) Nadležni organ za sprovođenje ovog zakona, kao i drugih propisa donesenih na osnovu ovog zakona je Uprava.

(3) Ministarstvo donosi propise za sprovođenje ovog zakona, programe obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja, posebne programe nadzora i kontrole bolesti, programe praćenja zoonoza, programe kontrole salmonela, i obavlja druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

(4) Uprava u sprovođenju ovog zakona obavlja upravne i sa njima povezane stručne poslove koji se odnose na:

1) usklađivanje, praćenje i izvršavanje poslova u oblasti zdravlja životinja;

2) predlaganje i sprovođenje veterinarskih mjera za prevenciju i kontrolu zaraznih bolesti životinja i usklađivanje njihovog sprovođenja;

3) registraciju i odobravanje objekata u skladu sa ovim zakonom;

4) sprovođenje službenih kontrola u oblasti zdravlja životinja, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuju službene kontrole;

5) sprovođenje međunarodnih konvencija, ugovora i sporazuma iz oblasti zdravlja životinja i razmjenu informacija sa organima državne uprave, organima uprave i drugim organizacijama, ustanovama, subjektima i drugim zainteresovanim licima koja obavljaju poslove u oblasti zdravlja životinja.

6) učešće u radu međunarodnih organizacija u oblasti zdravlja životinja;

7) izvještavanje Vlade i Evropske komisije o pitanjima iz oblasti zdravlja životinja;

8) pripremanje izvještaja, analiza, informacija i drugih materijala u vezi sa pojavom i širenjem zaraznih bolesti životinja, u skladu sa propisima, međunarodnim ugovorima i sporazumima iz oblasti zdravlja životinja;

9) vršenje analize rizika kao procesa koji se sastoji od procjene rizika, upravljanja rizikom i obavještanja o riziku, radi postizanja visokog nivoa zaštite javnog zdravlja, zdravlja životinja i životne sredine, osim u slučajevima kada to nije primjereno okolnostima ili prirodni mjere;

10) organizovanje sprovođenja višegodišnjeg i godišnjeg nadzora nad заразним bolestima životinja, u skladu sa procjenom rizika;

11) izdavanje stručnih instrukcija i uputstava;

12) obavještanje država članica i trećih zemalja o zadržavanju pošiljki živih životinja i proizvoda od životinja zbog sumnje na prisustvo ili prisustva zaraznih bolesti životinja/ili neispunjavanja propisanih veterinarskih zahtjeva i drugih neusaglašenosti;

13) ograničavanje ili zabranu uvoza u Crnu Goru ili tranzita pojedinih pošiljki živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla;

14) određivanje granica zaštitne zone i zone ograničenja;

15) uspostavljanje i vođenje registra i evidencija životinja, gazdistava i objekata, i drugih registara i evidencija u skladu sa ovim zakonom;

16) izradu i ažuriranje izvještaja o kretanju zaraznih bolesti životinja koje podliježu obavezi prijavljivanja;

17) obavještanje o pojavi i širenju zaraznih bolesti u Crnoj Gori, koje podliježu obavezi prijavljivanja u skladu sa ovim zakonom; i

18) druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

(5) U sprovođenju posebnih stručnih poslova u oblasti zdravlja životinja mogu učestvovati javne ustanove sa posebnim kompetencijama iz oblasti veterinarstva i zdravlja životinja.

(6) U sprovođenju poslova u oblasti zdravlja životinja mogu učestvovati i pravna lica sa posebnim kompetencijama iz oblasti veterinarstva i zdravlja životinja i koja ispunjavaju uslove javnog konkursa koji sprovodi Uprava.

Povjeravanje (delegiranje) službenih aktivnosti

Član 15

(1) Uprava može da delegira jednu ili više aktivnosti veterinarima koji nijesu službeni veterinari, i to:

1) primjenu mjera programa iskorjenjivanja bolesti u skladu sa članom 31 ovog zakona;

2) podrška Upravi u sprovođenju nadzora, u skladu sa članom 26 ovog zakona i/ili sa programima nadzora u skladu sa članom 28 ovog zakona;

3) aktivnosti vezano za:

a) podizanje svijesti o bolesti, spremnosti za bolest i kontrolu bolesti, iz čl. 40 do 74 (Dio treći) ovog zakona, a u vezi sa:

- aktivnostima uzorkovanja i sprovođenjem istraživanja i učešćem u epidemiološkim ispitivanjima, u skladu sa članom 47, članom 48 stav 1 tač. 2 do 6 i čl. 50, 64, 65, 70 i 71 ovog zakona i propisima donesenim na osnovu ovog zakona, u slučaju da postoji sumnja na prisustvo bolesti;

- sprovođenjem aktivnosti u vezi sa mjerama za suzbijanje bolesti u slučaju izbijanja bolesti, u vezi sa čl. 54 stav 1, članom 57 stav 1 tač. 1, 2, 5, 6, članom 61 stav

1 ovog zakona, čl. 70 i 71, članom 72 st. 1 i 2 i i propisa donesenih na osnovu ovog zakona,

- sprovođenjem hitne vakcinacije u skladu sa članom 60;

b) registraciju, odobravanje, sledljivost i premještanje, iz čl. 75 do 198 (Dio četvrti i Dio peti) ovog zakona;

c) izdavanje i popunjavanje identifikacionog dokumenata za kućne ljubimce u skladu sa članom 213 tačka 3 ovog zakona, članom 214 stav 2 tačka 3, članom 215 stav 1 i članom 216 stav 2 tačka 3 ovog zakona;

d) primjenu i korišćenje sredstava za identifikaciju u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 1 podtačka b ovog zakona; i

e) druge delegirane poslove, uzimajući u obzir prirodu tih poslova i međunarodne standarde.

(2) Uprava može da ovlasti fizička ili pravna lica za obavljanje aktivnosti iz stava 1, tač. 1 i 2, i tačka 3 podtač. a, b, i d ovog člana za posebno utvrđene aktivnosti za koje ta lica imaju dovoljno odgovarajućeg znanja.

(3) Na ovlašćena lica iz stava 2 ovog člana primjenjuju se odredbe iz stava 1 ovog člana i odgovornosti utvrđene članom 13 ovog zakona.

(4) Poslovi iz stava 1 ovog člana se povjeravaju (delegiraju) u skladu sa odredbama ovog zakona i posebnog propisa o službenim kontrolama.

(5) Ministarstvo može, osim aktivnosti iz stava 1 ovog člana da propiše i druge aktivnosti koje mogu biti delegirane veterinarima kao i uslove za delegiranje, uzimajući u obzir prirodu aktivnosti i relevantne međunarodne standarde.

Informisanje javnosti

Član 16

(1) U slučaju sumnje da životinje ili proizvodi koji potiču sa ili koji ulaze na teritoriju Crne Gore, mogu da predstavljaju ozbiljan rizik za zdravlje ljudi ili životinja, Uprava preduzima odgovarajuće aktivnosti da javnost obavjesti o prirodi rizika i preduzetim mjerama ili mjerama koje će se preduzeti radi sprječavanja ili kontrole rizika, uzimajući u obzir prirodu, ozbiljnost i obim tog rizika i javni interes za informisanje.

(2) Uprava informacije iz stava 1 ovog člana objavljuje na svojim internet stranicama i, po potrebi, u sredstvima javnog informisanja.

(3) U slučaju iz stava 1 ovog člana, Uprava je dužna da obavijesti i organe državne uprave nadležne za poslove zdravlja, stočarstva, zaštitu životne sredine i organe za vanredne situacije i civilnu bezbjednost o riziku i preduzetim mjerama ili mjerama koje će se preduzeti radi sprječavanja ili kontrole rizika, uzimajući u obzir prirodu, ozbiljnost i obim tog rizika.

(4) Uprava je dužna da na propisani način prijavi pojavu bolesti koja podliježe obavezi prijavljivanja Evropskoj komisiji i Svjetskoj organizaciji za zdravlje životinja (WOAH).

(5) Službeni veterinar nadležan za područje na kojem postoji sumnja ili je potvrđena zoonoza dužan je da obavijesti nadležnu zdravstvenu ustanovu o toj sumnji ili postojanju zoonoze.

Obaveze laboratorija, objekata i drugih fizičkih i pravnih lica koji rukuju uzročnicima bolesti, vakcinama i drugim biološkim proizvodima

Član 17

(1) Laboratorije, objekti i druga fizička ili pravna lica koja rukuju uzročnicima bolesti, vakcinama i drugim biološkim proizvodima, uzimajući u obzir sve relevantne međunarodne standarde, dužni su da:

1) sprovode odgovarajuće biosigurnosne mjere, mjere biološke bezbjednosti i bioograničenja u cilju sprječavanja širenja odnosno njihovog naknadnog kontakta sa

životinjama van laboratorija ili drugog objekta u kojem se rukuje uzročnicima bolesti u te svrhe;

2) obezbijede premještanje uzročnika bolesti, vakcina i drugih bioloških proizvoda između laboratorija i drugih objekata na način da ne predstavljaju rizik za širenje bolesti sa liste i bolesti u nastajanju.

(2) Laboratorije su dužne da usklade prikupljanje uzoraka, tehnike, validacije i tumačenja dijagnostičkih metoda za potrebe nadzora:

1) sa posebnim propisima donesenim u skladu sa ovim zakonom i propisom kojim su uređene službene kontrole i relevantnim podacima i smjernicama koje su dostupne na internet stranicama referentnih laboratorija Evropske unije i Evropske Komisije;

2) ako nijesu obuhvaćeni propisima iz tačke 1 ovog stava, sa podacima i smjernicama iz tačke 1 ovog stava, sa prikupljanjem uzoraka, tehnikama, validacijom i tumačenjem dijagnostičkih metoda utvrđenima u važećem Priručniku o dijagnostičkim testovima i vakcinama za kopnene životinje WOAHA (Priručnik za kopnene životinje) ili u važećem Priručniku o dijagnostičkim testovima za akvatične životinje WOAHA (Priručnik za akvatične životinje);

3) a ako nijesu obuhvaćeni tač. 1 i 2 ovog stava, sa metodama koje su u skladu sa relevantnim nacionalnim pravilima ili, ako takva pravila ne postoje, relevantne metode koje su razvile ili ih preporučuju nacionalne referentne laboratorije koje su validirane u skladu s međunarodno prihvaćenim naučnim protokolima; ili relevantne metode koje su razvijene i validirane međulaboratorijskim ili intralaboratorijskim studijama validacije metoda u skladu sa međunarodno prihvaćenim naučnim protokolima; ili kada su hitno potrebne laboratorijske analize, ispitivanja ili dijagnostikovanje i ne postoji ni jedna od metoda iz tač. 1, 2 i 3 ovog stava, relevantna nacionalna referentna laboratorija ili, ako nacionalna referentna laboratorija ne postoji, bilo koja druga službena laboratorija do validacije odgovarajuće metode u skladu s međunarodno prihvaćenim naučnim protokolima može da upotrebljava metode koje nijesu navedene u tač. 1, 2 i 3 ovog stava.

Laboratorije za zdravlje životinja

Član 18

(1) Službene laboratorije za zdravlje životinja i nacionalne referentne laboratorije za zdravlje životinja u obavljanju svojih zadataka i odgovornosti dužne su da sarađuju sa mrežom laboratorija Evropske unije za zdravlje životinja.

(2) Laboratorije iz stava 1 ovog člana sarađuju pod koordinacijom referentnih laboratorija Evropske unije kako bi se obezbjedilo da nadzor, prijavljivanje i izvještavanje o bolestima, programi iskorjenjivanja, definicija statusa „slobodan od bolesti” i premještanje životinja i proizvoda u Crnoj Gori i njihov unos u zemlju i izvoz u treću zemlju ili područje zasniva na najsavremenijim, utemeljenim i pouzdanim laboratorijskim analizama, testiranjima i dijagnozama.

(3) Rezultati i izvještaji koje izdaju službene laboratorije podliježu principima profesionalne tajne i povjerljivosti kao i obavezi obavještavanja Uprave, bez obzira na fizičko ili pravno lice koje je zatražilo laboratorijske analize, testove ili dijagnostiku.

(4) U slučaju da službena laboratorija u Crnoj Gori sprovodi dijagnostičke analize na uzorcima životinja porijeklom iz druge države, službena laboratorija obavještava nadležni organ države iz koje uzorci potiču:

1) odmah o svim rezultatima koji ukazuju na sumnju ili potvrdu bolesti sa liste kategorije A;

2) bez nepotrebnog odlaganja, o rezultatima koji upućuju na sumnju ili potvrdu bolesti sa liste kategorije E, osim bolesti sa liste kategorije A.

(5) Laboratorija iz stava 4 ovog člana je dužna da istovremeno obavjesti i Upravu o svim rezultatima iz stava 4 ovog člana.

(6) Laboratorije iz stava 1 ovog člana sarađuju i sa drugim međunarodnim laboratorijama za zdravlje životinja.

DIO DRUGI

PRIJAVLJIVANJE I IZVJEŠTAVANJE O BOLESTIMA, NADZOR, PROGRAMI ISKORJENJIVANJA, STATUS „SLOBODAN OD BOLESTI“

Glava I

PRIJAVLJIVANJE I IZVJEŠTAVANJE O BOLESTI

Prijavljivanje bolesti

Član 19

(1) Subjekti i drugo fizičko ili pravno lice dužni su da prijave ovlašćenom veterinaru ili službenom veterinaru:

1) bez odlaganja, u slučaju da postoje razlozi za sumnju na prisustvo bolesti kod životinja sa liste kategorije A, ili kada se utvrdi prisustvo te bolesti kod životinja;

2) što je prije moguće, u slučaju da postoje razlozi za sumnju na prisustvo bolesti kod životinja sa liste kategorije E, osim onih iz kategorije A, ili kada se utvrdi prisustvo te bolesti kod životinja;

3) o abnormalnom (neuobičajenom) mortalitetu i drugim znacima ozbiljne bolesti ili značajnom smanjenju stope proizvodnje sa neutvrđenim uzrokom, radi dalje istrage, uključujući uzimanje uzoraka za laboratorijski pregled kada situacija to zahtjeva.

(2) Ministarstvo propisuje kriterijume za utvrđivanje postojanja okolnosti koje zahtijevaju prijavu iz stava 1 tačka 3 ovog člana, kao i detaljna pravila za daljnju istragu iz stava 1 tačka 3 ovog člana.

Prijavljivanje bolesti Evropskoj komisiji, državama članicama, susjednim zemljama i WOAHA

Član 20

(1) Uprava bez odlaganja obavještava Evropsku komisiju, države članice, susjedne zemlje o pojavi bolesti sa liste kategorije E, za koje je potrebno prijavljivanje bez odlaganja, odnosno bolesti koje pripadaju i bolestima sa liste kategorije A, kako bi se obezbijedilo pravovremeno sprovođenje neophodnih mjera upravljanja rizikom, uzimajući u obzir profil bolesti.

(2) Prilikom prijavljivanja bolesti iz stava 1 ovog člana dostavljaju se podaci o izbijanju bolesti i to o:

1) uzročniku bolesti i, prema potrebi, podtipu;

2) relevantnom datumu, posebno datumu sumnje i potvrde izbijanja bolesti;

3) tipu izbijanja bolesti i mjestu izbijanja bolesti;

4) povezanim slučajevima izbijanja bolesti;

5) životinjama pogođenim izbijanjem bolesti;

6) svim mjerama za suzbijanje bolesti preduzetim u vezi sa izbijanjem bolesti;

7) mogućem ili poznatom porijeklu bolesti;

8) metodama za dijagnostiku bolesti.

(3) Uprava obavještava i WOAHA o pojavi bolesti u skladu sa pravilima za prijavu bolesti WOAHA-a.

Izvještavanje

Član 21

(1) Uprava prikuplja i dostavlja podatke o bolestima sa liste kategorije E za koje:

1) se ne zahtijeva prijava bez odlaganja o izbijanju bolesti iz člana 20 stav 1 ovog zakona;

2) se zahtijeva prijava bez odlaganja o izbijanju bolesti iz člana 20 stav 1 ovog zakona, ali je potrebno dostaviti dodatne podatke i to o:

- nadzoru u skladu sa pravilima utvrđenim propisom iz člana 28 ovog zakona;
- programu iskorjenjivanja u skladu sa pravilima utvrđenim propisom iz člana

33 ovog zakona.

(2) Izvještaji iz stava 1 ovog člana sadrže podatke o:

1) utvrđivanju bolesti sa liste iz stava 1 ovog člana;

2) rezultatima nadzora, kada je potrebno, u skladu sa pravilima donesenim u skladu sa članom 28 stav 4 tačka 1 podtačka d alineja 2, i tačka 2 podtačka b alineja 2 ovog zakona;

3) rezultatima programa nadzora kada je to potrebno u skladu sa članom 28 stav 3 ovog zakona i pravilima donesenim u skladu sa članom 28 stav 4 tačka 1 podtačka d alineja 2, i tačka 2 podtačka b alineja 2 ovog zakona;

4) programe iskorjenjivanja, kada je to potrebno u skladu sa članom 33 ovog zakona i pravilima donesenim u skladu sa članom 33 stav 3 ovog zakona; i

5) dodatne zahtjeve za izvještavanje iz ovog stava.

(3) Ministarstvo propisuje dodatne uslove kojima se dopunjuju uslovi iz stava 2 ovog člana u pogledu izvještavanja o programima nadzora i iskorjenjivanja, kada je to potrebno radi obezbjeđivanja efikasne primjene pravila o prevenciji i kontroli bolesti utvrđenih ovim zakonom.

Regioni za prijavljivanje i izvještavanje

Član 22

Regioni za prijavljivanje i izvještavanje u Crnoj Gori su jedinice lokalne samouprave.

Informacioni sistem za prijavljivanje i izvještavanje o bolestima

Član 23

(1) Uprava uspostavlja i upravlja informacionim sistemom prijavljivanja i izvještavanja o bolestima i drugim informacijama iz čl. 20 i 21 ovog zakona, koji je sastavni dio Veterinarskog informacionog sistema (u daljem tekstu: VIS).

(2) Prijavljivanje i izvještavanje Evropskoj komisiji Uprava je dužna da sprovodi putem Informacionog sistema za bolesti životinja (Animal Disease Information System; u daljem tekstu: ADIS) kojeg je uspostavila i s kojim upravlja Evropska komisija.

(3) Ministarstvo propisuje bliža pravila za primjenu čl. 19 do 22 ovog zakona o:

1) bolestima kategorije E relevantnim za obavještavanje o izbijanjima i informacijama koje Uprava treba da dostavlja za obavještavanje i izvještavanje u pogledu otkrivanja bolesti kategorije E;

2) rokovima i učestalosti obavještavanja i izvještavanja o bolestima;

3) formatu i postupku izvještavanja Evropske komisije o rezultatima programa nadzora u Crnoj Gori kao i informacijama, formatu i postupku za izvještavanje Evropske komisije i ostalih država članica o rezultatima programa iskorjenjivanja;

4) formatu i strukturi podataka iz tač. 1 i 3 ovog stava koji se unose u ADIS;

5) popisu regiona obavještavanja i izvještavanja;

6) formatu i postupku za dostavljanje informacija o programima nadzora Evropskoj komisiji i ostalim državama članicama;

7) zahtjevima u pogledu informacija, formata i postupaka u vezi s podnošenjem nacrta obaveznih i neobaveznih programa iskorjenjivanja Evropskoj komisiji na odobrenje i u vezi s pokazateljima uspješnosti potrebnim za ocjenu efikasnosti primjene tih programa kao i formatima i postupcima za podnošenje zahtjeva za priznavanje statusa „slobodan od bolesti” cijelom državnom području Crne Gore ili zonama i kompartmentima i za razmjenu informacija između država članica i Evropske komisije o državama članicama ili njihovim zonama i kompartmentima koji su slobodni od bolesti;

8) postupcima za korištenje ADIS-a.

(4) Uprava uspostavlja informacijski sistem za prijavljivanje i izvještavanje koji se povezuje s ADIS-om.

Glava II NADZOR

Obaveza subjekta u pogledu nadzora

Član 24

U cilju utvrđivanja prisustva bolesti sa liste, kao i bolesti u nastajanju, subjekat je dužan da prati:

- 1) zdravlje i ponašanje životinja za koje je odgovoran;
- 2) promjene u proizvodnim parametrima u objektima, kod životinja ili reproduktivnog materijala za koje je odgovoran, a za koje može postojati sumnja da su uzrokovani bolestima sa liste ili bolestima u nastajanju;
- 3) abnormalne mortalitete i druge znake ozbiljnih bolesti kod životinja za koje je odgovoran.

Veterinarska posjeta povezana sa zdravljem životinja

Član 25

(1) Subjektat je dužan da u objektima za koje je odgovoran omogući posjetu veterinaru radi veterinarske posjete objekata, kada je to potrebno, u skladu sa rizikom, a uzimajući u obzir:

- 1) vrstu objekta;
- 2) vrstu i kategorije životinja držanih u objektu;
- 3) epidemiološku situaciju u zoni ili regionu u pogledu bolesti sa liste i bolesti u nastajanju na koje su životinje u objektu prijemčive;
- 4) bilo koji drugi relevantan nadzor ili službene kontrole kojima podliježu držane životinje i vrsta objekta.

(2) Veterinarska posjeta vezana za zdravlje životinja iz stava 1 ovog člana sprovodi se učestalošću koja je proporcionalna rizicima koje predstavlja taj objekat.

(3) Posjeta iz stava 1 ovog člana može biti dio posjete veterinaru koja se sprovodi u druge svrhe.

(4) Veterinarska posjeta iz stava 1 ovog člana sprovodi se u svrhu prevencije bolesti, posebno:

1) pružanjem savjeta subjektu o biosigurnosnim mjerama i drugim pitanjima od značaja za zdravlje životinja, relevantnih za vrstu objekta i vrste i kategorije životinja držanih u objektu;

2) utvrđivanjem i prikupljanjem podataka o znakovima koji ukazuju na pojavu bolesti sa liste ili bolesti u nastajanju.

(5) Uprava određuje učestalost veterinarskih posjeta u skladu sa procjenom rizika prema kriterijumima iz stava 1 ovog člana.

(6) Minimalne zahtjeve potrebne za ujednačeno sprovođenje veterinarskih posjeta, učestalost, rokove, način obezbjeđivanja sredstava i finansiranje veterinarskih posjeta u području zdravlja životinja propisuje Ministarstvo.

Obaveza sprovođenja nadzora

Član 26

(1) Uprava je dužna da uspostavi i sprovodi nadzor radi utvrđivanja prisustva bolesti sa liste kategorije E i relevantnih bolesti u nastajanju.

(2) Nadzor iz stava 1 ovog člana se uspostavlja na način da obezbijedi blagovremeno otkrivanje prisustva bolesti iz stava 1 ovog člana, putem prikupljanja, poređenja i analize relevantnih podataka koje se odnose na situaciju za tu bolest.

(3) Uprava, kad god je to moguće i odgovarajuće, koristi rezultate nadzora koje sprovode subjekti kao i podatke prikupljene tokom veterinarske posjete povezane sa zdravljem životinja u skladu sa čl. 24 i 25 ovog zakona.

(4) Uprava obezbjeđuje da se nadzor iz stava 1 ovog člana sprovodi u skladu sa zahtjevima iz člana 27 i pravilima propisanim članom 28 stav 4 ovog zakona.

(5) Uprava obezbjeđuje da se podaci prikupljeni nadzorom iz stava 1 ovog člana koriste na efektivan i efikasan način.

(6) Subjekat je dužan da omogući sprovođenje nadzora iz stava 1 ovog člana.

(7) Subjekti su, osim odredbi iz člana 11 ovoga zakona, dužni da, za sprovođenje nadzora iz stava 1 ovog člana, obezbijede:

1) nesmetan i siguran pristup životinjama pod njihovom odgovornošću što uključuje njihovo prikupljanje, ograničavanje kretanja i zadržavanje;

2) tehničku pomoć za sigurno i ekonomično sprovođenje nadzora; i

3) sve potrebne informacije i evidencije relevantne za dati nadzor.

(8) Pravila za nadzor i programe iz stava 1 ovoga člana, ciljanu populaciju životinja, sprovođenje, rokove, mjere kontrole bolesti, način obezbjeđivanja sredstava i finansiranje naredbom propisuje Ministarstvo.

(9) Osim nadzora bolesti iz stava 1 ovog člana, Uprava je dužna da uspostavi i sprovodi nadzor radi utvrđivanja prisustva drugih bolesti za koje postoje posebni zahtjevi za nadzor u skladu sa posebnim propisima.

(10) Pravila za nadzor i programe iz stava 9 ovoga člana, ciljanu populaciju životinja, sprovođenje, rokove, mjere kontrole bolesti, način obezbjeđivanja sredstava i finansiranje naredbom propisuje Ministarstvo.

(11) Nadzor iz st. 8 i 10 ovog člana uključuje:

1) sistematsko praćenje zdravstvenog stanja životinja;

2) sprovođenje istraživanja radi blagovremenog utvrđivanja prisustva, suzbijanja i iskorenjivanja određenih bolesti sa liste ili bolesti u nastajanju;

3) proučavanje epizootičkih uslova;

4) veterinarske posjete objektima prema procjeni rizika koju predstavlja svaki objekat, kada je to potrebno;

5) pripremu epidemioloških studija i procjena rizika za unošenje i prenos bolesti sa liste i bolesti u nastajanju; i

6) drugih mjera i aktivnosti, ako je to potrebno.

Metodologija, učestalost i intenzitet nadzora

Član 27

Način organizovanja nadzora, sredstva, dijagnostičke metode, učestalost, intenzitet, ciljana populacija životinja i procedure uzorkovanja u okviru nadzora iz člana 26 ovog zakona, moraju da budu odgovarajuće i proporcionalne ciljevima nadzora, uzimajući u obzir:

- 1) profil bolesti;
- 2) povezane/uključene faktore rizika;
- 3) zdravstveni status:
  - zemlje, zone ili kompartmenta u kojem se sprovodi nadzor;
  - zemalja koje graniče sa, ili iz kojih životinje i proizvodi ulaze na teritoriju Crne

Gore;

4) nadzor koji sprovode subjekti u skladu sa članom 24 ovog zakona, uključujući rezultate veterinarske posjete povezane sa zdravljem životinja iz člana 25 ovog zakona.

Posebni programi nadzora

Član 28

(1) Uprava uspostavlja i sprovodi nadzor iz člana 26 stav 1 ovog zakona, kroz programe nadzora ako je bolest relevantna za Crnu Goru na osnovu kriterijuma iz stava 4 tačka 1 podtačka c ovog člana.

(2) U slučaju uspostavljanja i sprovođenja programa nadzora iz st. 1 i 2 ovog člana, program nadzora dostavlja se Evropskoj komisiji.

(3) Uprava izrađuje redovne izvještaje o rezultatima sprovođenja programa nadzora iz st. 1 i 2 ovog člana i dostavlja ih Evropskoj komisiji.

(4) Ministarstvo propisuje:

1) bliža pravila koja se odnose na:

a) način organizovanja nadzora, sredstva, dijagnostičke metode, učestalost, intenzitet, ciljanu populaciju životinja i proceduru uzorkovanja, iz člana 27 ovog zakona;

b) kriterijume za službenu potvrdu i definicije slučajeva bolesti sa liste kategorije E, a kada je potrebno, i za bolesti u nastajanju;

c) kriterijume koji se koriste za utvrđivanje relevantnosti bolesti koja podliježe programu nadzora, odnosno utvrđivanju bolesti s liste kategorije E koje podliježu programima nadzora u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana, uzimajući u obzir profil bolesti i faktore rizika;

d) zahtjeve za programe nadzora iz st. 1 i 2 ovog člana u odnosu na:

- sadržaj programa nadzora;
- podatke koje treba uključiti u programe nadzora u skladu sa stavom 3 ovog člana i redovne izvještaje, u skladu sa stavom 4 ovog člana ;
- period tokom koje se primjenjuje program nadzora;

2) zahtjeve u vezi sa nadzorom i programima nadzora predviđenim u čl. 26 i 27 ovog zakona i st. 1 i 2 ovog člana i pravilima donesenim u skladu sa tačkom 1 ovog stava:

a) utvrđivanju koje od bolesti s liste kategorije E podliježu programima nadzora u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana uključujući geografsko područje područje primjene tih programa;

b) obliku i postupku za:

- podnošenje tih programa nadzora i drugim državama članicama u svrhu informisanja;
- izvještavanje Evropske komisije o rezultatima nadzora.

(5) Naredba iz člana 26 stav 10 ovog zakona za tekuću godinu objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore” najkasnije do 31. januara tekuće godine.

(6) Programi iz st. 1 i 2 ovog člana objavljuju se na internet stranici Uprave.

Glava III PROGRAMI ISKORJENJIVANJA

Obavezni i dobrovoljni/neobavezni programi iskorjenjivanja – bolesti kategorije B i

C

Član 29

(1) Za bolesti sa liste kategorije B, Uprava uspostavlja i sprovodi obavezan program iskorjenjivanja ili program kojim se dokazuje status „slobodan od bolesti”, a koji se sprovodi u populaciji prijemčivih životinja na teritoriji Crne Gore, ili zonama ili kompartmentima („obavezni program iskorjenjivanja”), sve do ispunjenja uslova za dodjelu statusa „slobodan od bolesti” za teritoriju države ili određene zone, u skladu sa članom 34 stav 1 ovog zakona, ili kompartmenta, u skladu sa članom 35 stav 2 ovog zakona.

(2) Nacrt obaveznih programa iskorjenjivanja iz stava 1 ovog člana Uprava dostavlja na odobravanje Evropskoj komisiji.

(3) Ako Crna Gora nije slobodna ili nije poznato da je slobodna od jedne ili više bolesti sa liste kategorije C, Uprava može da uspostavi i sprovodi program iskorjenjivanja te bolesti sa liste koji treba da se sprovodi u populaciji prijemčivih životinja i da obuhvati relevantne djelove državnog područja, zone ili kompartmente („dobrovoljni/neobavezni program iskorjenjivanja”).

(4) Predlog o uspostavljanju i sprovođenju programa iskorjenjivanja iz stava 3 ovoga člana Uprava daje s obzirom na:

1) svojstva bolesti;

2) rasprostranjenost bolesti;

3) značaj za Crnu Goru u svrhu sticanja statusa objekta, kompartmenta, područja ili države slobodne od određenih bolesti za koje se zahtijevaju dodatne garancije pri primanju životinja iz Crne Gore u druge države članica ili treće zemlje; i

4) nivo i intenzitet mjera kontrole.

(5) Nacrt programa iskorjenjivanja iz stava 3 ovog člana Uprava dostavlja na odobravanje Evropskoj komisiji radi priznavanja garancija o zdravlju životinja s obzirom na tu bolest, radi premještanja životinja ili proizvoda iz Crne Gore unutar Evropske unije.

(6) Dobrovoljni/neobavezni program iskorjenjivanja iz stava 3 ovog člana primjenjuje se:

1) dok se ne ispune uslovi za dodjelu statusa „slobodan od bolesti” za teritoriju države ili zone, iz člana 34 stav 1 ovog zakona, ili za kompartment, u skladu sa članom 35 stav 2 ovog zakona; ili

2) dok se ne utvrdi da ne mogu da se ispune uslovi za status „slobodan od bolesti” i da program više ne ispunjava svoju svrhu; ili

3) dok Uprava ne odluči da obustavi sprovođenje programa iz drugih razloga.

(7) Kada Uprava uspostavi program iskorjenjivanja iz stava 3 ovog člana, mjere su obavezujuće za sve subjekte odgovorne za objekte u kojima se drže životinje na području u kojem se program sprovodi.

(8) Subjekti koji su odgovorni za objekte u kojima se drže ciljane populacije životinja određene posebnim propisom, a koji nijesu objekti u kojima se obavlja djelatnost klanja, dužni su da se pridržavaju i sprovode opšte zahtjeve u pogledu bolesti i posebne zahtjeve za pojedine bolesti za dobijanje i održavanje statusa „slobodan od bolesti” za

objekte tako da se program iskorjenjivanja može sprovoditi do njegovog uspješnog završetka ili ukidanja.

(9) Subjekti odgovorni za objekte u kojima se obavlja djelatnost klanja, a u kojima se drže i kolju životinje iz ciljanih populacija životinja dužni su da ispunjavaju opšte zahtjeve utvrđene propisom iz člana 30 stav 5 ovog člana.

(10) Programi iz st. 1 i 2 ovog člana donose se za jednu ili više godina i objavljuju na internet stranici Uprave.

Strategija kontrole bolesti za iskorjenjivanje bolesti kategorije B i C kod kopnenih i akvatičnih životinja

Član 30

(1) Pri uspostavljanju obaveznog programa iskorjenjivanja bolesti kategorije B ili dobrovoljnog/neobaveznog programa iskorjenjivanja bolesti kategorije C kod kopnenih životinja, Uprava te programe zasniva na strategiji kontrole bolesti koja za svaku bolest naročito uključuje:

- 1) područje i populaciju životinja obuhvaćenu programom iskorjenjivanja;
- 2) trajanje programa iskorjenjivanja uključujući njegove konačne i srednjoročne ciljeve; i
- 3) posebne zahtjeve za pojedine bolesti utvrđene posebnim propisom.

(2) Pri uspostavljanju obaveznog programa iskorjenjivanja bolesti kategorije B ili dobrovoljnog/neobaveznog programa iskorjenjivanja bolesti kategorije C akvatičnih životinja, Uprava te programe zasniva na strategiji kontrole bolesti koja za svaku bolest naročito uključuje:

- 1) vrstu zahtjeva nadzora potrebnih za ispunjavanje uslova za dodjelu i održavanje statusa „slobodan od bolesti“;
- 2) područje i populaciju životinja koji su obuhvaćeni programom iskorjenjivanja;
- 3) trajanje programa iskorjenjivanja, uključujući njegove konačne i srednjoročne ciljeve; i
- 4) posebne mjere za sprečavanje i kontrolu pojedinih bolesti utvrđene posebnim propisom.

(3) Uprava u programe iskorjenjivanja iz st. 1 i 2 ovog člana može da uključi usklađene mjere na zajedničkoj kopnenoj ili vodenoj granici s drugim državama članicama ili trećim zemljama kako bi se obezbijedilo postizanje ciljeva programa i trajnost rezultata.

(4) Ako koordinacija iz stava 3 ovog člana nije uspostavljena, Uprava u program iskorjenjivanja uključuje, ako je to izvodljivo, efikasne mjere za umanjivanje rizika, uključujući pojačani nadzor.

(5) Zahtjeve na nadzor bolesti, programe iskorjenjivanja i uslove za dodjelu, suspenziju i povlačenje statusa „slobodan od bolesti“ za određene bolesti sa liste i bolesti u nastajanju; strategije za kontrolu bolesti, prelazne i konačne ciljeve za određene bolesti, periode primjene programa iskorjenjivanja; odstupanja od zahtjeva za podnošenje programa iskorjenjivanja na odobrenje, kada takvo odobrenje nije potrebno zbog donošenja pravila u pogledu tih programa u skladu sa članom 31 stav 2 i članom 34 ovog zakona; podacima koji treba da se dostave Evropskoj komisiji i drugim državama članicama u vezi sa odstupanjima od zahtjeva za odobrenje programa iskorjenjivanja propisuje Vlada.

Mjere u okviru obaveznih i dobrovoljnih programa iskorjenjivanja

Član 31

(1) Programi iskorjenjivanja iz člana 30 ovog zakona sadrže najmanje sljedeće:

1) mjere za kontrolu bolesti za iskorjenjivanje uzročnika bolesti iz objekata, kompartmenta i zona u kojima se bolest pojavljuje i mjere za sprječavanje ponovne infekcije;

2) nadzor koji treba da se sprovede u skladu sa zahtjevima iz čl. 26, 27 i 28 ovog zakona da bi se dokazala/o:

- efikasnost mjera za kontrolu bolesti iz tačke 1 ovog stava;

- status „slobodan od bolesti”;

3) mjere za kontrolu bolesti koje treba sprovести u slučaju pozitivnih rezultata nadzora.

(2) Kako bi se obezbijedila efikasnost programa iskorjenjivanja, propisom iz člana 28 stav 4 ovog zakona utvrđuju se i:

1) mjere za kontrolu bolesti iz stava 1 tačka 1 ovog člana;

2) mjere za kontrolu bolesti koje treba preduzeti radi sprječavanja ponovne infekcije ciljane populacije životinja u objektima, zonama i kompartmentima;

3) plan nadzora, sredstva, dijagnostičke metode, učestalost, intenzitet, ciljanu populaciju životinja i procedure uzorkovanja;

4) mjere za kontrolu bolesti koje se preduzimaju u slučaju pozitivnih rezultata iz nadzora za određenu bolest, kako je navedeno u stavu 1 tačka 3 ovog člana;

5) kriterijume za vakcinaciju, kada je relevantno i odgovarajuće za bolest ili vrstu.

Sadržaj obaveznih i dobrovoljnih programa iskorjenjivanja

Član 32

(1) Obavezni i dobrovoljni/neobavezni programi iskorjenjivanja iz člana 29 st. 1 i 3 ovog zakona, sadrže i sljedeće podatke:

1) opis epidemiološke situacije za bolest sa liste obuhvaćenu obaveznim ili dobrovoljnim programom iskorjenjivanja bolesti kategorije B ili C;

2) opis i razgraničenje geografskog i administrativnog područja ili kompartmenta obuhvaćenog programom iskorjenjivanja;

3) opis mjera kontrole bolesti iz programa iskorjenjivanja iz člana 31 stav 1 i pravila propisana članom 31 stav 2 ovog zakona;

4) opis organizacije, nadzora i uloga učesnika uključenih u sprovođenje programa iskorjenjivanja;

5) procijenjeno trajanje programa iskorjenjivanja;

6) srednjoročni ciljevi programa iskorjenjivanja i strategije za kontrolu bolesti sprovođenja programa iskorjenjivanja.

(2) Uz zahtjev za odobravanje obaveznih i dobrovoljnih programa iskorjenjivanja iz člana 29 ovog zakona, Uprava Evropskoj komisiji dostavlja i podatke iz stava 1 ovog člana.

Izveštavanje

Član 33

(1) Uprava sačinjava:

- izvještaje koji omogućavaju praćenje srednjoročnih ciljeva programa iskorjenjivanja koji se sprovode, iz člana 32 stav 1 tačka 6 ovog zakona;

- finalni izvještaj po završetku sprovođenja programa iskorjenjivanja.

(2) Izvještaje iz stava 1 ovog člana Uprava dostavlja Evropskoj komisiji.

(3) Propisom iz člana 23 stav 3 ovog zakona utvrđuju se pravila koja se tiču podataka, oblika i proceduralnih zahtjeva iz čl. 29 do 32 ovog zakona i stava 1 ovog člana u pogledu:

- podnošenja nacрта obaveznih i dobrovoljnih/neobaveznih programa iskorjenjivanja na odobrenje;
- pokazatelja uspješnosti;
- izvještavanja Evropske komisije i drugih država članica o rezultatima sprovođenja obaveznih ili neobaveznih programa iskorjenjivanja.

Glava IV STATUS „SLOBODAN OD BOLESTI”

Teritorija i zone slobodne od bolesti

Član 34

(1) Status „slobodan od bolesti” za jednu ili više bolesti sa liste kategorije B i C, za jednu ili više relevantnih životinjskih vrsta, za cijelu teritoriju države ili za jednu ili više zona, Uprava utvrđuje na osnovu ispunjavanja jednog ili više uslova:

1) nijedna od životinjskih vrsta sa liste za bolest koja je predmet dobijanja statusa „slobodan od bolesti” nije prisutna u državi ili u zoni obuhvaćenoj predmetom dobijanja statusa:

2) uzročnik bolesti ne može da preživi na teritoriji države ili u odgovarajućoj zoni ili zonama obuhvaćenim predmetom dobijanja statusa, prema kriterijumima iz člana 36 stav 10 tačka 1 alineja 2 ovog zakona;

3) u slučaju bolesti sa liste koja se prenosi samo prenosiocima (vektorima), nijedan od prenosioca (vektora) nije prisutan ili ne može da preživi na teritoriji države ili u odgovarajućoj zoni ili zonama obuhvaćenim predmetom dobijanja statusa, prema kriterijumima iz člana 36 stav 10 tačka 1 al. 2 i 3 ovog zakona;

4) status „slobodan od bolesti” dokazan je:

- programom iskorjenjivanja u skladu sa članom 31 ovog zakona; ili
- istorijskim i podacima o nadzoru.

(2) Po utvrđivanju uslova iz stava 1 ovog člana, Uprava podnosi zahtjev Evropskoj komisiji za dodjelu statusa „slobodan od bolesti” koji uključuje i dokaze da su uslovi iz stava 1 ovog člana ispunjeni.

(3) Uprava može u posebnim slučajevima podnijeti zahtjev Evropskoj komisiji za dodjelu statusa „slobodan od bolesti” za jednu ili više bolesti sa liste kategorije A, i naročito za dodjelu statusa “slobodan od bolesti bez vakcinacije” za teritoriju države ili za jednu ili više zona gdje se ne sprovodi vakcinacija, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

1) status „slobodan od bolesti” utvrđen je:

- programom iskorjenjivanja koji je u skladu sa zahtjevima iz člana 31 ovog zakona; ili
- istorijskim i podacima o nadzoru;

2) ako je dokazano da bi vakcinacija protiv bolesti dovela do troškova koji su veći od troškova za održavanje statusa „slobodan od bolesti” bez vakcinacije.

(4) Zahtjev za priznavanje statusa za određene bolesti, Uprava može podnijeti WOAHA.

Kompartimenti

Član 35

(1) Prepoznavanje statusa „slobodan od bolesti” za bolesti sa liste kategorije A za kompartimente, kao i za zaštitu statusa „slobodan od bolesti” za te kompartimente u slučaju pojave jedne ili više bolesti sa liste na teritoriji Crne Gore, Uprava utvrđuje na osnovu ispunjavanja sljedećih uslova:

1) unošenje jedne ili više bolesti sa liste za koju se utvrđuje status može biti efikasno spriječena na nivou kompartimenta, uzimajući u obzir profil bolesti;

2) u kompartimentu se primjenjuje jedinstveni zajednički sistem upravljanja biosigurnosnim mjerama kojima se obezbjeđuje status „slobodan od bolesti” za sve objekte iz kompartimenta; i

3) kompartiment je odobren od strane Uprave za premještanje životinja i njihovih proizvoda u skladu sa:

- čl. 87 i 88 ovog zakona za kompartimente za držanje kopnenih životinja i njihovih proizvoda;

- čl. 158 i 159 ovog zakona za kompartimente za držanje životinja iz akvakulture i njihovih proizvoda.

(2) Status „slobodan od bolesti” za jednu ili više bolesti sa liste kategorije B i C za kompartimente, Uprava utvrđuje na osnovu ispunjenja sljedećih uslova:

1) unuošenje jedne ili više bolesti sa liste za koju se utvrđuje status može se efikasno spriječiti na nivou kompartimenta, uzimajući u obzir profil bolesti;

2) ispunjen je jedan ili više uslova:

- ispunjeni su uslovi iz člana 34 stav 1 ovog zakona;

- objekti u okviru kompartimenta za koji se utvrđuje status započeli su ili nastavljaju svoje aktivnosti i uspostavili su jedinstveni zajednički sistem upravljanja biosigurnosnim mjerama kojim se obezbjeđuje status „slobodan od bolesti”;

3) u kompartimentu za koji se utvrđuje status primjenjuje se jedinstveni zajednički sistem upravljanja biosigurnosnim mjerama kojim se obezbjeđuje status „slobodan od bolesti” za sve objekte iz kompartimenta;

4) kompartiment je odobren od strane Uprave za premještanje životinja i njihovih proizvoda u skladu sa:

- čl. 87 i 88 ovog zakona za kompartimente za držanje kopnenih životinja i njihovih proizvoda;

- čl. 158 i 159 ovog zakona za kompartimente za držanje životinja iz akvakulture i njihovih proizvoda.

(3) Po utvrđivanju uslova iz st. 1 i 2 ovog člana, Uprava podnosi zahtjev Evropskoj komisiji za dodjelu statusa „slobodan od bolesti” za određeni kompartiment.

(4) Zahtjev iz stava 3 ovog člana za priznavanje statusa „slobodan od bolesti” za kompartimente u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana uključuju dokaze koji pokazuju da su uslovi navedeni u tim stavovima ispunjeni.

(5) Zahtjev za priznavanje statusa za određene bolesti, Uprava može podnijeti WOAHA.

(6) Ministarstvo propisuje:

1) bliže zahtjeve za priznavanje statusa „slobodan od bolesti” za kompartimente iz st. 1 i 2 ovog člana, na osnovu profila bolesti sa liste kategorije A, B i C koji se odnose barem na:

- rezultate nadzora i druge dokaze potrebne za dokazivanje „slobodan od bolesti”;

- biosigurnosne mjere;

2) detaljna pravila za prepoznavanje, od strane Uprave, statusa „slobodan od bolesti” za kompartimente iz st. 1 i 2 ovog člana; i

3) pravila koja se odnose na kompartimente koji se nalaze na državnom području Crne Gore i jedne ili više države članice.

Odstupanja

Član 36

(1) Za bolesti kategorije B i bolesti kategorije C za koje je u skladu s članom 29 stav 3 i članom 30 ovog zakona u Crnoj Gori uspostavljen program iskorjenjivanja, dodjeljuje se status „slobodan od bolesti” koji se odnosi na čitavo područje Crne Gore, zonu, kompartiment i/ili objekat, u skladu s ovim zakonom i propisom iz člana 28 stav 4 ovog zakona i stava 10 ovog člana.

(2) Izuzetno od stava 1 ovoga člana, dozvoljeno je dodjeljivanje posebnog zdravstvenog statusa različitim epidemiološkim jedinicama unutar istog objekta u skladu sa propanim uslovima iz člana 28 stav 4 ovog zakona i stava 10 ovog člana.

(3) Uprava na internet stranicama objavljuje vodič za odobravanje posebnim epidemioloških jedinica iz stava 2 ovog člana.

(4) Status „slobodan od bolesti” iz stava 1 ovog člana koji se odnosi na objekat, kao i status iz stava 2 ovog člana dodjeljuje službeni veterinar/ovlašćeni veterinar unosom u informacioni sistem iz člana 23 stav 1 ovog zakona.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, u posebnim okolnostima kada je to određeno programima iz člana 29 st. 1 i 3 ovog zakona, status „slobodan od bolesti” dodjeljuje Uprava.

(6) Obaveze subjekata za dobijanje i održavanje statusa objekta slobodnog od bolesti utvrđene u članu 29 stav 8 ovog zakona ne primjenjuju se na subjekte koji su odgovorni za sljedeće objekte: zatvoreni objekti; objekti u kojima se životinje drže samo za operacije okupljanja; objekti u kojima se životinje drže samo za potrebe predstava sa životinjama i putujući cirkusi; pod uslovom da subjekti, za relevantne ciljane populacije životinja, pridržavaju sljedećih opštih zahtjeva u pogledu bolesti sprovode:

- nadzor ciljanih i dodatnih populacija životinja u pogledu relevantne bolesti u skladu sa članom 26 ovog zakona;

- u slučaju premještanja životinja koje pripadaju ciljanim populacijama životinja, obezbjeđuju da zdravstveni status objekata nije ugrožen zbog prevoza ili uvođenja u objekte životinja koje pripadaju ciljanim ili dodatnim populacijama životinja ili proizvoda od njih;

- vakcinacija držanih životinja ciljanih populacija životinja protiv relevantne bolesti;

- mjere kontrole bolesti u slučaju sumnje na bolest ili potvrde bolesti;

- sve dodatne neophodne mjere koje propisuje Uprava, a koje mogu da uključuju, ako je relevantno, razdvajanje životinja fizičkim mjerama zaštite i mjerama upravljanja prema njihovom zdravstvenom statusu.

(7) Subjekti, prije podnošenja zahtjeva za odobravanje različitih epidemioloških jedinica iz stava 2 ovog člana dužni su da obezbijede pregled objekta od strane službenog veterinara kojim se potvrđuje da su ispunjeni uslovi utvrđeni propisom iz člana 28 stav 4 ovog zakona, u skladu sa vodičem iz stava 3 ovog člana.

(8) Subjekti iz stava 7 ovog člana Upravi podnose zahtjev sa priloženim zapisnikom službenog veterinara.

(9) Uprava o zahtjevu iz stava 8 ovog člana odlučuje rješenjem i odobrene zasebne epidemiološke jedinice evidentira u VIS-u s pripadajućom oznakom.

(10) Propisom iz člana 28 stav 4 ovog zakona propisuju se i:

1) detaljna pravila za status „slobodan od bolesti” države i njenih zona, na osnovu različitih profila bolesti, a u vezi sa:

- kriterijumima koji se koriste za dokazivanje tvrdnji da nijedna vrsta životinja sa liste nije prisutna ili sposobna da preživi na teritoriji i dokaze za te tvrdnje, iz člana 34 stav 1 tačka 1 ovog zakona;

- kriterijumima i dokazima za tvrdnje da uzročnik bolesti ili vektor bolesti ne može da preživi, iz člana 34 stav 1 tač. 2 i 3 ovog zakona;

- kriterijumima i uslovima koji se primjenjuju za utvrđivanje statusa „slobodan od bolesti”, iz člana 34 stav 1 tačka 4 ovog zakona;

- rezultatima nadzora i drugim dokazima za potvrđivanje statusa „slobodan od bolesti”;

- biosigurnosnim mjerama;

- ograničenjima i uslovima za vakcinaciju u državi koja je slobodna od bolesti i njenim zonama;

- uspostavljanjem zona koje odvajaju zone slobodne od bolesti ili zone u okviru programa iskorjenjivanja od zona ograničenja;

- zonama koje se nalaze na državnoj teritoriji Crne Gore i teritoriji jedne ili više država članica;

2) odstupanja od zahtjeva iz člana 34 stav 1 ovog zakona koji se podnosi Evropskoj komisiji za odobravanje statusa „slobodan od bolesti“ za jednu ili više bolesti sa liste kategorije B i C, u skladu sa tačkom 1 ovog stava;

3) podatke koji se dostavljaju Evropskoj komisiji i državama članicama kako bi se dokazalo utvrđivanje statusa „slobodan od bolesti” u skladu sa tačkom 2 ovog stava.

(11) Ministarstvo propisuje bliže zahtjeve koji se odnose na podatke koje Uprava treba da dostavi Evropskoj komisiji i drugim državama članicama kako bi potkrijepila proglašenje statusa „slobodan od bolesti” za državno područje, zone i kompartmente u skladu sa čl. od 34. do 38 ovog zakona i format i postupke za:

- podnošenje zahtjeva za priznavanje statusa „slobodan od bolesti” za cijelu državnu teritoriju Crne Gore ili njene zone i kompartmente;

- razmjenu informacija između Crne Gore i Evropske komisije o državama članicama slobodnim od bolesti ili njihovim zonama i kompartmentima.

Lista zona ili kompartmenata slobodnih od bolesti

Član 37

(1) Uprava utvrđuje i održava ažuriranu listu državnog područja Crne Gore ili zona sa statusom „slobodan od bolesti” u skladu sa članom 34 st. 1 i 3 ovog zakona i kompartmenata u skladu sa članom 35 st. 1 i 2 ovog zakona, kada je primjenjivo.

(2) Lista iz stava 1 ovog člana objavljuje se na internet stranici Uprave.

Održavanje statusa „slobodan od bolesti”

Član 38

(1) Uprava održava status „slobodan od bolesti” za teritoriju Crne Gore, zonu ili kompartment, sve dok:

1) su i dalje ispunjeni: uslovi za status „slobodan od bolesti” iz člana 34 stav 1 i člana 35 st. 1 i 2 ovoga zakona, i pravila utvrđenih u skladu sa stavom 3 ovog člana i članom 36 stav 10 ovog zakona;

2) se sprovodi nadzor iz člana 27 ovog zakona, kako bi se potvrdilo da je teritorija, zona ili kompartment i dalje slobodan od bolesti sa liste za koju je utvrđen status;

3) se primjenjuju ograničenja na premještanje životinjskih vrsta sa liste za bolest sa liste za koju je utvrđen status „slobodan od bolesti” i, gdje je relevantno, na

proizvode dobijene od tih životinja, na teritoriji, zoni ili kompartmentu, u skladu sa zahtjevima utvrđenim u Djelu četvrtom i petom ovog zakona;

4) se primjenjuju druge biosigurnosne mjere radi sprječavanja unošenja bolesti sa liste za koju je utvrđen status „slobodan od bolesti”.

(2) U slučaju kada uslovi iz stava 1 ovoga člana za održavanje statusa „slobodan od bolesti” više nijesu ispunjeni, Uprava obavještava Evropsku komisiju, bez odlaganja.

(3) Propisom iz člana 28 stav 4 ovog zakona propisuju se i bliži zahtjevi za održavanje statusa „slobodan od bolesti” koji se odnose na:

- nadzor iz stava 1 tačka 2 ovog člana;
- biosigurnosne mjere iz stava 1 tačka 4 ovog člana.

Suspenzija, povlačenje i obnavljanje statusa „slobodan od bolesti”

Član 39

(1) U slučaju opravdane sumnje ili saznanja da nijesu ispunjeni neki od uslova za održavanje statusa „slobodan od bolesti” nadležni službeni veterinar bez odlaganja preduzima sljedeće:

1) po potrebi, u zavisnosti od rizika, suspenduje ili ograničava premještanje vrsta životinja sa liste za bolest sa liste za koju je utvrđen status „slobodan od bolesti” na drugo područje, zonu ili kompartment sa višim zdravstvenim statusom za tu bolest sa liste;

2) kada je to potrebno za sprječavanje širenja bolesti sa liste za koju je utvrđen status „slobodan od bolesti”, sprovodi mjere za kontrolu bolesti iz čl. 46 do 74 ovog zakona (Dio treći Glava IV) ovog zakona.

(2) Mjere iz stava 1 ovog člana ukidaju se kada se daljim ispitivanjem potvrdi da:

- 1) nije bilo neusaglašenosti na koje se sumnjalo;
- 2) neusaglašenost nije imala značajan uticaj i Uprava može da pruži garancije da su uslovi za održavanje statusa „slobodan od bolesti” ponovno ispunjeni.

(3) U slučaju kada Uprava daljnjim ispitivanjima potvrdi da je došlo do izbijanja bolesti sa liste za koju je utvrđen status „slobodan od bolesti”, ili da postoje druga značajna kršenja uslova za održavanje statusa „slobodan od bolesti” iz člana 38 stav 1 ovog zakona ili ako postoji velika vjerovatnoća da se to dogodilo, Uprava bez odlaganja ukida status „slobodan od bolesti” za teritoriju države, zone ili kompartmenta.

(4) Uprava odmah obavještava Evropsku komisiju o prestanku ispunjenosti zahtjeva za status države, zone i kompartmenta „slobodan od bolesti”, o potvrđenoj bolesti za koje je dodijeljen slobodan status kao i o značajnom kršenju zahtjeva iz stava 1 ovog člana.

(5) U slučaju da se bolest sa liste iz stava 3 ovog člana brzo širi, noseći sa sobom rizik sa značajnim uticajem na zdravlje životinja ili na javno zdravlje, privredu ili društvo, Ministarstvo naređuje mjere za prevenciju i kontrolu te bolesti.

(6) Propisom iz člana 28 stav 4 ovog zakona propisuju se i bliža pravila za suspenziju, povlačenje i obnavljanje statusa „slobodan od bolesti” iz st. 1 i 2 ovog člana.

DIO TREĆI

SVIJEST O BOLESTI, SPREMNOST ZA BOLEST I KONTROLA BOLESTI

Glava I

SVIJEST O BOLESTI I SPREMNOST ZA BOLEST

Krizni planovi

Član 40

(1) Krizne planove i detaljne priručnike sa uputstvima za primjenu mjera koje se preduzimaju u slučaju pojave bolesti sa liste kategorije A ili, ako je potrebno i za bolesti u nastajanju, kako bi se obezbijedio visok nivo svijesti o bolesti i spremnosti za brzo reagovanje, donosi Vlada.

(2) Uprava u konsultaciji sa, stručnjacima i zainteresovanim stranama priprema krizne planove i detaljne priručnike sa uputstvima za primjenu mjera koje treba preduzeti u slučaju pojave bolesti iz stava 1 ovog člana, vrši nadzor i koordinaciju u sprovođenju kriznih planova i daje instrukcije za njihovo sprovođenje.

(3) Krizni planovi i, gdje je primjenjivo, detaljni priručnici sa uputstvima, propisuju najmanje sljedeće:

1) uspostavljanje komandnog lanca u sklopu Uprave i sa drugim organima kako bi se obezbijedio brz i efikasan proces donošenja odluka na centralnom, regionalnom i lokalnom nivou;

2) način koordinacije sa drugih državnim i javnim organima i relevantnim zainteresovanim stranama, kako bi se obezbijedilo da se aktivnosti preduzimaju na sveobuhvatan način;

3) dostupnost resursima, uključujući:

- objekte;

- laboratorije;

- opremu;

- osoblje;

- finansijska sredstva;

- ostale odgovarajuće resurse neophodne za brzo i efikasno iskorjenjivanje bolesti sa liste kategorije A ili bolesti u nastajanju;

4) nacionalni krizni centar za kontrolu bolesti, regionalne i lokalne centre za kontrolu bolesti primjerene administrativnoj i geografskoj situaciji i operativne stručne timove;

5) mjere za kontrolu bolesti iz čl. 46 do 62 (Glava četvrta Odjeljak A) ovog zakona za bolesti sa liste kategorije A i za bolesti u nastajanju;

6) odredbe o hitnoj vakcinaciji, gdje je primjenjivo;

7) principe za geografsko razgraničenje zona ograničenja koje utvrđuje Uprava u skladu sa članom 56 stav 1 ovog zakona;

8) koordinaciju sa susjednim državama, kada je to potrebno.

(4) Ministarstvo propisuje potrebne mjere za sprovođenje kriznih planova iz stav 1 ovog člana.

Vježbe simulacije

Član 41

(1) Da bi se obezbijedio visok nivo svijesti o bolesti i spremnosti za brzi odgovor kod izbijanja bolesti i provjerila funkcionalnost kriznih planova iz člana 40 ovog zakona, Uprava priprema, organizuje i koordinira vježbe simulacije redovno ili u odgovarajućim vremenskim intervalima.

(2) Vježbe simulacije iz stava 1 ovog člana Uprava sprovodi samostalno ili, kada je to izvodljivo i moguće, u saradnji sa nadležnim organima susjednih država članica i susjednih trećih država i teritorija.

(3) Uprava dostavlja Evropskoj komisiji i državama članicama, na zahtjev, izvještaj o glavnim rezultatima sprovedenih simulacijskih vježbi.

(4) Vježbe simulacije mogu se sprovoditi za jednu ili više bolesti kategorije A sa učestalošću koja je propisana kriznim planovima iz člana 40 ovog zakona.

(5) Ministarstvo propisuje pravila za praktično sprovođenje simulacijskih vježbi u vezi sa:

- učestalošću simulacijskih vježbi;
- simulacijskim vježbama koje obuhvataju više od jedne bolesti sa liste kategorije A.

(6) Uprava obavještava WOAHA o održavanju simulacijske vježbe iz stava 1 ovog člana.

Glava II

UPOTREBA VETERINARSKIH LJEKOVA ZA PREVENCIJU I KONTROLU BOLESTI

Upotreba veterinarskih lijekova za prevenciju i kontrolu bolesti

Član 42

(1) Uprava odlučuje i može da preduzme mjere u vezi sa upotrebom veterinarskih lijekova za bolesti iz člana 6 st. 1, 2 i 3 ovog zakona, (bolesti sa liste), kako bi se obezbijedila najefikasnija prevencija ili kontrola bolesti, pod uslovom da su takve mjere odgovarajuće ili potrebne.

(2) Mjere iz stava 1 ovog člana mogu da obuhvate sljedeće:

- zabranu i ograničenje upotrebe veterinarskih lijekova;
- obaveznu upotrebu veterinarskih lijekova.

(3) Uprava donosi odluku da li će se i kako upotrijebiti veterinarski lijekovi kao mjera za prevenciju i kontrolu određene bolesti sa liste uzimajući u obzir sljedeće kriterijume:

- 1) profil bolesti;
- 2) geografsku distribuciju bolesti u:
  - Crnoj Gori,
  - Evropskoj uniji,
  - susjednim državama i teritorijama, gdje je relevantno, i
  - ostalim trećim zemljama iz kojih se uvoze životinje i proizvodi;
- 3) dostupnost i efikasnost veterinarskih lijekova i povezane rizike;
- 4) dostupnost dijagnostičkih testova za utvrđivanje infekcija kod životinja liječenih tim veterinarskim lijekovima;

5) uticaj na privredu, socijalni uticaj i uticaj na dobrobit životinja i životnu sredinu, upotrebom tih veterinarskih lijekova, u poređenju sa drugim dostupnim strategijama prevencije i kontrole bolesti.

(4) Uprava i organ nadležan za klinička ispitivanja veterinarskih lijekova dužni su da preduzimaju odgovarajuće preventivne mjere u cilju zaštite zdravlja životinja i javnog zdravlja, kada se veterinarski lijekovi koriste za naučna istraživanja, ili tokom njihovog razvoja i testiranja pod kontrolisanim uslovima.

(5) Predlog o upotrebi veterinarskih lijekova iz stava 1 ovog člana daje Uprava, na osnovu kriterijuma iz stava 3 ovog člana i propisa iz stava 8 ovog člana.

(6) Upotreba veterinarskih lijekova iz stava 1 ovog člana određuje se u naredbi iz člana 26 st. 8 i 10 ili u programima iz člana 29 st. 1 i 3 ovog zakona.

(7) Izuzetno od stava 6 ovog člana, Ministarstvo naredbom određuje hitnu vakcinaciju u slučaju pojave bolesti kategorije A, u skladu sa članom 60 ovog zakona.

(8) Ministarstvo utvrđuje, uzimajući u obzir kriterijume iz stava 3 ovog člana, radi ujednačene primjene, šta može da sačinjava primjerene i potrebne mjere iz člana 46 ovog zakona u vezi sa:

- zabranom i restrikcijom upotrebe veterinarskih lijekova;
- posebnim uslovima za upotrebu veterinarskih lijekova za određenu bolest sa liste;
- mjerama za ublažavanje rizika radi sprječavanja širenja bolesti sa liste putem životinja liječenih veterinarskim lijekovima ili proizvodima od tih životinja;
- nadzorom nad određenim bolestima sa liste nakon upotrebe vakcina i drugih veterinarskih lijekova.

Glava III

BANKE ANTIGENA, VAKCINA I DIJAGNOSTIČKIH REAGENSA

Pristup međunarodnim bankama antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa

Član 43

Uprava može da zatraži pristup bankama antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa Evropske unije, drugih država članica, trećih država ili međunarodnih organizacija, ako ne postoje raspoložive nacionalne zalihe jednog ili više sljedećih bioloških proizvoda:

- 1) antigena;
- 2) vakcina;
- 3) sjemenskog soja za vakcine (vakcine master-seed stocks);
- 4) dijagnostičkih reagensa.

Nacionalna banka antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa

Član 44

(1) Za bolesti s liste kategorije A protiv kojih vakcinacija nije zabranjena u skladu sa propisom iz člana 42 stav 8 ovog zakona, Uprava može da predloži osnivanje nacionalne banke antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa.

(2) Vlada može, na predlog Uprave i Ministarstva, osnovati nacionalnu banku antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa za bolesti kategorije A, za skladištenje i zamjenu zaliha jednog ili više sljedećih bioloških proizvoda:

- 1) antigena;
- 2) vakcina;
- 3) sjemenskog soja za vakcine (vakcine master-seed stocks);
- 4) dijagnostičkih reagensa.

(3) Odlukom Vlade iz stava 2 ovog člana određuje se i institucija koja je odgovorna za upravljanje bankom antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa u Crnoj Gori.

(4) Banka antigena, vakcina i dijagnostičkih sredstava iz stava 2 ovog člana mora da ispunjava zahtjeve u vezi biosigurnosnih mjera, mjera biološke bezbjednosti i bioograničenja u skladu sa članom 17 stav1 tačka 1 ovog zakona.

(5) Odgovorna institucija iz stava 3 ovog člana obezbjeđuje da banke antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa predviđene u stavu 2 ovog člana:

- skladište dovoljne zalihe odgovarajuće vrste antigena, vakcina, matičnih zaliha sjemena za vakcine i dijagnostičkih reagensa za određenu bolest s liste, uzimajući u obzir potrebe Crne Gore procijenjene u kontekstu kriznih planova iz člana 40 ovog zakona;

- redovno primaju zalihe i pravovremene zamjene antigena, vakcina, matičnih zaliha sjemena za vakcine i dijagnostičkih reagensa; i

- održavaju se i premještaju u skladu s odgovarajućim zahtjevima u vezi biosigurnosnih mjera, mjera biološke bezbjednosti i bioograničenja utvrđenim u članu 17 stav 1 i u skladu sa propisom iz člana 17 stav 2 tačka 1 ovog zakona.

(6) Odgovorna institucija iz stava 5 ovog člana na zahtjev odnosno uz saglasnost Uprave, obezbjeđuje isporuku bioloških proizvoda iz stava 2 ovog člana, pod uslovom da su zalihe dostupne:

- na prvom mjestu za Crnu Goru;

- državama članicama; i

- trećim državama ili teritorijama, pod uslovom da je primarna namjena takve isporuke sprječavanje širenja bolesti na teritoriju Crne Gore ili Evropske unije.

(7) U slučaju ograničene dostupnosti zaliha, prioritet pristupu zalihama koje treba da se isporučuju u skladu sa stavom 6 ovog člana, određuje se na osnovu:

- okolnosti bolesti pod kojima je podnesen zahtjev;

- postojanja nacionalne banke antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa u državi članici Evropske unije koja podnosi zahtjev ili trećoj državi ili teritoriji;

- postojanja mjera za obaveznu vakcinaciju utvrđenih propisom iz člana 42 stav 8 ovog zakona.

(8) Uprava dostavlja Evropskoj komisiji ažurirane podatke o:

- postojanju ili uspostavljanju nacionalne banke antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa iz stava 2 ovog člana;

- vrsti antigena, vakcina, zaliha matičnih zaliha sjemena za vakcina i dijagnostičkih reagensa i njihove količine koje se drže u takvim bankama;

- promjenama u poslovanju tih banaka.

(9) Ministarstvo propisuje:

- pravila o upravljanju, skladištenju i zamjeni zaliha banaka antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa;

- biosigurnosne zahtjeve, mjera biološke bezbjednosti i bioograničenja u radu tih banaka, poštujući zahtjeve predviđene članom 17 stav 1 ovog zakona i uzimajući u obzir propise donesene na osnovu člana 17 stav 2 tačka 1 ovog zakona;

- koji od bioloških proizvoda iz stava 2 ovog člana treba da budu uključeni u banke antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa i za koje bolesti s liste kategorije A;

- vrste bioloških proizvoda koje treba uključiti u banke antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa i u kojoj količini za svaku određenu bolest s liste kategorije A za koju dotična banka postoji;

- zahtjeve koji se odnose na nabavku, skladištenje i zamjenu tih bioloških proizvoda;

- isporuku spomenutih bioloških proizvoda iz banaka antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa drugim državama članicama i trećim državama i teritorijama;

- proceduralne i tehničke zahtjeve za uključivanje tih bioloških proizvoda u banke antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa i za podnošenje zahtjeva za pristup njima;

- sadržaj, učestalost i oblik podnošenja podataka Evropskoj komisiji iz stava 8 ovog člana.

Podaci o količinama i podvrstama bioloških proizvoda

Član 45

Podaci o količinama i podvrstama bioloških proizvoda iz člana 44 stav 2 ovog zakona skladištenih u bankama antigena, vakcina i dijagnostičkih reagensa smatraju se povjerljivim u skladu sa propisom kojim je uređena tajnost podataka.

Glava IV

MJERE ZA KONTROLU BOLESTI

ODJELJAK A

MJERE ZA KONTROLU BOLESTI SA LISTE KATEGORIJE A

Obaveze subjekata i drugih relevantnih fizičkih i pravnih lica

Član 46

(1) U slučaju sumnje na bolest sa liste kategorije A kod držanih životinja, pored obaveze da prijave bolest u skladu sa članom 19 stav 1 ovog zakona, i do donošenja mjera za kontrolu bolesti u skladu sa članom 47 stav 1 i članom 48 stav 1 ovog zakona, Uprava preduzima mjere da obezbijedi da subjekat i drugo relevantno fizičko i pravno lice preduzimaju odgovarajuće mjere za kontrolu bolesti iz člana 48 stav 1 tač. 3, 4 i 5 ovog zakona, kako bi se spriječilo širenje bolesti sa zahvaćenih životinja, objekata i drugih lokacija pod njihovom odgovornošću na druge životinje ili na ljude.

(2) Dodatna pravila za sprječavanje i kontrolu određenih bolesti sa liste koja uključuju i svijest o bolesti, pripravnost na bolest i kontroli bolesti koja se primjenjuju za bolesti sa liste kategorija A, B i C za držane kopnene i divlje životinje i držane i divlje akvatične životinje utvrđuju se propisom Vlade.

(3) Propisom iz stava 2 ovog člana utvrđuju se obaveze subjekata i drugih relevantnih fizičkih i pravnih lica u slučaju sumnje odnosno potvrde bolesti i dodatna pravila o:

- mjerama kontrole bolesti u slučaju sumnje i službene potvrde bolesti kategorije A kod držanih životinja;
  - uspostavljanju zona ograničenja u slučaju službene potvrde bolesti kategorije A kod držanih životinja;
  - repopulaciji držanih životinja u zoni ograničenja u slučaju službene potvrde bolesti kategorije A;
- mjerama kontrole bolesti u slučaju sumnje i službene potvrde bolesti kategorije A kod divljih životinja;
  - mjerama kontrole bolesti u slučaju sumnje i službene potvrde bolesti kategorija B i C kod kopnenih životinja;
- mjerama kontrole bolesti u slučaju sumnje i službene potvrde bolesti kategorije A kod akvatičnih životinja;
  - uspostavljanju zona ograničenja u slučaju službene potvrde bolesti kategorije A kod životinja akvakulture;
  - mjerama kontrole bolesti u slučaju sumnje i službene potvrde bolesti kategorije A kod divljih akvatičnih životinja;
  - mjerama kontrole bolesti u slučaju sumnje i službene potvrde bolesti kategorija B i C akvatičnih životinja.

Istraživanje u slučaju sumnje na bolest sa liste

Član 47

(1) U slučaju sumnje na pojavu bolesti sa liste kategorije A kod držanih životinja, Uprava bez odlaganja sprovodi istragu radi potvrđivanja ili isključivanja prisustva te bolesti sa liste.

(2) Za potrebe istraživanje iz stava 1 ovog člana Uprava, prema potrebi, obezbeđuje da:

1) službeni veterinar sprovodi klinički pregled reprezentativnog uzorka držanih životinja koje pripadaju vrstama sa liste, za bolest sa liste;

2) službeni veterinar uzima odgovarajuće uzorke od držanih životinja koje pripadaju vrstama sa liste i druge uzorke za ispitivanje u laboratorijama ovlašćenim od strane Uprave;

3) ovlašćene laboratorije izvrše ispitivanja radi potvrđivanja ili isključivanja prisustva predmetne bolesti sa liste.

(3) Bliže odredbe koje se odnose na pravila istraživanja iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Vlada.

(4) Izuzetno od stava 2 ovog člana, u slučaju potrebe, a na zahtjev Uprave, u sprovođenju istraživanja iz stava 1 ovoga člana može da učestvuje i Specijalistička veterinarska laboratorija.

(5) Sumnju kao i istraživanje iz stava 1 ovoga člana ovlašteni veterinar dužan je da, bez odlaganja prijavi u skladu sa propisom iz člana 226 stav 10 ovog zakona.

(6) Istraživanje iz stava 1 ovog člana kao i mjere u objektima za hranu i hranu za životinje, na graničnim kontrolnim mjestima, objektima u poslovanju s nusproizvodima životinjskog porijekla i na bilo kojoj drugoj relevantnoj lokaciji uključujući prevozna sredstva kada je epidemiološkim istraživanjem iz člana 50 ovog zakona utvrđena povezanost s pojavom sumnje iz stava 1 ovog člana naređuje službeni veterinar.

Preliminarne mjere za kontrolu bolesti

Član 48

(1) U slučaju sumnje na bolest sa liste kategorije A kod držanih životinja, a do dobijanja rezultata istraživanja iz člana 47 stav 1 ovog zakona, Uprava:

1) stavlja pod službeni nadzor objekat, objekat u poslovanju hranom ili hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla, ili bilo koju drugu lokaciju za koju postoji sumnja da se bolest pojavila, uključujući i lokacije sa kojih bolest potiče;

2) vrši popis:

- životinja držanih u objektu, i povezanih objekata u poslovanju hranom, hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla, ili bilo koje druge povezane lokacije;

- proizvoda u tom objektu, objektima u poslovanju hranom, hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla, ili bilo koje druge lokacije, ako je to od značaja za širenje bolesti;

3) obezbeđuje primjenu odgovarajućih biosigurnosnih mjera radi sprječavanja širenja uzročnika bolesti na druge životinje ili ljude;

4) obezbeđuje sprovođenje mjere izolacije držanih životinja koje su prijemčive za tu bolest i sprječavanje kontakta sa divljim životinjama, kada je to potrebno;

5) u mjeri u kojoj je to potrebno za sprječavanje širenja bolesti, ograničava i/ili zabranjuje premještanje držanih životinja, proizvoda i, ako je potrebno, ljudi, vozila, materijala ili drugih sredstava kojima bi se uzročnik bolesti mogao proširiti do ili iz objekta, objekta u poslovanju hranom i hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla, ili druge lokacije na kojoj postoji sumnja na bolest;

6) preduzima druge neophodne mjere za kontrolu bolesti, uzimajući u obzir mjere kontrole bolesti predviđene čl. 53 do 60 ovog zakona:

- istragu iz člana 47 stav 1 ovog zakona i mjere kontrole bolesti iz tač. 1 do 4 ovog stava u drugim objektima, objektima u poslovanju hranom, hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla, ili na bilo kojoj drugoj lokaciji;

- uspostavljanje odgovarajućih, privremenih zona ograničenja, uzimajući u obzir profil bolesti;

- pokretanje epidemiološkog istraživanja u skladu sa članom 50 stav 1 ovog zakona.

(2) Uprava uspostavlja odgovarajuće privremene zone ograničenja, uzimajući u obzir profil bolesti iz stava 1 ovog člana.

(3) Vlada propisuje specifične i detaljne mjere za kontrolu bolesti koje treba preduzeti u odnosu na bolest sa liste kategorije A, na osnovu uključenih rizika za:

- ugrožene vrste ili kategorije životinja;
- ugroženu vrstu proizvodnje.

Revizija i proširenje preliminarnih mjera za kontrolu bolesti

Član 49

Uprava će mjere za kontrolu bolesti iz člana 48 stav 1 ovog zakona:

1) ako je potrebno, preispitati nakon:

- dobijanja nalaza istraživanja iz člana 47 stav 1 ovog zakona;
- sprovedenog epidemiološkog istraživanja iz člana 50 stav 1 ovog zakona;

2) proširiti i na druge lokacije iz člana 48 stav 1 tačka 1 ovog zakona, ako je potrebno.

Epidemiološko ispitivanje

Član 50

(1) Epidemiološko ispitivanje u slučaju potvrđivanja bolesti sa liste kategorije A sprovodi Uprava, u slučaju potrebe, a na zahtjev Uprave, u sprovođenju istraživanja iz stava 1 ovoga člana može da učestvuje i Specijalistička veterinarska laboratorija.

(2) Cilj epidemiološkog ispitivanja iz stava 1 ovog člana je:

- 1) utvrditi vjerovatno porijeklo i načine širenja bolesti;
- 2) utvrditi vjerovatni vremenski period prisustva bolesti;
- 3) utvrditi objekte i epidemiološke jedinice u objektima, objektima u poslovanju hranom, hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla, ili druge lokacije, na kojima su prijemčive životinje na bolest pod sumnjom mogle biti zaražene ili kontaminirane;

4) prikupiti podatke o premještanju držanih životinja, lica, proizvoda, vozila, bilo kog materijala ili drugih sredstava kojima se uzročnik bolesti mogao širiti tokom perioda prije prijave sumnje ili potvrde bolesti;

5) prikupiti informacije o mogućem širenju bolesti u okruženju, uključujući prisustvo i distribuciju vektora bolesti.

Službena potvrda bolesti sa liste kategorije A

Član 51

(1) Uprava službeno potvrđuje bolest sa liste kategorije A, na osnovu:

- 1) rezultata kliničkih i laboratorijskih ispitivanja iz člana 47 stav 2 ovog zakona;
- 2) preliminarnih ili finalnih rezultata epidemiološkog istraživanja iz člana 50 stav 1 ovog zakona;
- 3) ostalih dostupnih epidemioloških podataka.

(2) Vlada propisuje bliže odredbe koje se odnose na uslove koji moraju biti ispunjeni za službenu potvrdu bolesti iz stava 1 ovog člana.

Ukidanje preliminarnih mjera za kontrolu bolesti kada je isključeno prisustvo bolesti

Član 52

Uprava nastavlja da primjenjuje preliminarnu mjeru za kontrolu bolesti iz člana 48 stav 1 i člana 49 ovog zakona, koje ostaju na snazi sve dok se ne isključi prisustvo te bolesti u skladu sa članom 51 ovog zakona.

Mjere za kontrolu bolesti u slučaju potvrđivanja bolesti kod držanih životinja koje se primjenjuju bez odlaganja

Član 53

Kada je službeno potvrđeno izbijanje bolesti sa liste kategorije A kod držanih životinja u skladu sa članom 51 stav 1 ovog zakona, bez odlaganja:

- 1) službeni veterinar proglašava pogođeni/zahvaćeni objekat, objekat u poslovanju hranom, hranom za životinje, nusproizvodima životinjskog porijekla ili drugu lokaciju, službeno zaraženim;
- 2) Uprava uspostavlja zonu ograničenja odgovarajuću za bolest sa liste; i
- 3) sprovodi se krizni plan iz člana 40 stav 1 ovog zakona kako bi se obezbijedila potpuna koordinacija mjera za suzbijanje bolesti.

Zahvaćeni objekti i ostale lokacije

Član 54

(1) U slučaju izbijanja bolesti sa liste kategorije A kod držanih životinja, Uprava bez odlaganja preduzima jednu ili više mjera za kontrolu bolesti u objektu, objektu u poslovanju hranom, hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla ili na bilo kojoj drugoj lokaciji iz člana 53 tačka 1 ovog zakona, radi sprječavanja daljeg širenja bolesti, i to:

- 1) ograničenje kretanja ljudi, životinja, proizvoda, vozila ili drugog materijala ili supstanci koji mogu biti kontaminirani i doprinjeti širenju bolesti;
- 2) usmrćivanje i neškodljivo odlaganje ili klanje životinja koje mogu biti kontaminirane ili doprinjeti širenju bolesti;
- 3) uništavanje, preradu, obradu ili tretman/tretiranje proizvoda, hrane za životinje ili bilo koje druge supstance ili tretman/tretiranje opreme, prevoznih sredstava, biljaka ili biljnih proizvoda ili vode koji mogu biti kontaminirani, kada je primjenjivo, kako bi se obezbijedilo uništavanje uzročnika bolesti ili prenosioca (vektora) bolesti;
- 4) vakcinaciju ili liječenje držanih životinja veterinarskim lijekovima u skladu sa članom 42 stav 1 i članom 60 ovog zakona i propisa donijetim na osnovu člana 42 stav 8 ovog zakona;
- 5) izolaciju, karantin ili postupanje sa životinjama i proizvodima koji mogu biti zaraženi odnosno kontaminirani i mogu doprinjeti širenju bolesti;
- 6) čišćenje, dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija ili druge neophodne biosigurnosne mjere koje se primjenjuju u zahvaćenom objektu, objektu u poslovanju hranom, hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla, ili na drugim lokacijama kako bi se rizik od širenja bolesti sveo na najmanju moguću mjeru;
- 7) uzimanje dovoljnog broja odgovarajućih uzoraka potrebnih kako bi se dovršilo epidemiološko istraživanje iz člana 50 stav 1 ovog zakona;
- 8) laboratorijsko ispitivanje uzoraka;
- 9) i ostale odgovarajuće mjere.

(2) Pri određivanju mjera za kontrolu bolesti iz stava 1 ovog člana, Uprava uzima u obzir:

1) profil bolesti;

2) vrstu proizvodnje i epidemiološke jedinice u zahvaćenom objektu, objektu u poslovanju hranom, hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla ili na drugim lokacijama.

(3) Uprava odobrava ponovno naseljavanje životinja u objekat (repopulaciju) ili na bilo koju drugu lokaciju samo kada:

1) su sve odgovarajuće mjere za kontrolu bolesti i laboratorijska ispitivanja uspješno završena u skladu sa stavom 1 ovog člana;

2) je protekao dovoljan vremenski period kako bi se spriječila ponovna kontaminacija zahvaćenog objekta, objekta u poslovanju hranom, hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla ili drugih lokacija, iz stava 1 ovog člana.

Epidemiološki povezani objekti i lokacije

Član 55

(1) Mjere za kontrolu bolesti iz člana 54 stav 1 ovog zakona mogu se proširiti na druge objekte, njihove epidemiološke jedinice, objekte u poslovanju hranom, hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla, ili bilo koju drugu lokaciju ili prevozno sredstvo, u slučaju kada je epidemiološkim ispitivanjem iz člana 50 stav 1 ovog zakona ili rezultatima kliničkih ili laboratorijskih ispitivanja ili drugim epidemiološkim podacima utvrđena sumnja da se bolest sa liste kategorije A proširila na, iz, ili kroz njih.

(2) U slučaju kada epidemiološko ispitivanje iz člana 50 stav 1 ovog zakona upućuje da je vjerovatno porijeklo bolesti sa liste kategorije A druga država, ili da se bolest vjerovatno proširila u drugu državu, Uprava bez odlaganja obavještava nadležni organ u toj državi.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, Uprava saraduje sa nadležnim organom te države u daljem epidemiološkom ispitivanju u primjenama mjera za kontrolu bolesti.

(4) Detaljna pravila o mjerama za kontrolu bolesti koje je potrebno preduzeti u skladu sa članom 54 i st. 1 do 3 ovog člana u zahvaćenim i epidemiološki povezanim objektima, objektima u poslovanju hranom, hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla, i drugim lokacijama, a u vezi sa bilo kojom bolesti sa liste kategorije A, uključujući pravila o primjeni mjera za kontrolu bolesti iz člana 54 stav 1 ovog zakona za svaku bolest sa liste propisuje Vlada.

(5) Pravila iz stava 4 ovog člana uključuju:

1) uslove i zahtjeve za mjere kontrole bolesti iz člana 54 stav 1 tač. 1 do 4 ovog zakona;

2) postupke čišćenja, dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, ili druge neophodne biosigurnosne mjere, iz člana 54 stav 1 tačka 6 ovog zakona, navodeći, prema potrebi, upotrebu biocidnih proizvoda u te svrhe;

3) uslove i zahtjeve za uzorkovanje i laboratorijsko ispitivanje iz člana 54 stav 1 tač. 7 i 8 ovog zakona;

4) detaljne uslove i zahtjeve za repopulaciju iz člana 54 stav 3 ovog zakona;

5) sprovođenje neophodnih mjera za kontrolu bolesti, u skladu sa ovim članom u epidemiološki povezanim objektima, drugim lokacijama i prevoznim sredstvima.

Uspostavljanje zona ograničenja

Član 56

(1) Uprava uspostavlja zonu ograničenja iz člana 53 tačka 2 ovog zakona oko zahvaćenog objekta, objekta u poslovanju hranom, hranom za životinje ili nusproizvodima

životinjskog porijekla ili drugih lokacija gdje je izbila bolest sa liste kategorije A kod držanih životinja, uzimajući u obzir prema potrebi:

- 1) profil bolesti;
- 2) geografsku situaciju u zoni ograničenja;
- 3) ekološke i hidrološke faktore u zoni ograničenja;
- 4) meteorološke uslove;
- 5) prisustvo, raširenost i vrstu prenosioca (vektora) u zoni ograničenja;
- 6) rezultate epidemiološkog ispitivanja iz člana 50 stav 1 ovog zakona i drugih sprovedenih studija i epidemioloških podataka;
- 7) rezultate laboratorijskih ispitivanja;
- 8) mjere koje su primjenjene za kontrolu bolesti;
- 9) druge relevantne epidemiološke faktore.

(2) Zona ograničenja uključuje, prema potrebi, zaštitnu zonu i zonu nadzora, definisane veličine i konfiguracije.

(3) Uprava kontinuirano procjenjuje i preispituje situaciju i, kada je to potrebno, kako bi se spriječilo širenje bolesti sa liste kategorije A:

- 1) prilagođava granice zone ograničenja;
- 2) uspostavlja dodatne zone ograničenja.

(4) Kada zone ograničenja iz stava 1 ovog člana obuhvataju teritorije više od jedne države članice, Uprava saraduje sa nadležnim organima država članica u uspostavljanju ovih zona.

(5) Kada zone ograničenja iz stava 1 ovog člana obuhvataju teritorije susjednih država, Uprava obavještava nadležni organ tih država i saraduje po potrebi.

(6) Detaljna pravila za uspostavljanje i izmjenu zona ograničenja, uključujući zaštitne zone i zone nadzora utvrđuju se propisom Vlade.

Mjere kontrole bolesti u zonama ograničenja

Član 57

(1) U zonama ograničenja Uprava obezbjeđuje da se preduzimaju jedna ili više sljedećih mjera za kontrolu bolesti, kako bi se spriječilo dalje širenje bolesti sa liste kategorije A:

1) utvrđivanje objekata, objekata u poslovanju hranom, hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla ili drugih lokacija gdje se drže životinje;

2) obilazak objekata, objekata u poslovanju hranom, hranom za životinje, nusproizvodima životinjskog porijekla ili drugih lokacija gdje se drže prijemčive životinje, ako je potrebno, pregled i ispitivanje, uzorkovanje i laboratorijsko ispitivanje uzetih uzoraka;

3) određivanje uslova kretanja lica, životinja, proizvoda, hrane za životinje, vozila i drugog materijala ili supstanci koji mogu biti kontaminirani ili doprinjeti širenju bolesti unutar i iz zone ograničenja i prevoza kroz zonu ograničenja;

4) biosigurnosne mjere za:

- a) proizvodnju, preradu i distribuciju proizvoda životinjskog porijekla;
- b) sakupljanje i neškodljivo odlaganje nusproizvoda životinjskog porijekla;
- c) sakupljanje, skladištenje i rukovanje reproduktivnim materijalom;

5) vakcinacija i primjena drugih veterinarskih lijekova kod držanih životinja, u skladu sa članom 42 stav 1 i članom 43 ovog zakona;

6) čišćenje, dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija ili druge neophodne biosigurnosne mjere;

7) određivanje ili, prema potrebi, odobravanje objekata u poslovanju hranom za potrebe klanja životinja ili obrade proizvoda životinjskog porijekla iz zone ograničenja;

8) zahtjevi za identifikaciju i sledljivost premještanja životinja, reproduktivnog materijala ili proizvoda životinjskog porijekla;

9) druge neophodne biosigurnosne mjere i mjere za ublažavanje rizika kako bi se rizik od širenja te bolesti sveo na najmanju moguću mjeru.

(2) Uprava je dužna da obavijesti subjekte i druga fizička i pravna lica u zoni ograničenja o važećim ograničenjima i mjerama za kontrolu bolesti.

(3) Subjekti su dužni da sprovedu naređene mjere iz stava 1 ovog člana za sprječavanje daljeg širenja bolesti.

(4) Pri određivanju koje će se mjere za kontrolu bolesti iz stava 1 ovog člana preduzimati, Uprava uzima u obzir sljedeće:

1) profil bolesti;

2) vrstu proizvodnje;

3) izvodljivost, dostupnost i efikasnost mjera za kontrolu bolesti.

Obaveze subjekta u vezi premještanja životinja u zonama ograničenja

Član 58

(1) U zonama ograničenja, subjekat je dužan da držane životinje i proizvode životinjskog porijekla premješta u skladu sa uslovima određenim članom 57 ovog zakona.

(2) Subjekat koji drži životinje i proizvode životinjskog porijekla u zoni ograničenja iz člana 56 stav 1 ovog zakona, dužan je da obavijesti nadležnog službenog veterinara o namjeravanom premještanju držanih životinja i proizvoda životinjskog porijekla, unutar ili iz zone ograničenja, u skladu sa članom 57 stav 1 tačka 2 ovog zakona.

(3) Dodatna pravila o mjerama za kontrolu bolesti koje se preduzimaju u zonama ograničenja iz člana 57 stav 1 ovog zakona za svaku bolest sa liste kategorije A, utvrđuju se propisom Vlade.

(4) Pravila iz stava 3 ovog člana uključuju:

1) uslove i zahtjeve za mjere za kontrolu bolesti iz člana 57 stav 1 tač. 1, 3, 4, 5, 7, 8 i 9 ovog zakona;

2) postupke čišćenja, dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, ili druge potrebne biosigurnosne mjere iz člana 57 stav 1 tačka 6 ovog zakona, navodeći, prema potrebi, upotrebu biocidnih proizvoda za te namjene;

3) nadzor koji je potreban da se sprovede nakon primjene mjera za kontrolu bolesti i laboratorijskih ispitivanja iz člana 57 stav 1 tačka 2 ovog zakona;

4) druge posebne mjere kontrole za sprječavanje širenja bolesti sa liste kategorije A.

Održavanje mjera za kontrolu bolesti u zonama ograničenja

Član 59

(1) Mjere za kontrolu bolesti utvrđene čl. 53 do 60 ovog zakona ostaju na snazi, sve dok se ne ispune sljedeći uslovi:

1) sprovedene su mjere kontrole za bolest sa liste kategorije A;

2) sprovedeno je završno čišćenje, dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija ili druge neophodne biosigurnosne mjere, odgovarajuće za:

- bolest sa liste kategorije A, zbog koje su primjenjene mjere za kontrolu bolesti;

- zahvaćene vrste držanih životinja;

- vrstu proizvodnje;

3) u zoni ograničenja je sproveden odgovarajući nadzor za bolest sa liste kategorije A, zbog koje su primjenjene mjere za kontrolu bolesti, i za vrstu objekta ili lokaciju, čime se potkrepljuje iskorjenjivanje bolesti sa liste.

(2) Vlada utvrđuje detaljna pravila o mjerama za kontrolu bolesti iz stava 1 ovog člana, koje treba preduzeti, u odnosu na:

1) završne postupke čišćenja, dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije ili druge neophodne biosigurnosne mjere i, prema potrebi, upotrebi biocidnih proizvoda u te svrhe;

2) dizajn, sredstva, metode, učestalost, intenzitet, ciljanu populaciju životinja i procedure uzorkovanja u nadzoru čiji je cilj obnavljanje statusa „slobodan od bolesti” nakon izbijanja bolesti;

3) repopulaciju te zone ograničenja nakon završetka mjera kontrole bolesti iz stava 1 ovog člana, uzimajući u obzir uslove za repopulaciju iz člana 54 stav 3 ovog zakona;

4) ostale mjere za kontrolu bolesti koje je potrebno preduzeti za obnavljanje statusa „slobodan od bolesti”.

Hitna vakcinacija

Član 60

(1) Uprava, kada je to potrebno, za efikasnu kontrolu bolesti sa liste kategorije A za koju se primjenjuju mjere kontrole bolesti:

1) izrađuje plan vakcinacije;

2) uspostavlja zone vakcinacije.

(2) Prilikom donošenja odluke o planu vakcinacije i uspostavljanju zona vakcinacije iz stava 1 ovog člana, Uprava uzima u obzir sljedeće:

1) zahtjevi za hitnu vakcinaciju utvrđeni kriznim planovima iz člana 40 ovog zakona;

2) zahtjevi za upotrebu vakcina iz člana 42 stav 1 i propisom iz člana 42 stav 8 ovog zakona.

(3) U zonama vakcinacije iz stava 1 tačka 2 ovog člana moraju biti ispunjeni uslovi iz propisa donijetog u skladu sa članom 42 ovog zakona u pogledu mjera za ublažavanje rizika radi sprječavanja širenja bolesti sa liste i nadzora koji se sprovodi nakon upotrebe vakcina i drugih veterinarskih lijekova.

Divlje životinje

Član 61

(1) U slučaju sumnje ili službene potvrde bolesti sa liste kategorije A kod divljih životinja Uprava:

1) sprovodi nadzor u populaciji divljih životinja, kada je to potrebno za tu bolest;

2) preuzima neophodne mjere za prevenciju i kontrolu bolesti.

(2) Mjere za prevenciju i kontrolu bolesti iz stava 1 tačka 2 ovog člana mogu da uključuju jednu ili više mjera iz čl. 46 do 60 ovog zakona, uzimajući u obzir: profil bolesti i pogođene divlje životinje, kao i rizik od prenošenja bolesti na životinje i ljude.

(3) Kriterijume i postupke za nadzor u skladu sa stavom 1 tačka 1 ovog člana u slučaju službene potvrde bolesti sa liste kategorije A, a u skladu sa članom 27 ovog zakona i detaljna pravila koja dopunjuju mjere za sprječavanje i kontrolu bolesti koje treba preduzeti u skladu sa stavom 1 tačka 2 ovog člana u slučaju službene potvrde bolesti sa liste kategorije A utvrđuju se propisom Vlade.

Dodatne mjere za kontrolu bolesti i privremena posebna pravila za kontrolu bolesti

Član 62

(1) Ministarstvo može, na predlog Uprave, pored mjera iz člana 48, člana 54 stav 1, člana 55, člana 57 st. 1 i 2, i člana 59 stav 1 ovog zakona i mjera propisanih na osnovu ovog zakona, a u skladu sa propisima iz člana 55 st. 4 i 5, člana 58 st. 3 i 4 i člana 59 stav 2 ovog zakona, propisati i dodatne mjere za kontrolu bolesti, pod uslovom da su neophodne i proporcionalne za kontrolu širenja bolesti sa liste kategorije A, uzimajući u obzir:

- 1) posebne epidemiološke okolnosti;
- 2) vrstu objekata, drugih lokacija i proizvodnje;
- 3) vrste i kategorije životinja na koje se bolest odnosi;
- 4) privredne i socijalne uslove.

(2) Uprava bez odlaganja obavještava Evropsku komisiju o:

- 1) mjerama za kontrolu bolesti iz čl. 51, 52, 54 do 57, člana 59 stav 1, člana 60 i člana 61 st. 1 i 2 ovog zakona, i mjerama iz propisa donijetim u skladu sa članom 55 st. 4 i 5, članom 58 st. 3 i 4, članom 59 stav 2 i članom 61 stav 3 ovog zakona;
- 2) svim dodatnim mjerama kontrole bolesti preduzetim u skladu sa stavom 1 ovog člana.

(3) Uprava preispituje stanje bolesti i mjere za kontrolu bolesti kao i sve dodatne mjere za kontrolu bolesti iz stava 1 ovog člana i može Ministarstvu predložiti posebne mjere za kontrolu bolesti u ograničenom periodu, pod uslovima primjerenim epidemiološkoj situaciji:

- 1) ako spomenute mjere za kontrolu bolesti nijesu primjerene s obzirom na epidemiološku situaciju; i/ili
- 2) ako se bolest kategorije A širi uprkos mjerama za kontrolu bolesti preduzetim u skladu sa odjeljkom A ove glave.

(4) U slučaju neodložnih hitnih razloga u odnosu na bolest sa liste koja predstavlja rizik u nastajanju s veoma značajnim uticajem, Ministarstvo naređuje hitne mjere.

ODJELJAK B

MJERE ZA KONTROLU BOLESTI SA LISTE KATEGORIJE B I C

Obaveze subjekata i drugih relevantnih fizičkih i pravnih lica u slučaju sumnje na bolest sa liste kategorije B

Član 63

(1) U slučaju sumnje na bolest sa liste kategorije B kod držanih životinja, pored obaveze da prijave bolest u skladu sa članom 19 ovog zakona, do donošenja mjera kontrole bolesti u skladu sa članom 65 stav 1 ovog zakona, Uprava će preduzeti mjere kojim obezbjeđuje da subjekat i drugo relevantno fizičko i pravno lice preduzimaju mjere za kontrolu bolesti iz člana 65 stav 1 tačka 1 ovog zakona i propisa iz člana 65 stav 4 ovog zakona, kako bi se sprječilo širenje bolesti sa liste sa zahvaćenih životinja, objekata i drugih lokacija pod njihovom odgovornošću na druge nezahvaćene životinje ili na ljude.

(2) Detaljna pravila kojima se dopunjuju mjere za kontrolu bolesti iz stava 1 ovog člana propisom utvrđuje Vlada.

Istraživanje u slučaju sumnje na bolest sa liste kategorije B

Član 64

(1) U slučaju sumnje na bolest sa liste kategorije B kod držanih životinja, ovlašćeni veterinar dužan je da bez odlaganja obavijesti službenog veterinara koji sprovodi odnosno pod čijim se nadzorom sprovodi istraživanje kako bi se potvrdilo ili isključilo prisustvo bolesti.

(2) Za potrebe istraživanje iz stava 1 ovog člana službeni veterinar odnosno ovlašćeni veterinar:

- 1) sprovodi klinički pregled reprezentativnog uzorka držanih životinja koje pripadaju vrstama sa liste, za bolest sa liste;
- 2) uzima odgovarajući broj uzoraka od držanih životinja koje pripadaju vrstama sa liste i drugih uzoraka za ispitivanje u laboratorijama ovlašćenim od strane Uprave;
- 3) dostavlja uzorke u ovlašćene laboratorije na ispitivanja u cilju potvrde ili isključenja prisustva bolesti sa liste.

(3) Detaljna pravila kojima se dopunjuju pravila o istraživanju iz stava 1 ovog člana propisom utvrđuje Vlada.

Preliminarne mjere za kontrolu bolesti sa liste kategorije B

Član 65

(1) U slučaju sumnje na bolest sa liste kategorije B kod držanih životinja, a do dobijanja rezultata istraživanja iz člana 64 stav 1 ovog zakona i do sprovođenja mjera za suzbijanje bolesti iz člana 70 ovog zakona, Uprava sprovodi sljedeće preliminarnne mjere za kontrolu bolesti:

- 1) stavlja pod službeni nadzor objekat, objekat u poslovanju hranom ili hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla, ili bilo koju drugu lokaciju za koju postoji sumnja da se bolest pojavila, uključujući i lokacije sa kojih bolest potiče;
- 2) primjenu mjera za kontrolu bolesti za sprječavanje širenja uzročnika bolesti sa zahvaćenih objekata, objekta u poslovanju hranom ili hranom za životinje ili nusproizvodima životinjskog porijekla ili bilo koje druge lokacije;
- 3) ako je potrebno, započinje sprovođenje epidemiološkog ispitivanja, u skladu sa članom 50 stav 1 ovog zakona.

(2) Pored mjera iz stava 1 ovog člana, Uprava može da naloži dodatne preliminarnne mjere za kontrolu bolesti u skladu sa odredbama ovog zakona.

(3) Preliminarnne mjere za kontrolu bolesti iz st. 1 i 2 ovog člana moraju biti odgovarajuće i proporcionalne riziku koji predstavlja određena bolest, a uzimajući u obzir sljedeće:

- 1) profil bolesti;
- 2) zahvaćene držane životinje;
- 3) zdravstveni status Crne Gore, zone, kompartmenta ili objekta u kome je postavljena sumnja na prisustvo bolesti sa liste;
- 4) preliminarnne mjere za kontrolu bolesti iz člana 48 stav 1, člana 49 i propisa iz člana 48 stav 3 ovog zakona.

(4) Vlada utvrđuje detaljna pravila za bolesti sa liste kategorije B kojima se dopunjuju pravila iz stava 1 ovog člana, uzimajući u obzir stav 3 ovog člana u pogledu:

- 1) preliminarnih mjera za kontrolu bolesti koje treba preduzeti za sprječavanje širenja bolesti, iz stava 1 tačka 1 ovog člana;
- 2) primjene preliminarnih mjera za kontrolu bolesti iz stava 1 tačka 1 ovog člana, u drugim objektima, njihovim epidemiološkim jedinicama, objektima u poslovanju hranom i hranom za životinje i objektima u poslovanju nusproizvodima životinjskog porijekla ili drugim lokacijama;
- 3) utvrđivanja privremenih zona ograničenja koje odgovaraju profilu bolesti.

Revizija i proširenje preliminarnih mjera za kontrolu bolesti sa liste kategorije B

Član 66

Uprava će preliminarnne mjere kontrole bolesti iz člana 65 stav 1 ovog zakona:

- 1) ako je potrebno, preispitati nakon:

- dobijanja nalaza istraživanja iz člana 64 stav 1 ovog zakona;
- sprovedenog epidemiološkog istraživanja iz člana 65 stav 1 tačka 3 ovog zakona, ako je sprovedeno;
- proširiti i na druge lokacije iz člana člana 65 stav 4 tačka 2 ovog zakona, ako je to potrebno.

Obaveze subjekata i drugih relevantnih fizičkih i pravnih lica i mjere u slučaju sumnje na bolest sa liste kategorije C

Član 67

(1) U slučaju sumnje na bolest sa liste kategorije C kod držanih životinja, za koju se sprovodi program iskorjenjivanja za cijelu teritoriju Crne Gore, zone ili kompartmente iz člana 29 stav 3 ovog zakona, Uprava preduzima mjere kojima obezbjeđuje da subjekat i drugo fizičko i pravno lice preduzmu odgovarajuće mjere za kontrolu bolesti iz člana 63 stav 1 ovog zakona, do donošenja mjera za kontrolu bolesti u skladu sa stavom 2 ovog člana.

(2) U slučaju sumnje na bolest iz stava 1 ovog člana, za koju se sprovodi program iskorjenjivanja:

1) ovlašćeni veterinar dužan je da bez odlaganja obavijesti Upravu i Uprava sprovodi istraživanje kako bi se potvrdilo ili isključilo prisustvo bolesti u skladu sa članom 64 st. 1 i 2 ovog zakona;

2) do dobijanja rezultata istraživanja iz tačke 1 ovog stava, Uprava naređuje/sprovodi preliminarne mjere za kontrolu bolesti iz člana 65 st. 1 i 2 ovog zakona.

(3) Uprava preispituje preliminarne mjere kontrole bolesti iz stava 2 tačka 2 ovog člana i može ih proširiti u skladu sa članom 66 ovog zakona.

(4) Stav 1, 2 i 3 ovog člana primjenjuju se i kada je država, zona ili kompartment stekla status „slobodan od bolesti”, kako bi se taj status održao, u skladu sa članom 34 ovog zakona, odnosno članom 35 stav 2 ovog zakona za kompartmente.

(5) Propisom Vlade utvrđuju se detaljna pravila za sprovođenje:

1) mjera za kontrolu bolesti sa liste kategorije C, iz stava 1 ovog člana;

2) istraživanja iz stava 2 ovog člana; i

3) preliminarne mjere za kontrolu bolesti koje treba preduzeti kako bi se spriječilo širenje bolesti, kako je predviđeno u stavu 2 tački 2 ovog člana.

Službena potvrda prisustva bolesti

Član 68

(1) Uprava službenu potvrdu bolesti sa liste kategorije B ili C zasniva na osnovu:

1) rezultata kliničkih i laboratorijskih ispitivanja iz člana 64 stav 2 ovog zakona;

2) epidemiološkog ispitivanja iz člana 65 stav 1 tačka 3 ovog zakona, kada je relevantno;

3) ostalih dostupnih epidemioloških podataka.

(2) Bliže zahtjeve za službenu potvrdu bolesti iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.

Ukidanje preliminarne mjere za kontrolu bolesti kada je isključeno prisustvo bolesti

Član 69

Uprava nastavlja da primjenjuje preliminarne mjere za kontrolu bolesti iz člana 65 stav 1, člana 66 i člana 67 stav 2 tačka 2 ovog zakona, sve dok se ne isključi prisustvo te bolesti u skladu sa članom 68 stav 1 ovog zakona i propisa iz člana 68 stav 2 ovog zakona.

Mjere za kontrolu u slučaju potvrde bolesti kategorije B

Član 70

(1) Kada je službeno potvrđeno izbijanje bolesti sa liste kategorije B kod držanih životinja u skladu sa članom 68 stav 1 ovog zakona, na teritoriju Crne Gore, ili u zoni ili u kompartmentu:

1) primjenjuju se mjere za kontrolu bolesti utvrđene obaveznim programom iskorjenjivanja iz člana 29 stav 1 ovog zakona za tu bolest sa liste ili kada je Crna Gora ili zona ili kompartment, stekla status „slobodan od bolesti” u skladu sa članom 34, odnosno članom 35 ovog zakona, Uprava:

- utvrđuje jednu ili više mjera iz čl. 46 do 60 ovog zakona, proporcionalnih riziku koji bolest predstavlja, i

- kada je potrebno, uspostavlja obavezni program iskorjenjivanja za tu bolest.

(2) U slučaju službene potvrde bolesti kategorije B iz stava 1 ovog člana, službeni veterinar naređuje primjenu mjera određenih programom iskorjenjivanja za konkretnu bolest i ovim zakonom.

(3) Ako je Crna Gora ili zona ili kompartment, stekla status „slobodan od bolesti” stekla status „slobodan od bolesti” za bolest kategorije B, službeni veterinar određuje sprovođenje mjera kontrole bolesti u skladu sa propisom kojim su uređena pravila za nadzor, programe iskorjenjivanja i status „slobodan od bolesti” za određene bolesti sa liste i bolesti u nastajanju.

(4) Subjekti su dužni da sprovedu propisane i naređene mjere u skladu sa ovim zakonom.

Mjere za kontrolu bolesti sa liste kategorije C

Član 71

(1) Kada je službeno potvrđeno izbijanje bolesti sa liste kategorije C kod držanih životinja u skladu sa članom 68 stav 1 ovog zakona, na teritoriju Crne Gore, ili u zoni ili u kompartmentu, a za koju je utvrđen program iskorjenjivanja u skladu sa članom 29 stav 3 ovog zakona, Uprava primjenjuje mjere za kontrolu bolesti utvrđene tim programom iskorjenjivanja.

(2) Uprava može pored mjera iz stava 1 ovog člana preduzeti mjere za kontrolu bolesti koje mogu uključivati jednu ili više mjera iz čl. 46 do 60 ovog zakona, proporcionalnih riziku koji bolest predstavlja, a uzimajući u obzir:

- profil bolesti;
- zahvaćene držane životinje;
- privredne i socijalne uticaje.

(3) U slučaju kada je bolest sa liste kategorije C službeno potvrđena kod držanih životinja u skladu sa članom 68 stav 1 ovog zakona, a za koju je Crna Gora ili određene zone ili kompartmenti, stekli status „slobodan od bolesti” u skladu sa članom 34 ovog člana, odnosno članom 35 ovog zakona, a da bi se zadržao taj status, Uprava određuje jednu ili više mjera iz čl. 46 do 60 ovog zakona, proporcionalnih riziku koji bolest sa liste predstavlja, a uzimajući u obzir:

- profil bolesti;
- zahvaćene držane životinje
- privredne i socijalne uticaje.

(4) U slučaju potvrde bolesti kategorije C iz stava 1 ovog člana, službeni veterinar naređuje primjenu mjera određenih programom iskorjenjivanja za konkretnu bolest i ovim zakonom.

(5) Ako je Crna Gora ili zona ili kompartment, stekla status „slobodan od bolesti” za bolest kategorije C, službeni veterinar naređuje sprovođenje mjera kontrole bolesti u

skladu sa propisom kojim su uređena pravila za sprečavanje i kontrolu određenih bolesti sa liste.

(6) Subjekti su dužni da sprovede propisane i naređene mjere u skladu sa ovim zakonom.

Mjere za kontrolu bolesti sa liste kategorije B kod divljih životinja

Član 72

(1) U slučaju sumnje ili službene potvrde bolesti sa liste kategorije B kod divljih životinja, Uprava na teritoriji Crne Gore, područja ili zona u odnosu na bolest:

1) određuje mjere za kontrolu bolesti utvrđene obaveznim programom iskorjenjivanja te bolesti, u skladu sa članom 29 stav 1 ovog zakona; ili

2) uspostavlja obavezni program iskorjenjivanja iz člana 29 stav 1 ovog zakona, ako nije uspostavljen i primjenjen zbog prethodnog odsustva bolesti ili statusa „slobodan od bolesti” i, ako su mjere za divlje životinje potrebne u cilju kontrole i sprječavanja širenja te bolesti.

(2) Nadležnost za preduzimanje mjera iz stava 1 ovog člana određuje se programom.

Mjere za kontrolu bolesti sa liste kategorije C kod divljih životinja

Član 73

(1) U slučaju sumnje ili službene potvrde bolesti sa liste kategorije C kod divljih životinja na teritoriji Crne Gore, a za koju se primjenjuju mjere za iskorjenjivanje te bolesti kod divljih životinja, u skladu sa dobrovoljnim/neobaveznim programom iskorjenjivanja za tu bolest, iz člana 29 stav 3 ovog zakona, Uprava primjenjuje mjere na cijeloj teritoriju Crne Gore, određena područja ili zone, u odnosu na bolest.

(2) Pored mjera iz stava 1 ovog člana, Uprava može odrediti i primjenu jedne ili više mjera za kontrolu bolesti u skladu sa čl. 46 do 60 ovog zakona, a koje su proporcionalne riziku koji bolest predstavlja, uzimajući u obzir:

1) profil bolesti;

2) zahvaćene divlje životinje i rizik od prenošenja bolesti na životinje i ljude; i

3) privredne, socijalne i uticaje na životnu sredinu.

(3) Kada je službeno potvrđeno izbijanje bolesti sa liste kategorije C kod divljih životinja na teritoriju Crne Gore, u zoni ili kompartmentu koji su stekli status „slobodan od bolesti” u skladu sa čl. 34 ili 35 ovog zakona, i da bi se zadržao taj status, Uprava preduzima jednu ili više mjera iz čl. 46 do 60 ovog zakona proporcionalnih riziku koji bolest sa liste predstavlja, a uzimajući u obzir:

- profil bolesti;

- zahvaćene divlje životinje i rizik od prenošenja bolesti na životinje i ljude;

- značaj prisustva bolesti kod divljih životinja u odnosu na zdravstveni status

držanih životinja; i

- privredne, socijalne i uticaje na životnu sredinu.

Privremena posebna pravila za kontrolu bolesti

Član 74

(1) Uprava obavještava Evropsku komisiju i druge države o:

1) mjerama za kontrolu bolesti sa liste kategorije B preduzetim u skladu sa članom 68 stav 1 i čl. 69, 70 i 72 ovog zakona;

2) mjerama za kontrolu bolesti sa liste kategorije C preduzetim u skladu sa članom 68 stav 1, članom 69, članom 71 stav 1 i članom 73 ovog zakona.

(2) Uprava preispituje stanje bolesti i mjere za kontrolu bolesti koje preduzima i može Ministarstvu predložiti posebne mjere za kontrolu bolesti u ograničenom periodu u odnosu na bolesti sa liste kategorije B ili C, pod uslovima primjerenim epidemiološkoj situaciji:

1) ako mjere za kontrolu bolesti nijesu primjerene s obzirom na epidemiološku situaciju; i/ili

2) ako se bolest sa liste širi uprkos mjerama za kontrolu bolesti preduzetim u skladu sa odjeljkom B ove glave, gdje je to relevantno.

(3) Ministarstvo, na predlog Uprave iz stava 2 ovog člana, može narediti i sprovođenje mjera koje nijesu obuhvaćene stavom 1 ovog člana, kao i uslove i način njihovog sprovođenja.

DIO ČETVRTI REGISTRACIJA, ODOBRAVANJE, SLEDLJIVOST I PREMJEŠTANJE

Glava I KOPNENE ŽIVOTINJE, REPRODUKTIVNI MATERIJAL I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA OD KOPNENIH ŽIVOTINJA

Obaveza subjekata da registruju objekte

Član 75

(1) Subjekt odgovoran za objekat u kome se drže kopnene životinje ili se sakuplja, proizvodi, prerađuje ili skladišti reproduktivni materijal, prije otpočinjanja djelatnosti u objektu, dužan je da:

1) obavijesti Upravu o postojanju objekta pod njegovom odgovornošću;

2) dostavi Upravi zahtjev za registraciju objekta sa navedenim sljedećim podacima:

- naziv i adresa subjekta;

- lokacija objekta i opis postrojenja;

- vrste, kategorije, broj ili količina držanih kopnenih životinja ili reproduktivnog materijala koje namjeravaju da drže u objektu, i kapacitetu objekta;

- vrsta objekta; i

- drugi podaci značajni za utvrđivanje rizika.

(2) Subjekt odgovoran za objekat iz stava 1 ovog člana dužan je da obavijesti Upravu o:

1) svakoj promjeni u objektu, vezano za podatke iz stava 1 tačka 2 ovog člana;

2) prestanku aktivnosti subjekta ili objekta.

(3) Za objekte koji podliježu odobravanju u skladu s članom 82 stav 1 ovog zakona ne zahtijeva se dostavljanje podataka iz stava 1 ovog člana.

Odstupanja od obaveze subjekata da registruju objekte

Član 76

(1) Izuzetno od člana 75 stav 1 ovog zakona, objekti koji predstavljaju neznatan rizik mogu biti izuzeti od obaveze registracije uzimajući u obzir:

1) vrste, kategorije i broj držanih kopnenih životinja i reproduktivnog materijala u objektu i kapacitet objekta;

2) vrste objekata; i

3) premještanje držanih kopnenih životinja ili reproduktivnog materijala, u i izvan objekta.

(2) Obrazac zahtjeva za registraciju objekata i izmjenu podataka, način dostavljanja zahtjeva, podatke i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev, uključujući rokove za dostavljanje tih podataka, vrste objekata koje mogu biti izuzeti od obaveze registracije u skladu sa stavom 1 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.

Obaveza registracije prevoznika držanih kopitara i papkara

Član 77

(1) Prevoznici držanih kopitara i papkara, koji su uključeni u prevoz tih životinja prema državama članicama ili trećim državama moraju biti registrovani prije početka obavljanja te djelatnosti, a u svrhu registracije dužni su da:

- 1) obavijeste upravu o svojoj djelatnosti;
- 2) dostave upravi zahtjev za registraciju sa navedenim sljedećim podacima:
  - naziv i adresa prevoznika;
  - vrste, kategorije, i broj kopitara i papkara za koje se planira prevoz;
  - vrsta prevoza;
  - prevoznom sredstvu.

(2) Prevoznici iz stava 1 ovog člana dužni su da obavijesti upravu o:

- 1) svakoj promjeni podataka iz stava 1 tačka 2 ovog člana;
- 2) svakom prestanku djelatnosti prevoza.

(3) Prevoznici koji obavljaju prevoz držanih pasa, mačaka, pitomih tvorova i živine između država članica ili između Crne Gore i treće države dužni su, kako bi bili registrovani u skladu sa ovim zakonom, prije početka obavljanja te djelatnosti, a u svrhu registracije, da:

- 1) obavijeste upravu o svojoj djelatnosti;
- 2) dostave upravi zahtjev za registraciju sa navedenim sljedećim podacima:
  - naziv i adresa prevoznika;
  - vrstama životinja koje namjeravaju da prevoze;
  - vrsti prevoza;
  - prevoznom sredstvu.

(4) Prevoznici držanih pasa, mačaka i pitomih tvorova iz stava 3 ovog člana, dužni su da obavještavaju upravu o broju životinja koje namjeravaju da prevoze.

(5) Prevoznici živine, iz stava 3 ovog člana dužni su da obavještavaju upravu o kategorijama živine koju namjeravaju da prevoze.

(6) Prevoznici iz stava 3 ovog člana dužni su da obavijeste upravu o:

- 1) svakoj promjeni podataka iz st. 3, 4 i 5 ovog člana;
- 2) svakom prestanku djelatnosti prevoza.

(7) Detaljna pravila za registraciju drugih vrsta prevoznika, čija djelatnost prevoza predstavlja specifičan i značajan rizik za određene vrste ili kategorije životinja utvrđuju se propisom Vlade.

Odstupanja od obavezne registracije prevoznika držanih kopitara i papkara

Član 78

(1) Izuzetno od člana 77 ovog zakona prevoznici, čija djelatnost prevoza ne predstavlja značajan rizik, mogu biti izuzeti od obaveze registracije, u skladu sa stavom 2 ovog člana, uzimajući u obzir:

- udaljenosti na kojima prevoze kopitare i papkare; i
- vrste, kategorije i broj kopitara i papkara koje prevoze.

(2) Obrazac zahtjeva za registraciju prevoznika koji podnose prevoznici, način dostavljanja zahtjeva, podatke i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev, uključujući rokove za dostavljanje tih podataka, bliže zahtjeve za postupak registracije prevoznika iz člana 77

ovog zakona koji mogu biti izuzeti od obaveze registracije u skladu sa stavom 1 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade, uzimajući u obzir:

- 1) udaljenosti na kojima prevoze predmetne kopitare i papkare; i
  - 2) kategorije, vrste i broj kopitara i papkara koje prevoze.
- (3) Uprava obavještava Evropsku komisiju o odstupanjima iz stava 1 ovog člana.

Obaveza registracije subjekata koji obavljaju poslove okupljanja životinja

Član 79

(1) Subjekti odgovorni za organizaciju i postupke okupljanja držanih kopitara, papkara i živine, bez obzira na objekat, uključujući i onog koji kupuje i prodaje životinje, dužni su prije otpočinjanja djelatnosti, da se registruju u skladu sa članom 82 ovog zakona, i dostave Upravi sljedeće podatke:

- naziv i adresu subjekta;
- podatke o vrstama i kategorijama držanih kopitara, papkara i živine obuhvaćenim djelatnošću.

(2) Subjekti iz stava 1 ovog člana dužni su da obavijeste Upravu o:

- 1) svakoj promjeni u vezi sa stavom 1 ovog člana;
- 2) svakom prestanku djelatnosti subjekta.

Odstupanja od obaveze registracije subjekata koji obavljaju postupke okupljanja životinja

Član 80

(1) Izuzetno od člana 79 ovog zakona, subjekti koji obavljaju postupke okupljanja životinja, koji predstavlja neznatan rizik, može biti izuzet od obaveze registracije, u skladu sa propisom iz stava 3 ovog člana, uzimajući u obzir vrste, kategorije i broj držanih kopnenih životinja obuhvaćenih njihovom djelatnošću.

(2) Uprava obavještava Evropsku komisiju o odstupanjima iz stava 1 ovog člana.

(3) Obrazac zahtjeva za registraciju subjekata koji obavljaju poslove okupljanja životinja i izmjenu podataka, način dostavljanja zahtjeva, podatke i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev, uključujući rokove za dostavljanje tih podataka, bliže zahtjeve za postupak registracije subjekata iz člana 79 stav 1 ovog zakona i dostavljanje podataka u svrhu registracije i rokove za dostavljanje podataka, vrste objekata koje mogu biti izuzeti od obaveze registracije u skladu sa stavom 1 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.

Obaveza nadležnog organa u vezi sa registracijom

Član 81

(1) Uprava registruje:

1) objekte i upisuje ih u registar koji je sastavni dio VIS-a, kada je subjekat dostavio potrebne podatke u skladu sa članom 75 stav 1 ovog zakona;

2) prevoznike i upisuje ih u registar prevoznika koji je sastavni dio Veterinarskog informacionog sistema iz člana 89 stav 1 ovog zakona, kada je prevoznik dostavio potrebne podatke u skladu sa članom 77 st. 1 i 3 ovog zakona;

3) subjekte koji obavljaju postupke okupljanja životinja, bez obzira na objekat, u registar subjekata koji obavljaju postupke okupljanja, koji je sastavni dio Veterinarskog informacionog sistema iz člana 89 stav 1 ovog zakona, kada je subjekat dostavio potrebne podatke u skladu sa članom 79 stav 1 ovog zakona.

(2) O registraciji objekata, prevoznika i subjekata koji obavljaju postupke okupljanja životinja iz stavka 1 ovog člana Uprava odlučuje rješenjem i dodjeljuje im jedinstveni registarski broj.

Odobranje objekata

Član 82

(1) Subjekt odgovoran za obavljanje djelatnosti u objektima iz tač. 1 do 10 ovog stava, dužan je da podnese zahtjev Upravi za odobranje objekta u skladu sa članom 84 stav 1 ovog zakona prije otpočinjanja djelatnosti u objektu i ne smije započeti obavljanje djelatnosti sve dok objekat ne bude odobren u skladu sa članom 85 stav 1 ovog zakona:

- 1) objekat za okupljanje držanih kopitara, papkara i živine (sibirni centri);
- 2) objekat za reproduktivni materijal goveda, svinja, ovaca, koza i konja;
- 3) inkubatorska stanica iz koje se priplodna jaja ili živina premještaju;
- 4) objekat u kojima se drži živina, iz kojeg se premešta živina namijenjena za druge svrhe osim za klanje ili priplodna jaja;
- 5) centri za okupljanje pasa, mačaka i pitomih tvorova;
- 6) skloništa za pse, mačke i pitomi tvorovi;
- 7) kontrolne tačke;
- 8) proizvodni objekti izolovani od okoline za bumbare;
- 9) karantinski objekti za držane kopnene životinje osim primata; i
- 10) druge vrste objekata za držanje kopnenih životinja koji predstavljaju značajan rizik.

(2) Subjekt je dužan da obustavi obavljanje djelatnosti u objektu iz stava 1 ovog člana ako:

1) Uprava ukine rješenje o odobrenju ili suspenduje rješenje o odobrenju u skladu sa članom 88 stav 2 ovog zakona, a na osnovu rješenja službenog veterinara o zabrani ili privremenoj zabrani obavljanja djelatnosti; ili

2) u slučaju uslovnog odobrenja u skladu sa članom 87 stav 3 ovog zakona, objekat ne ispuni preostale zahtjeve iz člana 87 stav 3 ovog zakona i ne dobije konačno odobrenje u skladu sa članom 85 stav 1 ovog zakona.

(3) Propisom Vlade utvrđuju se bliža pravila koje se odnose i na:

- izuzeća od obaveze podnošenja zahtjeva za odobranje za subjekte koji su odgovorni za vrste objekata iz stava 1 tač. 1 do 4 ovog člana kada ti objekti ne predstavljaju značajan rizik;

- vrste objekata koji moraju biti odobreni u skladu sa stavom 1 tačka 5 ovog člana;

- posebna pravila za prestanak djelatnosti objekata za proizvodnju reproduktivnog materijala iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.

(4) Pri donošenju propisa iz stava 3 ovog člana uzimaju se u obzir:

- vrste i kategorije držanih kopnenih životinja ili reproduktivnog materijala u objektu;

- broj vrsta i broj držanih kopnenih životinja ili broj vrsta i količina reproduktivnog materijala koji se drže u objektu;

- vrsta objekta i vrsta proizvodnje; i

- premještanje držanih kopnenih životinja ili reproduktivnog materijala u i iz tih objekata.

Odobranje statusa zatvorenih objekata

Član 83

(1) Subjekt koji je odgovoran za objekat za koji želi da dobije status zatvorenog objekta, dužan je da:

- 1) podnese Upravi zahtjev za odobrenje u skladu sa članom 84 stav 1 ovog zakona;

2) premješta držane životinje u svoj objekat ili iz njega u skladu sa zahtjevima predviđenim u članu 119 stav 1 ovog zakona i propisima donesenim u skladu sa članom 119 stav 2 ovog zakona samo nakon što je njihovom objektu Uprava dodijelila odobrenje tog statusa u skladu sa čl. 85 i 87 ovog zakona.

(2) Uprava izdaje rješenje o odobrenju, u skladu sa čl. 86 i 87 ovog zakona, objektima iz stava 1 ovog člana koji ispunjavaju zahtjeve iz člana 85 st. 1 i 2 ovog zakona i propisa kojim su uređena pravila:

- za objekte u kojima se drže kopnene životinje i inkubatorske stanice,
- o sledljivosti određenih držanih kopnenih životinja i jaja za priplod.

Obaveza subjekata da dostave podatke u cilju dobijanja odobrenja

Član 84

(1) U zahtjevu za odobrenje iz člana 82 stav 1 i člana 83 stav 1 tačka 1 ovog zakona, subjekat je dužan da Upravi dostavi, naročito sljedeće podatke:

- naziv i adresa subjekta;
- lokacija objekta i opis postrojenja;
- vrste, kategorije i broj držanih kopnenih životinja ili vrste, kategorije i količina reproduktivnog materijala držanih u objektu, relevantnih za odobrenje;
- vrsta objekta;
- druge podatke o objektu za utvrđivanje rizika, ako rizik postoji.

(2) Subjekt iz stava 1 ovog člana dužan je da obavijesti Upravu o:

1) svakoj promjeni u objektu u vezi sa podacima iz stava 1 al. 1 do 3 ovog člana;

2) prestanku djelatnosti od strane subjekta ili objekta u roku od 15 dana od prestanka djelatnosti.

(3) Obrazac zahtjeva za odobrenje iz člana 82 stav 1 i člana 83 tačka 1 ovog zakona i izmjenu podataka, način dostavljanja zahtjeva, podatke i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev, uključujući rokove za dostavljanje tih podataka, bliže zahtjeve za odobravanja i dostavljanja podataka za dobijanje statusa zatvorenog objekta u skladu sa stavom 1 ovog člana utvrđuje se propisom Vlade.

Postupak odobravanja i uslovi za odobravanje objekata

Član 85

(1) Uprava odobrava objekat u skladu sa članom 82 stav 1 i članom 83 stav 1 tačka 1 ovog zakona samo ako takav objekat:

1) ispunjava sljedeće zahtjeve, prema potrebi, vezano za:

a) karantin, izolaciju i druge biosigurnosne mjere, uzimajući u obzir zahtjeve iz člana 10 stav 1 tačka 1 ovog zakona, kao i zahtjeve iz propisa donijetim u skladu sa članom 10 stav 2 ovog zakona;

b) nadzor iz člana 24 ovog zakona i, ako je to relevantno za vrstu objekta i rizik koji objekat predstavlja u skladu sa članom 25 ovog zakona;

c) vođenje evidencije iz čl. 90 i 91 ovog zakona i iz propisa donijetim u skladu sa članom 94 ovog zakona;

2) imaju objekte i opremu koji su:

a) odgovarajući za smanjenje rizika od unošenja i širenja bolesti na prihvatljiv nivo, uzimajući u obzir vrstu objekta;

b) odgovarajućeg kapaciteta za broj držanih kopnenih životinja ili količinu reproduktivnog materijala;

3) ne predstavljaju neprihvatljiv rizik u pogledu širenja bolesti, uzimajući u obzir postojeće mjere za ublažavanje rizika;

- 4) imaju adekvatno obučeno osoblje za djelatnosti koje se obavljaju u objektu;
- 5) imaju uspostavljen sistem koji omogućava subjektu da dokaže Upravi usaglašenost sa tač. 1 do 4 ovog stava.

(2) Vlada propisuje bliže zahtjeve koji se odnose na:

- karantin, izolaciju i druge mjere biosigurnosti iz stava 1 tačka 1 podtačka a ovog člana;
- nadzor iz stava 1 tačka 1 podtačka b ovog člana;
- objekte i opremu iz stava 1 tačka 2 ovog člana;
- odgovornosti, kompetencije i specijalizovanu obuku osoblja i veterinaru iz stava 1 tačka 4 ovog člana, za djelatnost objekata za proizvodnju reproduktivnog materijala i objekata za okupljanje kopitara, papkara i živine;
- neophodan nadzor od strane nadležnog organa nad objektima za proizvodnju reproduktivnog materijala i objektima za sabiranje kopitara, papkara i živine.

(3) Pri donošenju propisa iz stava 2 ovog člana uzimaju se u obzir:

- rizici povezani sa vrstom objekta;
- vrste i kategorije držanih kopnenih životinja relevantnih za odobrenje;
- vrsta proizvodnje;
- tipični načini premještanja za vrstu objekta te vrste i kategorije životinja koje se drže u tim objektima.

Obim odobrenja objekata

Član 86

Uprava, u rješenju o odobrenju objekta dodijeljenom u skladu sa članom 85 stav 1 ovog zakona, nakon prijema zahtjeva podnesenog u skladu sa članom 82 stav 1 ili članom 83 stav 1 tačka 1 ovog zakona izričito navodi:

- na koje vrste objekata iz člana 82 stav 1 i člana 83 ovog zakona i iz propisa donesenog u skladu sa članom 82 stav 3 alineja 2 ovog zakona se odobrenje odnosi;
- na koje vrste i kategorije držanih kopnenih životinja ili reproduktivnog materijala tih vrsta se odobrenje odnosi.

Procedura za dobijanje odobrenja objekta

Član 87

(1) Ministarstvo propisuje bliže uslove koje se odnose na proceduru podnošenja zahtjeva i dobijanja odobrenja objekta u skladu sa članom 82 stav 1, članom 83 ili članom 84 stav 1 ovog zakona, a koju subjekti treba da slijede prilikom podnošenja zahtjeva.

(2) Subjekti odgovorni za objekte koji podliježu odobravanju podnose pisani zahtjev u skladu sa propisom.

(3) Nakon podnošenja urednog zahtjeva u skladu sa članom 82 stav 1 ili članom 83 stav 1 tačka 1 ovog zakona, starješina Uprave obrazuje komisiju za neposredni pregled objekta (u daljem tekstu: komisija), radi utvrđivanja ispunjenosti zahtjeva utvrđenim ovim zakonom.

(4) U radu komisije obavezno učestvuju dva člana iz redova službenika Uprave i jedan član službeni veterinar.

(5) Nakon pregleda objekta i utvrđivanja ispunjenosti propisanih zahtjeva, komisija nakon najmanje jednog obavljenog neposrednog pregleda objekta, sačinjava zapisnik o pregledu i izvještaj o rezultatima pregledanog objekta za koji je podnesen zahtjev za odobrenje iz stava 3 ovoga člana.

(6) Ako su ispunjeni svi uslovi propisani čl. 85 i 86 ovog zakona, starješina Uprave, na osnovu predloga komisije, rješenjem odobrava objekat i isti se upisuje u registar koji je sastavni dio VIS-a.

(7) Kada objekat ne ispunjava sve zahtjeve za dobijanje odobrenja iz člana 85 ovog zakona, ali ispunjava sve glavne zahtjeve koji pružaju dovoljne garancije da objekat ne predstavlja značajan rizik, starješina Uprave, na osnovu predloga komisije, izdaje uslovno odobrenje na tri mjeseca i upisuje objekat u registar koji je sastavni dio VIS-a.

(8) U slučaju kada je izdato uslovno odobrenje u skladu sa stavom 7 ovog člana, konačno odobrenje se izdaje samo kada je na osnovu ponovnog pregleda komisije u vrijeme obavljanja odobrene djelatnosti ili na osnovu dostavljene dokumentacije od strane subjekta prije isteka roka iz stava 7 ovog člana, utvrđeno da objekat ispunjava sve zahtjeve za odobrenje iz člana 85 stav 1 ovog zakona i iz propisa donesenih u skladu sa članom 85 stav 2 ovog zakona.

(9) U slučaju kada je neposrednim pregledom objekta ili na osnovu dostavljene dokumentacije utvrđen jasan napredak, ali objekat i dalje ne ispunjava sve propisane zahtjeve, Uprave može produžiti uslovno odobrenje na period ne duži od ukupno šest mjeseci.

Pregled i kontrola, suspenzija i ukidanje odobrenja

Član 88

(1) Uprava vrši pregled i kontrolu objekata odobrenih u skladu sa čl. 85 i 87 ovog zakona, u odgovarajućim vremenskim intervalima koji se određuju u odnosu na rizik koji taj objekat predstavlja, a u skladu sa planom službenih kontrola.

(2) Kada se pregledom iz stava 1 ovog člana u objektu utvrde ozbiljni nedostaci u pogledu usaglašenosti sa zahtjevima iz člana 85 stav 1 ovog zakona i propisa donijetim u skladu sa članom 85 stav 2 ovog zakona, a subjekat odgovoran za objekat ne može da garantuje da će otkloniti nedostatke, Uprava pokreće postupak ukidanja rješenja kojim je objekat odobren.

(3) Kada se pregledom iz stava 1 ovog člana u objektu utvrde ozbiljni nedostaci u pogledu usaglašenosti sa zahtjevima iz člana 85 stav 1 ovog zakona, i propisa donijetim u skladu sa članom 85 stav 2 ovog zakona, a subjekat odgovoran za objekat garantuje da će otkloniti nedostatke u razumnom roku koji odredi službeni veterinar, Uprava suspenduje odobrenje za objekat.

(4) Za objekat kojem je suspendovano odobrenje u skladu sa stavom 3 ovog člana, može biti izdano novo rješenje o odobrenju objekta samo pod uslovom kada se utvrdi da objekat u potpunosti ispunjava sve zahtjeve utvrđene ovim zakonom za tu vrstu objekta.

(5) Za objekat kojem je rješenje ukinuto u skladu sa stavom 2 ovog člana, subjekat mora podnijeti novi zahtjev za odobravanje objekta prije ponovnog otpočinjanja djelatnosti.

Registri VIS-a

Član 89

(1) VIS vodi i ažurira Uprava.

(2) VIS sadrži i registre:

1) objekata i subjekata registrovanih u skladu sa članom 81 ovog zakona;

2) objekata odobrenih u skladu sa čl. 85 i 87 ovog zakona.

(3) Registre iz stava 2 ovog člana Uprava stavlja na raspolaganje Evropskoj komisiji i nadležnim organima drugih država članica u onoj mjeri u kojoj su podaci sadržani u njima relevantni za premještanje držanih kopnenih životinja i njihovog reproduktivnog materijala između država članica.

(4) Registar odobrenih objekata iz stava 2 tačka 2 ovog člana Uprava objavljuje na svojim internet stranicama u onoj mjeri u kojoj su podaci sadržani u njima relevantni za premještanje držanih kopnenih životinja i njihovog reproduktivnog materijala, u skladu sa zahtjevima za zaštitu podataka.

(5) Ako je potrebno i relevantno, registracija iz stava 2 tačka 1 i odobrenje iz stava 2 tačka 2 ovog člana može se kombinovati sa registracijom u druge svrhe.

(6) Detaljne podatke koje mora da sadrže registri iz stava 2 ovog člana i dostupnost javnosti registara objekata iz stava 2 tačka 2 ovog člana utvrđuje Vlada.

Obaveza vođenja evidencije za subjekte koji su odgovorni za objekte osim za objekte za reproduktivni materijal

Član 90

(1) Subjekt koji je odgovoran za objekat koji podliježe obavezi registracije u skladu sa članom 81 ovog zakona ili odobravanja u skladu sa članom 85 stav 1 ovog zakona, dužan je da vodi i čuva evidencije koje sadrži minimalno podatke o:

1) vrstama, kategorijama, broju i, gdje je primjenjivo, o identifikaciji držanih kopnenih životinja u objektu;

2) premještanju držanih kopnenih životinja u i izvan objekta, navodeći prema potrebi:

- mjesto porijekla ili odredišta životinja;
- datume premještanja;

3) dokumentima koji moraju da prate držane kopnene životinje koje dolaze u, ili odlaze iz objekta u skladu sa članom 99 tačka 1, članom 100 stav 1 tačka 2, članom 101 stav 1 tačka 3, članom 102 stav 1 tačka 2, članom 103 tačka 2, članom 125 st. 1 i 2, članom 140 stav 2 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa čl. 104 i 105 i članom 125 stav 4 tač. 2 i 3 ovog zakona;

4) mortalitetu držanih kopnenih životinja u objektu;

5) mjerama biosigurnosti, nadzoru, liječenju, rezultatima ispitivanja i druge relevantne podatke odgovarajuće za:

- vrstu i kategoriju kopnenih životinja koje se drže u objektu;
- vrstu proizvodnje;
- vrstu i veličinu objekta;

6) rezultatima posjeta povezanih sa zdravljem životinja u skladu sa članom 25 stav 1 ovog zakona.

(2) Evidencije iz stava 1 ovog člana subjekat je dužan da vodi i čuva u papirnom ili u elektronskom obliku.

(3) Izuzetno, subjektu koji je odgovoran za objekat koji predstavlja nizak rizik za širenje bolesti sa liste ili bolesti u nastajanju, mogu se dozvoliti odstupanja od zahtjeva za vođenje evidencije za sve ili neke podatke iz stava 1 ovog člana.

(4) Za svaki objekat pojedinačno, subjekat odgovoran za objekat dužan je da vodi evidencije iz st. 1 i 2 ovog člana u objektu i:

- da ih bez odlaganja stavi na raspolaganje Upravi na zahtjev;
- da ih čuva najmanje tri godine od dana posljednjeg zapisa.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, subjekat može biti izuzet od obaveze vođenja evidencije o pojedinim ili svim podacima iz stava 1 ovog člana kada subjekat:

- ima pristup računarskoj bazi podataka iz člana 97 ovog zakona za odgovarajuće vrste životinja i baza podataka već sadrži podatke koji moraju biti sadržani u evidenciji; i
- posjeduje ažurne podatke unijete direktno u računarsku bazu podataka.

Obaveza vođenja evidencije u objektima za reproduktivni materijal

Član 91

(1) Subjekt koji je odgovoran za objekat za reproduktivni materijal dužan je da vodi i čuva evidencije koje sadrže minimalno podatke o:

- 1) rasi, starosti, identifikaciji i zdravstvenom statusu životinja davalaca koje se korištene za proizvodnju reproduktivnog materijala;
- 2) vremenu i mjestu sakupljanja, kao i obradi i skladištenja reproduktivnog materijala sakupljenog, proizvedenog ili prerađenog;
- 3) identifikaciji reproduktivnog materijala i podatke o odredištu, ako je poznato;
- 4) dokumentima koji moraju da prate reproduktivni materijal koji dolazi ili napušta objekat u skladu sa članom 138 i članom 140 stav 2 ovog zakona, i u skladu s propisima donijetim u skladu sa članom 138 stav 3 i 4 ovog zakona;
- 5) rezultatima kliničkih i laboratorijskih ispitivanja, kada je relevantno;
- 6) korišćenim laboratorijskim tehnikama.

(2) Objekti koji predstavljaju nizak rizik od širenja bolesti sa liste ili bolesti u nastajanju mogu biti izuzeti od obaveze da vode evidenciju pojedinih ili svih podataka iz stava 1 ovog člana.

(3) Subjekt odgovoran za objekat za reproduktivni materijal dužan je da vodi evidencije u objektu i:

- da ih bez odlaganja stavi na raspolaganje Upravi na zahtjev;
- čuva ih u periodu koji propiše Uprava, a koji ne može biti kraći od tri godine.

Obaveze prevoznika u pogledu vođenja evidencije

Član 92

(1) Prevoznik je dužan da vodi i održava evidencije koje sadrže minimalno podatke o:

- 1) posjećenim objektima;
- 2) vrstama, kategorijama i broju držanih kopnenih životinja koje je prevezio;
- 3) čišćenju, dezinfekciji i dezinskciji prevoznih sredstava;
- 4) detaljima dokumenata koji prate životinje, uključujući brojeve dokumenata.

(2) Evidencije iz stava 1 ovog člana prevoznik je dužan da vodi i čuva u papirnom ili u elektronskom obliku.

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, prevoznik može biti izuzet od obaveze vođenja evidencije o pojedinim ili svim podacima iz stava 1 ovog člana pod uslovima da aktivnosti koje obavlja predstavljaju nizak rizik od širenja bolesti sa liste ili bolesti u nastajanju.

(4) Prevoznik je dužan da vodi i čuva evidencije iz stava 1 ovog člana:

- na način da se iste bez odlaganja stavi na raspolaganje Upravi i drugim nadležnim organima na zahtjev; i
- čuva ih u periodu koji propiše Uprava, a koji ne može biti kraći od tri godine.

Obaveza subjekata koji obavljaju postupke okupljanja životinja u pogledu vođenja evidencije

Član 93

(1) Subjekt odgovoran za organizaciju i postupke okupljanja životinja koji podliježe obavezi registracije u skladu sa članom 79 ovog zakona, dužan je da vodi i čuva evidencije koje sadrže minimalno podatke o:

- 1) vrstama, kategorijama, broju i identifikaciji držanih kopnenih životinja pod njihovom odgovornošću;

2) premještanju držanih kopnenih životinja pod njihovom odgovornošću, navodeći prema potrebi:

- mjesto porijekla i mjesto odredišta životinja;
- datume premještanja životinja;

3) dokumentima koji moraju da prate držane kopnene životinje koje se premještau pod njihovom odgovornošću u skladu sa članom 99 tačka 2, članom 100 stav 1 tačka 2, članom 100 stav 1 tačka 3, članom 101 tačka 2, članom 102 stav 1 tačka 2; članom 103, članom 125, st. 1 i 2, članom 140 stav 2 ovog zakona i sa propisima donijetim u skladu sa čl. 104 i 105 i članom 125 stav 4 tač. 2 i 3 ovog zakona;

4) mortalitetu držanih kopnenih životinja pod njihovom odgovornošću;

5) biosigurnosnim mjerama, nadzoru, liječenju, rezultatima ispitivanja i druge relevantne podatke odgovarajuće za vrste i kategorije držanih kopnenih životinja pod njihovom odgovornošću.

(2) Evidencije iz stava 1 ovog člana subjekat je dužan da vodi i čuva u papirnom ili u elektronskom obliku.

(3) Izuzetno, subjekat čija djelatnost predstavlja nizak rizik od širenja bolesti sa liste ili bolesti u nastajanju može biti izuzet od obaveze da vodi evidencije pojedinih ili svih podataka iz stava 1 ovog člana.

(4) Subjekt je dužan da čuva evidencije iz stava 1 ovog člana i:

- da iste bez odlaganja stavi na raspolaganje Upravi na zahtjev;
- čuva ih u periodu koji propiše Uprava, a koji ne može biti kraći od tri godine.

Dodatne odredbe koje se odnose na vođenje evidencije

Član 94

(1) Vlada propisuje bliža pravila kojima se dopunjuju zahtjevi za vođenje evidencije iz čl. 90 do 93 ovog zakona, i to u pogledu:

1) podataka koje treba evidentirati pored podataka iz člana 90 stav 1, člana 91 stav 1, člana 92 stav 1 i člana 93 stav 1 ovog zakona;

2) dodatnih zahtjeva za vođenje evidencije u vezi sa reproduktivnim materijalom, prikupljenim, proizvedenim ili prerađenim u objektu za reproduktivni materijal, nakon prestanka rada tog objekta;

3) vrste objekata i subjekata koji mogu biti izuzeti od obaveze vođenja evidencija iz čl. 90 do 93 ovog zakona, i to za:

- objekte koji drže, ili subjekte koji postupaju sa ili prevoze mali broj držanih kopnenih životinja ili malu količinu ili volumen reproduktivnog materijala;
- vrste ili kategorije držanih kopnenih životinja ili reproduktivnog materijala.

(2) Pri donošenju propisa iz stava 1 ovog člana uzimaju se u obzir:

- 1) rizici koje predstavlja objekat ili djelatnost;
- 2) vrste i kategorije držanih kopnenih životinja ili reproduktivnog materijala u objektu, ili u prevozu do ili iz tog objekta;
- 3) vrsta proizvodnje u objektu ili vrsta djelatnosti;
- 4) tipični načini premještanja i kategorije tih životinja;
- 5) broj držanih kopnenih životinja ili količina/volumen reproduktivnog materijala za koje je odgovoran subjekt.

Glava II

ZAHTJEVI ZA SLEDLJIVOST ZA DRŽANE KOPNE NE ŽIVOTINJE I REPRODUKTIVNI MATERIJAL

Sistem za identifikaciju i registraciju držanih kopnenih životinja

Član 95

(1) Uprava uspostavlja sistem za identifikaciju i registraciju onih vrsta držanih kopnenih životinja za koje je takav sistem propisan u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa usvojenim na osnovu zakona.

(2) Sistem iz stava 1 ovog člana, prema potrebi, omogućava vođenje evidencije premještanja tih životinja.

(3) Pri uspostavljanju sistema iz stava 1 ovog člana Uprava uzima u obzir:

- vrste ili kategorije držanih kopnenih životinja;
- rizik koji predstavlja vrsta ili kategorija životinja.

(4) Sistem iz stava 1 ovog člana uključuje sljedeće elemente:

- 1) sredstva za identifikaciju držanih kopnenih životinja, pojedinačno ili u grupama;
- 2) identifikacione dokumente, dokumente o premještanju, kao i druge dokumente za identifikaciju i praćenje držanih kopnenih životinja iz člana 97 ovog zakona;
- 3) ažurirane evidencije objekata iz člana 90 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona;
- 4) računarsku bazu podataka držanih kopnenih životinja iz člana 96 stav 1 ovog zakona.

(5) Sistem iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje:

- 1) efikasnu primjenu mjera za prevenciju i kontrolu bolesti propisanih ovim zakonom;
- 2) sledljivost držanih kopnenih životinja i njihovo premještanje;
- 3) efikasnu interoperabilnost, integraciju i kompatibilnost elemenata sistema;
- 4) prilagođenost:
  - a) računarskom informacionom sistemu za prijavljivanje i izvještavanje Evropske Komisije;
  - b) TRACES sistemu;
- 5) usklađen (koherentan) pristup u pogledu različitih životinjskih vrsta obuhvaćenih sistemom.

(6) Uprava može po potrebi:

- 1) koristiti sistem ili dio sistema iz stava 1 ovog člana u druge svrhe osim onih navedenih u stavu 5 tač. 1 i 2 ovog člana;
- 2) integrisati dokumente o identifikaciji, dokumente o premještanju i druge dokumente iz člana 97 ovog zakona sa sertifikatima o zdravlju životinja ili privatnom izjavom subjekta za premještanje životinja (samodeklaracija) iz člana 125 st. 1 i 2 i člana 130 stav 1 i iz propisa donijetim u skladu sa članom 125 stav 4 tač. 2 i 3 i članom 130 st. 3 i 4 ovog zakona;
- 3) odrediti drugi organ ili ovlastiti drugo pravno ili fizičko lice da obezbijedi praktičnu primjenu sistema identifikacije i registracije iz stava 1 ovog člana, uključujući izdavanje dokumenata o identifikaciji i izradi modela iz člana 97 stav 1 tač. 1, 2 i 3 ovog zakona.

Uspostavljanje i održavanje računarske baze podataka o držanim kopnenim životinjama

Član 96

Uprava uspostavlja i održava računarsku bazu podataka za evidentiranje, najmanje:

- 1) podataka o držanim životinjama vrste goveda i to o:
  - pojedinačnim identifikacionim oznakama iz člana 99 tačka 1 ovog zakona;
  - objektima u kojima su držane životinje;
  - premještanju, u i iz objekata;
- 2) podataka o držanim životinjama vrsta ovaca i koza i to o:
  - identifikacionim oznakama iz člana 100 stav 1 tačka 1 ovog zakona i broju životinja u objektima u kojima su držane životinje;
  - objektima u kojima su držane životinje;
  - premještanju, u i iz objekata;
- 3) podataka o držanim životinjama vrste svinja i to o:
  - identifikacionim oznakama iz člana 102 ovog zakona i broju životinja u objektima u kojima su držane životinje;
  - objektima u kojima su držane životinje;
  - premještanju, u i iz objekata;
- 4) podataka o držanim životinjama vrste kopitari i to o:
  - jedinstvenom kodu iz člana 101 ovog zakona;
  - metodi identifikacije iz člana 101 stav 1 tačka 2 ovog zakona, koja povezuje životinju sa identifikacionim dokumentom iz alineje 3 ove tačke, kada je to potrebno;
  - detaljima o identifikaciji sadržanim u identifikacionom dokumentu iz člana 101 stav 1 tačka 1 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa čl. 105 i 107 ovog zakona;
  - objektima u kojima su životinje uobičajeno držane;
- 5) podataka koji se odnose na druge držane kopnene životinje osim vrsta iz tač. 1 do 4 ovog stava, u skladu sa ovim zakonom.
- 6) Ministarstvo propisuje bliže zahtjeve koje se odnose na evidentiranje podataka u vezi sa vrstama životinja, koje ne pripadaju vrstama iz stava 1 tač. 1 do 4 ovog člana, u računarsku bazu podataka iz stava 1 ovog člana, ako je potrebno, zbog specifičnih i značajnih rizika koje te vrste predstavljaju, kako bi se:
  - obezbijedila efikasna primjena mjera prevencije i kontrole bolesti u skladu sa ovim zakonom;
  - olakšala sledljivost držanih kopnenih životinja i premještanje životinja unutar Crne Gore i ulazak životinja u Crnu Goru.

Identifikacioni dokumenti, dokumenti o premještanju i drugi dokumenti za identifikaciju i sledljivost držanih kopnenih životinja

Član 97

Uprava odnosno nadležni organ ili ovlašćeno lice iz člana 95 stav 6 tačka 3 ovog zakona:

- 1) izdaje identifikacioni dokument za držane kopnene životinje u skladu sa članom 101 stav 1 tačka 3 i članom 103 tačka 2 ovog zakona i propisa donijetim u skladu sa čl. 104 i 105 ovog zakona;
- 2) izdaje identifikacioni dokument za goveda u skladu sa članom 99 tačka 2 ovog zakona, osim ako je obezbjeđena puna operativnost sistema elektronske razmjene, priznata od strane Evropske komisije;
- 3) izrađuje obrasce dokumenata za premještanje i drugih dokumenata za identifikaciju i sledljivost držanih kopnenih životinja, kada se to zahtjeva u skladu sa članom

100 stav 1 tačka 2, članom 102 stav 1 tačka 2, članom 103 tačka 2 ovog zakona, kao i propisima donijetim u skladu sa čl. 104 i 105 ovog zakona.

Javna dostupnost podataka o sredstvima za identifikaciju

Član 98

(1) Uprava na internet stranici javno objavljuje informacije o:

1) kontaktnoj tački za računarske baze podataka uspostavljene u skladu sa članom 96 stav 1 ovog zakona;

2) organima ili pravnim ili fizičkim licima na koje su prenesena ovlašćenja za izdavanje identifikacionih dokumenata, dokumenata o premještanju i drugih dokumenata u skladu sa članom 97, uključujući i podatke iz člana 95 stav 5 tačka 3 ovog zakona;

3) sredstvima za identifikaciju za svaku vrstu i kategorije držanih kopnenih životinja u skladu sa članom 99 tačka 1, članom 100 stav 1 tačka 1, članom 101 stav 1, članom 102 tačka 1, članom 103 tačka 1, i propisima donijetim u skladu sa čl. 104 i 105 ovog zakona;

4) propisanom obrascu za izdavanje identifikacionih dokumenata i drugih dokumenata iz člana 97 ovog zakona.

(2) Uprava o podacima iz stava 1 ovog člana obavještava Evropsku komisiju.

Obaveze subjekata u vezi sa identifikacijom držanih životinja vrste goveda

Član 99

Subjekt koji drži držane životinje vrste goveda dužan je da obezbijedi i omogućiti da:

1) je svaka životinja pojedinačno identifikovana fizičkim sredstvima za identifikaciju;

2) je za životinje izdat identifikacioni dokument od strane Uprave ili imenovanog nadležnog organa ili ovlašćenog tijela države porijekla, osim ako su ispunjeni uslovi iz člana 97 stav 1 tačka 2 ovog zakona;

3) je dokument o identifikaciji:

- čuvan, ispravno popunjen i ažuriran; i
- da prati životinje prilikom premještanja,
- su podaci o premještanju životinja, iz i u objektat, kao i o svim rođenim i uginulim životinja u objektu, uneseni u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona.

Obaveze subjekata u vezi sa identifikacijom držanih životinja vrsta ovaca i koza

Član 100

(1) Subjekt koji drži držane životinje vrsta ovaca i koza dužan je da obezbijedi i omogućiti da:

1) je svaka životinja pojedinačno identifikovana fizičkim sredstvima za identifikaciju;

2) životinje u premještanju prati ispravno popunjen dokument iz propisa donijetog u skladu sa članom 97 ovog zakona;

3) su podaci o premještanju životinja, i u i iz objekata uneseni u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona.

(2) Uprava može izuzeti subjekta od obaveze iz stava 1 tačka 2 ovog člana pod uslovom da:

1) su podaci sadržani u dokumentu o premještanju prethodno uneseni u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona;

2) sistem za identifikaciju i registraciju držanih životinja vrsta ovaca i koza obezbjeđuje nivo sledljivosti ekvivalentan onom predviđenom dokumentima o premještanju.

Obaveze subjekata u vezi sa identifikacijom i registracijom držanih životinja vrste kopitara

Član 101

(1) Subjekt koji drži držane životinje vrste kopitari dužan je da obezbijedi i omogući da:

1) je svaka životinja pojedinačno identifikovana jedinstvenim kodom koji je unesen u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona;

2) je svaka životinja pojedinačno identifikovana fizičkim sredstvom za identifikaciju ili drugom metodom koja nedvosmisleno povezuje životinju sa identifikacionim dokumentom iz tačke 3 ovog stava koji izdaje nadležni organ u skladu sa članom 97 ovog zakona;

3) za svaku životinju posjeduje ispravno popunjen jedinstveni doživotni identifikacioni dokument.

(2) Subjekt koji drži životinje vrste kopitari dužan je da obezbijedi da su podaci o životinjama uneseni u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona.

Obaveze subjekata u vezi sa identifikacijom i registracijom držanih životinja vrste svinja

Član 102

(1) Subjekt koji drži držane životinje vrste svinje dužan je da obezbijedi i omogući da:

1) je svaka životinja pojedinačno identifikovana fizičkim sredstvom za identifikaciju;

2) životinje u premještanju iz objekta u kojem se drže prati ispravno popunjen dokument za premještanje koji je usaglašen sa modelom iz člana 97 tačka 2 ovog zakona;

3) su podaci o premještanju životinja, iz i u objekat, uneseni u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona.

(2) Uprava može izuzeti subjekat od obaveze da držane životinje vrste svinja prati ispravno popunjen dokument za premještanje koji je usaglašen sa modelom iz člana 97 tačka 3 ovog zakona, pod uslovom da:

1) su podaci sadržani u dokumentu o premještanju prethodno sadržani u računarskoj bazi podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona;

2) sistem za identifikaciju i registraciju držanih životinja vrste svinja obezbjeđuje nivo sledljivosti ekvivalentan onome predviđenom dokumentima o premještanju.

Obaveza subjekata u vezi sa identifikacijom držanih kopnenih životinja, vrsta koje nijesu goveda, ovce, koze, svinje i kopitari

Član 103

Subjekt koji drži kopnene životinje vrsta koje nijesu goveda, ovce, koze, svinje i kopitari dužan je da obezbijedi da te držane životinje ispunjavaju sljedeće zahtjeve, kada je to propisano pravilima usvojenim u skladu s čl. 104 i 105 ovog zakona:

1) identifikovane su, pojedinačno ili u grupama;

2) praćene su ispravno popunjenim i ažuriranim identifikacionim dokumentima, dokumentima o premještanju ili drugim dokumentima za identifikaciju i sledljivost životinja, odgovarajućim za životinjsku vrstu.

Dodatni zahtjevi i pravila koje se odnose na identifikaciju i registraciju

Član 104

(1) Propis koji donosi Vlada, a kojim se utvrđuju pravila za objekte u kojima se drže kopnene životinje i inkubatorske stanice i pravila o sledljivosti određenih držanih kopnenih životinja i jaja za priplod, a koji sadrži i:

- 1) detaljne zahtjeve za sredstva za identifikaciju i metode identifikacije držanih kopnenih životinja iz člana 99 tačka 2, člana 100 stav 1 tačka 1, člana 101 stav 1 tačka 1, člana 102 tačka 1 i člana 103 tačka 1 ovog zakona, uključujući njihovu aplikaciju i upotrebu;
- 2) pravila o podacima uključenim u:
  - računarsku bazu podataka iz člana 96 tač. 1 do 4 ovog zakona;
  - dokumentima o identifikaciji i premještanju životinja iz člana 99 tačka 2, člana 100 stav 1 tačka 2, člana 101 stav 1 tačka 3, i člana 102 stav 1 tačka 2 ovog zakona;
- 3) pravila o razmjeni elektronskih podataka u skladu sa članom 97 stav 1 tačka 2 ovog zakona;
- 4) detaljne zahtjeve za alternativna sredstva i metode identifikacije, u odnosu na one iz stava 1 tačka 1 ovog člana, kao i izuzeća i posebne odredbe za određene kategorije životinja ili posebne slučajeve i uslove za izuzeća;
- 5) dokumente o identifikaciji ili dokumente za premještanje koji prate životinje pri premještanju iz člana 99 tačka 2, člana 100 stav 1 tačka 2, člana 101 stav 1 tačka 3, člana 102 stav 1 tačka 2 i člana 103 tačka 2 ovog zakona;
- 6) detaljne zahtjeve za identifikaciju i registraciju držanih kopnenih životinja, osim vrsta goveda, ovaca, koza, svinja, kopitara, kada je potrebno, uzimajući u obzir rizike koje vrsta predstavlja:
  - kako bi se obezbijedila efikasna primjena mjera za prevenciju i kontrolu bolesti propisanih ovim zakonom i
  - olakšala sledljivost držanih kopnenih životinja i njihovo premještanje;
- 7) pravila o podacima uključenim u:
  - računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 tačka 5 ovog zakona;
  - identifikacione dokumente i dokumente o premještanju životinja ili drugi dokumenti za identifikaciju iz člana 103 tačka 2 ovog zakona;
- 8) pravila o identifikaciji i registraciji držanih kopnenih životinja iz čl. 99 do 103 ovog zakona, nakon ulaska u Crnu Goru.

(2) Propisom iz stava 1 ovog člana utvrđuju se i dozvoljena odstupanja za subjekte od zahtjeva za identifikaciju i registraciju predviđenih u čl. 99 do 102 ovog zakona:

- 1) u slučajevima kada jedan ili više elemenata navedenih u članu 95 stav 3 ovog zakona nijesu neophodni za ispunjavanje zahtjeva predviđenih u članu 95 stav 4 tač. 1 i 2 ovog zakona; i
- 2) kada druge mjere za sledljivost koje su na snazi u Crnoj Gori garantuju da nivo sledljivosti tih životinja nije ugrožen, kao i prelazne mjere potrebne za praktičnu primjenu takvih odstupanja.

(3) Prilikom utvrđivanja pravila iz stava 2 ovog člana uzimaju se u obzir:

- 1) vrste i kategorije držanih kopnenih životinja;
- 2) rizici povezani sa tim držanim kopnenim životinjama;
- 3) broj životinja u objektima;
- 4) vrsta proizvodnje u objektima u kojima su držane te kopnene životinje;
- 5) uobičajeni načini premještanja za vrste i kategorije držanih kopnenih životinja;
- 6) uzimajući u obzir zaštitu i očuvanje tih vrsta držanih kopnenih životinja;

7) funkcionalnost ostalih elemenata sledljivosti sistema za identifikaciju i registraciju držanih kopnenih životinja iz člana 95 stav 3 ovog zakona.

Pravila koja se odnose na sledljivost držanih kopnenih životinja

Član 105

(1) Vlada utvrđuje pravila koje se odnose na:

1) jednoobrazan pristup podacima sadržanim u računarskim bazama podataka, kao i njihovim tehničkim specifikacijama i operativnim pravilima iz člana 96 stav 1 tač. 1 do 4 ovog zakona;

2) tehničkim uslovima i načinu razmjene elektronskih podataka između računarske baze podataka koju vodi Uprava i računarske baze podataka drugih država članica kao i priznavanju potpune operativnosti sistema razmjene iz člana 97 stav 1 tačka 2 ovog zakona;

3) jednoobraznu primjenu sistema identifikacije i registracije iz člana 95 stav 1 ovog zakona za različite vrste ili kategorije držanih kopnenih životinja, kako bi se obezbijedio efikasan rad;

4) jednoobraznu primjenu člana 95 stav 6 tačka 3 ovog zakona vezano za ovlašćena pravna ili fizička lica i uslove za njihovo ovlašćenje;

5) tehničke specifikacije i procedure, format, dizajn i operativna pravilima za sredstva i metode identifikacije, uključujući:

- vremenski period za primjenu sredstava i metoda identifikacije;
- uklanjanje, mijenjanje ili zamjenu sredstava i metoda identifikacije i rokove za takve operacije; i

- konfiguraciju identifikacionog koda;

6) tehničke specifikacije, format i operativna pravila za identifikacione dokumente i dokumente za premještanje životinja iz člana 99 tačka 2, člana 100 stav 1 tačka 2, člana 101 stav 1 tačka 3, člana 102 stav 1 tačka 2 i člana 103 tačka 2 ovog zakona;

7) jednoobrazan pristup podacima sadržanim u računarskim bazama podataka i njihovim tehničkim specifikacijama i operativnim pravilima iz člana 96 stav 1 tačka 4 ovog zakona;

8) rokove, obaveze i način unosa podataka od strane subjekata ili drugih pravnih ili fizičkih lica za registraciju držanih kopnenih životinja u računarske baze podataka;

9) vodiče i procedure za elektronsku identifikaciju životinja, kada je to primjenjivo;

10) primjenu izuzeća od obaveze identifikacije i registracije u skladu sa propisom donijetim u skladu sa članom 104 stav 2 ovog zakona.

Zahtjevi za sledljivost reproduktivnog materijala držanih životinja vrsta goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara

Član 106

(1) Subjekt koji proizvodi, prerađuje ili skladišti reproduktivni materijal dužan je da reproduktivni materijal od držanih životinja vrsta goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara označi na način da se jasno mogu pratiti:

1) životinje donori;

2) datum sakupljanja; i

3) objekti u kojima je reproduktivni materijal sakupljen, proizveden, prerađen i skladišten.

(2) Oznaka iz stava 1 ovog člana mora da bude osmišljena na način da obezbijedi:

- 1) efikasnu primjenu mjera za prevenciju i kontrolu bolesti u skladu sa ovim zakonom;
- 2) sledljivost reproduktivnog materijala i njegovo premještanje.

Dodatne odredbe koje se odnose na obavezu sledljivosti reproduktivnog materijala

Član 107

- (1) Vlada utvrđuje:
  - 1) zahtjeve za sledljivost reproduktivnog materijala držanih kopnenih životinja vrsta goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara;
  - 2) zahtjeve za sledljivost reproduktivnog materijala držanih kopnenih životinja, osim vrsta goveda, koza, ovaca, svinja i kopitara, ako je potrebno, i to za:
    - a) efikasnu primjenu mjera za prevenciju i kontrolu bolesti u skladu sa ovim zakonom i
    - b) obezbjeđivanja sledljivosti reproduktivnog materijala i njegovog premještanja unutar i između Crne Gore iz država članica i unosa;
  - 3) podatke koje subjekti moraju da dostave uz zahtjev za odobravanje objekata za reproduktivni materijal goveda, svinja, ovaca, koza i kopitara, rokove za dostavljanje tih podataka kao i rokove za obavještanje Uprave o svakom prestanku djelatnosti objekata za reproduktivni materijal koje je Uprava odobrila;
  - 4) tehničke zahtjeve i specifikacije za označavanje reproduktivnog materijala goveda, svinja, ovaca, koza i kopitara; i
  - 5) operativne zahtjeve za njihovu sledljivost.
- (2) Pri donošenju propisa iz stava 1 tačka 1 ovog člana uzimaju se u obzir:
  - 1) vrste držanih kopnenih životinja od kojih potiče reproduktivni materijal;
  - 2) zdravstveni status životinja donora;
  - 3) rizik povezan sa tim reproduktivnim materijalom;
  - 4) vrsta reproduktivnog materijala;
  - 5) vrsta sakupljanja, proizvodnje, prerade ili skladištenja reproduktivnog materijala;
  - 6) uobičajeni načini premještanja relevantni za vrstu i kategoriju držanih kopnenih životinja i njihovog reproduktivnog materijala;
  - 7) uzimajući u obzir zaštitu i očuvanje vrsta držanih kopnenih životinja;
  - 8) drugi elementi koji mogu pridonijeti sledljivosti reproduktivnog materijala.

Glava III

PREMJEŠTANJE DRŽANIH KOPNENIH ŽIVOTINJA

Opšti zahtjevi za premještanje držanih kopnenih životinja

Član 108

- (1) Subjekt je dužan da preduzima odgovarajuće preventivne mjere kako bi obezbijedio da premještanje držanih kopnenih životinja ne ugrožava zdravstveni status u mjestu odredišta s obzirom na:
  - 1) bolesti sa liste kategorije D;
  - 2) bolesti u nastajanju.
- (2) Subjekt može da vrši premještanje držanih kopnenih životinja iz svojih objekata i da prima takve životinje u svoje objekte, samo ako životinje ispunjavaju sljedeće uslove:
  - 1) potiču iz objekata koji:
    - a) su registrovani u skladu sa članom 81 ovog zakona; ili

b) su odobreni u skladu sa članom 85 stav 1 i članom 86 ovog zakona, a kada se to zahtjeva članom 82 stav 1 ili članom 83 ovog zakona; ili

c) imaju odobreno odstupanje od obaveze registracije u skladu sa članom 75 ovog zakona;

2) identifikovane su i registrovane u skladu sa čl. 99 do 103 ovog zakona, kao i u skladu sa propisom donijetim u skladu sa čl. 104 i 105 ovog zakona.

Mjere za prevenciju/sprječavanje bolesti u prevozu

Član 109

(1) Subjektat je dužan da preduzme neophodne i odgovarajuće mjere za prevenciju/sprječavanje bolesti u transportu kako bi obezbijedio da:

1) zdravstveni status držanih kopnenih životinja nije ugrožen tokom prevoza;

2) aktivnosti pri prevozu držanih kopnenih životinja ne dovode do potencijalnog širenja bolesti sa liste kategorije D na ljude i životinje;

3) se sprovodi čišćenje i dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija opreme i prevoznih sredstava, kao i druge odgovarajuće biosigurnosne mjere, u skladu sa rizicima koji su povezani sa tim aktivnostima u prevozu.

(2) Vlada utvrđuje:

1) uslove i zahtjeve za čišćenje i dezinfekciju, kao i za dezinsekciju i deratizaciju u pogledu opreme i prevoznih sredstava i upotrebe biocidnih proizvoda;

2) druge odgovarajuće biosigurnosne mjere iz stava 1 tačka 3 ovog člana.

Opšti zahtjevi za premještanje držanih kopnenih životinja

Član 110

(1) Subjektat može da premješta držane kopnene životinje samo pod uslovom da životinje:

1) ne pokazuju simptome bolesti;

2) potiču iz registrovanog ili odobrenog objekta:

a) u kojem nema neuobičajenih uginuća neutvrđenog uzroka;

b) na koji se ne primjenjuju ograničenja premještanja za vrstu koja se premješta u skladu sa pravilima iz člana 48 stav 1, člana 54 stav 1 tačka 1, člana 55, člana 57 stav 1 tačka 3, člana 65 stav 1 i člana 70 ovog zakona ili hitnim mjerama iz čl. 222 i 223 ovog zakona, osim ako su odobrena izuzeća od ograničenja premještanja u skladu s tim pravilima;

c) koji se ne nalazi u zoni ograničenja u skladu sa pravilima iz člana 48 stav 1 tačka 6 alineja 2, čl. 56 i 57, člana 65 stav 1, člana 70 ovog zakona, kao i propisa donijetim u skladu sa članom 58 st. 3 i 4, članom 62 stav 3, članom 65 stav 4 i članom 74 stav 2 ovog zakona ili hitnim mjerama iz čl. 222 i 223 ovog zakona, osim ako tim odredbama nijesu odobrena izuzeća;

3) nijesu bile u kontaktu sa držanim kopnenim životinjama koje podliježu ograničenjima kretanja iz stava 1 tačka 2 podtač. b i c ovog člana ili držanim kopnenim životinjama vrsta sa liste nižeg zdravstvenog statusa, tokom odgovarajućeg vremenskog perioda prije datuma planiranog premještanja, čime se smanjuje mogućnost širenja bolesti, uzimajući u obzir:

a) period inkubacije i puteve prenosa bolesti sa liste i bolesti u nastajanju;

b) vrstu objekta;

c) vrstu i kategorije držanih kopnenih životinja koje se premještaju;

d) druge epidemiološke faktore;

4) ispunjavaju zahtjeve iz čl. 114 do 132 stav 2 ovog zakona.

(2) Subjekt je dužan da preduzme sve neophodne mjere kako bi obezbijedio da se držane kopnene životinje premjeste direktno na odredište, osim kada moraju da se zaustave na mjestu odmorišta radi dobrobiti životinja.

Obaveze subjekata na mjestu odredišta

Član 111

(1) Subjekt koji je odgovoran za objekat za držanje životinja i objekat za klanje životinja koji prima držane kopnene životinje iz druge države članice dužan je da:

1) provjeri da:

a) su životinje označene na propisan način odnosno jesu li prisutna sredstva ili metode označivanja, predviđena članom 99 tačka 1, članom 100 stav 1 tačka 1, članom 101 stav 1 tač. 1 i 2, članom 102 tačka 1 i članom 103 tačka 1 i u skladu sa propisima donijetim u skladu sa čl. 104 i 105 ovog zakona i da su metode pravilno sprovedene;

b) li postoje i da li su ispravno popunjeni identifikacioni dokumenti iz člana 99 tačka 2, člana 100 stav 1 tačka 2, člana 101 stav 1 tačka 3, člana 103 tačka 2 i propisa donijetim u skladu sa čl. 104 i 105 ovog zakona;

2) da li postoje sertifikati za zdravlje životinja u skladu sa članom 125 i propisima donijetim u skladu sa članom 125 stav 4 tač. 2 i 3 ovog zakona ili privatna izjava subjekta za premještanje životinja (samodeklaracije) iz člana 130, kao i propisa donijetim u skladu sa članom 130 st. 3 i 4 ovog zakona;

3) nakon provjere primljenih držanih kopnenih životinja obavijesti nadležnog službenog veterinar na mjestu odredišta o svakoj nepravilnosti u vezi sa:

a) primljenim držanim kopnenim životinjama;

b) identifikacionim oznakama iz tačke 1 podtačka a ovog stava;

c) dokumentima iz tačke 1 podtačka b i tačke 2 ovog stava.

(2) U slučaju bilo koje utvrđene nepravilnosti iz stava 1 tačka 3 ovog člana, subjekt je dužan da izoluje životinje za koje je uočena nepravilnost, a životinje ostaju u izolaciji sve dok nadležni službeni veterinar ne donese odluku o daljem postupanju sa tim životinjama.

Zabrana premještanja držanih kopnenih životinja na koje se primjenjuju mjere iskorjenjivanja bolesti van teritorije Crne Gore

Član 112

(1) Zabranjeno je premještanje držanih kopnenih životinja namijenjenih klanju radi iskorjenjivanja bolesti u okviru programa iskorjenjivanja, u skladu sa članom 29 st. 1 ili 2 ovog zakona, van teritorije Crne Gore.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, subjekt može da premješta životinje iz stava 1 ovog člana u drugu državu članicu ili treću državu, samo ako je država odredišta i, kada je primjenjivo, država provoza unaprijed odobrila premještanje životinja.

Opšti zahtjevi za premještanje držanih kopnenih životinja koje prolaze kroz države članice a namijenjene su za izvoz u treće države

Član 113

Subjekt je dužan da obezbijedi da držane kopnene životinje namijenjene za izvoz u treće države ili teritorije trećih država, a koje prolaze preko teritorije druge države članice ispunjavaju zahtjeve iz čl. 108 do 110 i 112 ovog zakona.

Premještanje držanih kopitara, papkara i živine u druge države članice

Član 114

(1) Subjekt može da premješta držane kopitare, papkare i živinu iz objekta u Crnoj Gori u drugu državu članicu samo pod uslovom da životinje ispunjavaju sljedeće uslove u odnosu na bolesti sa liste iz kategorije D:

1) ne pokazuju kliničke simptome ili znakove bolesti sa liste kategorije D u vrijeme premještanja;

2) bile su izolovane tokom propisanog perioda boravka koji je odgovarajući za bolesti sa liste kategorije D, a uzimajući u obzir vrstu i kategoriju držanih kopitara, papkara i živine koji se premještaju;

3) u vremenskom periodu koji je odgovarajući za bolesti sa liste kategorije D, za vrste i kategorije držanih kopitara, papkara ili živine koji su namijenjeni premještanju, i ukoliko u objektat porijekla nijesu uvedeni drugi držani kopitari, papkari ili živina, u skladu sa stavom 2 ovog člana ili članom 117 ovog zakona;

4) ne predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na mjestu odredišta, na osnovu:

a) zdravstvenog statusa za relevantne bolesti za vrste ili kategorije držanih kopitara, papkara i živine koji se premještaju, uzimajući u obzir zdravstveni status u mjestu odredišta;

b) rezultata laboratorijskih ili drugih ispitivanja neophodnih da bi se pružile garancije u pogledu zdravstvenog statusa potrebnog za premještanje;

c) primjene mjera vakcinacije ili ostalih mjera prevencije bolesti ili ublažavanja rizika čiji je cilj ograničavanje širenja bolesti na mjestu odredišta ili tokom provoza.

(2) Vlada donosi bliže odredbe koje se odnose na:

1) period boravka životinja iz stava 1 tačka 2 ovog člana;

2) vremenski period iz stava 1 tačka 3 ovog člana, tokom kojeg je zabranjeno uvođenje drugih držanih kopitara, papkara ili živine u objektat porijekla u kojem su životinje namijenjene premještanju;

3) dodatne zahtjeve kojima se obezbjeđuje da držani kopitari, papkari i živina ne predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D, u skladu sa stavom 1 tačka 4 ovog člana ;

4) druge neophodne mjere za ublažavanje rizika kojima se dopunjuju zahtjevi iz stava 1 ovog člana.

(3) Pri donošenju propisa iz stava 2 ovog člana uzimaju se u obzir:

1) bolesti sa liste kategorije D relevantne za vrste ili kategorije držanih kopitara, papkara ili živine koje se premještaju;

2) zdravstveni status u pogledu bolesti sa liste kategorije D u objektima, kompartmentima, zonama i državama članicama, trećim državama porijekla i odredišta;

3) vrsta objekta i vrsta proizvodnje na mjestima porijekla i odredišta;

4) vrsta premještanja;

5) vrste i kategorije držanih kopitara, papkara ili živine koje se premještaju;

6) starost držanih kopitara, papkara ili živine koji se premještaju;

7) drugi epidemiološki faktori.

Premještanje držanih kopitara, papkara i živine namijenjenih klanju iz drugih država članica

Član 115

Subjekt u poslovanju hranom odgovoran za objektat u kojem se obavlja djelatnost klanja životinja u koji dolaze držani kopitari, papkari i živina iz druge države članice na klanje,

dužan je da obavi klanje životinja što je moguće prije nakon dolaska, i to najkasnije u roku koji će Vlada propisati u skladu sa članom 114 stav 2 ovog zakona.

Odstupanje u pogledu premještanja životinja i sprovođenje postupaka okupljanja

Član 116

(1) Izuzetno od člana 110 stav 2 ovog zakona, subjekat može podvrgnuti držane papkare i živinu najviše trima operacijama okupljanja tokom premještanja držanih kopitara, papkara i živine iz Crne Gore u drugu državu članicu.

(2) Postupak okupljanja iz stava 1 ovog člana, može da se odvija samo u objektu koji je za tu namjenu odobren u skladu sa članom 85 stav 1 i članom 87 st. 6 i 7 ovog zakona.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, Uprava može da odobri, da se držani kopitari, papkari ili živina mogu sakupljati u prevoznom sredstvu direktno iz objekata porijekla životinja, pod uslovom da se te životinje ne istovaraju ponovo tokom sakupljanja i prije dolaska:

- 1) u objekat ili na konačno mjesto odredišta; ili
- 2) u objekat u kojem će se sprovesti dalji postupak okupljanja životinja, a koji je odobren za okupljanje životinja u skladu sa članom 97 stav 1 i članom 87 st. 7 i 8 ovog zakona.

Zahtjevi za prevenciju bolesti tokom postupka okupljanja životinja

Član 117

(1) Subjekt koji obavlja postupke okupljanja dužan je da:

1) obezbijedi da sakupljeni kopitari, papkari i živina imaju isti zdravstveni status, a u slučaju kada sakupljene životinje nemaju isti zdravstveni status, na njih se primjenjuje niži zdravstveni status;

2) obezbijedi da se držani kopitari, papkari i živina sakupljaju i premještaju na konačno mjesto odredišta u drugoj državi članici što je prije moguće nakon napuštanja objekta porijekla, a najkasnije u roku iz propisa donijetim u skladu sa stavom 2 tačka 3 ovog člana;

3) preduzme neophodne biosigurnosne mjere kako bi se obezbijedilo da sakupljeni držani kopitari, papkari i živina:

a) ne dolaze u kontakt sa držanim kopitarima, papkarima, ili živinom nižeg zdravstvenog statusa;

b) ne predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na držane kopitare, papkare ili živinu na mjestu gdje se sprovode postupci okupljanja životinja;

4) obezbijedi da su držani kopitari, papkari i živina, kada se to zahtjeva ovim zakonom, identifikovani i da ih prate:

a) dokumenti o identifikaciji i premještanju životinja, u skladu sa članom 99 tačka 2, članom 100 stav 1 tačka 2; članom 101 stav 1 tačka 3; članom 102 stav 1 tačka 2 i članom 103 ovog zakona i u skladu sa propisima donijetim u skladu sa čl. 104 i 105 ovog zakona, osim ako nijesu predviđena izuzeća u skladu sa članom 100 stav 2 i članom 104 st. 2 i 3 ovog zakona;

b) sertifikati o zdravlju životinja u skladu sa članom 125 i članom 126 stav 1 tačka 3 ovog zakona, osim kada nijesu predviđena izuzeća za pravila usvojena u skladu sa članom 126 stav 1 tačka 1 ovog zakona;

c) privatne izjave subjekta za premještanje životinja (samodeklaracije) u skladu sa članom 130 ovog zakona.

(2) Vlada utvrđuje:

1) posebna pravila za postupke okupljanja, gde su na snazi druge mjere za ublažavanje rizika, pored onih iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana, a koje primjenjuju subjekti koji obavljaju okupljanje životinja;

2) kriterijume prema kojima može da se dozvoli da se postupci okupljanja obavljaju u prevoznim sredstvima, u skladu sa članom 116 st. 2 i 3 ovog zakona;

3) vremenski period između vremena odlaska držanih kopitara, papkara ili živine iz objekta porijekla i vremena premještanja do postupka okupljanja i do konačnog odredišta u državi članici u skladu sa stavom 1 tačka 2 ovog člana;

4) detaljna pravila koja se odnose na biosigurnosne mjere iz stava 1 tačka 3 ovog člana.

Premještanje držanih kopnenih životinja, osim kopitara, papkara i živine

Član 118

(1) Subjektat može da premješta držane kopnene životinje koje ne pripadaju držanim kopitarima, papkarima ili živini iz objekta u Crnoj Gori u objekat u drugoj državi članici, pod uslovom da te životinje ne predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na mjestu odredišta i da ispunjavaju druga propisana pravila i zahtjeve.

(2) Vlada utvrđuje detaljna pravila kako bi se obezbjedilo da držane kopnene životinje koje ne pripadaju držanim kopitarima, papkarima ili živini, ne

predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D u skladu sa stavom 1 ovog člana, uzimajući u obzir:

1) bolesti sa liste kategorije D relevantne za vrste životinja sa liste ili kategoriju držanih životinja koje se premještaju;

2) zdravstveni status u pogledu bolesti sa liste kategorije D u objektima, kompartmentima, zonama i državi porijekla i mjesta odredišta;

3) vrstu objekta i vrstu proizvodnje na mjestu porijekla i mjestu odredišta;

4) vrstu premještanja, u odnosu na konačnu upotrebu životinje na mjestu odredišta;

5) vrste i kategorije držanih kopnenih životinja koje se premještaju;

6) starost držanih kopnenih životinja koje se premještaju;

7) druge epidemiološke faktore.

Držane kopnene životinje namijenjene zatvorenim objektima

Član 119

(1) Subjektat može da premješta držane kopnene životinje u zatvoreni objekat samo pod uslovom da životinje:

1) potiču iz drugog zatvorenog objekta;

2) ne predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na vrste životinja sa liste (prijemčive) ili na kategorije životinja u zatvorenom objektu na mjestu odredišta, osim ako je premještanje odobreno u naučne svrhe; i

3) ispunjavaju druga propisana pravila i zahtjeve.

(2) Vlada utvrđuje:

1) detaljna pravila za premještanje držanih kopnenih životinja u zatvorene objekte pored onih iz stava 1 ovog člana; i

2) posebna pravila za premještanje držanih kopnenih životinja u zatvorene objekte, kada postojeće mjere za ublažavanje rizika garantuju da takvo premještanje ne predstavlja značajan rizik za zdravlje držanih kopnenih životinja unutar tog zatvorenog objekta i okolnih objekata.

Premještanje držanih kopnenih životinja u naučne svrhe

Član 120

(1) Uprava može, uz saglasnost nadležnog organa države porijekla, da odobri premještanje držanih kopnenih životinja u naučne svrhe ako je mjesto odredišta na teritoriji Crne Gore iako nijesu ispunjeni svi zahtjevi za premještanje životinja iz člana 110 i čl. 112 do 118 ovog zakona, sa izuzetkom člana 110 stav 1 tačka 2 podtačka b ovog zakona.

(2) Odobrenje iz stava 1 ovog člana se izdaje samo pod uslovom da:

1) su Uprava i nadležni organ države članice porijekla:

a) prethodno usaglasili uslove za takvo premještanje;

b) usaglasili i uspostavili potrebne mjere za ublažavanje rizika kako premještanje životinja ne bi ugrozilo zdravstveni status u mjestima na ruti puta, kao i na mjestu odredišta za bolesti sa liste kategorije D; i

c) obavijestili nadležne organe država članica preko čijih se teritorija odvija provoz o odobrenom premještanju životinja iz stava 1 ovog člana i uslovima pod kojim je odobreno premještanje, kada je primjenjivo;

2) se premještanje životinja iz stava 1 ovog člana obavlja pod nadzorom nadležnih organa mjesta porijekla i odredišta, i nadležnih organa država članica preko čijih se teritorija odvija provoz, kada je primjenjivo.

(3) Vlada propisuje bliže uslove koji se odnose na izuzeća iz st. 1 i 2 ovog člana.

Izuzeci za držane kopnene životinje držane u rekreativne svrhe, za sportske i kulturne događaje i za rad u blizini državne granice i ispaše

Član 121

(1) Uprava može da odobri premještanje držanih kopnenih životinja ako je mjesto odredišta na teritoriji Crne Gore iako nijesu ispunjeni svi zahtjevi za premještanje životinja iz čl. 108 do 118 ovog zakona, sa izuzetkom člana 110 stav 1 tač. 1, 2 i 3, i čl. 111 i 112 ovog zakona između država članica, ako su takva premještanja namijenjena za:

1) rekreativne svrhe u blizini granice;

2) izložbe i sportske, kulturne i slične događaje, organizovane u blizini granice;

3) ispašu držanih kopnenih životinja na područjima ispaše u pograničnim područjima koje dijele države članice; ili

4) poslove koje obavljaju držane kopnene radne životinje u blizini granice.

(2) Izuzeća iz stava 1 ovog člana koja se odnose na premještanje držanih kopnenih životinja, Uprava prethodno usaglašava sa nadležnim organom države članice porijekla ili odredišta i preduzimaju se odgovarajuće mjere za ublažavanje rizika tokom premještanja životinja.

(3) Uprava obavještava Evropsku komisiju o odobravanju premještanja iz stava 1 ovog člana.

(4) Ministarstvo propisuje pravila za odobravanje odstupanja na mjestu odredišta kojima se dopunjuju pravila iz stava 1 ovog člana.

Zahtjevi u vezi sa cirkusima, izložbama, sportskim događajima i korišćenjem u rekreativne svrhe, zoološkim vrtovima, prodavnicama kućnih ljubimaca, skloništima za životinje i veleprodajom

Član 122

Subjekt koji je odgovoran za premještanje životinja za: potrebe cirkusa, zooloških vrtova, prodavnica kućnih ljubimaca i veleprodaja, izložbi i sportskih, kulturnih i sličnih događaja za životinje i veleprodaju dužan je da premještanje vrši u skladu sa čl. 110 do 118 ovog zakona i dozvoljenim izuzecima od čl. 110 do 118 ovog zakona, osim člana 110 stav

1 tač. 1, 2 i 3 i čl. 111 i 112 ovog zakona, i posebnim zahtjevima koji se utvrđuju propisom Vlade Crne Gore.

Privremene mjere za premještanje određenih vrsta ili kategorija držanih kopnenih životinja

Član 123

(1) Ministarstvo može, na predlog Uprave da propiše privremena pravila, dodatno ili kao alternativu pravilima utvrđenim glavom III ovog dijela u pogledu premještanja određenih vrsta ili kategorija držanih kopnenih životinja ako:

1) zahtjevi za premještanje iz člana 114, člana 115, čl. 116 i 117, člana 118 stav 1, člana 119 stav 1, člana 120 stav 1 i 2 i člana 121 ovog zakona, kao i iz propisa donijetim u skladu sa članom 114 stav 1, članom 115, članom 117 stav 2, članom 118 stav 2, članom 119 stav 2, članom 120 stav 3, članom 121 stav 4 i članom 122 ovog zakona nijesu efikasni za smanjenje rizika koje predstavlja premještanje tih životinja; ili

2) se bolest sa liste kategorije D širi uprkos ispunjenim zahtjevima za premještanje životinja utvrđenim čl. 108 do 124 ovog zakona.

(2) U slučaju hitnosti, kada se radi o bolesti sa liste koja predstavlja rizik sa veoma značajnim uticajem, a uzimajući u obzir član 124 ovog zakona, Ministarstvo naređuje hitne mjere.

Pitanja od značaja pri donošenju propisa

Član 124

Prilikom utvrđivanja pravila iz člana 119 stav 2, člana 120 stav 3 i člana 121 stav 4 i čl. 122 i 123 ovog zakona uzimaju se u obzir:

- 1) rizici povezani s premještanjem na koja se odnose te odredbe;
- 2) zdravstveni status u pogledu bolesti sa liste kategorije D u mjestima porijekla, tranzita i odredišta;
- 3) vrste životinja sa liste za bolesti sa liste kategorije D;
- 4) biosigurnosne mjere na mjestu porijekla, tranzita i odredišta;
- 5) svi posebni uslovi u objektima u kojima se drže držane kopnene životinje;
- 6) posebni načini premještanja za vrstu objekta i vrste i kategorije držanih kopnenih životinja;
- 7) drugi epidemiološki faktori.

Obaveza subjekata u odnosu na sertifikat o zdravlju koji prati životinju

Član 125

(1) Subjekt može da premješta sljedeće vrste i kategorije držanih kopnenih životinja iz Crne Gore u drugu državu članicu pod uslovom da životinje prati sertifikat o zdravlju životinja koji je izdat od strane Uprave u skladu sa članom 128 stav 1 ovog zakona, i to:

- 1) kopitare i papkare;
- 2) živinu;
- 3) kopnene životinje, koje ne pripadaju držanim kopitarima, papkarima ili živini, a koje su namijenjene za zatvoreni objekat;
- 4) držane kopnene životinje osim onih iz tač. 1, 2 i 3 ovog stava, kada je to propisano članom 125 stav 4 tačka 3 ovog zakona.

(2) U slučajevima kada je za držane kopnene životinje odobreno premještanje izvan zone ograničenja predviđene članom 48 stav 1 tačka 6 alineja 2, čl. 49 i 56 stav 1 ovog zakona i kada podliježu mjerama za kontrolu bolesti iz člana 48 stav 1, člana 57 stav 1, člana 65 stav 1, člana 70 ili člana 71 ovog zakona ili pravilima donijetim u skladu sa

članom 48 stav 3, članom 58 st. 3 i 4, članom 62 stav 3 i članom 65 stav 4, članom 74 ovog zakona, subjekti te držane kopnene životinje mogu da premještaju unutar Crne Gore ili iz Crne Gore u drugu državu članicu samo ako životinje koje se premještaju prati sertifikat o zdravlju životinja koji je izdao nadležni službeni veterinar u mjestu porijekla životinja u skladu sa članom 128 stav 1 ovog zakona.

(3) Subjektat je dužan da preduzme sve neophodne mjere kako bi obezbijedio da sertifikat o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana prati držane kopnene životinje od mjesta porijekla do konačnog mjesta odredišta, osim ako su pravilima donesenima u skladu sa članom 126 stav 2 tačka 3 ovog zakona predviđene posebne mjere.

(4) Vlada donosi propis koji se odnosi na:

1) odstupanja od obaveze za izdavanje sertifikata o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana za premještanje držanih kopnenih životinja koje ne predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti, zbog:

a) vrste ili kategorije držanih kopnenih životinja koje se premještaju i bolesti sa liste kategorije D za koje su te vrste prijemčive;

b) načina držanja i vrstu proizvodnje tih vrsta i kategorija držanih kopnenih životinja;

c) predviđenu namjenu držanih kopnenih životinja; ili

d) mjesto odredišta držanih kopnenih životinja, uključujući slučajeve kada im je mjesto odredišta u Crnoj Gori koja je i mjesto porijekla, ali prolaze kroz drugu državu članicu da bi stigle do svog mjesta odredišta;

2) posebna pravila za izdavanje sertifikata o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana kada se preduzimaju posebne mjere za ublažavanje rizika u vezi sa nadzorom ili biosigurnošću, uzimajući u obzir pitanja iz stava 2 ovog člana, kojima se obezbjeđuje:

a) sledljivost držanih kopnenih životinja koje se premještaju;

b) ispunjenost zahtjeva za zdravlje životinja koje se premještaju, iz čl. 108 do 124 ovog zakona;

3) obavezu za izdavanje sertifikata o zdravlju životinja za premještanje vrsta i kategorija držanih kopnenih životinja, osim onih iz stav 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana, u slučajevima kada je obavezno izdavanje sertifikata o zdravlju životinja kojim se garantuje da je premještanje u skladu sa zahtjevima zdravlja životinja iz čl. 108 do 124 ovog zakona.

(5) Pri donošenju propisa iz stava 1 ovog člana uzimaju se u obzir:

1) procjena biosigurnosnih mjera uspostavljena od strane subjekata u skladu sa članom 11 stav 1 i propisima donijetim u skladu sa članom 11 stav 6 ovog zakona, sprovedena od strane Uprave;

2) sposobnost Uprave, u onoj mjeri u kojoj to može da bude potrebno i primjereno, da preduzme mjere i sprovede aktivnosti iz člana 14 ovog zakona;

3) nivo znanja o zdravlju životinja iz člana 12 i podsticanje znanja o zdravlju životinja iz člana 14 stav 5 ovog zakona;

4) sprovođenje veterinarske posjete povezane sa zdravljem životinja iz člana 25 ovog zakona ili drugog relevantnog nadzora ili službene kontrole;

5) izvršavanje obaveza nadležnog organa vezano za prijavljivanje i izvještavanje o bolestima Evropskoj komisiji, iz čl. 20 do 23 ovog zakona i propisa donijetim u skladu sa članom 21 i članom 22 ovog zakona;

6) spovođenju nadzora iz člana 26 i programa nadzora iz člana 28 i svih propisa donijetih u skladu s članom 28 stav 4 ovog zakona.

Sadržaj sertifikata o zdravlju životinja

Član 126

(1) Sertifikat o zdravlju životinja iz člana 125 ovog zakona mora da sadrži najmanje sljedeće podatke:

- 1) objekat ili mjesto porijekla, objekat ili mjesto odredišta i, kada je primjenjivo, objekat za okupljanje ili za odmor držanih kopnenih životinja;
- 2) prevozno sredstvo i prevoznika;
- 3) opis držanih kopnenih životinja;
- 4) broj držanih kopnenih životinja;
- 5) identifikaciju i registraciju držanih kopnenih životinja u skladu sa čl. 99 do 103 ovog zakona i pravilima donijetim u skladu sa posebnim propisima donijetim u skladu sa čl. 104 i 105 ovog zakona, osim ako nijesu omogućena izuzeća u skladu sa članom 104 st. 2 i 3 ovog zakona, i
- 6) podatke kojima se dokazuje da držane kopnene životinje ispunjavaju zahtjeve zdravlja za premještanje životinja iz čl. 108 do 124 ovog zakona.

(2) Propisom iz člana 125 stav 4 utvrđuje se i:

- 1) detaljni sadržaj sertifikata o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana za različite vrste i kategorije držanih kopnenih životinja, kao i za posebne vrste premještanja u skladu sa članom 128 ovog zakona;
- 2) dodatne podatke koje treba da sadrži sertifikat o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana;
- 3) izuzeci ili dodatne obaveze subjekata u vezi obezbjeđivanja da životinje prati sertifikat o zdravlju iz člana 125 ovog zakona i pravilima propisanim u skladu sa članom 125 st. 4 i 5 ovog zakona, a za sljedeća premještanja držanih kopnenih životinja:
  - a) premještanje držanih kopitara, papkara i živine, koji prolaze kroz postupke okupljanja, prije dolaska na krajnje mjesto odredišta;
  - b) premještanje držanih kopnenih životinja koje se moraju vratiti u mjesto porijekla ili biti premještene na drugo mjesto odredišta, iz jednog ili više razloga:
    - planirano putovanje je neočekivano prekinuto zbog dobrobiti životinja;
    - neočekivana nezgoda ili neočekivani događaj tokom putovanja;
    - odbijene su na mjestu odredišta u drugoj državi članici ili na spoljnoj granici Evropske unije;
    - odbijene su na mjestu okupljanja ili odmora;
    - odbijene su od strane treće države ili teritorija;
  - c) premještanje držanih kopnenih životinja koje su namijenjene za izložbe, sportske, kulturne i slične događaje i njihov naknadni povratak u mjesto porijekla.

(3) Ministarstvo propisuje obrasce sertifikata o zdravlju životinja.

(4) Sertifikat o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana može da sadrži i druge podatke u skladu sa posebnim propisom.

Obaveze subjekata na saradnju u svrhu izdavanja sertifikata za zdravlje životinja

Član 127

Subjekt je dužan da:

- 1) obezbijedi Upravi sve podatke potrebne za popunjavanje sertifikata o zdravlju životinja iz člana 125 st. 1 i 2 ovog zakona, kao i iz propisa donijetih u skladu sa članom 126 st. 2 i 3 ovog zakona, prije planiranog premještanja;
- 2) omogućiti, za držane kopnene životinje, vršenje pregleda dokumentacije, identifikacijski i fizički pregled iz člana 128 stav 3 ovog zakona, kada je to potrebno.

Odgovornost Uprave za sertifikovanje zdravlja životinja

Član 128

(1) Na zahtjev subjekta, Uprava izdaje sertifikat o zdravlju životinja za premještanje držanih kopnenih životinja kada se to zahtijeva u skladu sa članom 125 ovog zakona ili propisima donesenim u skladu sa članom 125 stav 4 ovog zakona, pod uslovom da su ispunjeni zahtjevi za premještanje životinja propisani ovim zakonom, i to:

1) iz člana 108, člana 109 stav 1, čl. 110 do 114, 116 i 117, člana 118 stav 1, člana 119 stav 1, čl. 120 i 121 ovog zakona;

2) zahtjevima utvrđenim propisima iz člana 109 stav 2, člana 114 stav 2, člana 117 stav 2, člana 118 stav 2, člana 119 stav 2, člana 120 stav 3, člana 121 stav 4 i čl. 122 i 123 ovog zakona.

(2) Sertifikat o zdravlju životinja:

1) provjerava, ovjerava pečatom i potpisom službeni veterinar;

2) ostaje važeći u vremenskom periodu propisanom u stavu 4 tačka 3 ovog člana, tokom kojeg za držane kopnene životinje obuhvaćene sertifikatom važe garancije za zdravlje životinja.

(3) Prije potpisivanja sertifikata o zdravlju životinja, nadležni službeni veterinar pregledom dokumenatacije, identifikacijskim i fizičkim pregledom, u skladu sa propisom iz stava 4 ovog člana, provjerava ispunjenost zahtjeva iz glave III ovog dijela za držane kopnene životinje obuhvaćene sertifikatom.

(4) Propisom Vlade utvrđuju se pravila koje se odnose na:

1) pregled dokumenata, identifikacijski i fizički pregled u odnosu na vrstu i kategoriju držanih kopnenih životinja, koje službeni veterinar mora da sprovede u skladu sa stavom 3 ovog člana, kako bi potvrdio usaglašenost sa zahtjevima iz glave III ovog dijela;

2) rokove za vršenje pregleda dokumenata, identifikacijskog i fizičkog pregleda, uključujući i kliničkog pregleda i izdavanja sertifikata o zdravlju životinja od strane službenog veterinara, prije početka premještanja pošiljaka držanih kopnenih životinja;

3) period važenja sertifikata o zdravlju životinja.

Elektronski sertifikati o zdravlju životinja

Član 129

Elektronski sertifikati o zdravlju životinja, koji se izrađuju, obrađuju i prenose putem TRACES-a, mogu da zamjene sertifikate o zdravlju životinja koji prate životinje tokom premještanja, u skladu sa članom 125 stav 1 ovog zakona, pod uslovom da:

1) elektronski sertifikati o zdravlju životinja sadrže sve podatke koje sadrži obrazac sertifikata o zdravlju životinja u skladu sa članom 126 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa članom 126 stav 2 ovog zakona;

2) je obezbjeđena sledljivost držanih kopnenih životinja i veza između tih životinja i elektronskog sertifikata o zdravlju životinja;

3) nadležni organ na mjestu porijekla, provoza i odredišta imaju pristup elektronskim dokumentima tokom trajanja prevoza.

Privatna izjava subjekta za premještanje životinja (samodeklaracija)

Član 130

(1) Subjekti na mjestu porijekla izdaju dokument o samodeklaraciji za premještanje držanih kopnenih životinja iz Crne Gore do njihovog odredišta u državi članici i obezbjeđuju da prati te životinje, gde se ne zahtijeva da ih prati sertifikat o zdravstvenom stanju životinja kako je predviđeno članom 125 st. 1 i 2 ovog zakona.

(2) Životinje iz stava 1 ovog člana mogu da se premještaju pod uslovom da je subjekat u mjestu porijekla životinja izdao privatnu izjavu za premještanje (u daljem tekstu: dokument samodeklaracije), i obezbijedio da isti prati životinje do mjesta odredišta u drugoj državi članici.

(3) Dokument samodeklaracije mora da sadrži sljedeće podatke o držanim kopnenim životinjama:

1) mjesto porijekla, mjesto odredišta i mjesto okupljanja ili odmora, kada je primjenjivo;

2) prevozno sredstvo i prevoznika;

3) opis držanih kopnenih životinja: vrsta, kategorija i količina;

4) podatke o identifikaciji i registraciji životinja, u skladu sa čl. 99 do 102, člana 103 tačka 1 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa čl. 104 i 105 ovog zakona;

5) podatke kojima se dokazuje da držane kopnene životinje ispunjavaju zahtjeve zdravlja za premještanje životinja iz čl. 108 do 124 ovog zakona.

(4) Ministarstvo propisuje:

1) detaljan sadržaj dokumenta samodeklaracije iz stava 2 ovog člana za različite vrste i kategorije životinja;

2) dodatne podatke koje treba da sadrži dokument samodeklaracije, pored podataka iz stava 3 ovog člana;

3) obrazac dokumenta samodeklaracije iz stava 2 ovog člana.

Odgovornost subjekata za prijavu premještanja držanih životinja

Član 131

(1) Subjekt koji nije prevoznik dužan je da obavijesti nadležnog službenog veterinaru prije planiranog premještanja držanih kopnenih životinja iz Crne Gore u državu članicu najmanje jedan radni dan prije roka propisanog za pregled dokumentacije, identifikacijske i fizičke provjere i preglede i izdavanje sertifikata o zdravlju životinja utvrđenog propisom iz člana 132 stav 4 ovog člana, u slučaju kada:

1) životinje mora pratiti sertifikat o zdravlju životinja, izdat u skladu sa čl. 128 i 129 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa članom 128 stav 4 ovog zakona;

2) životinje mora da prati sertifikat o zdravlju životinja kada se premještaju iz zone ograničenja i podliježu mjerama kontrole bolesti iz člana 125 stav 2 ovog zakona;

3) je životinjama odobreno izuzeće od obaveze izdavanja sertifikata o zdravlju životinja u skladu sa članom 125 stav 4 tačka 1 ili podliježu posebnim pravilima iz člana 125 stav 4 tačka 2 ovog zakona;

4) je prijavljivanje potrebno u skladu sa propisima donijetim u skladu sa članom 132 stav 4 ovog zakona.

(2) Prilikom prijavljivanja iz stava 1 ovog člana subjekat na mjestu porijekla je dužan da dostavi nadležnom službenom veterinaru sve neophodne podatke o premještanju držanih kopnenih životinja, koji su potrebni za prijavljivanje premještanja nadležnom organu države članice odredišta u skladu sa članom 132 stav 1 ovog zakona.

Odgovornost Uprave za prijavu premještanja držanih kopnenih životinja

Član 132

(1) Uprava je dužna da prijavi nadležnom organu države članice odredišta premještanje držanih kopnenih životinja iz člana 131 ovog zakona.

(2) Prijava iz stava 1 ovog člana vrši se prije prometnog premještanja iz stava 1 ovog člana i, kad god je to moguće, putem TRACES-a.

(3) Subjekt iz člana 131 stav 1 ovoga člana dužan je da dostavi Upravi sve potrebne podatke kako bi se o premještanjima obavijestio nadležni organ države članice,

putem TRACES-a ili u drugoj pisanoj formi koja sadrži sve podatke neophodne za obavještanje države članice odredišta putem TRACES-a.

(4) Vlada utvrđuje:

1) detaljna pravila o zahtjevu za prijavljivanje od strane subjekata, prije planiranog premještanja između država članica u skladu sa članom 131 ovog zakona, držanih kopnenih životinja vrsta ili kategorija osim onih iz čl. 131 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona, kada je sledljivost premještanja tih vrsta ili kategorija neophodna, kako bi se obezbjedila usklađenost sa zahtjevima zdravlja životinja za premještanja iz čl. od 108. do 124 ovog zakona;

2) podatke koji su potrebni za prijavljivanje premještanja držanih kopnenih životinja u skladu sa članom 131 i stavom 1 ovog člana;

3) hitnim postupcima za obavještanje o premještanjima držanih kopnenih životinja u slučaju nestanka struje i drugih smetnji u TRACES-u;

4) zahtjevima za određivanje regiona za upravljanje obavještanjima o premještanjima predviđenim stavom 3 ovog člana;

5) pravila o:

a) detaljima o obavještanju koje o premještanjima držanih kopnenih životinja vrše:

- subjekti prema Upravi kada je Crna Gora zemlja porijekla tj. iz koje se životinje premještaju u drugu državu članicu u skladu sa članom 131 ovog zakona;

- Uprava odnosno nadležni službeni veterinar (kada je Crna Gora država porijekla) prema državi članici odredišta u skladu sa ovim članom;

6) rokovima za:

a) dostavljanje potrebnih podataka iz člana 131 ovog zakona koje subjekat treba da pruži Upravi odnosno nadležnom službenom veterinaru (kada je Crna Gora država porijekla);

b) obavještanje o premještanjima držanih kopnenih životinja od strane Uprave odnosno nadležnog službenog veterinara iz člana iz stava 1 ovog člana (kada je Crna Gora država porijekla).

(5) Izuzetno od stava 3 ovog člana, Uprava može da ovlasti subjekta da, djelimično ili u potpunosti, prijavi premještanje držanih kopnenih životinja putem TRACES nadležnom organu države odredišta.

Glava IV PREMJEŠTANJE DIVLJIH KOPNENIH ŽIVOTINJA

Divlje kopnene životinje

Član 133

(1) Subjekat može da premješta divlje životinje iz staništa na teritoriji Crne Gore u stanište ili objekat druge države članice ili iz staništa druge države članice u stanište ili objekat na teritoriji Crne Gore, pod uslovom da:

1) se premještanje divljih životinja iz njihovog staništa vrši na takav način da životinje ne predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D, ili bolesti u nastajanju na ruti puta ili na mjestu odredišta;

2) divlje životinje ne potiču iz staništa koje se nalazi u zoni ograničenja i podliježe ograničenjima premještanja za vrste životinja kojima pripadaju zbog pojave bolesti sa liste kategorije D, ili bolesti u nastajanju, iz člana 61 stav 2 ovog zakona i iz propisa donijetim u skladu sa članom 61 stav 3 ovog zakona, članom 62 stav 3 i članom 74 stav 3 ovog zakona ili hitnim mjerama u skladu sa čl. 222 i 223 ovog zakona, osim ako tim odredbama nijesu odobrena izuzeća;

3) divlje životinje prati sertifikat o zdravlju životinja ili drugi dokumenti kada je sertifikovanje zdravlja životinja obavezno radi obezbijedivanja usaglašenosti sa zahtjevima zdravlja životinja za premještanja predviđena tač. 1 i 2 ovog stava i pravilima donesenim u skladu sa stavom 4 tač. 3 i 4 ovog člana;

4) nadležni organ mjesta porijekla životinja prijavi nadležnom organu države članice na mjestu odredišta premještanje životinja, kada je sertifikovanje zdravlja životinja obavezno u skladu sa pravilima donesenim u skladu sa stavom 4 tačka 3 ovog člana; i

5) Uprava i nadležni organ države članice porijekla odnosno odredišta su saglasani sa tim premještanjem.

(2) Ako je sertifikovanje zdravlja životinja obavezno u skladu sa pravilima utvrđenim stavom 4 tačka 3 ovog člana, zahtjevi propisani čl. 126 i 127, članom 128 st. 1, 2 ili 3 i članom 129 ovog zakona, kao i pravilima donesenim u skladu sa članom 126 stav 2 i članom 128 stav 4 ovog zakona, primjenjuju se na premještanje divljih kopnenih životinja.

(3) Ako je prijavljivanje premještanja obavezno u skladu sa stavom 1 tačka 4 ovog člana, zahtjevi propisani u čl. 131, 132 kao i pravila donesena u skladu sa čl. 132 stav 2 ovog zakona primjenju se na premještanje divljih kopnenih životinja.

(4) Vlada utvrđuje:

1) zahtjeve za zdravlje životinja za premještanje divljih kopnenih životinja iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana;

2) zahtjeve za zdravlje životinja za premještanje divljih kopnenih životinja koji se iz divljine unose i u objekte;

3) vrste premještanja divljih kopnenih životinja, za koje, ili situacije u kojima sertifikat o zdravlju životinja ili drugi dokument obavezno mora pratiti životinje, i zahtjeve koji se odnose na sadržaj tih sertifikata ili drugih potrebnih dokumenata;

4) prijavljivanje premještanja divljih kopnenih životinja nadležnom organu države članice odredišta, u slučaju premještanja između držaca članica, i podataka koji treba da budu uključeni u takvu prijavu.

(5) Ministarstvo propisuje:

1) obrasce sertifikata o zdravlju životinja i drugih dokumenata potrebnih za praćenje premještanja divljih kopnenih životinja, kada je to propisano posebnim propisom donijetim u skladu sa stavom 1 tačka 3 ovog člana;

2) sadržaj obavještenja odnosno podatke koju su obavezni da pruže nadležni organi država članica porijekla i rokove za obavještanja ako je to propisano pravilima donetim na osnovu stava 1 tačka 3 ovog člana.

Glava V PREMJEŠTANJE REPRODUKTIVNOG MATERIJALA

Opšti zahtjevi za premještanje reproduktivnog materijala

Član 134

(1) Subjekt je dužan da preduzme odgovarajuće preventivne mjere kako bi obezbijedio da premještanje reproduktivnog materijala ne ugrožava zdravstveni status držanih kopnenih životinja u mjestu odredišta s obzirom na:

1) bolesti sa liste kategorije D;

2) bolesti u nastajanju.

(2) Subjekt može da premješta reproduktivni materijal iz svojih objekata i prima reproduktivni materijal samo pod uslovom da:

1) je reproduktivni materijal porijeklom iz:

a) registrovanih objekata od strane Uprave u skladu sa članom 81 stav 1 tačka 1 ovog zakona i za koji nije odobreno izuzeće u skladu sa članom 76 ovog zakona;

b) odobrenih objekata od strane Uprave u skladu sa članom 85 stav 1 ovog zakona, kada se takvo odobrenje zahtjeva u skladu sa članom 82 stav 1 ili članom 83 ovog zakona;

2) reproduktivni materijal ispunjava zahtjeve za sledljivost iz člana 106 stav 1 ovog zakona i iz propisa donijetog u skladu sa članom 107 stav 1 ovog zakona.

(3) Subjekt je dužan da obezbijedi usklađenost sa zahtjevima za prevoz reproduktivnog materijala držanih kopnenih životinja iz člana 109 ovog zakona.

(4) Subjekt ne smije da premješta reproduktivni materijal iz objekta u Crnoj Gori u objekat u drugoj državi članici bez izričite pisane saglasnosti nadležnog organa države odredišta niti da doprema reproduktivni materijal iz druge države članice u objekat u Crnoj Gori bez izričite pisane saglasnosti Uprave, u slučajevima kada je naređeno uništenje reproduktivnog materijala u svrhu iskorjenjivanja bolesti u okviru programa iskorjenjivanja iz člana 29 st. 1 i 2 ovog zakona.

Obaveze subjekata na mjestu odredišta

Član 135

(1) Subjekt odgovoran za objekte na mjestu odredišta pri prijemu reproduktivnog materijala iz objekta iz druge države članice, dužan je da:

1) provjeri da:

a) je reproduktivni materijal označen u skladu sa članom 106 ovog zakona i u skladu sa propisima donijetim u skladu sa članom 107 ovog zakona;

b) reproduktivni materijal prati sertifikat o zdravlju životinja iz člana 137 ovog zakona;

2) nakon provjere zaprimljenog reproduktivnog materijala, obavijesti nadležnog službenog veterinaru o nepravilnostima u vezi sa:

a) primljenim reproduktivnim materijalom;

b) oznakama iz tačke 1 podtačke a ovog stava;

c) sertifikatima o zdravlju životinja iz tačke tačke 1 podtačke b ovog stava.

(2) U slučaju utvrđenih nepravilnosti iz stava 1 tačka 2 ovog člana, subjekt je dužan da reproduktivni materijal odvojeno uskladišti, do donošenja odluke o daljem postupanju sa pošiljkom od strane Uprave.

Obaveze subjekata u vezi sa premještanjem reproduktivnog materijala držanih životinja vrste goveda, ovaca, koza, svinja, kopitara i reproduktivnog materijala živine

Član 136

(1) Subjekt može da premješta reproduktivni materijal držanih životinja koje pripadaju vrstama goveda, ovaca, koza, svinja, kopitara i reproduktivni materijal živine, u drugu državu članicu samo pod uslovom da je reproduktivni materijal:

1) sakupljen, proizveden, obrađen i uskladišten u objektima za reproduktivni materijal, odobrenim za tu namjenu u skladu sa članom 85 stav 1 i članom 87 ovog zakona;

2) sakupljen od životinja donora koje ispunjavaju propisane zahtjeve za zdravlje životinja, kako bi se spriječilo širenje bolesti sa liste putem reproduktivnog materijala;

3) sakupljen, proizveden, obrađen, uskladišten i prevezen na način kojim se sprječava širenje bolesti sa liste kategorije D.

(2) Subjekt ne smije da premješta reproduktivni materijal držanih životinja koje pripadaju vrstama goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara, kao i reproduktivni materijal živine,

iz objekata za reproduktivni materijal koji podliježe ograničenjima premještanja za vrste životinja sa liste, u skladu sa:

- 1) članom 48 stav 1 tač. 1, 3, 5 i 6 alineja 2, članom 49, članom 54 stav 1 tačka 1, članom 55 stav 1, članom 57 stav 1 tačka 3, članom 65 stav 1 i čl. 70 i 71 ovog zakona;
- 2) propisima donijetim u skladu sa članom 48 stav 3, čl. 55 st. 4 i 5, članom 58 st. 3 i 4, i članom 62 stav 3, članom 65 stav 4 i članom 74 stav 2 ovog zakona; i
- 3) hitnim mjerama iz čl. 222 i 223, osim ako članom 223 ovog zakona nijesu predviđena odstupanja.

(3) Zabrana iz stava 2 ovog člana ne primjenjuje se u slučaju kada je reproduktivni materijal sakupljen prije datuma izbijanja bolesti i taj reproduktivni materijal je bio uskladišten odvojeno od ostalog reproduktivnog materijala.

(4) Propisom Vlade o pravilima za odobravanja objekata za reproduktivni materijal i zahtjevima u pogledu sledljivosti i zdravlja životinja za premještanja reproduktivnog materijala držanih kopnenih životinja koje pripadaju vrstama goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara, kao i reproduktivnog materijala živine u skladu sa ovim članom, utvrđuju se i:

- 1) pravila za sakupljanje, proizvodnju, obradu i skladištenje reproduktivnog materijala držanih životinja u odobrenim objektima u skladu sa stavom 1 tačka 1 ovog člana;
- 2) zahtjevi za zdravlje životinja u skladu sa stavom 1 tačka 2 ovog člana za držane životinje donore od kojih se sakuplja reproduktivni materijal, i zahtjeve za izolaciju ili karantin tih životinja;
- 3) laboratorijske i druge testove koji se vrše na držanim životinjama donorima i reproduktivnom materijalu;
- 4) zahtjevi za zdravlje životinja za sakupljanje, proizvodnju, preradu, skladištenje ili druge postupke i prevoz u skladu sa stavom 1 tačka 3 ovog člana;
- 5) dozvoljena izuzeća od zahtjeva za zdravlje životinja za subjekte koji premještaju reproduktivni materijal držanih životinja koje pripadaju vrstama goveda, ovaca, koza, svinja, kopitara i reproduktivni materijal živine iz člana st. 1 do 3 ovog člana, a uzimajući u obzir rizike povezane sa reproduktivnim materijalom i postojeće mjere za ublažavanje rizika.

Obaveze subjekata u vezi sa sertifikovanjem zdravlja životinja za premještanje reproduktivnog materijala držanih životinja vrsta goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara, kao i reproduktivnog materijala živine

Član 137

(1) Subjekt može da premješta reproduktivni materijal držanih životinja koji pripada vrstama goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara, kao i reproduktivni materijal živine, samo pod uslovom da taj materijal prati sertifikat o zdravlju životinja izdat u skladu sa stavom 3 ovog člana.

(2) Kada je za reproduktivni materijal držanih životinja odobreno premještanje izvan zone ograničenja, a taj reproduktivni materijal pripada vrstama životinja koje podliježu:

- 1) mjerama za kontrolu bolesti iz člana 48 stav 1 tačka 6 alineja 2, čl. 49, 56 i 57, člana 65 stav 1 i člana 70 ovog zakona, i iz propisa donijetim u skladu sa članom 48 stav 3, članom 58 st. 3 i 4 ovog zakona, članom 62 stav 3, članom 65 stav 4, i članom 74 stav 2 ovog zakona; ili
- 2) hitnim mjerama iz čl. 222 i 223 ovog zakona, a taj reproduktivni materijal pripada vrsti koja podliježe tim mjerama za kontrolu bolesti ili hitnim mjerama, subjekti takav reproduktivni materijal mogu da premještaju u Crnoj Gori ili iz Crne Gore u drugu državu članicu samo ako pošiljku prati sertifikat o zdravlju životinja u skladu sa članom

128 stav 1 ovog zakona, osim ako su odobrena izuzeća od obaveze sertifikovanja, u skladu sa propisima iz stava 7 ovog člana.

(3) Subjekt je dužan da preduzme sve neophodne mjere kako bi obezbijedio da sertifikat o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana prati reproduktivni materijal od mjesta porijekla do konačnog mjesta odredišta.

(4) Službeni veterinar na zahtjev subjekta, izdaje sertifikat o zdravlju životinja za premještanje reproduktivnog materijala iz stava 1 ovog člana, pod uslovom da su ispunjeni zahtjevi iz čl. 134 do 141 ovog zakona.

(5) Čl. 127, 128 i 129 ovog zakona, i propisi donijeti u skladu sa čl. 126 stav 2 tač. 1 i 2 i stav 3, član 128 stav 4 ovog zakona, primjenjuju se na sertifikat o zdravlju životinja za reproduktivni materijal iz stava 1 ovog člana.

(6) Član 130 stav 1, kao i propisi donijeti u skladu sa članom 130 stav 3 ovog zakona primjenjuju se na dokument samodeklaracije subjekta za premještanje reproduktivnog materijala.

(7) Propisom iz člana 136 stav 4 utvrđuju se dodatna pravila za odobravanje izuzeća od obaveze izdavanja sertifikata o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana za premještanje reproduktivnog materijala držanih životinja vrsta goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara, kao i reproduktivnog materijala živine, koji ne predstavlja značajan rizik za širenje bolesti sa liste, zbog:

- 1) prirode reproduktivnog materijala ili vrste životinja od kojih proizvodi potiču;
- 2) metode proizvodnje i prerade u objektu za reproduktivni materijal;
- 3) namjeravane upotrebe reproduktivnog materijala;
- 4) postojećih alternativnih mjera za ublažavanje rizika za vrstu i kategoriju reproduktivnog materijala i objekata za reproduktivni materijal;
- 5) mjesta odredišta reproduktivnog materijala.

Sadržaj sertifikata o zdravlju životinja

Član 138

(1) Sertifikat o zdravlju životinja za reproduktivni materijal iz člana 137 ovog zakona mora da sadrži najmanje podatke:

- 1) o objektu porijekla reproduktivnog materijala i objektu ili mjestu odredišta;
- 2) o vrsti reproduktivnog materijala i vrsti držanih životinja donora;
- 3) o količini ili broju reproduktivnog materijala;
- 4) o načinu identifikacije reproduktivnog materijala, kada je to propisano članom 106 stav 1 i propisima donijetim u skladu sa članom 107 stav 1 ovog zakona;
- 5) kojima se potvrđuje da reproduktivni materijal iz pošiljke ispunjava zahtjeve za premještanje za odgovarajuće vrste životinja, u skladu sa čl. 134 i 136 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa članom 136 stav 4 ovog zakona.

(2) Sertifikat o zdravlju životinja za reproduktivni materijal iz člana 137 ovog zakona, može da sadrži i druge podatke u skladu s propisima.

(3) Propisom iz člana 136 stav 4 utvrđuju se i:

- 1) dodatni podaci koji treba da budu sadržani u sertifikatu o zdravlju životinja, u skladu sa stavom 1 ovog člana;
- 2) zahtjevi za sertifikovanje zdravlja životinja za različite vrste reproduktivnog materijala i od različitih vrsta životinja.

(4) Ministarstvo propisuje obrasce sertifikata o zdravlju životinja za reproduktivni materijal.

Prijavljivanje premještanja reproduktivnog materijala od držanih životinja vrste goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara, kao i reproduktivnog materijala živine

Član 139

(1) Subjektat je dužan da:

1) prije planiranog premještanja reproduktivnog materijala držanih životinja vrste goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara kao i reproduktivnog materijala živine, obavijesti Upravu, najmanje jedan radni dan prije roka propisanog za izdavanje sertifikata, kada:

a) je propisano da reproduktivni materijal mora da prati sertifikat o zdravlju životinja, izdat u skladu sa članom 137 st. 1 i 2 ovog zakona;

b) je prijavljivanje premještanja reproduktivnog materijala potrebno u skladu sa propisima donijetim u skladu sa stavom 5 tačka 1 ovog člana, a uzimajući u obzir stav 3 ovog člana.

(2) Prilikom prijavljivanja iz stava 1 ovog člana subjekat na mjestu porijekla je dužan da dostavi nadležnom službenom veterinaru sve neophodne podatke o premještanju reproduktivnog materijala, koji su potrebni za prijavljivanje premještanja nadležnom organu države članice odredišta u skladu sa propisima donijetim u skladu sa st. 6 i 7 ovog člana.

(3) Nadležni službeni veterinar prije predmetnog premještanja iz stava 1 ovog člana i, kad god je to moguće, putem TRACES-a prijava iz stava 1 ovog člana obavještava nadležni organ države članice odredišta o svakom premještanju reproduktivnog materijala držanih životinja koje pripadaju vrstama goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara kao i reproduktivnog materijala živine u skladu sa pravilima donesenim u skladu sa st. 6. i 7 ovog člana.

(4) Za upravljanje obavještenjima koriste se regioni određeni članom 22 ovog zakona.

(5) Na obavještavanje o reproduktivnom materijalu iz stava 1 ovog člana od strane subjekata primjenjuje se član 132 stav 4 ovog zakona.

(6) Vlada utvrđuje bliža pravila koja se odnose na:

1) zahtjev za prijavljivanje prije premještanja reproduktivnog materijala, od strane subjekata, u skladu sa stavom 1 tačka 1 podtačka b ovog člana, kada je sledljivost takvog premještanja potrebna kako bi se obezbijedila usaglašenost sa zahtjevima zdravlja životinja za premještanje iz čl. 134 do 136 ovog zakona;

2) podatke potrebne za prijavljivanje premještanja reproduktivnog materijala, u skladu sa stavom 1 ovog člana;

3) hitne postupke za obavještavanje o premještanjima reproduktivnog materijala u slučaju nestanka struje i drugih smetnji u TRACES-u;

4) prijavljivanje Upravi od strane subjekata o premještanju reproduktivnog materijala;

5) prijavljivanje nadležnim organima države članice odredišta o premještanju reproduktivnog materijala;

6) rokove za pružanje potrebnih podataka u skladu sa ovim članom.

(7) Uprava sprovodi propisane provjere i preglede i izdaje sertifikat o zdravlju životinja iz stava 1 tačka 1 podtačka a ovog člana u roku od 72 sata prije otpreme pošiljke reproduktivnog materijala.

Reproduktivni materijal od držanih kopnenih životinja, osim vrsta goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara, kao i reproduktivnog materijala od živine

Član 140

(1) Subjekt može da premješta reproduktivni materijal držanih kopnenih životinja, vrsta koje ne pripadaju držanim govedima, ovcama, kozama, svinjama, kopitarima i reproduktivnom materijalu živine samo ako ti proizvodi ne predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na vrste životinja sa liste na mjestu odredišta, uzimajući u obzir zdravstveni status na mjestu odredišta.

(2) Vlada utvrđuje zahtjeve za zdravlje životinja, za sertifikovanje zdravlja životinja i za prijavljivanje premještanja reproduktivnog materijala držanih kopnenih vrsta životinja vrsta koje ne pripadaju vrstama goveda, ovaca, koza, svinja, kopitara i reproduktivnog materijala živine, uzimajući u obzir:

- 1) bolesti sa liste kategorije D za vrste životinja sa liste;
- 2) vrste životinja od kojih je prikupljen reproduktivni materijal i vrstu reproduktivnog materijala;
- 3) zdravstveni status na mjestima porijekla i odredišta;
- 4) način sakupljanja, proizvodnje, prerade i skladištenja;
- 5) druge epidemiološke faktore.

(3) Ako je sertifikovanje zdravlja životinja i obaveštavanje o premještanju reproduktivnog materijala obavezno u skladu sa stavom 2 ovog člana, sledeća pravila primjenjuju se na premještanje reproduktivnog materijala:

- 1) za sertifikaciju: pravila iz člana 137 st. 1 do 5, člana 138 st. 1 i 2 ovog zakona kao i pravila iz propisa donijetim u skladu sa članom 137 stav 7 ovog zakona i članom 138 st. 3 i 4 ovog zakona;
- 2) za obaveštenje o premještanju: pravila iz člana 139 st. 1, 2, 3 i 5 ovog zakona, kao i iz propisa donijetim u skladu sa članom 139 stav 6 ovog zakona.

Reproduktivni materijal namijenjen u naučne svrhe

Član 141

(1) Izuzetno, Uprava može, na zahtjev subjekta, uz saglasnost nadležnog organa mjesta porijekla, da odobri premještanje reproduktivnog materijala u naučne svrhe ako je mjesto odredišta na teritoriji Crne Gore iako nijesu ispunjeni svi zahtjevi za premještanje reproduktivnog materijala iz čl. 136 do 140 ovog zakona.

(2) Odobrenje iz stava 1 ovog člana se izdaje samo pod uslovom da:

- 1) su Uprava i nadležni organ države porijekla:
  - prethodno usaglasili uslove za takvo premještanje;
  - usaglasili i uspostavili potrebne mjere za ublažavanje rizika kako premještanje ne bi ugrozilo zdravstveni status u mjestima na ruti puta, kao i na mjestu odredišta za bolesti sa liste kategorije D; i
  - obavijestili nadležne organe država preko čijih se teritorija odvija provoz o odobrenom premještanju i uslovima pod kojim je odobreno premještanje, kada je primjenjivo;

2) se premještanje obavlja pod nadzorom nadležnih organa mjesta porijekla i odredišta, i nadležnih organa država preko čijih se teritorija odvija provoz, kada je primjenjivo.

(3) Propisom iz člana 136 stav 4 ovog zakona utvrđuju se i pravila za odobravanje izuzeća koja odobrava Uprava, a kojima se dopunjuje st. 1 i 2 ovog člana.

Glava VI

PROIZVODNJA, PRERADA I DISTRIBUCIJA PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA

Opšte obaveze subjekata u pogledu zdravlja životinja

Član 142

(1) Subjektat je dužan da preduzme odgovarajuće preventivne mjere kako bi obezbijedio da tokom svih faza proizvodnje, prerade i distribucije proizvoda životinjskog porijekla, ti proizvodi ne uzrokuju širenje:

- 1) bolesti sa liste kategorije D, uzimajući u obzir zdravstveni status u mjestu proizvodnje, prerade ili odredišta;
- 2) bolesti u nastajanju.

(2) Subjektat je dužan da obezbijedi da proizvodi životinjskog porijekla nijesu porijeklom iz objekata za obavljanje djelatnosti u poslovanju hranom ili da nijesu dobijeni od životinja koje potiču iz objekata koji podliježu:

- 1) hitnim mjerama kako je predviđeno u čl. 222 i 223 ovog zakona, osim ako nijesu predviđena izuzeća od zahtjeva;

2) ograničenjima premještanja koja se primjenjuju na držane kopnene životinje i proizvode životinjskog porijekla, u skladu sa članom 31 stav 1, članom 48 stav 1 tačka 5, članom 49, članom 54 stav 1 tačka 1, članom 55 stav 2, članom 57 stav 1 tačka 3, članom 61 stav 1 tačka 2, članom 65 stav 1 tačka 1, članom 67 stav 2 tačka 2, članom 67 stav 3, članom 70, 72 i 73 st. 2 i 3 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa članom 48 stav 3, članom 55 st. 4 i 5, i članom 58 st. 3 i 4, članom 61 stav 3, članom 62 stav 3, članom 65 stav 4, članom 67 stav 5 i članom 74 stav 2 ovog zakona, osim ako su istima odobrena izuzeća od ograničenja premještanja.

(3) Propisom Vlade kojim se utvrđuju zahtjevi za zdravlja životinja, sertifikovanje i obavještanja za premještanja proizvoda životinjskog porijekla od kopnenih životinja utvrđuju se i dodatni zahtjevi kojima se dopunjuju zahtjevi:

- 1) za mjere prevencije, uključujući mjere za ublažavanje rizika iz stava 1 ovog člana, i

2) iz stava 2 ovog člana, a u vezi sa ograničenjem premještanja proizvoda životinjskog porijekla.

(4) Propisom iz stava 3 ovog člana utvrđuju se i:

1) zahtjevi u pogledu informacija za sertifikate o zdravlju životinja iz člana 143, stava 1 ovog zakona (sertifikovanje zdravlja životinja);

2) podaci potrebni za obavještanje o premještanju proizvoda životinjskog porijekla kako je predviđeno u članu 145 stav 1 ovog zakona (prethodno obavještanje);

3) hitni postupci za prethodno obavještanje o premještanjima tih pošiljaka, u skladu sa članom 145 stav 1 u slučaju nestanka struje i drugih smetnji u TRACES-u.

(5) Pri donošenju propisa iz st. 3 i 4 ovog člana uzimaju se u obzir:

- 1) bolest sa liste kategorije D i vrste prijemčivih životinja na koje se odnose i
- 2) povezani rizici.

Obaveze subjekata u pogledu sertifikata o zdravlju životinja

Član 143

(1) Subjektat može da premješta sljedeće proizvode životinjskog porijekla na teritoriji Crne Gore, i u Crnu Goru iz države članice samo ako te proizvode prati sertifikat o zdravlju životinja, izdat od Uprave u skladu sa stavom 3 ovog člana:

- 1) proizvode životinjskog porijekla:

a) za koje je dozvoljeno premještanje iz zone ograničenja koja podliježe hitnim mjerama u skladu sa propisom iz članova 222 i 223 ovog zakona;

b) porijeklom od vrsta životinja koje podliježu tim hitnim mjerama;

2) proizvode životinjskog porijekla:

a) za koje je dozvoljeno premještanje iz zone ograničenja koja podliježe mjerama kontrole bolesti u skladu sa članom 32 stav 1 članom 48 stav 1 tačka 6 alineja 2, članom 49, članom 54 stav 1, članom 55 stav 1, članom 56, članom 61 stav 1 i 2, članom 65 stav 1 tačka 1, čl. 70 i 71 ovog zakona, kao i u skladu sa propisima donijetim u skladu sa članom 48 stav 3, članom 55 st. 4 i 5, članom 58 st. 3 i 4, članom 62 stav 3, članom 65 stav 4 i članom 74 stav 2 ovog zakona, i

b) koji su porijeklom od vrsta životinja koje podliježu tim mjerama kontrole bolesti.

(2) Subjekt je dužan da preduzme sve neophodne mjere kako bi obezbijedio da sertifikat o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana prati proizvode životinjskog porijekla od mjesta porijekla do konačnog mjesta odredišta.

(3) Uprava na zahtjev subjekta, izdaje sertifikat o zdravlju životinja za premještanje proizvoda životinjskog porijekla iz stava 1 ovog člana, pod uslovom da su ispunjeni odgovarajući zahtjevi iz ovog člana.

(4) Čl. 127, 128 i 129 ovog zakona, kao i pravila utvrđena propisom iz čl. 126 stav 2 tač. 1 i 2 i stav 3, 128 stav 4 ovog zakona, primjenjuju se na sertifikovanje zdravlja životinja za premještanje proizvoda životinjskog porijekla iz stava 1 ovog člana.

(5) Vlada utvrđuje bliža pravila koje se odnose na izuzeća od obaveze izdavanja sertifikata o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana, i uslovima za primjenu tih izuzeća u pogledu premještanja proizvoda životinjskog porijekla koji ne predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti, uzimajući u obzir:

1) vrste proizvoda životinjskog porijekla;

2) mjere za ublažavanje rizika koje se primjenjuju na proizvode životinjskog porijekla, čime se smanjuju rizici od širenja bolesti;

3) namjeravanu upotrebu proizvoda životinjskog porijekla;

4) mjesto odredišta proizvoda životinjskog porijekla.

(6) Uprava može da odluči da se sertifikat iz stava 1 ovog člana ne mora izdati za premještanja proizvoda životinjskog porijekla kada je na snazi alternativni sistem koji obezbjeđuje da se pošiljke tih proizvoda mogu pratiti i da ti proizvodi ispunjavaju zahtjeve za zdravlje životinja za takva kretanja.

Sadržaj sertifikata o zdravlju životinja za proizvode životinjskog porijekla

Član 144

(1) Sertifikat o zdravlju životinja za proizvode životinjskog porijekla iz člana 143 stav 1 ovog zakona mora da sadrži najmanje sljedeće podatke:

1) o objektu ili mjestu porijekla i objektu ili mjestu odredišta;

2) opis proizvoda životinjskog porijekla;

3) količinu proizvoda životinjskog porijekla;

4) oznaku proizvoda životinjskog porijekla, kada je to propisano članom 57 stav 1 tačka 8 ili propisima donijetim u skladu sa članom 58 st. 3 i 4 tačka 1 ovog zakona;

5) kojima se potvrđuje da proizvodi životinjskog porijekla ispunjavaju zahtjeve vezano za ograničenje premještanja, u skladu sa članom 142 stav 2 ovog zakona, i propisima donijetim u skladu sa članom 142 stav 3 ovog zakona.

(2) Sertifikat o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana može da sadrži i druge podatke u skladu s pravilima utvrđenim stavom 3 ovog člana.

(3) Ministarstvo propisuje obrasce sertifikata o zdravlju životinja za proizvode životinjskog porijekla iz člana 1 ovog stava.

Prijavljivanje premještanja proizvoda životinjskog porijekla

Član 145

(1) Subjektat je dužan da:

1) prije planiranog premještanja proizvoda životinjskog porijekla obavijesti službenog veterinaru, i to najmanje jedan radni dan prije planiranog premještanja, kada je propisano da te pošiljke mora da prati sertifikat o zdravlju životinja, izdat u skladu sa članom 143 stav 1 ovog zakona;

2) dostavi službenom veterinaru sve podatke u svrhu prijave premještanja u skladu sa stavom 2 ovog člana, uz obavještenje iz stava 1 ovog člana.

(2) Uprava je dužna da, prije premetnog premještanja iz stava 1 ovog člana i, kad god je to moguće, putem TRACES-a, prijavi nadležnom organu države članice odredišta premještanje proizvoda životinjskog porijekla, u skladu sa propisima donijetim u skladu sa članom 142 stav 4 tačka 3 ovog zakona i stava 4 ovog člana.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, Uprava može da ovlasti subjekta da, delimično ili u potpunosti, prijavi premještanje proizvoda životinjskog porijekla putem TRACES nadležnom organu države odredišta.

(4) Ministarstvo propisuje pravila za:

1) informacije potrebne za prijavljivanje premještanja proizvoda životinjskog porijekla u skladu sa stavom 1 ovog člana;

2) prijavljivanja premještanja proizvoda životinjskog porijekla u skladu sa stavom 2 ovog člana;

3) rokove za pružanje potrebnih podataka u skladu sa stavom 1 i prijavu premještanja u skladu sa stavom 2 ovog člana.

(5) Za upravljanje obaveštenjima koriste se regioni određeni u skladu sa članom 22 ovog zakona.

Glava VII

DODATNE MJERE

Dodatne mjere koje se odnose na kontrolu bolesti i premještanje životinja i reproduktivnog materijala

Član 146

Uprava može preduzeti i dodatne mjere za kontrolu bolesti sa liste kategorije D i E, u vezi sa premještanjem kopnenih životinja i reproduktivnog materijala, uzimajući u obzir:

1) pravila o premještanju životinja i reproduktivnog materijala iz čl. 108 do 132 stav 2 ovog zakona, čl. 133 i 155 ovog zakona i čl. 134 do 141 ovog zakona tako da neće biti u suprotnosti sa tim odredbama;

2) da nepotrebno ne ometaju premještanje životinja i proizvoda;

3) da ne smiju da prelaze granice onog što je odgovarajuće i neophodno kako bi se spriječilo unošenje i širenje bolesti sa liste kategorija D i E.

Mjere koje se odnose na bolesti koje nijesu na listi

Član 147

Kada bolest koja ne pripada bolestima sa liste predstavlja značajan rizik za zdravlje držanih kopnenih životinja u Crnoj Gori, Ministarstvo naređuje odgovarajuće i potrebne mjere za sprječavanje unošenja, ili za kontrolu širenja te bolesti kojima se može ograničiti premještanje držanih kopnenih životinja i reproduktivnog materijala, pod uslovom da mjere budu srazmjerne rizicima i da ne:

- 1) ometaju dodatno premještanje životinja i proizvoda;
- 2) prekoračuju granice onog što je odgovarajuće i neophodno za kontrolu te bolesti.

DIO PETI VODENE ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA OD VODENIH ŽIVOTINJA

Glava I REGISTRACIJA, ODOBRAVANJE, VOĐENJE EVIDENCIJE I REGISTRI

Registar objekata

Član 148

(1) Subjekt odgovoran za objekat u kome se drže životinje akvakulture, dužan je da djelatnost obavlja samo u registrovanom odnosno odobrenom objektu u skladu sa ovim zakonom.

(2) Objekti koji su registrovani odnosno odobreni upisuju se u registar iz člana 160 ovog zakona koji uspostavlja i vodi Uprava.

Obaveza subjekata da registruju objekte akvakulture

Član 149

(1) Subjekt odgovoran za objekat akvakulture u kome se drže životinje akvakulture, a koji se registruje, prije otpočinjanja djelatnosti u objektu dužan je da:

- 1) obavijesti Upravu o svim objektima akvakulture pod njegovom odgovornošću;
- 2) dostavi Upravi zahtjev za registraciju objekta akvakulture sa navedenim sljedećim podacima:

- naziv i adresa subjekta;
- lokacija objekta i opis postrojenja;
- vrste, kategorije, i količine (broj, volumen ili masa) životinja akvakulture koje namjeravaju da drže u objektu akvakulture, i kapacitetu objekta;
- vrsta objekta akvakulture; i
- drugim podacima značajnim za utvrđivanje rizika.

3) dostavi važeću licencu za akvakulturu izdatu od strane organa državne uprave nadležnog za poslovanje akvakulture, osim za objekte akvakulture u kojima se životinje iz akvakulture drže u dekorativne svrhe u zatvorenim objektima.

(2) Subjekt odgovoran za objekat iz stava 1 ovog člana dužan je da obavijesti unaprijed Upravu o:

- 1) svakoj značajnoj promjeni u objektu akvakulture, vezanoj za podatke iz stava 1 tačka 2 ovog člana; i
- 2) svakom prestanku aktivnosti subjekta ili objekta akvakulture.

(3) Za objekte akvakulture koji podliježu odobravanju u skladu s članom 152 stav 1 ovog zakona ne zahtijeva se dostavljanje podataka iz stava 1 ovog člana.

Obaveza nadležnog organa u vezi sa registracijom objekata akvakulture

Član 150

(1) Uprava registruje objekat akvakulture, donošenjem odluke, kada je subjekt odgovoran za objekat akvakulture, uz zahtjev dostavio i potrebne podatke u skladu sa članom 149 stav 1 ovog zakona i stavom 3 ovog člana, i upusuje ga u Registar objekata akvakulture iz člana 160 stav 1 ovog zakona.

(2) O registraciji objekata iz stava 1 ovog člana Uprava odlučuje rješenjem i dodjeljuje mu jedinstveni registarski broj.

(3) Obrazac zahtjeva za registraciju objekata akvakulture, dodatne podatke i dokumentaciju koji se prilažu uz zahtjev iz člana 149 stav 1 tačka 2 ovog zakona, izmjenu podataka o objektu, načinu dostavljanja zahtjeva, strukturu jedinstvenog registarskog broja, i rokove za dostavljanje podataka propisuje Ministarstvo.

Izuzeca od obaveze subjekata da registruju objekte akvakulture

Član 151

(1) Izuzetno od člana 149 stav 1 ovog zakona, objekti akvakulture koji ne predstavljaju značajan rizik, na osnovu: vrste, kategorije i količine (broj, zapremina ili težina/masa) životinja akvakulture u objektu akvakulture i kapacitete objekta i premještanja životinja akvakulture do i iz objekta akvakulture, ne podliježu obavezi registracije, i to:

1) objekti akvakulture koji su zatvoreni prostori ili koji otpadne vode ne ispuštaju direktno u prirodne vode i ne premještaju životinje akvakulture u druge objekte akvakulture niti ih puštaju u divljinu te pripadaju jednoj od sljedećih vrsta objekata akvakulture:

a) prostor u kojem su ukrasne životinje izložene u akvarijumu ili ribnjaku kao kućni ljubimci;

b) restorani u kojima su životinje akvakulture izložene u akvarijumu ili ribnjaku dok ih gosti ne kupe i ne konzumiraju;

c) objekti u kojima se životinje akvakulture drže radi zdravstvene njege i u druge slične svrhe;

d) maloprodajni objekti u kojima se drže životinje akvakulture namijenjene u ukrasne svrhe, koje direktno isporučuje objekat akvakulture, odobren u skladu sa članom 153 ovog zakona („odobreni objekat akvakulture”), a koje se prodaju direktno krajnjem vlasniku kućnih ljubimaca;

e) spoljašnji prostori za rekreaciju u kojima se životinje akvakulture drže u ribnjacima iz estetskih razloga ili radi poboljšanja kvaliteta vode, a direktno ih isporučuje odobreni objekat akvakulture;

f) domaćinstva u kojima se životinje akvakulture drže na otvorenom u ribnjacima ili rezervoarima isključivo za sopstvenu potrošnju, a direktno ih isporučuje odobreni objekat akvakulture.

2) objekti akvakulture koji se sastoje od mrežastih kaveza ili drugih struktura u kojima se prethodno ulovljene divlje akvatične životinje privremeno drže u prirodnim vodama, u istoj epidemiološkoj jedinici kao i ona u kojoj su ulovljene, dok čekaju izlov za ishranu ljudi.

Odobranje određenih vrsta objekata akvakulture

Član 152

(1) Subjekt odgovoran za obavljanje djelatnosti u objektima akvakulture, dužan je da podnese zahtjev Upravi za odobranje objekta akvakulture u skladu sa članom 156 stav 1 ovog zakona, prije otpočinjanja djelatnosti u objektu, i ne smije započeti djelatnost sve dok objekat ne bude odobren, za sljedeće objekte:

1) objekat akvakulture u kojem se drže životinje akvakulture, u cilju njihovog premještanja iz njih, bilo živih ili kao proizvoda porijeklom od životinja akvakulture;

2) ostali objekti akvakulture koji predstavljaju značajan rizik zbog:

a) vrste, kategorije i broja držanih životinja;

b) vrste objekta za akvakulturu;

c) premještanja životinja akvakulture, u i iz objekta akvakulture.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, određene vrste objekata mogu biti izuzete od obaveze odobravanja, pod uslovom da objekat ne predstavlja značajan rizik:

1) objekti akvakulture koji proizvode malu količinu životinja akvakulture za snabdevanje za ishranu ljudi, bilo:

a) direktno krajnjem potrošaču; ili

b) lokalnim maloprodajnim objektima koji direktno snabdevaju krajnjeg potrošača;

2) ribnjaci i druga postrojenja u kojima se populacija vodenih životinja održava samo u svrhu sportskog ribolova poribljavanjem životinjama akvakulture, u ograničenom okruženju iz kojeg nijesu u mogućnosti da pobjegnu;

3) objekti akvakulture koji drže životinje akvakulture u ukrasne svrhe u zatvorenim postrojenjima.

(3) Subjekt ne smije započeti obavljanje djelatnosti u objektu akvakulture iz stava 1 ovog člana prije nego što je taj objekat odobren u skladu sa članom 156 stav 1 ovog zakona i prekinuće takvu aktivnost u objektu za akvakulturu iz stava 4. ovog člana kada:

1) Uprava ukine rješenje ili suspenduje rješenje o odobrenju u skladu sa članom 159 stav 2 ovog zakona; ili

2) u slučaju uslovnog odobrenja, izdatog u skladu sa članom 158 stav 5 ovog zakona, kada predmetni objekat za akvakulturu ne ispunjava preostale zahtjeve iz člana 158 stav 6 ovog zakona i ne dobije konačno odobrenje u skladu sa članom 158 stav 5 ovog zakona.

(4) Vlada utvrđuje dodatna pravila za objekte akvakulture, uključujući i:

1) izuzeća od obaveze podnošenja zahtjeva za odobrenje za subjekte koji su odgovorni za vrste objekata akvakulture iz stava 1 tačka 1 ovog člana, a u vezi sa vrstama objekata osim onih iz stava 2 tačka 1 podtačka a i b ovog člana, kada ti objekti ne predstavljaju značajan rizik;

2) vrste objekata akvakulture koji moraju biti odobreni u skladu sa stavom 1 tačka 2 ovog člana.

(5) Pri donošenju propisa iz stava 4 ovog člana uzimaju se u obzir sljedeći kriterijumi:

1) vrste i kategorije životinja akvakulture držanih u objektu akvakulture;

2) vrsta objekta za akvakulturu i vrsta proizvodnje; i

3) tipični načini premještanja za vrstu objekta akvakulture u odnosu na vrste ili kategorije životinja akvakulture.

Odobrenje statusa zatvorenih objekata akvakulture

Član 153

Subjekt odgovoran za objekat akvakulture, a za koji želi da dobije status zatvorenog objekata akvakulture, je dužan da:

1) Upravi podnese zahtjev za odobrenje statusa zatvorenog objekta u skladu sa članom 155 stav 1 ovog zakona;

2) životinje akvakulture premješta do ili iz objekta u skladu sa zahtjevima iz člana 177 stav 1 ovog zakona i odredbama propisa donijetim u skladu sa članom 177 stav 2 ovog zakona, tek nakon dobijanja rješenja o odobrenju statusa zatvorenog objekta u skladu sa čl. 156 ili 158 ovog zakona, koji izdaje Uprava.

Odobrovanje objekata za hranu porijeklom od vodenih životinja sa ovlašćenjem za kontrolu bolesti

Član 154

Da bi dobili odobrenje, operateri odgovorni za kontrolu bolesti u objektima za hranu porijeklom od vodenih životinja dužni su da:

- 1) imaju važeće odobrenje kao objekat za poslovanje sa hranom kojima je uređena bezbjednosti hrane životinjskog porijekla; i
- 2) Upravi podnese zahtjev u skladu sa članom 155 stav 1 ovog zakona, za odobrenje djelatnosti klanja ili prerade vodenih životinja u svrhu kontrole bolesti u skladu sa članom 54 stav 1 tačka 2, članom 55 i članom 59 stav 1, čl. 70 i 71 ovog zakona, kao i propisima donijetim u skladu sa članom 55 st. 4 i 5, članom 61 stav 3 i članom 62 stav 3 ovog zakona.

Obaveza subjekata da dostave podatke u cilju dobijanja odobrenja

Član 155

(1) Subjekt uz zahtjev za odobrenje iz člana 152 stav 1, člana 153 tačka 1 i člana 154 ovog zakona, koji podnosi Upravi, dužan je da dostavi sljedeće podatke:

- 1) naziv i adresa subjekta;
  - 2) lokacija objekta i opis postrojenja;
  - 3) vrste, kategorije i količina (broj, zapremina ili težina) životinja akvakulture relevantnih za odobrenje;
  - 4) vrsta objekta;
  - 5) drugi aspekti načina rada predmetnog objekta za akvakulturu, koji su relevantni za utvrđivanje rizika koji iz njega proizlazi;
  - 6) podatke o snabdevanju vodom i ispuštanju vode iz objekta;
  - 7) uspostavljene biosigurnosne mjere u objektu.
- (2) Subjekt iz stava 1 ovog člana dužan je da unaprijed obavijesti upravu o:
- 1) svakoj promjeni u objektu u vezi sa podacima iz stava 1 ovog člana;
  - 2) svakom prestanku djelatnosti od strane subjekta ili objekta u roku od 15 dana od prekida obavljanja djelatnosti.

(3) Obrazac zahtjeva za odobrovanje, dodatne podatke i dokumentaciju koji se prilažu uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, način dostavljanja podataka, i rokove za dostavljanje podataka propisuje Ministarstvo.

Postupak odobrovanja i uslovi za odobrovanje objekata

Član 156

(1) Uprava donosi rješenje o odobrovanju objekata akvakulture iz člana 152 stav 1 i člana 153 tačka 1 ovog zakona, kao i objekti koji posluju hranom, i odobreni su za kontrolu bolesti vodenih životinja iz člana 154 ovog zakona, pod uslovom da objekti:

- 1) ispunjavaju sljedeće zahtjeve, prema potrebi, vezano za:
  - a) karantin, izolaciju i druge biosigurnosne mjere, uzimajući u obzir zahtjeve iz člana 11 stav 1 tačka 2 ovog zakona, kao i zahtjeve iz propisa donijetim u skladu sa članom 226 stav 1 tačka 7 ovog zakona;
  - b) zahtjeve za nadzor iz člana 24 ovog zakona, ako je to relevantno za vrstu objekta i rizik koji objekat predstavlja u skladu sa članom 25 ovog zakona;
  - c) vođenje evidencije iz čl. 161 do 163 i iz propisa donijetim u skladu sa članom 164 ovog zakona;
- 2) imaju postrojenja i opremu koji su:
  - a) odgovorajući za smanjenje rizika od unošenja i širenja bolesti na prihvatljiv nivo, uzimajući u obzir vrstu objekta;

b) odgovorajućeg kapaciteta za vrste, kategorije i količinu (broj, zapremina ili težina) vodenih životinja;

3) ne predstavljaju neprihvatljiv rizik u pogledu širenja bolesti, uzimajući u obzir postojeće mjere za ublažavanje rizika;

4) imaju uspostavljen sistem koji omogućava subjektu da dokaže Upravi usaglašenost sa tač. 1, 2 i 3 ovog stava.

(2) Propisom iz člana 152 stav 4 ovog zakona utvrđuju se i zahtjevi za:

1) karantin, izolaciju i druge biosigurnosne mjere iz stava 1 tačka 1 podtačka a ovog člana;

2) nadzor iz stava 1 tačka 1 podtačka b ovog člana;

3) postrojenje i opremu iz stava 1 tačka 2 ovog člana.

(3) Prilikom utvrđivanja pravila koja će biti propisana aktom iz člana 152 stav 4 ovog zakona uzeće se u obzir sledeće:

1) rizici povezani sa vrstom objekta;

2) vrste i kategorije životinja akvakulture ili vodenih životinja relevantnih za odobrenje;

3) vrsta proizvodnje;

4) tipični načini premještanja za vrstu objekta akvakulture te vrste i kategorije životinja koje se drže u tim objektima.

Obim odobravanja objekata

Član 157

U rješenju o odobrenju objekta akvakulture ili objekta za hranu porijeklom od vodenih životinja sa ovlašćenjem za kontrolu bolesti, iz člana 156 stav 1 ovog zakona, izdatog nakon podnošenja zahtjeva u skladu sa članom 152, članom 153 tačka 1 ili članom 154 ovog zakona, izričito se navodi:

1) na koje vrste objekata akvakulture iz člana 152 stav 1 i člana 153 tačka 1 ovog zakona i objekata porijeklom od vodenih životinja sa ovlašćenjem za kontrolu bolesti iz člana 154 ovog zakona, kao i na sva pravila usvojena na osnovu člana 152 stav 4 tačka 2 ovog zakona, se odobrenje odnosi;

2) na koje vrste i kategorije životinja akvakulture se odobrenje odnosi.

Procedura za dobijanje odobrenja objekta

Član 158

(1) Uprava utvrđuje procedure koje subjekti treba da slijede prilikom podnošenja zahtjeva za odobrenje svojih objekata u skladu sa članom 152 stav 1, članom 153 i članom 154 ovog zakona.

(2) Po prijemu zahtjeva za odobrenje od subjekta u skladu sa članom 152 stav 1, članom 153 ili članom 154 ovog zakona, direktor Uprave formira komisiju za posjetu objektu, radi utvrđivanja ispunjenosti uslova za odobrenje.

(3) Komisija iz stava 2 ovog člana sastoji se od najmanje tri člana, od kojih dva moraju biti službenici Uprave, a jedan član mora biti službeni veterinar.

(4) Nakon pregleda objekta i utvrđivanja ispunjenosti propisanih zahtjeva, komisija iz stava 2 ovog člana, nakon najmanje jednog obavljenog neposrednog pregleda objekta, sačinjava zapisnik o pregledu i izvještaj o rezultatima pregleda objekta za koji je podnesen zahtjev za odobrenje iz stava 2 ovoga člana.

(5) Ako su ispunjeni zahtjevi iz člana 156 ovog zakona, direktor Uprave, na osnovu predloga komisije iz stava 2 ovog člana, rješenjem odobrava objekat, dodjeljuje jedinstveni odobreni broj i objekat se upisuje u Registar objekata akvakulture.

(6) Kada objektat ne ispunjava sve zahtjeve za dobijanje odobrenja iz člana 156 ovog zakona, ali ispunjava sve glavne zahtjeve koji pružaju dovoljne garancije da objektat ne predstavlja značajan rizik, direktor Uprave, na osnovu predloga komisije iz stava 2 ovog člana, izdaje uslovno odobrenje na tri mjeseca i objektat se upisuje objektat u Registar objekata akvakulture.

(7) U slučaju kada je direktor Uprave izdao uslovno odobrenje u skladu sa stavom 6 ovog člana, konačno odobrenje se izdaje samo kada je na osnovu dostavljenog zahtjeva subjekta i ponovnog pregleda komisije u vrijeme obavljanja odobrene djelatnosti ili na osnovu dostavljene dokumentacije od strane subjekta prije isteka roka iz stava 6 ovog člana, utvrđeno da objektat ispunjava sve zahtjeve za odobrenje iz člana 156 stav 1 ovog zakona i iz propisa donijetim u skladu sa članom 156 stav 2 ovog zakona.

(8) U slučaju kada je neposrednim pregledom objekta ili na osnovu dostavljene dokumentacije utvrđen jasan napredak, ali objektat i dalje ne ispunjava sve propisane zahtjeve, direktor Uprave može produžiti uslovno odobrenje na period ne duži od ukupno šest mjeseci.

(9) Ako subjekat ne ispunji uslove u roku utvrđenom u st. 7 i 8 ovog člana, direktor Uprave će rješenjem odbiti zahtjev iz stava 2 ovog člana.

Preispitivanje, suspenzija i oduzimanje rješenja o odobrenju

Član 159

(1) Uprava vrši pregled i kontrolu objekata odobrenih u skladu sa članom 156 stav 1 ovog zakona, u odgovarajućim vremenskim intervalima koji se određuju u odnosu na rizik koji taj objektat predstavlja, a u skladu sa planom službenih kontrola.

(2) Kada se pregledom iz stava 1 ovog člana u objektu utvrde ozbiljni nedostaci u pogledu usaglašenosti sa zahtjevima iz člana 156 stav 1 ovog zakona i propisa donijetim u skladu sa članom 156 stav 2 ovog zakona, a subjekat odgovoran za objektat ne može da garantuje da će otkloniti nedostatke, Uprava na osnovu predloga službenog veterinarara pokreće postupak povlačenja odobrenja za objektat.

(3) Kada se pregledom iz stava 1 ovog člana u objektu utvrde ozbiljni nedostaci u pogledu usaglašenosti sa zahtjevima iz člana 156 stav 1 ovog zakona, i propisa donijetim u skladu sa članom 156 stav 2 ovog zakona, a subjekat odgovoran za objektat garantuje da će otkloniti nedostatke u razumnom roku, Uprava na osnovu predloga službenog veterinarara suspenduje odobrenje za objektat.

(4) Odobrenje se obnavlja nakon suspenzije u skladu sa stavom 2 ovog člana samo kada je Uprava utvrdila da objektat u potpunosti ispunjava sve zahtjeve ovog zakona koji su odgovarajući za tu vrstu objekta.

(5) Za objektat kojem je povučeno odobrenje u skladu sa stavom 2 ovog člana, subjekat podnosi novi zahtjev za odobravanje objekta prije ponovnog otpočinjanja djelatnosti.

(6) Za odobrene objekte za koje je utvrđeno da ne ispunjavaju sve zahtjeve utvrđene ovim zakonom, Uprava donosi rješenje o brisanju objekta iz registra iz člana 160 ovog zakona.

Registar objekata za akvakulturu i objekta za hranu porijeklom od vodenih životinja sa ovlašćenjem za kontrolu bolesti

Član 160

(1) VIS sadrži i registre:

- 1) objekata akvakulture registrovanih u skladu sa članom 150 ovog zakona;
- 2) objekata akvakulture odobrenih u skladu sa članom 156 stav 1 ovog zakona;

3) objekta za hranu porijeklom od vodenih životinja sa ovlašćenjem za kontrolu bolesti u skladu sa članom 156 stav 1 ovog zakona.

(2) Za potrebe Registra iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana iz VIS-a se može preuzeti Registar registrovanih objekata akvakulture uspostavljen od strane ministarstva nadležnog za poslove ribarstva.

(3) Registri objekata akvakulture iz stava 1 ovog člana sadrže sljedeće podatke:

- 1) naziv i adresa subjekta i registracioni broj predmetnog objekta;
- 2) lokacija objekta akvakulture;
- 3) vrsta proizvodnje u objektu;
- 4) snabdijevanje vodom i ispuštanje voda iz objekta, kada je to relevantno;
- 5) vrste životinja akvakulture koje se drže u objektu;
- 6) ažurirane podatke o zdravstvenom stanju u registrovanom objektu akvakulture u pogledu bolesti sa liste kategorije D.

(4) Registri objekata odobrenih u skladu sa članom 156 stav 1 Uprava objavljuje javno, na svojim internet stranicama i to najmanje podatke iz stava 3 tač. 1, 3 5 i 6 ovog člana, u skladu sa zahtjevima za zaštitu podataka.

(5) Gdje je to odgovarajuće i relevantno, Uprava može kombinovati registraciju iz stava 1 ovog člana sa registracijom u druge svrhe.

(6) Vlada utvrđuje:

- 1) relevantne detaljne podatke koje treba da sadrže registri iz stava 1 ovog člana ; i
- 2) dostupnost registara objekata javnosti.

Obaveza vođenja evidencije subjekata odgovornih za objekte akvakulture

Član 161

(1) Subjekti odgovorni za registrovane ili odobrene objekte akvakulture dužni su da vode i održavaju evidenciju.

(2) Evidencije iz stava 1 ovog člana, moraju da sadrže najmanje podatke o:

- 1) vrstama, kategorijama i količini (broj, zapremina ili težina) životinja akvakulture u objektu;
- 2) premještanju životinja akvakulture i proizvoda životinjskog porijekla dobijenih od tih životinja, u i izvan objekta, navodeći prema potrebi:
  - a) njihovo mjesto porijekla ili odredišta;
  - b) datum premještanja;
- 3) sertifikat o zdravlju životinja, u papirnom ili elektronskom obliku koji prati životinje kada dolaze u objekat akvakulture, u skladu sa članom 182 i propisom donijetim u skladu sa članom 183 stav 5 tač. 1 i 3 i članom 185 stav 4 ovog zakona;
- 4) mortalitetu u svakoj epidemiološkoj jedinici, kao i ostale podatke u vezi sa bolestima u objektu akvakulture, koji su relevantni za vrstu proizvodnje;
- 5) biosigurnosnim mjerama, nadzoru, liječenju, rezultatima ispitivanja i druge relevantne podatke odgovarajuće za:
  - a) vrste i kategorije životinja akvakulture u objektu;
  - b) vrstu proizvodnje;
  - c) vrstu i veličinu objekta akvakulture;
- 6) rezultatima veterinarskih posjeta povezanih sa zdravljem životinja u skladu sa članom 25 stav 1 ovog zakona;
- 7) druge podatke u skladu s propisom iz člana 164 ovog zakona.

(3) Evidencije iz stava 2 ovog člana subjekti su dužni da vode i ažuriraju u papirnom ili u elektronskom obliku.

(4) Subjekti odgovorni za objekte akvakulture koji predstavljaju nizak rizik od širenja bolesti sa liste ili novih bolesti mogu biti izuzeti od obaveze vođenja evidencije za sve ili neke od podataka iz stava 1 tač. 3, 4 i 5 ovog člana, pod uslovom da je obezbijedena sledljivost, u skladu sa aktom iz člana 164 ovog zakona.

(5) Subjekti odgovorni za objekte akvakulture dužni su da čuvaju evidenciju predviđenu stavom 2 ovog člana u svom objektu za akvakulturu i moraju da je:

1) čuvaju na način koji garantuje sledljivost od mjesta porijekla do mjesta odredišta vodenih životinja;

2) bez odlaganja stave na raspolaganje Upravi odnosno službenom veterinaru na zahtjev;

3) posjeduju tokom minimalnog perioda koji propisuje nadležni organ, a koji ne može biti kraći od tri godine.

(6) Izuzetno od zahtjeva da se evidencije čuvaju u objektu iz stava 5 ovog člana, kada fizički ne postoji mogućnost čuvanja evidencije u tom objektu, subjekti su dužni da istu čuvaju u prostorijama iz koje se vodi poslovanje.

Obaveza vođenja evidencije u objektima za hranu porijeklom od vodenih životinja sa ovlašćenjem za kontrolu bolesti

Član 162

(1) Subjekti odgovorni za objekte za hranu porijeklom od vodenih životinja sa ovlašćenjem za kontrolu bolesti, a koji podliježu obavezi odobravanja u skladu sa članom 154 ovog zakona, dužni su da vode i ažuriraju evidenciju o:

1) sva premještanja u i iz objekta životinja akvakulture i proizvoda životinjskog porijekla dobijenih od takvih životinja;

2) ispuštanju vode i odgovarajućim biosigurnosnim mjerama; i

3) druge podatke u skladu s propisom iz člana 164 ovog zakona.

(2) Subjekti odgovorni za objekte za kontrolu bolesti vodenih životinja dužni su da:

1) evidencije iz stava 1 ovog člana čuvaju u objektu, kao i da je bez odlaganja stave na raspolaganje Upravi odnosno službenom veterinaru na zahtjev;

2) čuvaju te evidencije u vremenskom periodu od najmanje tri godine ako drugačije nije propisano.

(3) Evidencije iz stava 1 ovog člana subjekti su duži da čuvaju i ažuriraju u papirnom ili u elektronskom obliku.

Obaveza vođenja evidencije za prevoznike

Član 163

(1) Prevoznici vodenih životinja namijenjenih objektima akvakulture ili puštanju u prirodu, dužni su da vode i ažuriraju evidencije o:

1) vrstama, kategorijama i količini (broj, zapremina ili težina) životinja koje su prevozili;

2) stopi mortaliteta životinja akvakulture i divljih vodenih životinja tokom prevoza, u mjeri u kojoj je to izvodljivo za vrstu prevoza i vrste životinja akvakulture i divljih vodenih životinja koje se prevoze;

3) objektima akvakulture i objektima koji posluju hranom odobrenim za kontrolu bolesti vodenih životinja, koje su posjetili svojim prevoznim sredstvom;

4) svakoj razmjeni/promjeni vode tokom prevoza, navodeći izvore nove vode i mjesta ispuštanja vode;

5) čišćenju i dezinfekciji prevoznih sredstava;

6) druge podatke u skladu s propisom iz člana 164 ovog zakona.

(2) Prevoznici su dužni da evidencije iz stava 1 ovog člana vode i ažuriraju u papirnom ili u elektronskom obliku.

(3) Prevoznici koji predstavljaju nizak rizik od širenja bolesti sa liste ili novih bolesti mogu biti izuzeti od obaveze vođenja evidencije o nekim ili svim informacijama iz stava 1 ovog člana, pod uslovom da je obezbijeđena sledljivost.

(4) Prevoznici su dužni da evidencije iz stava 1 ovog člana čuvaju:

- 1) na način da istu bez odlaganja stave na raspolaganje Upravi odnosno službenom veterinaru, na zahtjev; i
- 2) u vremenskom periodu od najmanje tri godine ako drugačije nije propisano.

Dodatne odredbe koje se odnose na vođenje evidencije

Član 164

(1) Propisom iz člana 152 stav 4 ovog zakona utvrđuju se i pravila kojima se dopunjuju zahtjevi za vođenje evidencije iz čl. 161, 162 i 163 ovog zakona, a koji se tiču podataka koje subjekti treba da evidentiraju (bilježe) pored onih predviđenih u članom 161 stav 1, članom 162 stav 1 i članom 163 stav 1 ovog zakona

(2) Pri donošenju propisa iz stava 1 ovog člana uzimaju se u obzir:

- 1) rizici koje predstavlja vrsta objekta akvakulture ili prevoza;
- 2) vrste i kategorije vodenih životinja koje se drže u objektu za akvakulturu ili prevoze do ili iz tog objekta;
- 3) vrsta proizvodnje u objektu;
- 4) tipični načini premještanja za vrstu objekta akvakulture ili objekta za hranu porijeklom od vodenih životinja sa ovlašćenjem za kontrolu bolesti;
- 5) broj, volumen ili težina vodenih životinja koje se drže u objektu ili prevoze do ili iz njega.

(3) Od obaveze vođenja evidencija iz čl. 161 i 163 ovog zakona, sledeće vrste objekta akvakulture odnosno subjekti mogu biti izuzeti:

- 1) subjekti odgovorni za određene kategorije objekata akvakulture i prevoznici;
- 2) objekti akvakulture koji drže ili prevoznici koji prevoze mali broj životinja akvakulture ili mali broj vodenih životinja;
- 3) određene vrste i kategorije vodenih životinja.

(4) Ministarstvo propisuje vrste objekata akvakulture i prevoznika koji mogu biti izuzeti od određenih zahtjeva u pogledu vođenja evidencije iz čl. 161 i 163 ovog zakona.

(5) Pri donošenju propisa iz stava 4 ovog člana uzimaju se u obzir kriterijumi iz stava 2 ovog člana.

Glava II

PREMJEŠTANJE VODENIH ŽIVOTINJA

Opšti zahtjevi za premještanje vodenih životinja

Član 165

(1) Subjekti su dužni da preduzmu sve potrebne mjere kako bi obezbijedili da premještanje vodenih životinja ne ugrožava zdravstveni status mjesta odredišta, i to za:

- 1) bolesti sa liste kategorije D;
- 2) bolesti u nastajanju.

(2) Subjekti mogu da premještaju vodene životinje u objekte akvakulture ili za ishranu ljudi ili za puštanje u prirodu samo pod uslovom da te životinje:

- 1) osim divljih vodenih životinja, potiču iz objekata:
  - a) koji je registrovala Uprava, u skladu sa članom 150 ovog zakona; ili

b) koji je odobrila Uprava u skladu sa čl. 156 i 157 ovog zakona, kada je to zahtjevano članom 152 stav 1 ovog zakona ; ili

c) na koje se primjenjuje izuzeće od zahtjeva za registracijom utvrđenog u članu 150 ovog zakona.

2) ne podliježu:

a) ograničenjima za premještanje koja se odnose na određene vrste i kategorije, u skladu sa pravilima utvrđenim članom 48 stav 1, članom 49, članom 54 stav 1, čl. 55, 56 i 57, članom 61 stav 1 tačka 2, članom 65 stav 1, čl. 70 i 72 ovog zakona, kao i propisima donijetim u skladu sa članom 48 stav 3, članom 55 st. 4 i 5, članom 58 st. 3 i 4, kao i članom 61 stav 3, članom 62 stav 3, članom 65 stav 4 i članom 74 stav 2 ovog zakona; ili

b) hitnim mjerama utvrđenim u čl. 222 i 223 ovog zakona.

(3) Međutim, subjekti mogu da premještaju te vodene životinje za koje su odstupanja od ograničenja premještanja propisana u Dio treći Glava IV (čl. 46 do 74 ovog zakona) ili su odstupanja od hitnih mjera predviđena pravilima donijetim u skladu sa čl. 222 i 223 ovog zakona.

(4) Subjekti su dužni da preduzmu sve neophodne mjere kako bi obezbijedili da se vodene životinje, nakon što napuste mjesta porijekla, premjeste direktno na krajnje mjesto odredišta.

Mjere prevencije bolesti u odnosu na prevoz

Član 166

(1) Subjekti su dužni da preduzmu odgovarajuće i neophodne mjere prevencije kako bi obezbijedili da:

1) zdravstveni status vodenih životinja nije ugrožen tokom prevoza;

2) aktivnosti pri prevozu vodenih životinja ne uzrokuju potencijalno širenje bolesti sa liste kategorije D, na ljude ili životinje na ruti puta i na mjestima odredišta;

3) se preduzimaju mjere čišćenja i dezinfekcije opreme i prevoznih sredstava, i druge odgovarajuće biosigurnosne mjere, u skladu sa rizicima povezanim sa aktivnostima pri prevozu;

4) se mijenjanje i ispuštanje vode tokom prevoza vodenih životinja namijenjenih akvakulturi ili puštanju u prirodu obavlja pod uslovima koji ne ugrožavaju zdravstveni status u odnosu na bolest sa liste kategorije D:

a) vodenih životinja koje se prevoze;

b) vodenih životinja na ruti puta do mjesta odredišta;

c) vodenih životinja na mjestu odredišta.

(2) Propisom Vlade kojim se utvrđuju dodatni zahtjevi za zdravlje životinja i sertifikaciju za premještanje akvatičnih životinja i proizvoda životinjskog porijekla od vodenih životinja utvrđuju se i:

1) uslovi i zahtjevi za čišćenje i dezinfekciju opreme i prevoznih sredstava u skladu sa stavom 1 tačka 3 ovog člana, kao i upotrebu biocidnih proizvoda u te svrhe;

2) druge odgovarajuće biosigurnosne mjere tokom prevoza, u skladu sa stavom 1 tačka 3 ovog člana;

3) zamjene vode i ispuštanja vode tokom transporta u skladu sa stavom 1 tačka 4 ovog člana.

Promjena predviđene upotrebe

Član 167

(1) Zabranjeno je korišćenje u bilo koju drugu svrhu vodenih životinja koje se premještaju radi uništenja ili klanja u skladu sa sljedećim mjerama:

1) bilo koja od mjera za suzbijanje bolesti iz člana 31 stav 1 tačka 3, člana 48 stav 1, člana 49, čl. 54 do 57, člana 61, člana 65 st. 1 i 2 i čl. 70 do 73, kao i iz propisa donijetim u skladu sa članom 48 stav 3, članom 55 st. 4 i 5, članom 58 st. 3 i 4, članom 61 stav 3, članom 62 stav 3, članom 65 stav 4 i članom 74 stav 2 ovog zakona;

2) hitne mjere iz čl. 222 i 223 ovog zakona.

(2) Vodene životinje koje se premeštaju radi upotrebe za ishranu ljudi, akvakulturu, puštanje u prirodu ili bilo koju drugu namjenu, ne smiju se koristiti ni u koju drugu svrhu osim one za koju su prvobitno namenjene.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, Uprava na mjestu odredišta može da odobri promjenu upotrebe vodenih životinja u drugu svrhu od one za koje su prvobitno namijenjene, pod uslovom da nova upotreba ne predstavlja viši rizik po zdravstveni status vodenih životinja na mjestu odredišta od prvobitno predviđene namjene.

Obaveze subjekata na mjestu odredišta

Član 168

(1) Subjekt koji je odgovoran za objekat akvakulture i za objekte za hranu porijeklom od vodenih životinja sa ovlašćenjem za kontrolu bolesti, i subjekt koji prima vodene životinje radi puštanja u prirodu, prije istovara vodenih životinja dužan je da:

1) provjeri da li je prisutan i da li je ispravno popunjen jedan od sljedećih dokumenata, ako je propisan:

a) sertifikat za zdravlje životinja iz člana 182 stav 1, člana 183, člana 194 stav 1 i iz propisa donijetim u skladu sa čl. 164, 183 st. 5 i 6 i 185 st. 3 i 4 ovog zakona;

b) dokument samodeklaracije (privatna izjava) subjekta za premještanje životinja iz člana 190 stav 1 ovog zakona, i iz propisa donijetim u skladu sa članom 190, st. 3 i 4 ovog zakona.

2) obavijesti nadležnog službenog veterinara na mjestu odredišta, nakon provjere primljenih vodenih životinja, o svakoj nepravilnosti u vezi sa:

a) primljenim vodenim životinjama;

b) dokumentima iz tačke 1 ovog stava.

(2) U slučaju bilo koje utvrđene nepravilnosti iz stava 1 tačka 2 ovog člana, subjekt je dužan da izoluje vodene životinje kod kojih je uočena nepravilnost, sve dok nadležni službeni veterinar ne donese odluku o daljem postupanju sa tim životinjama.

Opšti uslovi za izvoz životinja akvakulture u države članice i treće države ili teritorije trećih država

Član 169

Subjekti su dužni da obezbijede da životinje akvakulture namijenjene za izvoz u državu članicu ili treće države ili teritorija trećih država ispunjavaju zahtjeve iz čl. 165, 166 i 167 ovog zakona.

Abnormalni mortalitet ili drugi ozbiljni simptomi bolesti

Član 170

(1) Subjekti smiju da premještau vodene životinje iz objekta akvakulture ili iz prirode u drugi objekat akvakulture ili ih puštati u prirodu samo ako te životinje:

1) ne pokazuju simptome bolesti; i

2) potiču iz objekta akvakulture ili životne sredine u kojima nema abnormalnih mortaliteta čiji uzrok nije utvrđen.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, Uprava može, na osnovu procjene rizika, da odobri premještanje ili puštanje vodenih životinja iz stava 1 ovog člana, pod uslovom da životinje potiču iz djela objekta akvakulture ili iz prirode, koji je nezavisan od epidemiološke jedinice u kojoj su utvrđeni abnormalni mortaliteti ili drugi simptomi bolesti.

(3) U slučaju kada se premještanje iz stava 2 ovog člana odnosi na premještanje ili puštanje vodenih životinja u prirodu iz Crne Gore u drugoj državi članici, Uprava izdaje odobrenje iz stava 2 ovog člana samo pod uslovom da je nadležni organ države članice odredišta, i kada je primjenjivo, države članice provoza, dao pisanu saglasnost za takvo premještanje ili puštanje.

Premještanje životinja akvakulture namijenjenih objektima, zonama ili kompartmentima koji su proglašeni slobodni od bolesti ili koji su predmet programa iskorjenjivanja

Član 171

(1) Subjekt može da premješta životinje akvakulture koje pripadaju vrstama sa liste relevantnih za jednu ili više bolesti sa liste kategorije B ili C u drugi objekat akvakulture ili ih puštati u prirodu u Crnoj Gori, zoni ili kompartmentu, a koji su proglašeni slobodnim za te bolesti sa liste u skladu sa članom 34 stav 2 ili članom 35 stav 5 ovog zakona, samo pod uslovom da su životinje porijeklom iz države članice, objekta, zone ili kompartmenta proglašenim slobodnim od tih bolesti.

(2) Subjekt može da premješta životinje akvakulture koje pripadaju vrstama sa liste relevantnih za jednu ili više bolesti sa liste kategorije B ili C u drugi objekat akvakulture ili ih puštati u prirodu, u Crnoj Gori, zoni ili kompartmentu koji podliježe programu iskorjenjivanja jedne ili više bolesti sa liste, u skladu sa članom 29 st. 1 ili 3 ovog zakona, ako životinje potiču iz države članice, zone ili kompartmenta, koji su proglašeni slobodnim od tih bolesti sa liste.

(3) Propisom iz člana 166 stav 2 ovog zakona utvrđuju se i bliža pravila za odstupanja od zahtjeva za premještanje ili puštanje u prirodu, utvrđenih u st. 1 i 2 ovog člana, koji ne predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D naročito zbog:

- 1) vrste, kategorije i razvojnog stadijuma životinja akvakulture;
- 2) vrste objekta porijekla i objekta odredišta;
- 3) namjeravane upotrebe životinja akvakulture;
- 4) mjesta odredišta životinja akvakulture;
- 5) tretmani, metode obrade i druge posebne mjere za smanjenje rizika, koje se primjenjuju u mjestu porijekla ili odredišta.

Izuzeci u vezi sa obavezom subjekata za premještanje životinja akvakulture između objekata, zona ili kompartmenta koji su predmet programa iskorjenjivanja bolesti

Član 172

(1) Izuzetno od člana 171 st. 1 i 2 ovog zakona, Uprava može da odobri subjektima da premještaju životinje akvakulture u objekte, zonu ili kompartment za koje je uspostavljen programom iskorjenjivanja u skladu sa članom 29 st. 1 i 2 ovog zakona u vezi sa bolestima sa liste kategorije B i C, iz drugog objekta, zone ili kompartmenta za koje je takođe uspostavljen takav program za iste bolesti sa liste, pod uslovom da to premještanje neće ugroziti zdravstveni status objekta, zone ili kompartmenta odredišta.

(2) Ako se premještanje iz stava 1 ovog člana vrši iz Crne Gore u drugu državu članicu, Uprava to premještanje može da odobri samo uz prethodno dobijenu pisanu saglasnost nadležnog organa države odredišta i kada je primjenjivo, nadležnog organa države provoza.

Mjere koje se odnose na puštanje akvatičnih životinja u prirodu

Član 173

Bez obzira na zdravstveni status objekta, zone ili kompartmenta na koje će vodene životinje biti puštene, a ne isključujući primjenu odredbe posebnog propisa kojim je uređena akvakultura i odredbe posebnog propisa o stranim invazivnim vrstama, Uprava može odobriti puštanje vodenih životinja u prirodu na teritoriju Crne Gore samo ako potiču iz objekta, zone ili kompartmenta proglašenim slobodnim u skladu sa članom 34 stav 1 ili članom 35 stav 2 ovog zakona od jedne ili više bolesti sa liste kategorije B ili C, za vrstu vodenih životinja koja se premještaju, a koje pripadaju vrstama sa liste.

Premještanje divljih vodenih životinja u objekte, zone ili kompartmente proglašene slobodnim od bolesti, ili su predmet programa iskorjenjivanja bolesti

Član 174

(1) Čl. 170, 171 i 172 ovog zakona primjenjuju se na premještanje divljih vodenih životinja namijenjenih objektima akvakulture ili puštanju u prirodu.

(2) Subjektat je dužan da preduzme odgovarajuće i neophodne mjere prevencije bolesti prilikom premještanja divljih vodenih životinja između staništa kako bi se obezbijedilo da:

1) takvo premještanje ne predstavlja značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na vodene životinje u mjestu odredišta; i

2) ako je potrebno, mjere za ublažavanje rizika ili druge odgovarajuće biosigurnosne mjere su na snazi, kako bi se obezbijedila usaglašenost sa tačkom 1 ovog stava.

(3) Ministarstvo propisuje bliže uslove za mjere prevencije bolesti i mjere za ublažavanje rizika koje mora da preduzme subjekat u skladu sa stavom 2 ovog člana.

Premještanje živih životinja akvakulture namijenjenih za ishranu ljudi u objekte, zone ili kompartmente proglašene slobodnim od bolesti ili koji podliježu programu iskorjenjivanja bolesti

Član 175

(1) Subjektat može da premješta žive životinje akvakulture vrsta sa liste relevantnih za jednu ili više bolesti sa liste kategorije B ili C, a koje su namijenjene za ishranu ljudi na teritoriji Crne Gore ili u zonu ili kompartment:

1) koji su proglašeni slobodnim od te bolesti sa liste u skladu sa članom 34 stav 5 ili članom 35 stav 5 ovog zakona; ili

2) za koje je uspostavljen program iskorjenjivanja za te bolesti u skladu sa članom 29 st. 1 i 2 ovog zakona u pogledu jedne ili više bolesti sa liste kategorije B ili C, samo pod uslovom da su životinje porijeklom iz objekta, zone ili kompartmenta koji su proglašeni slobodnim od tih bolesti u skladu sa članom 34 stav 5 ili člana 35 stav 5 ovog zakona.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, Uprava može da odobri subjektima da uvede žive životinje akvakulture u zonu ili kompartment obuhvaćen programom iskorjenjivanja koji je uspostavljen u skladu sa članom 29 st. 1 i 2 ovog zakona za bolesti sa liste kategorije B i C, iz drugog objekta, zone ili kompartmenta za koje je takođe uspostavljen program iskorjenjivanja za te bolesti, pod uslovom da takvo premještanje neće ugroziti zdravstveni status države, zone ili kompartmenta.

(3) Propisom iz člana 166 stav 2 ovog zakona utvrđuju se i bliža pravila za odstupanja od zahtjeva za premještanje živih životinja akvakulture koja ne predstavljaju značajan rizik od širenja bolesti u odnosu na:

- 1) vrste, kategorije i razvojni stadijum životinja akvakulture;
- 2) načine držanja životinja akvakulture i vrstu proizvodnje u objektima akvakulture porijekla i odredišta;
- 3) namjeravanu upotrebu životinja akvakulture;
- 4) mjesta odredišta životinja akvakulture;
- 5) tretman, metode obrade i prerade i druge posebne mjere za ublažavanje rizika koje se primjenjuju u mjestu porijekla ili mjestu odredišta.

Premještanje živih divljih vodenih životinja namijenjenih objektima, zonama ili kompartmentima proglašenim slobodnim od bolesti ili koji podliježu programu iskorjenjivanja bolesti

Član 176

(1) Član 175 st. 1 i 2 ovog zakona i propisi donijeti u skladu sa članom 175 stav 3 ovog zakona primjenjuju se na premještanje živih divljih vodenih životinja koje su namijenjene ishrani ljudi i koji su namijenjeni za Crnu Goru, objekte, zonu ili kompartment:

- 1) koji su proglašeni slobodnim od te bolesti sa liste u skladu sa članom 34 stav 2 ili članom 35 stav 5 ovog zakona; ili
- 2) za koje je uspostavljen program iskorjenjivanja za te bolesti u skladu sa članom u skladu članom 29 st. 1 i 2 ovog zakona; ili
- 3) u pogledu jedne ili više bolesti sa liste kategorije B ili C, kada su mjere usvojene u skladu sa tim neophodne kako bi se obezbijedilo da životinje ne predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na vodene životinje na mjestu odredišta.

(2) Stav 1 ovog člana primjenjuje se i na žive vodene životinje koje nijesu obuhvaćene definicijom životinja akvakulture iz člana 4 stav 7 ovog zakona.

(3) Propisom iz člana 166 stav 2 ovog zakona utvrđuju se i bliži zahtjevi za premještanje divljih vodenih životinja namijenjenih za ishranu ljudi, u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana.

Vodne životinje namijenjene za zatvorene objekte akvakulture

Član 177

(1) Subjekat može da premješta vodene životinje u zatvoreni objekat akvakulture samo pod uslovom da životinje:

- 1) potiču iz drugog zatvorenog objekta akvakulture;
- 2) ne predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na vrste životinja sa liste u zatvorenom objektu akvakulture na mjestu odredišta, osim kada je to premještanje dozvoljeno u naučne svrhe.

(2) Propisom Vlade utvrđuju se:

- 1) detaljna pravila za premještanje životinja akvakulture u zatvorene objekte akvakulture, pored onih iz stava 1 ovog člana;
- 2) posebna pravila za premještanje životinja akvakulture u zatvorene objekte akvakulture, gdje postojeće mjere za ublažavanje rizika garantuju da takvo premještanje ne predstavlja značajan rizik za zdravlje životinja u tom zatvorenom objektu akvakulture, kao i za okolne objekte.

Premještanje vodenih životinja u naučne svrhe

Član 178

(1) Uprava može, uz saglasnost nadležnog organa mjesta porijekla, da odobri premještanje vodenih životinja u naučne svrhe ako je mjesto odredišta na teritoriji Crne

Gore, kada nijesu ispunjeni svi zahtjevi za premještanje iz čl. 165 do 176 ovog zakona, osim zahtjeva iz člana 165 stav 1 i 3 i čl. 166, 167 i 168 ovog zakona.

(2) Odobrenje iz stava 1 ovog člana se izdaje samo pod uslovom da:

1) su Uprava i nadležni organ države članice porijekla:

a) prethodno usaglasili uslove za takvo premještanje;

b) usaglasili i obezbijedili potrebne mjere za ublažavanje rizika kako premještanje ne bi ugrozilo zdravstveni status u mjestima na ruti puta, kao i na mjestu odredišta za bolesti sa liste kategorije D; i

c) obavijestili nadležne organe država članica preko čijih se teritorija odvija provoz o odobrenom premještanju i uslovima pod kojim je odobreno premještanje, kada je primjenjivo;

2) se premještanje obavlja pod nadzorom nadležnih organa mjesta porijekla i odredišta, i nadležnih organa država članica preko čijih se teritorija odvija provoz, kada je primjenjivo.

(3) Vlada utvrđuje dodatne uslove za odobravanje odstupanja osim uslova iz st. 1 i 2 ovog člana.

Korišćenje vodenih životinja u druge svrhe, specifični zahtjevi i izuzeci

Član 179

(1) Subjektat je dužan da preduzme neophodne preventivne mjere kako bi obezbijedio da premještanje vodenih životinja za posebne namjene ili korišćenja iz stava 2 tačka 1 podtač. a do f ovog člana, ne predstavlja rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na vodene životinje na mjestu odredišta.

(2) Propisom Vlade utvrđuju se:

1) specifični zahtjevi kojima se dopunjuju pravila iz čl. 165 do 176 ovog zakona vezano za premještanje vodenih životinja za posebne namjene, i to za:

a) zoološke vrtove, prodavnice za kućne ljubimce, veleprodaje i ribnjake u baštama/vrtovima;

b) izložbe;

c) sportski ribolov, uključujući mamce za ribolov;

d) kulturne i slične događaje;

e) komercijalne akvarijume; ili

f) za zdravstvenu zaštitu i za druga slična korišćenja.

2) dozvoljeni izuzeci od čl. 165 do 176 ovog zakona, osim zahtjeva iz člana 165 st. 1 i 3 i čl. 166, 167 i 168 ovog zakona koji se odnose na premještanje akvatičnih životinja iz tačke 1 ovog stava, pod uslovom da su uspostavljene odgovarajuće biosigurnosne mjere kako bi se obezbijedilo da ta premještanja ne predstavljaju značajan rizik po zdravstveni status mjesta odredišta.

Privremena pravila za premještanje određenih vrsta ili kategorija vodenih životinja

Član 180

(1) Ministarstvo može, na predlog Uprave, da propiše privremena pravila, dodatno ili kao alternativu pravilima utvrđenim u glavi II ovog dijela u pogledu premještanja određenih vrsta ili kategorija vodenih životinja ako:

1) zahtjevi za premještanje iz člana 170, člana 171 stav 1, čl. 172 i 173, člana 174 st. 1 i 2, člana 175, člana 176 stav 1, člana 177 stav 1 i člana 178 st. 1 i 2 ovog zakona kao i iz propisa donijetim u skladu sa članom 171 stav 3, članom 174 stav 3, članom 177 stav 2, članom 178 stav 3 i članom 179 ovog zakona nijesu efikasni za smanjenje rizika koje predstavlja premještanje tih životinja; ili

2) izgleda da se bolest sa liste kategorije D širi uprkos ispunjenim zahtjevima za premještanje životinja utvrđenim čl. 165 do 181 ovog zakona.

(2) U slučaju hitnosti, kada se radi o bolesti sa liste koja predstavlja rizik sa veoma značajnim uticajem, a uzimajući u obzir član 179 ovog zakona Ministarstvo naređuje hitne mjere.

Pitanja od značaja za donošenje propisa

Član 181

Pri donošenju propisa iz člana 177 stav 2, člana 178 stav 3 i čl. 179 i 180 ovog zakona uzimaju se u obzir:

- 1) rizici povezani sa premještanjem;
- 2) zdravstveni status u pogledu bolesti sa liste kategorije D, na mjestima porijekla, provoza i odredišta;
- 3) vrste vodenih životinja sa liste za bolesti sa liste kategorije D;
- 4) primjenjene biosigurnosne mjere na mjestima porijekla, provoza i odredišta;
- 5) posebni uslovi pod kojima se drže životinje akvakulture;
- 6) posebni način premještanja za vrstu objekta za akvakulturu i vrstu ili kategoriju vodenih životinja;
- 7) drugi epidemiološki faktori.

Obaveze subjekata u vezi sa sertifikovanjem zdravlja životinja akvakulture

Član 182

(1) Subjekt može da premješta životinje akvakulture samo pod uslovom da životinje prati sertifikat o zdravlju životinja koji je izdao službeni veterinar u skladu sa članom 188 stav 1 ovog zakona, kada se radi o životinjama koje pripadaju vrstama sa liste za bolesti sa liste kategorije B i C, i namijenjene su unošenju u državu članicu, njenu zonu ili kompartmenet proglašenim slobodnim od bolesti u skladu sa članom 34 stav 2 i članom 35 stav 5 ovog zakona ili za koje je uspostavljen program iskorjenjivanja iz člana 29 st. 1 i 2 ovog zakona, za jednu ili više bolesti sa liste kategorije B i C.

(2) U slučajevima kada je odobreno premještanje životinja akvakulture koje pripadaju vrstama sa liste za relevantnu bolest ili relevantne bolesti sa liste kategorije A i B iz zone ograničenja koja podliježe mjerama za kontrolu bolesti iz člana 48 stav 1 tački 6 alineja 2, čl. 49 i 56 stav 1 ovog člana i kada podliježu mjerama za kontrolu bolesti iz člana 48 stav 1, člana 56 stav 1, člana 65 stav 1, člana 70 ili člana 71 ovog zakona ili pravilima usvojenih u skladu sa članom 48 stav 3, članom 58 st. 3 i 4, članom 62 stav 3, članom 65 stav 4, članom 74 stav 3 ili čl. 222 i 223 ovog zakona, za jednu ili više bolesti sa liste kategorije A i B, subjekti te životinje akvakulture mogu da premještaju unutar Crne Gore ili iz Crne Gore u drugu državu članicu samo ako životinje koje se premještaju prati sertifikat o zdravlju životinja koji je izdao nadležni službeni veterinar u mjestu porijekla životinja u skladu sa članom 188 stav 1 ovog zakona.

(3) Subjekt je dužan da preduzme sve neophodne mjere kako bi obezbijedio da sertifikat o zdravlju životinja prati životinje akvakulture od mjesta porijekla do konačnog mjesta odredišta, osim ako su pravilima donesenim u skladu sa članom 186 ovog zakona predviđene posebne mjere.

Obaveze subjekata u vezi sa sertifikovanjem zdravlja drugih vodenih životinja

Član 183

(1) U slučajevima kada se, zbog rizika povezanog sa premještanjem vodenih životinja, osim onih koje pripadaju životinjama akvakulture, zahtjeva izdavanje sertifikata o zdravlju životinja, u skladu sa propisom iz stava 3 tačka 1 ovog člana, subjekat može da

premješta samo one vodene životinje za koje je izdat sertifikat o zdravlju životinja u skladu sa članom 188 stav 1 ovog zakona od strane službenog veterinara na mjestu porijekla.

(2) Član 182 ovog zakona primjenjuje se i na vodene životinje koje nijesu životinje akvakulture, ako su namijenjene objektu akvakulture ili puštanju u prirodu.

(3) U slučaju da izdavanje sertifikata o zdravlju životinja nije moguće zbog prirode mjesta porijekla, Uprava može se odobriti premješanje ovih vrsta životinja u drugu državu članicu samo uz prethodnu saglasnost nadležnog organa države članice odredišta.

(4) Ovaj član se ne primjenjuje na divlje vodene životinje izlovljene ili sakupljene za direktnu ishranu ljudi.

(5) Propisom iz člana 166 stav 2 ovog zakona utvrđuju se i:

1) zahtjevi za sertifikaciju zdravlja životinja za premještanje vodenih životinja koje ne pripadaju životinjama akvakulture iz stava 1 ovog člana, u slučajevima kada je sertifikat neophodan kako bi se obezbijedilo da je premještanje u skladu sa sljedećim zahtjevima za zdravlje životinja za vrste životinja sa liste:

a) zahtjevima iz čl. 165 do 181 ovog zakona i pravilima donesenim u skladu sa tim članovima;

b) mjerama za kontrolu bolesti iz člana 48 stav 1, člana 49, člana 54 stav 1, čl. 55 i 56, kao i člana 57 stav 1, člana 65 stav 1 i čl. 70 i 71 ovog zakona ili iz propisa donijetim u skladu sa članom 48 stav 3, članom 55 st. 4 i 5, članom 58 st. 3 i 4, članom 59 stav 2, članom 62 stav 3, članom 65 stav 4 i članom 74 stav 2 ovog zakona;

c) hitne mjere u skladu sa članom 224 ovog zakona;

2) posebna pravila za sertifikaciju zdravlja životinja u skladu sa čl. 182 ovog zakona i st. 1 do 4 ovog člana, kada se preduzimaju posebne mjere za ublažavanje rizika kako bi se obezbijedilo sljedeće:

a) sledljivost vodenih životinja koje se premještaju;

b) da vodene životinje koje se premještaju ispunjavaju zahtjeve zdravlja životinja za premještanje u skladu sa čl. 165 do 181 ovog zakona;

3) izuzeci od obaveze izdavanja sertifikata o zdravlju životinja iz čl. 182 ovog zakona i st. 1 i 2 ovog člana, kao i uslove za te izuzetke za premještanje vodenih životinja koje ne predstavljaju značajan rizik od širenja bolesti, zbog:

a) vrste, kategorije ili razvojnog stadijuma vodenih životinja;

b) načina držanja i vrste proizvodnje za vrstu i kategoriju životinja akvakulture;

c) namjeravane upotrebe vodenih životinja; ili

d) mjesta odredišta vodenih životinja.

(6) Ministarstvo propisuje bliže zahtjeve koje se odnose na obavezu subjekata u skladu sa stavom 2 ovog člana, kako bi obezbijedili da divlje vodene životinje namijenjene za objekte akvakulture budu praćene sertifikatom o zdravlju životinja.

Odstupanja za premještanja unutar Crne Gore

Član 184

Odstupajući od zahteva za sertifikaciju zdravlja životinja, Uprava može da odobri odstupanja za premještanja određenih pošiljki vodenih životinja bez sertifikata o zdravlju životinja unutar Crne Gore, pod uslovom da imaju uspostavljen alternativni sistem kojim se obezbjeđuje da se pošiljke takvih životinja mogu pratiti i da te pošiljke ispunjavaju zahteve za zdravlje životinja za takva premještanja iz čl. 165 do 181 ovog zakona.

Sadržaj sertifikata o zdravlju životinja

Član 185

(1) Sertifikat o zdravlju životinja iz čl. 182, 183 i 184 ovog zakona mora da sadrži najmanje sljedeće podatke:

- 1) objekat ili mjesto porijekla, objekat ili mjesto odredišta i, kada je primjenjivo za širenje bolesti, bilo koji objekat ili mjesto koje je posjećeno na ruti puta;
- 2) opis, uključujući vrstu i kategoriju dotičnih vodenih životinja;
- 3) količina (broj, zapremina ili težina) vodenih životinja;
- 4) podatke kojima se dokazuje da vodene životinje ispunjavaju zahtjeve zdravlja za premještanje životinja iz čl. 165 do 181 ovog zakona.

(2) Sertifikat o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana može da sadrži i druge podatke u skladu sa posebnim propisom.

(3) Propisom iz člana 166 stav 2 ovog zakona utvrđuje se i:

1) detaljna pravila o sadržaju sertifikata o zdravlju životinja predviđenih u stavu 1 ovog člana za različite vrste i kategorije vodenih životinja;

2) dodatne informacije koje treba da sadrži sertifikat o zdravlju životinja predviđen u stavu 1. ovog člana.

(4) Ministarstvo propisuje obrasce sertifikata o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana.

Mjere za posebne vrste premještanja vodenih životinja do mjesta odredišta

Član 186

Propisom Vlade utvrđuju se posebne mjere kojima se dopunjuju zahtjevi za sertifikaciju zdravlja životinja iz čl. 182 i 183 ovog zakona za sljedeća premještanja:

1) premještanje vodenih životinja za koje se moraju vratiti u mjesto porijekla ili biti premještene na drugo mjesto odredišta, iz jednog ili više razloga:

a) planirano putovanje je neočekivano prekinuto zbog dobrobiti životinja;

b) neočekivana nezgoda ili neočekivani događaj tokom putovanja;

c) odbijene su na mjestu odredišta u drugoj državi članici ili na spoljnoj granici Evropske unije;

d) odbijene su od strane treće države ili teritorije.

2) premještanje životinja akvakulture koje su namijenjene za izložbe, sportske, kulturne i slične događaje, i njihov naknadni povratak u mjesto porijekla.

Obaveze subjekata na saradnju u svrhu izdavanja sertifikata za zdravlje životinja

Član 187

Subjektat je dužan da službenom veterinaru:

1) obezbijedi sve podatke potrebne za popunjavanje sertifikata o zdravlju životinja iz čl. 182 i 183 ovog zakona, kao i iz propisa donijetih u skladu sa članom 183 st. 5 i 6, čl. 185 i 186 ovog zakona, prije planiranog premještanja;

2) omogućiti da je za vodene životinje izvršen pregled dokumentacije, identifikacijski i fizički pregled iz člana 188 stav 3 ovog zakona, kao i iz propisa donijetih u skladu sa članom 188 stav 5 ovog zakona, kada je potrebno.

Odgovornost Uprave za sertifikovanje zdravlja životinja

Član 188

(1) Na zahtjev subjekta, službeni veterinar izdaje sertifikat o zdravlju životinja za premještanje vodenih životinja kada se to zahtjeva čl. 182 i 183 ovog zakona ili propisima donijetih u skladu sa čl. 183 st. 5 i 6 i članom 186 ovog zakona, pod uslovom da su ispunjeni zahtjevi za zdravlje životinja, propisani ovim zakonom, kada je relevantno, i to:

1) iz člana 165, člana 166 stav 1, čl. 167, 169 i 170, člana 171 stav 1, čl. 172 i 173, člana 174 st. 1 i 2, člana 175, člana 177 stav 1 i člana 178 st. 1 i 2 ovog zakona;

2) utvrđenim propisima iz člana 166 stav 2, članom 171 stav 3, članom 174 stav 3, članom 175 stav 3, članom 176 stav 3, članom 177 stav 2, kao i članom 178 stav 3 i članom 179 ovog zakona;

3) iz propisa kojim se utvrđuju privremena pravila za premještanje određenih vrsta ili kategorija vodenih životinja u skladu sa članom 180 ovog zakona.

(2) Sertifikat o zdravlju životinja:

1) provjerava, ovjerava pečatom i potpisom službeni veterinar;

2) ostaje važeći u vremenskom periodu utvrđenom propisom iz stava 5 tačka 3 ovog člana, tokom kojeg za vodene životinje obuhvaćene sertifikatom važe garancije za zdravlje životinja.

(3) Prije potpisivanja sertifikata o zdravlju životinja, službeni veterinar pregledom dokumentacije, identifikacijskim i fizičkim pregledom, u skladu sa propisom iz stava 5 ovog člana, prema potrebi, provjerava ispunjenost zahtjeva iz glave II ovog dijela za vodene životinje obuhvaćene sertifikatom uzimajući u obzir vrste i kategorije vodenih životinja i zahtjeve za zdravlje životinja.

(4) Službeni veterinar će odbiti zahtjev za izdavanje sertifikata o zdravlju životinja iz stava 1 ovoga člana i člana 189 ovog zakona ako na osnovu pregleda dokumentacije i/ili identifikacijskog i fizičkog pregleda životinja, u skladu sa ovim zakonom i propisom iz stava 5 ovog člana, utvrdi da nijesu ispunjeni propisani uslovi premještanja i u slučaju kada subjekt:

1) ne obezbjedi sve podatke potrebne za izradu sertifikata o zdravlju životinja u skladu s članom 187 ovog zakona i u roku propisanom članom 191 stav 1 ovog zakona; ili

2) ne obezbjedi da držane kopnene životinje budu podvrgnute pregledu dokumentacije, identifikacijskim i fizičkim provjerama i pregledima predviđenim stavom 3 ovog člana.

(5) Propisom Vlade iz člana 166 stav 2 ovog zakona utvrđuju se i pravila o:

1) vrstama provjera i pregleda dokumenata, identifikacijskih i fizičkih provjera i pregleda u odnosu na vrstu i kategoriju vodenih životinja koje službeni veterinar mora da sprovede u skladu sa stavom 3 ovog člana, kako bi potvrdio usaglašenost zahtjeva iz glave II ovog dijela;

2) rokove za vršenje pregleda i provjera dokumentacije, identifikacijskih i fizičkih provjera i pregleda, i izdavanja sertifikata o zdravlju životinja od strane službenog veterinara, prije početka premještanja pošiljaka vodenih životinja;

3) trajanje važenja sertifikata o zdravlju životinja.

Elektronski sertifikat o zdravlju životinja

Član 189

Elektronski sertifikati o zdravlju životinja, koji se izrađuju, obrađuju i prenose putem TRACES-a, mogu da zamijene sertifikate o zdravlju životinja koji prate životinje tokom premještanja, u skladu sa članom 188 stav 1 ovog zakona, pod uslovom da:

1) elektronski sertifikati o zdravlju životinja sadrže sve podatke koje sadrži obrazac sertifikata o zdravlju životinja u skladu sa članom 185 stav 1 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa članom 185 st. 3 i 4 ovog zakona;

2) je obezbjeđena sledljivost vodenih životinja i veza između tih životinja i elektronskog sertifikata o zdravlju životinja;

3) službeni veterinari na mjestu porijekla, provoza i odredišta imaju pristup elektronskim dokumentima tokom trajanja prevoza.

Dokument samodeklaracije za premještanje životinja akvakulture

Član 190

(1) U slučajevima kada za premještanje iz Crne Gore u drugu državu članicu nije zahtijevano da vodene životinje prati sertifikat o zdravlju životinja iz čl. 182 i 183 i propisa donijetim u skladu sa čl. 183 st. 5 i 6 i člana 186 ovog zakona, vodene životinje se mogu premještati pod uslovom da je subjekat u mjestu porijekla životinja izdao dokument samodeklaracije, i obezbijedio da isti prati životinje do mjesta odredišta u drugoj državi članici.

(2) Dokument samodeklaracije iz stava 1 ovog člana mora da sadrži sljedeće podatke o životinjama akvakulture:

- 1) mjesto porijekla, mjesto odredišta i, kada je primjenjivo, mjestima na ruti putu;
- 2) prevozno sredstvo;
- 3) opis životinja akvakulture: vrsta, kategorija i količina (broj, zapremina ili težina), relevantni za životinje;
- 4) podatke kojima se dokazuje da životinje akvakulture ispunjavaju zahtjeve zdravlja za premještanje životinja iz čl. 165 do 181 ovog zakona.

(3) Propisom iz člana 166 stav 2 ovog zakona utvrđuje se i:

- 1) detaljan sadržaj dokumenta samodeklaracije iz stava 2 ovog člana za različite vrste i kategorije životinja akvakulture;
- 2) dodatne podatke koje treba da sadrži dokument samodeklaracije, pored podataka iz stava 2 ovog člana.

(4) Ministarstvo propisuje obrazac dokumenta samodeklaracije iz stava 1 ovog člana.

Obaveza subjekata u vezi sa prijavljivanjem premještanja vodenih životinja

Član 191

(1) Subjekt koji nije prevoznik dužan je da obavijesti službenog veterinaru prije planiranog premještanja vodenih životinja iz Crne Gore u drugu državu članicu najmanje jedan radni dan prije roka propisanog za pregled dokumentacije, identifikacijske i fizičke provjere i preglede i izdavanje sertifikata o zdravlju životinja, u slučaju kada:

1) vodene životinje mora da prati sertifikat o zdravlju životinja, izdat u skladu sa čl. 182 i 183 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa članom 183 st. 5 i 6 i članom 185 st. 3 i 4 ovog zakona;

2) vodene životinje mora da prati sertifikat o zdravlju životinja kada se premještaju iz zone ograničenja u skladu sa članom 182 stav 2 ovog zakona;

3) se životinje akvakulture i divlje vodene životinje premještaju, a namijenjene su za:

a) objekat registrovan u skladu sa članom 150 ili odobren u skladu sa čl. 152 do 154 ovog zakona;

b) puštanje u prirodu;

c) je prijavljivanje potrebno u skladu sa propisom donijetim u skladu sa članom 192 ovog zakona.

(2) Prilikom prijavljivanja iz stava 1 ovog člana subjekat na mjestu porijekla je dužan da dostavi nadležnom službenom veterinaru sve neophodne podatke o premještanju vodenih životinja, koji su potrebni za prijavljivanje premještanja nadležnom organu države članice odredišta u skladu sa članom 192 stav 1 ovog zakona.

Odgovornost Uprave za prijavljivanje premještanja vodenih životinja

Član 192

(1) Službeni veterinar iz člana 191 ovog zakona je dužan da prijavi nadležnom organu države članice odredišta premještanje vodenih životinja iz člana 191 ovog zakona, osim ako nije odobreno izuzeće u skladu sa stavom 3 tačka 3 ovog člana u pogledu prijavljivanja.

(2) Prijava iz stava 1 ovog člana vrši se prije premještanja, i kada je to moguće putem TRACES-a.

(3) Vlada utvrđuje:

1) detaljna pravila o zahtjevu za prijavljivanje od strane subjekata, prije planiranog premještanja iz člana 191 ovog zakona vrsta ili kategorija vodenih životinja koje ne pripadaju vrstama i kategorijama iz člana 191 stav 1 ovog zakona, kada je sledljivost premještanja vrsta ili kategorija životinja neophodna, kako bi se obezbijedila usaglašenost sa zahtjevima zdravlja životinja za premještanje iz glave II ovog dijela;

2) podatke koji su potrebni za prijavljivanje premještanja vodenih životinja iz čl. 191 i 192 stav 1 ovog zakona;

3) izuzetke od obaveze prijavljivanja iz člana 191 stav 1 tačka 3 ovog zakona, za vrste i kategorije vodenih životinja ili vrste premještanja koji ne predstavljaju značajan rizik;

4) hitne postupke za obavještanje o premještanjima akvatičnih životinja u slučaju nestanka struje ili drugih smetnji u TRACES-u;

5) zahtjeve za regione za upravljanje prijavama premještanja životinja, u skladu sa članom 192 stav 3 ovog zakona.

(4) Ministarstvo propisuje pravila o:

1) detaljima o obavještanju koje o premještanjima držanih kopnenih životinja vrše:

a) subjekti prema Upravi kada je Crna Gora zemlja porijekla tj. iz koje se životinje premještaju u drugu državu članicu u skladu sa članom 191 ovog zakona;

b) Uprava odnosno nadležni službeni veterinar (kada je Crna Gora država porijekla) prema državi članici odredišta u skladu sa ovim članom;

2) rokovima za:

a) dostavljanje potrebnih podataka iz člana 191 stav 2 ovog zakona koje subjekat treba da pruži Upravi odnosno nadležnom službenom veterinaru (kada je Crna Gora država porijekla);

b) obavještanje o premještanjima držanih kopnenih životinja od strane Uprave odnosno nadležnog službenog veterinara iz stava 1 ovog člana (kada je Crna Gora država porijekla).

(5) Izuzetno od stava 1 ovog člana, Uprava može da ovlasti subjekta da, djelimično ili u potpunosti, prijavi premještanje akvatičnih životinja putem TRACES nadležnom organu države odredišta.

Glava III

PROIZVODNJA, PRERADA I DISTRIBUCIJA PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA OD VODENIH ŽIVOTINJA, OSIM ŽIVIH VODENIH ŽIVOTINJA

Opšte obaveze subjekata u vezi sa zdravljem životinja

Član 193

(1) Subjektat je dužan da preduzme odgovarajuće preventivne mjere kako bi obezbijedio da tokom svih faza proizvodnje, prerade i distribucije proizvoda životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja, ti proizvodi ne uzrokuju širenje:

1) bolesti sa liste kategorije D, uzimajući u obzir zdravstveni status u mjestu proizvodnje, prerade i odredišta;

2) bolesti u nastajanju.

(2) Subjektat je dužan da obezbijedi da proizvodi životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja, nijesu porijeklom iz objekata za obavljanje djelatnosti u poslovanju hranom ili da nijesu dobijeni od životinja koje potiču iz objekata koji podliježu:

1) hitnih mjerama iz čl. 222 i 223 ovog zakona, i propisima donijetim u skladu sa članom 224 ovog zakona, osim ako su u Dijelu osmom ovog zakona (čl. 222 do 226) propisani izuzeci;

2) ograničenjima premještanja koja se primjenjuju na vodene životinje i proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja, u skladu sa članom 31 stav 1 tačka 3, članom 48 stav 1 tačka 5, članom 49, članom 54 stav 1 tačka 1, članom 55 stav 1, članom 57 stav 1 tačka 3, članom 61 stav 1 tačka 2, članom 65 stav 1 tačka 1, članom 67 stav 2 tačka 2, članom 67 stav 3, čl. 70 i 72, članom 73 st. 2 i 3 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa članom 48 stav 3, članom 55 st. 4 i 5, i članom 58 st. 3 i 4, članom 61 stav 3, članom 62 stav 3, članom 65 stav 4, članom 67 stav 5 i 74 stav 2 ovog zakona, osim ako su istima odobrena izuzeća od ograničenja premještanja.

(3) Propisom iz člana 166 stav 2 ovog utvrđuju se i dodatni zahtjevi kojima se dopunjuju zahtjevi iz stava 2 ovog člana za premještanjem proizvoda životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja, u pogledu:

1) bolesti, i vrste vodenih životinja prijemčivih za bolest, na koje se primjenjuju hitne mjere ili ograničenje premještanja iz stava 2 ovog člana;

2) vrsta proizvoda životinjskog porijekla od vodenih životinja;

3) mjera za ublažavanje rizika koje se primjenjuju na proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja u mjestima porijekla i mjestima odredišta;

4) namjeravane upotrebe proizvoda životinjskog porijekla od vodenih životinja;

5) mjesta odredišta za proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja.

(4) Ovaj član se ne primjenjuje na proizvode životinjskog porijekla koji su porijeklom od divljih vodenih životinja koje su izlovljene ili sakupljene za direktnu ishranu ljudi.

Sertifikati o zdravlju životinja

Član 194

(1) Subjektat može da premješta sljedeće proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja, na teritoriju Crne Gore ili u drugu državu članicu samo ako te proizvode prati sertifikat o zdravlju životinja, izdat od službenog veterinaru u skladu sa stavom 3 ovog člana:

1) proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja:

a) za koje je dozvoljeno premještanje iz zone ograničenja koja podliježe hitnim mjerama u skladu sa propisom iz čl. 222 i 223 ovog zakona;

b) porijeklom od vrsta vodenih životinja koje podliježu tim hitnim mjerama;

2) proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja:

a) za koje je dozvoljeno premještanje iz zone ograničenja koja podliježe mjerama kontrole bolesti, u skladu sa članom 31 stav 1 tačka 3, članom 55 stav 1 tačka 3, članom 49, članom 54 stav 1 tačka 1, članom 55 stav 1, članom 57 stav 1, članom 61 stav 1 tačka 2, članom 65 stav 1 i članom 70 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa članom 48 stav 3, članom 55 st. 4 i 5, i članom 58 st. 3 i 4, članom 62 stav 3, članom 65 stav 4 i članom 74 stav 2 ovog zakona;

b) porijeklom od vrsta vodenih životinja koje podliježu tim mjerama kontrole bolesti.

(2) Subjekt je dužan da preduzme sve neophodne mjere kako bi obezbijedio da sertifikat o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana prati proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja od mjesta porijekla do konačnog mjesta odredišta.

(3) Službeni veterinar na zahtjev subjekta, izdaje sertifikat o zdravlju životinja za premještanje proizvoda životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja iz stava 1 ovog člana, pod uslovom da su ispunjeni zahtjevi iz ovog člana.

(4) Član 185 i čl. 186 do 189 ovog zakona, kao i propisi donijeti u skladu sa članom 185 st. 5 i 6 ovog zakona i članom 188 stav 5 ovog zakona, primjenjuju se na sertifikovanje zdravlja životinja za premještanje proizvoda životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja iz stava 1 ovog člana.

(5) Propisom Vlade iz člana 166 stav 2 ovog zakona utvrđuju se i dodatni zahtjevi i detaljna pravila za sertifikat za zdravlje životinja koji prati proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja iz stava 1 ovog člana, uzimajući u obzir:

- 1) vrste proizvoda životinjskog porijekla;
- 2) mjere za ublažavanje rizika koje se primjenjuju na određene proizvode, čime se smanjuju rizici od širenja bolesti;
- 3) namjeravanu upotrebu tih proizvoda;
- 4) mjesto odredišta tih proizvoda.

(6) Izuzetno od stava 1 ovog člana, takav sertifikat se ne zahtijeva za premještanja proizvoda životinjskog porijekla dobijenih od divljih vodenih životinja, pod uslovom da:

- 1) su na snazi alternativne mjere za ublažavanje rizika koje je odobrila Uprava, a kojima se obezbjeđuje da ta premještanja ne predstavljaju rizik od širenja navedenih bolesti;
- 2) su pošiljke takvih proizvoda sledljive.

Sadržaj sertifikata o zdravlju životinja za proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja

Član 195

(1) Sertifikat o zdravlju životinja za proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja, mora da sadrži najmanje sljedeće podatke:

- 1) o objektu ili mjestu porijekla i objektu ili mjestu odredišta;
- 2) opis proizvoda životinjskog porijekla;
- 3) o količini (broj, zapremina ili težina) proizvoda životinjskog porijekla;
- 4) o identifikaciji proizvoda životinjskog porijekla, kada je to propisano članom 57 stav 1 tačka 8 ili propisima donijetim u skladu sa članom 58 st. 3 i 4 ovog zakona;
- 5) kojima se potvrđuje da proizvodi ispunjavaju zahtjeve vezano za ograničenje premještanja, u skladu sa članom 193 stav 2 ovog zakona, i propisima donijetim u skladu sa članom 193 stav 3 ovog zakona.

(2) Sertifikat o zdravlju životinja iz stava 1 ovog člana može da sadrži i druge podatke u skladu sa propisima Evropske unije.

(3) Propisom iz člana 166 stav 2 ovog zakona utvrđuju se i dodatni podaci koje treba da sadrži sertifikat iz stava 1 ovog člana.

(4) Ministarstvo propisuje obrasce sertifikata o zdravlju životinja za proizvode iz stava 1 ovog člana.

Prijavljivanje premještanja proizvoda životinjskog porijekla

Član 196

(1) Subjekt je dužan da:

- 1) obavijesti službenog veterinara prije planiranog premještanja proizvoda životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja, iz Crne Gore u

drugu državu članicu, kada pošiljke mora pratiti sertifikat o zdravlju životinja, u skladu sa članom 194 stav 1 ovog zakona, najmanje jedan radni dan prije roka propisanog za provjere i preglede i izdavanje sertifikata o zdravlju životinja;

2) dostavi nadležnom službenom veterinaru sve neophodne podatke o premještanju, koji su potrebni za prijavljivanje premještanja nadležnom organu države članice odredišta u skladu sa stavom 2 ovog člana.

(2) Nadležni službeni veterinar na mjestu porijekla je dužan da prijavi nadležnom organu države članice odredišta premještanje proizvoda životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja, u skladu sa članom 192 stav 1 ovog zakona.

(3) Čl. 191 i 192 ovog zakona, kao i propisi donijeti u skladu sa članom 193 st. 3 i 4 ovog zakona primjenjuju se na prijavljivanje premještanja proizvoda životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja.

Glava IV DODATNE MJERE

Dodatne mjere za ograničavanje uticaja bolesti koje nijesu bolesti sa liste

Član 197

(1) Kada bolest koja ne pripada bolestima sa liste kategorije D predstavlja značajan rizik za zdravlje vodenih životinja u Crnoj Gori, Ministarstvo naređuje odgovarajuće i potrebne mjere za sprječavanje unošenja, ili za kontrolu širenja te bolesti.

(2) Mjere iz stava 1 ovog člana moraju biti srazmjerne riziku i ne smiju da prelaze granice onog što je odgovarajuće i neophodno za kontrolu te bolesti.

(3) Uprava unaprijed obavještava Evropsku komisiju o predloženim nacionalnim mjerama iz stava 1 ovog člana koje bi mogle imati uticaj na premještanja vodenih životinja i proizvoda životinjskog porijekla od vodenih životinja između Crne Gore i država članica.

Zahtjevi zdravlja životinja koji se odnose na druge životinje, kao i reproduktivni materijal i proizvode životinjskog porijekla od tih životinja

Član 198

(1) Ako druge životinje pripadaju vrstama životinja sa liste za bolesti sa liste kategorije D, a te životinje ili njihov reproduktivni materijal ili proizvodi životinjskog porijekla predstavljaju rizik za javno zdravlje ili zdravlje životinja u Crnoj Gori, primjenjuje se jedan ili više sljedećih zahtjeva:

1) zahtjevi u vezi sa registracijom, odobravanjem, vođenjem evidencije i registrima za objekte i prevoznike u skladu sa čl. 75 do 89 i čl. 149 do 151 ovog zakona;

2) zahtjevi za sledljivost iz čl. 95 do 98 ovog zakona, člana 103 za druge životinje i člana 107 ovog zakona za reproduktivni materijal;

3) zahtjevi za premještanje:

a) drugih životinja koje uglavnom žive na kopnu ili ih obično pogađaju bolesti kopnenih životinja, uzimajući u obzir kriterijume iz stava 3 tač. 4 i 5 ovog člana, zahtjeve iz čl. 108 i 109, čl. 119 do 124 i člana 133 ovog zakona;

b) drugih životinja koje uglavnom žive u vodenoj sredini ili koje su obično pogođene bolestima vodenih životinja, uzimajući u obzir kriterijume iz stava 3 tač. 4 i 5 ovog člana, zahtjeve iz čl. 165 do 181 ovog zakona;

c) za reproduktivni materijal, opšti zahtjevi za premještanje iz čl. 134 i 135 ovog zakona, kao i posebni zahtjevi za premještanje iz čl. 140 i 141 ovog zakona;

d) za proizvode životinjskog porijekla, opšte obaveze subjekata u pogledu zdravlja životinja u vezi proizvodnje, prerade i distribucije proizvoda životinjskog porijekla iz čl. 142 i 193 ovog zakona;

4) obaveza sertifikovanja zdravlja životinja od strane subjekata i Uprave i obaveza izdavanja dokumenta samodeklaracije od strane subjekta:

a) za druge životinje u skladu sa odredbama iz čl. 125 do 130 ili čl. 182 do 190 ovog zakona;

b) za reproduktivni materijal, u skladu sa odredbama iz čl. 137 i 138 ovog zakona;

c) za proizvode životinjskog porijekla u skladu sa odredbama iz čl. 143 i 144 ili čl. 194 i 195 ovog zakona;

5) obaveza prijavljivanja premještanja od strane subjekata i službenih veterinarara, uzimajući u obzir zahtjeve iz čl. 131, 132 ovog zakona i propisa iz člana 132 stav 2, čl. 139, 145, 191, 192 i 196 ovog zakona.

(2) Ministarstvo propisuje posebne uslove u pogledu specifičnih zahtjeva za druge životinje, kao i reproduktivni materijal ili proizvode životinjskog porijekla, a koji su neophodni kako bi se umanjio rizik od bolesti sa liste kategorije D, u skladu sa stavom 1 ovog člana, kao i odredbe za sprovođenje mjera kontrole i prevencije bolesti.

(3) Pri donošenju propisa iz stava 1 ovog člana uzimaju se u obzir sljedeći kriterijumi:

1) vrste ili kategorije drugih životinja sa liste u skladu sa članom 8 stav 2 ovog zakona, a za jednu ili više bolesti sa liste, na koje se primjenjuju određene mjere za prevenciju i kontrolu bolesti u skladu sa ovim zakonom;

2) profil određene bolesti sa liste, koji se odnosi na vrste i kategorije drugih životinja iz tačke 1 ovog stava;

3) izvodljivost, dostupnost i efikasnost mjera za prevenciju i kontrolu bolesti za vrste sa liste na koje se te mjere odnose;

4) preovlađujuće kopneno, odnosno vodeno stanište tih drugih životinja;

5) vrste bolesti koje pogađaju te druge životinje, a koje mogu biti bolesti koje obično pogađaju kopnene ili vodene životinje, bez obzira na prevladavajuće stanište iz tačke 4 ovog stava.

DIO ŠESTI UNOS U CRNU GORU I IZVOZ

Glava I UNOS ŽIVOTINJA, REPRODUKTIVNOG MATERIJALA I PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA U CRNU GORU

Uslovi za unos životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla u Crnu Goru

Član 199

(1) Unošenje pošiljaka životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla iz trećih država ili teritorija u Crnu Goru, dozvoljen je, osim u slučajevima kada je za te životinje, reproduktivni materijal ili proizvode životinjskog porijekla odobren izuzetak u skladu sa članom 205 stav 1 ovog zakona, samo ako te pošiljke ispunjavaju sljedeće uslove:

1) ne isključujući primjenu člana 200 stav 2 ovog zakona, potiču iz treće države ili teritorija te države sa liste u skladu sa članom 200 stav 1 ovog zakona, za određene vrste i kategorije životinja, ili za reproduktivni materijal ili za proizvode životinjskog porijekla, ili iz njihovih zona ili kompartmenta;

2) potiču iz objekata koji su odobreni i nalaze se na listi, kada se takvo odobrenje i lista zahtjevaju u skladu sa članom 203 ovog zakona;

3) ispunjavaju zahtjeve za zdravlje životinja za unos u Crnu Goru iz člana 202 stav 1, kao i propisa donijetih u skladu sa članom 202 stav 2 ovog zakona, kada su takvi zahtjevi propisani za određenu životinju, reproduktivni materijal ili proizvod životinjskog porijekla;

4) praćeni su sertifikatom o zdravlju životinja, deklaracijama i drugim dokumentima kada se to zahtijeva članom 203 stav 1 ovog zakona ili propisima donijetim u skladu sa članom 203 stav 4 ovog zakona.

(2) Subjekt koji je odgovoran za pošiljku iz stava 1 ovog člana dužan je da prijavi i učini dostupnom pošiljku životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla iz trećih država ili područja tih država radi sprovođenja službenih kontrola u skladu sa posebnim propisom o službenih kontrola životinja i robe koje se uvoze u Crnu Goru.

(3) Do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, ulazak u Crnu Goru pošiljki životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla iz država članica dozvoljava se samo ako te pošiljke potiču iz objekata odobrenih i uvrštenih na liste od strane nadležnih organa država članica Evropske unije, a koji su obuhvaćeni važećom listom države članice Evropske unije.

Liste trećih država i teritorija trećih država iz kojih je dozvoljen unos životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla u Crnu Goru

Član 200

(1) Unos pošiljaka životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla u Crnu Goru može da se vrši samo iz trećih država i teritorija tih država iz kojih je odobren uvoz u Evropsku uniju i koje se nalaze na važećoj listi trećih zemalja, područja ili njihovih zona iz kojih je dozvoljen ulazak u Evropsku uniju životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako je zaključen bilateralni ili multilateralni sporazum između Crne Gore i države izvoznice, životinje, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla koji ulaze/se unose u Crnu Goru, radi proizvodnje i prometa moraju biti u skladu sa odredbama tog sporazuma.

(3) Crna Gora prestaje da primjenjuje bilateralne i multilateralne sporazume u roku utvrđenom propisom o službenim kontrolama.

Lista objekata iz trećih država i teritorija trećih država

Član 201

(1) Unos kopnenih životinja i njihovog reproduktivnog materijala u Crnu Goru može da se vrši samo iz trećih država i teritorija iz člana 200 stav 1 ovog zakona i samo ako su porijeklom iz objekata koji se nalaze na važećim listama objekata iz trećih zemalja i područja iz kojih je dozvoljen unos u Evropsku uniju, koje sačinjava Evropska komisija.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako je zaključen bilateralni ili multilateralni sporazum između Crne Gore i države izvoznice, životinje i reproduktivni materijal koji ulaze/se unose u Crnu Goru, radi proizvodnje i prometa moraju biti u skladu sa odredbama tog sporazuma i poticati iz objekta koji:

1) ispunjava zahtjeve koji se odnose na zdravlje životinja, a koji su ekvivalentni pravilima za objekte te vrste koji se primjenjuju u Crnoj Gori;

2) je odobren i uvršten na listu odobrenih objekata od strane nadležnog organa te države.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, Uprava može odobriti uvoz životinja i reproduktivnog materijala i iz drugih objekata kada utvrdi da su propisani uslovi države izvoznice najmanje ekvivalentni propisanim uslovima u Crnoj Gori i da je obezbijeđen jednak nivo zaštite potrošača.

(4) Uprava može izvršiti pregled radi provjere objekata iz stava 3 ovog člana.

(5) Troškove pregleda objekata iz stava 4 ovog člana plaća uvoznik.

(6) Unos pošiljki kopnenih životinja i reproduktivnog materijala koji su porijeklom iz objekata odobrenih od strane nadležnih organa država članica, u skladu sa članom 82 stav 2 ovog zakona, pravilima usvojenim u skladu sa članom 82 stav 3 ovog zakona i članom 83 ovog zakona, a koji ispunjavaju zahteve za sertifikaciju zdravlja životinja i reproduktivnog materijala u skladu sa ovim zakonom može da se vrši ako se ti objekti nalaze se na važećoj listi objekata države članice, a koje su objavljene i na internet stranici Evropske komisije.

Zahtjevi za zdravlje životinja za unos u Crnu Goru vrsta i kategorija životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla

Član 202

(1) Zahtjevi za zdravlje životinja za unošenje u Crnu Goru vrsta i kategorija životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla iz trećih država ili teritorija moraju da:

1) budu jednako strogi kao i zahtjevi za zdravlje životinja utvrđeni ovim zakonom i propisima donijetim u skladu sa ovim zakonom, koji se primjenjuju na premještanje tih vrsta i kategorija životinja, reproduktivnog materijala ili proizvoda životinjskog porijekla; ili

2) pruže ekvivalentne garancije koje se odnose na zdravlje životinja primjenjive na vrste i kategorije životinja, reproduktivnog materijala ili na proizvode životinjskog porijekla iz Dijela četvrtog (čl. 75 do 198) ovog zakona.

(2) Propisom Vlade utvrđuju se zahtjevi za zdravlje životinja za:

1) unos u Crnu Goru vrsta i kategorija životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla iz trećih država ili teritorija;

2) premještanje i postupanje sa tim životinjama, reproduktivnim materijalom i proizvodima životinjskog porijekla, nakon njihovog ulaza u Crnu Goru, kada je to potrebno kako bi se umanjio povezani rizik.

(3) Pri donošenju propisa iz stava 2 ovog člana u odnosu na unos životinja, uzimaju se u obzir:

1) bolesti sa liste kategorije D kao i bolesti u nastajanju;

2) zdravstveni status Crne Gore u vezi sa bolestima sa liste kategorije D, kao i bolestima u nastajanju;

3) vrste životinja sa liste za bolesti sa liste kategorije D i bolesti u nastajanju;

4) starost i pol životinja;

5) porijeklo životinja;

6) vrsta objekta i vrsta proizvodnje u mjestima porijekla i odredišta;

7) predviđeno mjesto odredišta;

8) predviđena upotreba životinja;

9) mjere za ublažavanje rizika koje su na snazi u trećim državama ili teritorijama porijekla ili tranzita, odnosno nakon dolaska životinja na teritoriju Crne Gore;

10) zahtjevi za zdravlje životinja koji se primjenjuju na premještanje tih životinja unutar Crne Gore;

11) drugi epidemiološki faktori;

12) međunarodni trgovinski standardi za zdravlje životinja koji su relevantni za vrste i kategorijama tih životinja.

(4) Pri donošenju propisa iz stava 2 ovog člana u odnosu na unos reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla, uzimaju se u obzir:

1) bolesti sa liste kategorije D kao i bolesti u nastajanju;

2) zdravstveni status životinja od kojih potiče reproduktivni materijal ili proizvodi životinjskog porijekla, kao i zdravstveni status u vezi sa bolestima sa liste kategorije D i bolestima u nastajanju u Crnoj Gori;

3) vrsta i priroda određenog reproduktivnog materijala ili proizvoda životinjskog porijekla, tretmana, metoda prerade i drugih mjera za ublažavanje rizika koje su primjenjene na mjestima porijekla, otpreme pošiljke ili odredišta;

4) vrsta objekta i vrsta proizvodnje u mjestima porijekla i odredišta;

5) predviđeno mjesto odredišta;

6) predviđena upotreba reproduktivnog materijala ili proizvoda životinjskog porijekla;

7) zahtjevi za zdravlje životinja primjenjivi na premještanje reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla unutar Crne Gore;

8) drugi epidemiološki faktori;

9) međunarodni trgovinski standardi za zdravlje životinja koji su relevantni za reproduktivni materijal i proizvode životinjskog porijekla.

Sertifikati za zdravlje životinja, izjave i drugi dokumenti za ulaz u Crnu Goru

Član 203

(1) Unos u Crnu Goru pošiljaka životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla dozvoljen je samo ako takve pošiljke prati jedan ili oba dokumenta, i to:

1) sertifikat za zdravlje životinja, izdat od strane nadležnog organa treće države ili teritorije te države porijekla, osim u slučaju izuzetaka iz stava 4 tačka 1 ovog člana;

2) izjava ili drugi dokumenti, ako je tako zahtjevano propisom donijetim u skladu sa stavom 4 tačka 2 ovog člana.

(2) Zabranjeno je unošenje u Crnu Goru pošiljaka životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla ako sertifikat za zdravlje životinja iz stava 1 tačka 1 ovog člana, nije provjerio i potpisao službeni veterinar u trećoj državi ili teritoriji porijekla u skladu sa zahtjevima za sertifikovanje ekvivalentnim onim iz člana 128 stav 3 ili iz člana 188 stav 3, kao i propisima donijetim u skladu sa članom 128 stav 4 ili članom 188 stav 5 ovog zakona.

(3) Elektronski sertifikati za zdravlje životinja, koji se izrađuju, obrađuju i prenose putem TRACES-a, mogu zamijeniti sertifikate za zdravlje životinja iz stava 1 ovog člana, pod uslovom da:

1) elektronski sertifikati za zdravlje životinja sadrže sve podatke koje sertifikati za zdravlje životinja iz stava 1 tačka 1 ovog člana mora da sadrže u skladu sa članom 204 stav 1 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa članom 204 stav 3 ovog zakona;

2) je obezbijeđena sledljivost tih pošiljaka životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla i veza između tih pošiljaka i elektronskog sertifikata za zdravlje životinja.

(4) Propisom Vlade iz člana 202 stav 2 ovog zakona utvrđuju se i:

1) dozvoljeni izuzeci od zahtjeva za sertifikat o zdravlju životinja iz stava 1 tačka 1 i stava 2 ovog člana, za pošiljke životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla, kao i iz posebnih pravila za sertifikovanje zdravlja životinja tih pošiljaka, kada pošiljke ne predstavljaju značajan rizik po zdravlje životinja ili javno zdravlje zbog jednog ili više faktora, i to:

a) vrste i kategorije životinja, reproduktivnog materijala ili proizvoda životinjskog porijekla;

b) način držanja i vrsta proizvodnje životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla;

c) predviđene upotrebe;
d) alternativne mjere za ublažavanje rizika koje su na snazi u trećim državama ili teritorijama porijekla ili tranzita, ili nakon njihovog dolaska na teritoriju Crne Gore, koje pružaju ekvivalentnu/jednaku zaštitu zdravlja životinja i javnog zdravlja u Crnoj Gori, kao što je predviđeno ovim zakonom;

e) garancije treće države ili teritorije o usaglašenosti sa zahtjevima za ulazak u Crnu Goru, koja je dokazana na osnovu drugih sredstava, osim sertifikata za zdravlje životinja;

2) pravila koja zahtjevaju da pošiljke životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla koji se unose u Crnu Goru, prate deklaracije ili druga dokumenta neophodni da se dokaže da životinje, reproduktivni materijal i proizvodi životinjskog porijekla ispunjavaju zahtjeve za zdravlje životinja za unos u Crnu Goru, utvrđeni propisom donijetim u skladu sa članom 202 stav 2 ovog zakona.

Sadržaj sertifikata za zdravlje životinja

Član 204

(1) Sertifikat za zdravlje životinja iz člana 203 stav 1 tačka 1 ovog zakona, sadrži najmanje sljedeće podatke:

1) naziv i adresa:

- objekta ili mjesta porijekla;
- objekta ili mjesta odredišta;
- gdje je primjenjivo, objekata za okupljanje ili odmor držanih životinja;

2) opis životinja, reproduktivnog materijala ili proizvoda životinjskog porijekla;

3) broj ili zapremina životinja, reproduktivnog materijala ili proizvoda životinjskog porijekla;

4) gdje je primjenjivo, podatke o identifikaciji i registraciji životinja, reproduktivnog materijala ili proizvoda životinjskog porijekla;

5) podatke koji su neophodni za dokazivanje da životinje, reproduktivni materijal i proizvodi životinjskog porijekla ispunjavaju zahtjeve za zdravlje životinja za ulaz u Crnu Goru iz člana 199 i člana 202 stav 1 ovog zakona, kao i iz propisa donijetim u skladu sa članom 202 stav 2 i članom 205 stav 2 ovog zakona.

(2) Sertifikat za zdravlje životinja iz člana 203 stav 1 tačka 1 ovog zakona, može da sadrži i druge podatke u skladu sa zakonom.

(3) Ministarstvo propisuje:

1) dodatne podatke koje sertifikat za zdravlje životinja iz člana 203 stav 1 tačka 1 ovog zakona treba da sadrži pored podataka iz stava 1 ovog člana;

2) podatke koje treba da sadrži izjava ili drugi dokument iz člana 203 stav 1 tačka 2 ovog zakona;

3) obrasce sertifikata o zdravlju životinja, izjava i drugih dokumenata iz člana 203 stav 1 ovog zakona.

Izuzeci i dodatni zahtjevi u vezi sa određenim kategorijama životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla

Član 205

(1) Za određene specifične vrste unosa životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla za koje nije odgovarajuća samo primjena pravila iz člana 199 stav 1, člana 201, člana 202 st. 3 i 4 i člana 203 ovog zakona, uzimajući u obzir posebne rizike, krajnje odredište, vrstu krajnje upotrebe i druge okolnosti, Vlada utvrđuje dodatna pravila za unos, i to za:

1) životinje:

- a) namijenjene za cirkuse, priredbe, izložbe, sajmove, manifestacije i zatvorene objekte;
  - b) namijenjene za upotrebu u naučne ili dijagnostičke svrhe;
  - c) za koje Crna Gora nije krajnje mjesto odredišta;
  - d) koje potiču iz Crne Gore i koje se premještaju u treću državu ili teritoriju te države, a zatim se iz te države ili teritorije premještaju natrag u Crnu Goru;
  - e) koje potiču iz Crne Gore, i koje se preko treće države ili teritorije prevoze i ponovo vraćaju u Crnu Goru;
  - f) koje su namijenjene za privremenu ispašu, u blizini granice Crne Gore;
  - g) koje predstavljaju neznatan rizik po status zdravlja životinja u Crnoj Gori;
- 2) proizvode životinjskog porijekla:
- a) namijenjene za ličnu upotrebu;
  - b) za potrošnju posade i putnika na prevoznim sredstvima koja dolaze iz trećih država ili teritorija;
- 3) reproduktivni materijal i proizvode životinjskog porijekla:
- a) namijenjene za upotrebu kao komercijalni uzorci;
  - b) namijenjene za upotrebu kao istraživački i dijagnostički uzorci;
  - c) za koje Crna Gora nije krajnje mjesto odredišta;
  - d) koji potiču iz Crne Gore i koji se premještaju u treću državu ili teritoriju, a zatim se iz te države ili teritorije premještaju natrag u Crnu Goru;
  - e) koji potiču iz Crne Gore, i koji se preko treće države ili teritorije prevoze na ruti puta do drugog dijela Crne Gore;
  - f) koji ne predstavljaju značajan rizik po status zdravlja životinja u Crnoj Gori.

(2) Ministarstvo propisuje:

- 1) obrasce sertifikata za zdravlje životinja, izjava i drugih dokumenata za kategorije životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla iz stava 2 ovog člana;
- 2) za proizvode iz stava 1 ovog člana tarifne oznake iz kombinovane nomenklature, kada te tarifne oznake nijesu propisane drugim relevantnim propisima.

Glava II

UNOS U CRNU GORU ODREĐENIH ROBA KOJE NIJESU ŽIVOTINJE, REPRODUKTIVNI MATERIJAL I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA

Uzročnici bolesti

Član 206

(1) Subjekti, veterinari, stručnjaci za zdravlje vodenih životinja i stručnjaci za životinje, koji unose uzročnike bolesti u Crnu Goru dužni su da preduzmu:

- 1) odgovarajuće mjere kako bi se obezbijedilo da unošenje uzročnika bolesti u Crnu Goru ne predstavlja rizik po zdravlje životinja ili javno zdravlje u pogledu bolesti sa liste kategorije D, kao i bolesti u nastajanju;
- 2) odgovarajuće mjere za kontrolu i mjere za prevenciju bolesti kako bi se obezbijedilo da unošenje uzročnika bolesti u Crnu Goru ne predstavlja rizik od bioterorizma.

(2) Stav 1 ovog člana primjenjuje se i na svako drugo fizičko ili pravno lice koje namjerno unosi uzročnike bolesti u Crnu Goru.

(3) Ministarstvo propisuje bliže uslove za unošenje uzročnika bolesti u Crnu Goru u vezi sa:

- 1) pakovanjem uzročnika bolesti;
- 2) drugim mjerama za ublažavanje rizika neophodnim za sprječavanje oslobađanja i širenja uzročnika bolesti.

Biljni materijal

Član 207

(1) U slučaju nepovoljne situacije u trećim državama ili teritorijama u odnosu na bolesti sa liste kategorije D, ili bolesti u nastajanju, kada se to zahtjeva propisom iz stava 2 ovog člana, Ministarstvo naređuje preduzimanje odgovarajućih mjera za ograničavanje unosa pošiljki biljnog materijala u Crnu Goru, uključujući i zabranu unosa biljnog materijala.

(2) Ministarstvo propisuje:

1) mjere iz stava 1 ovog člana, kojima se utvrđuju:

a) posebni zahtjevi za zdravlje životinja za unos u Crnu Goru biljnog materijala putem kojeg se mogu prenijeti bolesti sa liste ili bolesti u nastajanju;

b) zahtjevi u vezi sa:

- sertifikacijom zdravlja životinja, uzimajući u obzir član 203 stav 1 tačka 1 i st. 2 i 3 ovog zakona; ili

- izjavama ili drugim dokumentima, uzimajući u obzir član 203 stav 1 tačka 2 ovog zakona;

2) tarifne oznake iz kombinovane nomenklature za biljni materijal, kada te tarifne oznake nijesu propisane drugim relevantnim propisima.

(3) Ministarstvo donosi propis iz stava 2 ovog člana, na osnovu sljedećih kriterijuma:

1) da li bolest sa liste ili bolest u nastajanju, koja se može prenijeti biljnim materijalom, predstavlja ozbiljan rizik za zdravlje životinja ili ljudi u Crnoj Gori;

2) vjerovatnoću da će životinje koje pripadaju vrstama sa liste za određenu bolest sa liste ili za bolest u nastajanju, doći u direktan ili indirektan kontakt sa biljnim materijalom iz stava 2 ovog člana;

3) dostupnost i efikasnost alternativnih mjera za ublažavanje rizika u odnosu na biljni materijal, kojima može da se eliminiše ili svede na najmanju moguću mjeru rizik od prenosa iz tačke 1 ovog stava.

Prevozna sredstva, oprema, materijal za pakovanje, voda, hrana i prostirka za životinje tokom prevoza

Član 208

(1) Subjekti koji životinje i proizvode unose u Crnu Goru dužni su da preuzmu odgovarajuće i neophodne mjere za prevenciju bolesti tokom prevoza, kako je predviđeno članom 109 stav 1 i članom 166 stav 1 ovog zakona.

(2) Propisom Vlade utvrđuju se:

1) posebni zahtjevi za zdravlje životinja za unos u Crnu Goru za:

a) prevozna sredstva za životinje i proizvode;

b) opremu, materijal za pakovanje ili vodu za životinje i proizvode tokom prevoza ili hranu za životinje i prostirku, a kojima se mogu prenijeti bolesti životinja;

2) zahtjevi u vezi sa:

a) sertifikacijom zdravlja životinja, uzimajući u obzir član 203 stav 1 tačka 1 i st. 2. i 3 ovog zakona; ili

b) izjavama ili drugim dokumentima, uzimajući u obzir član 203 stav 1 tačka 2 ovog zakona.

(3) Ministarstvo propisuje:

1) zahtjeve za zdravlje životinja iz stava 2 ovog člana, u slučaju nepovoljne situacije u vezi sa jednom ili više bolesti sa liste kategorije D, ili bolesti u nastajanju koje predstavljaju ozbiljan rizik za zdravlje životinja i ljudi u Crnoj Gori, u:

a) susednoj trećoj državi ili teritoriji;

b) trećoj državi ili teritoriji porijekla;

- c) trećoj državi ili teritoriji provoza.
- 2) tarifne oznake iz kombinovane nomenklature za robu iz stava 2 tačka 1 ovog člana navode kada te tarifne oznake nijesu propisane drugim relevantnim propisima.

Glava III IZVOZ

Izvoz iz Crne Gore

Član 209

(1) Izvoz i ponovni izvoz iz Crne Gore u treće države ili teritorije, životinja i proizvoda, obavlja se u skladu sa pravilima za premještanje životinja i proizvoda datim u Djelu četvrtom i petom ovog zakona (čl. 71 do 198) ovog zakona, uzimajući u obzir status zdravlja životinja u trećoj državi ili teritoriji odredišta, ili u relevantnim zonama ili kompartmentima, u odnosu na bolesti sa liste kategorije D i bolesti u nastajanju.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako to zatraži nadležni organ treće države ili teritorija koja uvozi životinje i proizvode ili ako je to utvrđeno zakonskim i administrativnim postupcima koji su na snazi u toj trećoj državi ili teritoriji, izvoz i ponovni izvoz iz Crne Gore može se obavljati u skladu sa odredbama na snazi u toj trećoj državi ili teritoriji, pod uslovom da takav izvoz ili ponovni izvoz ne ugrožava javno zdravlje ili zdravlje životinja.

(3) Ako je zaključen bilateralni sporazum između Crne Gore i treće države ili teritorije, životinje i proizvodi koji se izvoze iz Crne Gore u tu treću državu ili teritoriju, moraju biti u skladu sa odredbama tog sporazuma.

(4) Ako je zaključen bilateralni sporazum između Evropske unije i treće države ili teritorije, životinje i proizvodi koji se izvoze iz Crne Gore u tu treću državu ili teritoriju, moraju biti u skladu sa odredbama tog sporazuma.

DIO SEDMI NEKOMERCIJALNO PREMJEŠTANJE KUĆNIH LJUBIMACA U CRNU GORU IZ DRŽAVE ČLANICE ILI TREĆE DRŽAVE ILI TERITORIJE

Glava I OSNOVNE ODREDBE

Obim primjene

Član 210

(1) Ovaj Dio se primjenjuje na nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca iz država članica ili iz trećih država ili teritorija u Crnu Goru.

(2) Ovaj Dio se primjenjuje ne isključujući primjenu:

- 1) zahtjeva utvrđenih posebnim propisom za zaštićene vrste životinja;
- 2) mjere koje su usvojene, objavljene i dostupne javnosti radi ograničavanja premještanja određenih vrsta ili rasa kućnih ljubimaca na osnovu drugih razloga osim onih koji se odnose na zdravlje životinja, a koje se primjenjuju u Crnoj Gori.

Osnovne odredbe

Član 211

(1) Nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca koji ispunjavaju zahtjeve za zdravlje životinja utvrđene u ovom Dijelu, ne smije se zabranjivati, ograničavati niti ometati iz razloga vezanih za zdravlje životinja osim kada te zabrane, ograničenja ne proizlaze iz primjene ovog Dijela.

(2) Ovlašćeno lice smije da nekomercijalno premješta kućnog ljubimca u roku od najviše pet dana od kretanja vlasnika tog ljubimca.

(3) Ministarstvo propisuje bliža pravila koja dopunjuju pravila iz stava 2 ovog člana vezano za:

- 1) dokumentaciju o nekomercijalnom premještanju kućnih ljubimaca od strane ovlašćenog lica;
- 2) odobravanje izuzeća od perioda iz stava 2 ovog člana;
- 3) izgled, jezike i validnost izjave kojom se pismenim putem ovlašćuje lice za nekomercijalno premještanje kućnog ljubimca u ime vlasnika kućnog ljubimca.

Maksimalan broj kućnih ljubimaca

Član 212

(1) Broj kućnih ljubimaca iz člana 5 tačka 11 podtačka a ovog zakona, koji mogu da se premještaju tokom jednog nekomercijalnog premještanja ne smije biti veći od pet.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, broj kućnih ljubimaca iz člana 5 tačka 11 podtačka a ovog zakona može biti veći od pet pod uslovom da:

- 1) je nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca u svrhu učestvovanja na takmičenju, izložbi ili sportskom događaju ili treningu za takav događaj;
- 2) taj vlasnik kućnog ljubimca ili ovlašćeno lice podnese pisani dokaz da su kućni ljubimci prijavljeni za učešće na događaju iz tačke 1 ovog stava, ili prijavljeni organizaciji koja organizuje te događaje;
- 3) su kućni ljubimci stariji od šest mjeseci.

(3) Kako bi se spriječilo lažno prikazivanje komercijalnog premještanja kućnih ljubimaca iz člana 5 tačka 11 podtačka b ovog zakona, Ministarstvo propisuje pravila za određivanje maksimalnog broja kućnih ljubimaca tih vrsta koji mogu biti premješteni tokom jednog nekomercijalnog premještanja.

Glava II

USLOVI KOJI SE PRIMJENJUJU NA NEKOMERCIJALNO PREMJEŠTANJE KUĆNIH LJUBIMACA U CRNU GORU IZ DRŽAVA ČLANICA

Uslovi koji se primjenjuju na nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca (psi, mačke i pitomi tvorci)

Član 213

Vlasnik kućnog ljubimca iz člana 5 tačka 11 podtačka a ovog zakona odnosno ovlašćeno lice iz člana 5 tačka 15 ovog zakona može da premješta te kućne ljubimce iz država članica u Crnu Goru samo ako:

- 1) su kućni ljubimci pojedinačno identifikovani fizičkim sredstvom za identifikaciju u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 1 ovog zakona;
- 2) kućni ljubimci ispunjavaju odgovarajuće mjere za prevenciju i ublažavanje rizika u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 2 ovog zakona u vezi sa bolestima sa liste kategorije D;
- 3) kućne ljubimce prati identifikacioni dokument koji je uredno popunjen i izdat u skladu sa članom 219 tačka 4 ovog zakona.

Uslovi koji se primjenjuju na nekomercijalno premještanje ostalih kućnih ljubimaca

Član 214

(1) Nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca vrsta iz člana 5 tačka 11 podtačka b ovog zakona, iz države članice u Crnu Goru, mora da ispunjava uslove iz stava 2 ovog člana, kao i uslove iz člana 217 stav 1 tačka 2 ovog zakona.

(2) Vlasnik kućnog ljubimca iz člana 5 stav 1 tačka 11 podtačka b ovog zakona, odnosno ovlašćeno lice iz člana 5 tačka 15 ovog zakona može da premješta te kućne ljubimce iz država članica u Crnu Goru samo ako:

1) su identifikovani ili opisani, pojedinačno ili u grupama u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 1 ovog zakona;

2) ispunjavaju odgovarajuće mjere za prevenciju i ublažavanja rizika u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 2 ovog zakona, u vezi sa bolestima sa liste kategorije D;

3) ih prati identifikacioni dokument koji je uredno popunjen i izdat u skladu sa članom 219 stav 1 tačka 4 ovog zakona.

(3) Ministarstvo propisuje pravila za nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca iz člana 5 tačke 11 podtačke b na teritoriju Crne Gore iz druge države članice, pod uslovom da ta pravila:

1) su srazmjerna riziku po javno zdravlje ili zdravlje životinja koji je povezan sa nekomercijalnim premještanjem kućnih ljubimaca tih vrsta; i

2) nijesu strožija od pravila koja se primjenjuju na premještanja životinja tih vrsta u skladu sa Dijelom šest ovog zakona.

(4) Ministarstvo propisuje pravila za nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca iz člana 5 tačke 11 podtačke a na teritoriju Crne Gore iz država članica, pod uslovom da ta pravila:

1) su srazmjerna riziku po javno zdravlje ili zdravlje životinja koji je povezan sa nekomercijalnim premještanjem kućnih ljubimaca tih vrsta; i

2) nijesu strožija od pravila koja se primjenjuju na premještanja životinja tih vrsta u skladu sa Dijelom šest ovog zakona.

Glava III

USLOVI KOJI SE PRIMJENJUJU NA NEKOMERCIJALNO PREMJEŠTANJE KUĆNIH LJUBIMACA IZ TREĆIH DRŽAVA ILI TERITORIJA U CRNU GORU

Uslovi koji se primjenjuju na nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca vrsta psi, mačke i pitomi tvorovi

Član 215

(1) Vlasnik kućnog ljubimca iz člana 5 tačka 11 podtačka a ovog zakona odnosno ovlašćeno lice iz člana 5 tačka 15 ovog zakona može da premješta te kućne ljubimce iz trećih država ili teritorija u Crnu Goru samo ako:

1) su kućni ljubimci pojedinačno identifikovani fizičkim sredstvom za identifikaciju u skladu sa odredbama donijetim u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 1 ovog zakona;

2) kućni ljubimci ispunjavaju odgovarajuće mjere za prevenciju i ublažavanje rizika u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 2 ovog zakona u vezi sa bolestima sa liste kategorije D;

3) kućne ljubimce prati identifikacioni dokument koji je uredno popunjen i izdat u skladu sa članom 219 stav 1 tačka 4 ovog zakona.

(2) Kućni ljubimci iz člana 5 tačka 11 podtačka a ovog zakona, mogu da se premještaju u Crnu Goru iz treće države ili teritorije koja nije na listi u skladu sa članom 218 stav 1 tačka 4 ovog zakona, samo kroz ulaznu tačku koja je navedena na listi za tu namjenu.

(3) Ministarstvo propisuje listu ulaznih tačaka u Crnu Goru iz stava 2 ovog člana i objavljuje je na svojim internetskim stranicama.

(4) Bliže uslove za odobravanje izuzeća od stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Uslovi koji se primjenjuju na nekomercijalno premještanje ostalih kućnih ljubimaca

Član 216

(1) Nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca vrsta iz člana 5 tačka 11 podtačka b ovog zakona, iz treće države ili teritorije u Crnu Goru, mora da ispunjava uslove iz stava 2 ovog člana.

(2) Vlasnik kućnog ljubimca iz stava 1 ovog člana odnosno ovlašćeno lice iz člana 5 tačka 15 ovog zakona može da premješta te kućne ljubimce u Crnu Goru iz treće države ili teritorije samo ako:

1) su identifikovani ili opisani, pojedinačno ili grupno u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 1 ovog zakona;

2) ispunjavaju odgovarajuće mjere za prevenciju i ublažavanja rizika u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 2 ovog zakona, u vezi sa bolestima sa liste kategorije D;

3) ih prati identifikacioni dokument koji je uredno popunjen i izdat u skladu sa članom 219 stav 1 tačka 4 ovog zakona;

4) pri dolasku iz treće države ili teritorije koja nije na listi u skladu sa članom 218 stav 1 tačka 4 ovog zakona ulaze kroz ulaznu tačku navedenu na listi za tu namjenu.

(3) Ministarstvo propisuje listu ulaznih tačaka u Crnu Goru iz stava 2 tačka 4 ovog člana i objavljuje je na svojim internetskim stranicama.

(4) Ministarstvo propisuje pravila za nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca iz člana 5 tačke 11 podtačke b na teritoriju Crne Gore iz trećih država ili teritorija, pod uslovom da ta pravila:

1) su srazmjerna riziku po javno zdravlje ili zdravlje životinja koji je povezan sa nekomercijalnim premještanjem kućnih ljubimaca tih vrsta; i

2) nijesu strožija od pravila koja se primjenjuju na premještanja životinja tih vrsta u skladu sa Dijelom šest ovog zakona.

Glava IV

IDENTIFIKACIJA, PREVENTIVNE MJERE I MJERE ZA UBLAŽAVANJE RIZIKA

Dodatne odredbe koje se odnose na identifikaciju kućnih ljubimaca, preventivne mjere i mjere za ublažavanje rizika

Član 217

(1) Ministarstvo propisuje:

1) detaljne zahtjeve, specifične za vrstu, za:

a) sredstva za identifikaciju kućnih ljubimaca vrsta iz člana 5 tačka 11 ovog zakona, koja su predviđena u članu 213 tačka 1, članu 214 stav 2 tačka 1, članu 215 stav 1 tačka 1, kao i članu 216 stav 2 tačka 1 ovog zakona;

b) aplikaciju i upotrebu sredstava za identifikaciju;

2) detaljne zahtjeve, specifične za vrstu, za preventivne mjere i mjere za ublažavanje rizika kako bi se obezbijedilo da kućni ljubimci ne predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D, zbog premještanja kućnih ljubimaca vrsta iz člana 5 tačka 11 ovog zakona, u skladu sa članom 213 tačka 2, članu 214 stav 2 tačka 2, članu 215 stav 1 tačka 2, kao i članu 216 stav 2 tačka 2 ovog zakona.

(2) Kada se, u slučaju rizika u nastajanju, zahtijeva hitno postupanje, Ministarstvo naređuje hitne mjere.

(3) Preventivne mjere i mjere za smanjenje rizika specifične za vrstu kućnog ljubimca utvrđene stavom 1 tačka 2 ovog člana zasnivaju se na odgovarajućim, pouzdanim i potvrđenim naučnim podacima i primjenjuju se proporcionalno riziku po javno zdravlje ili zdravlje životinja povezanim sa nekomercijalnim premještanjem kućnih ljubimaca za koje postoji vjerovatnoća da će oboljeti od bolesti sa liste kategorije D.

(4) Propisom iz stava 1 tačka 2 ovog člana mogu se utvrditi i:

1) pravila za kategorizaciju država ili njihovih djelova u skladu sa njihovim statusom zdravlja životinja i sistemima za nadzor i obavještanjem u vezi sa određenim bolestima za koje postoji vjerovatnoća da će se širiti premještanjem kućnih ljubimaca vrsta iz člana 5 tačka 11 ovog zakona;

2) uslove koje država mora da ispuni kako bi ostala pogodna za primjenjivanje mjera za prevenciju i smanjenje rizika iz stava 1 tačka 2 ovog člana;

3) uslove za primjenu i dokumentovanje preventivnih mjera i mjera za smanjenje rizika iz stava 1 tačka 2 ovog člana;

4) kriterijume za odobravanje i, gdje je primjenjivo, dokumentovanje izuzeća, u određenim posebnim okolnostima, od primjene preventivnih mjera i mjera za smanjenje rizika iz stava 1 tačka 2 ovog člana;

5) kriterijume za odobravanje i dokumentovanje izuzetaka od uslova iz čl. 213 do 216 ovog zakona, u određenim posebnim okolnostima.

Preventivne mjere i mjere za ublažavanje rizika

Član 218

(1) Za kućne ljubimce vrsta iz člana 5 tačka 11 podtačka a ovog zakona Ministarstvo propisuje:

1) format, izgled i jezike na kojima moraju biti dokumenti koji se zahtjevaju u skladu sa članom 217 stav 4 tač. 3 i 4 ovog zakona;

2) listu država članica koje ispunjavaju uslove iz člana 217 stav 4 tačka 1 ovog zakona, u skladu sa važećom listom koju donosi Evropska komisija i sa koje uklanjanja države ako dođe do bilo kakve promjene u vezi sa uslovima;

3) listu država članica koje ispunjavaju uslove za kategorizaciju iz člana 217 stav 4 tačka 1 ovog zakona, u skladu sa važećom listom koju donosi Evropska komisija i sa koje uklanjanja države ako dođe do bilo kakve promjene u vezi sa uslovima;

4) listu trećih država i teritorija koje ispunjavaju uslove iz člana 217 stav 4 tačka 4 ovog zakona, u skladu sa važećom listom koju donosi Evropska komisija i sa koje uklanjanja treće države i teritorije ako dođe do bilo kakve promjene u vezi sa uslovima.

(2) Za kućne ljubimce vrsta iz člana 5 tačka 11 podtačka b ovog zakona, Ministarstvo može propisati listu država i teritorija koje ispunjavaju uslove iz člana 217 stav 4 tačka 1 ovog zakona, u skladu sa važećom listom koju donosi Evropska komisija i sa koje uklanjanja treće države i teritorije ako dođe do bilo kakve promjene u vezi sa uslovima.

(3) U slučaju opravdanih hitnih razloga koji se odnose na ozbiljne rizike od širenja bolesti ili opasnosti, Ministarstvo bez odlaganja ažurira liste iz stava 1 tač. 2 i 4 ovog člana.

Glava V

IDENTIFIKACIONI DOKUMENTI

Dodatne odredbe koje se odnose na identifikacione dokumente

Član 219

Ministarstvo propisuje bliže odredbe koje se odnose na:

1) rubrike za unošenje podataka koje mora da sadrže identifikacioni dokumenti iz člana 213 tačka 3, člana 214 stav 2 tačka 3, člana 215 stav 1 tačka 3 i člana 216 stav 2 tačka 3 ovog zakona;

2) distribuciju praznih identifikacionih dokumenata iz člana 213 tačka 3 ovog zakona;

3) uslove za odobravanje odstupanja u odnosu na format identifikacionih dokumenata iz člana 213 tačka 3 i člana 215 stav 1 tačka 3 ovog zakona;

4) izdavanje, popunjavanje i, gdje je primjenjivo, ovjeravanje identifikacionih dokumenata iz člana 213 tačka 3, člana 214 stav 2 tačka 3, člana 215 stav 1 tačka 3 i člana 216 stav 2 tačka 3 ovog zakona.

Modeli identifikacionih dokumenata

Član 220

Ministarstvo propisuje:

1) obrasce identifikacionih dokumenata iz člana 213 tačka 3 i člana 215 stav 1 tačka 3 ovog zakona koji treba da sadrže odgovarajuće rubrike iz člana 219 tačka 1 ovog zakona i zahtjeve u vezi sa jezicima, izgledom, rokom važenja (validnost) ili bezbjednosnim karakteristikama identifikacionih dokumenata;

2) obrasce identifikacionih dokumenata iz člana 214 stav 2 tačka 3, kao i člana 216 stav 2 tačka 3 ovog zakona koji treba da sadrže odgovarajuće rubrike iz člana 219 stav 1 tačka 1 ovog zakona i zahtjeve u vezi sa jezicima, izgledom, rokom važenja (validnost) ili bezbjednosnim karakteristikama identifikacionih dokumenata;

3) pravila za prelazak na obrazac identifikacionog dokumenta iz člana 213 tačka 3 ovog zakona.

Glava VI

OBAVEZE OBAVJEŠTAVANJA

Obaveze obavještanja

Član 221

(1) Uprava na internet stranici javno objavljuje jasne i lako dostupne informacije u vezi sa zahtjevima zdravlja životinja koji se primjenjuju na nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca, uključujući:

1) uslove za odobravanje određenih izuzeća iz člana 217 stav 4 tačka 4 ovog zakona;

2) uslove za odobravanje izuzeća od člana 217 stav 4 tačka 5 ovog zakona;

3) zahtjeve za primjenu sredstava za identifikaciju iz člana 217 stav 1 tačka 1 podtačka b ovog zakona;

4) uslove koji se primjenjuju na nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca vrsta iz člana 5 tačka 11 ovog zakona, u skladu sa članom 214 stav 3 i članom 216 stav 4 ovog zakona;

5) ostale relevantne informacije u vezi sa određenim preventivnim mjerama i mjerama za ublažavanje rizika iz člana 217 stav 1 tačka 2 ovog zakona.

(2) Uprava dostavlja Evropskoj komisiji adresu internet stranice iz stava 1 ovog člana.

(3) Kada je primjenjivo, Uprava će javno dostupne informacije iz stava 1 tač. 1 i 4 ovog člana kao i iz člana 210 stav 2 tačka 2 ovog zakona objaviti i na drugim jezicima.

DIO OSMI
HITNE MJERE I PODZAKONSKI AKTI

Hitne mjere koje se preduzimaju u slučaju izbijanja bolesti sa liste ili bolesti u nastajanju, ili pojave opasnosti

Član 222

(1) U slučaju izbijanja bolesti sa liste ili bolesti u nastajanju, ili pojave opasnosti, a koja bi mogla da predstavlja ozbiljan rizik za zdravlje životinja ili javno zdravlje, Ministarstvo, u zavisnosti od težine situacije i konkretne bolesti ili opasnosti, bez odlaganja naređuje preduzimanje jedne ili više sljedećih hitnih mjera propisanih ovim zakonom kako bi se spriječilo širenje bolesti ili opasnosti:

- 1) za bolesti sa liste:
    - a) kategorije A, mjere za kontrolu bolesti iz čl. 46 do 62 ovog zakona;
    - b) kategorije B, mjere za kontrolu bolesti iz čl. 63 do 66 i čl. 68 do 70 i član 72 ovog zakona;
    - c) kategorije C, mjere za kontrolu bolesti iz čl. 67 do 69 i čl. 71 i 73 ovog zakona;
  - 2) za bolesti u nastajanju i opasnosti:
    - a) ograničenje premještanja životinja i proizvoda porijeklom iz objekata, ili gdje je to relevantno, zona ograničenja ili kompartmenta, u kojima je došlo do izbijanja bolesti ili se pojavila opasnost, kao i ograničenje premještanja prevoznih sredstava i drugih materijala koji su mogli doći u kontakt sa ovim životinjama ili proizvodima;
    - b) karantin za životinje i zadržavanje proizvoda u izolaciji;
    - c) mjere nadzora i sledljivosti;
    - d) bilo koja druga odgovarajuća hitna mjera za kontrolu bolesti iz čl. 46 do 62 ovog zakona;
  - 3) bilo koje druge hitne mjere koje su odgovarajuće za efektivnu i efikasnu kontrolu i sprječavanje širenja bolesti ili opasnosti.
- (2) Uprava obavještava Evropsku komisiju i nadležne organe država članica:
- 1) odmah o izbijanju bolesti ili opasnosti od pojave iz stava 1 ovog člana;
  - 2) bez odlaganja o hitnim mjerama preduzetim u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Hitne mjere koje se preduzimaju u slučaju izbijanja bolesti ili pojave opasnosti u drugoj državi članici

Član 223

(1) U slučaju kada na teritoriju Crne Gore nije došlo do izbijanja bolesti ili opasnosti iz člana 222 stav 1 ovog zakona, a utvrde se životinje ili proizvodi, transportna sredstva ili bilo koji drugi materijal koji je mogao doći u kontakt sa tim životinjama i proizvodima, a koji je porijeklom iz države članice u kojoj je došlo do izbijanja bolesti ili pojave opasnosti, Ministarstvo, u zavisnosti od težine situacije i bolesti ili opasnosti, naređuje jednu ili više hitnih mjera iz člana 222 stav 1 ovog zakona, ako su te mjere neophodne da bi se spriječilo širenje bolesti na teritoriju Crne Gore.

(2) U slučaju kada postoji ozbiljan rizik od izbijanja bolesti na teritoriji Crne Gore, a zbog izbijanja bolesti ili pojave opasnosti u drugoj državi članici, Uprava naređuje jednu ili više hitnih mjera iz člana 222 stav 1 ovog zakona, u zavisnosti od težine situacije u odnosu na životinje ili proizvode porijeklom iz objekata ili kada je relevantno, drugih lokacija, ili zona ograničenja tih država članica, gdje je došlo do izbijanja bolesti ili pojave opasnosti ili na prevozna sredstva ili drugi materijal koji je mogao doći u kontakt sa tim životinjama.

(3) Ministarstvo može narediti mjere iz člana 222 stav 1 ovog zakona u slučaju izbijanja bolesti sa liste kategorije A ili bolesti u nastajanju u trećoj državi ili teritoriji koja

graniči sa Crnom Gorom ako su te mjere neophodne da bi se spriječilo širenje bolesti na teritoriju Crne Gore.

(4) Uprava obavještava Evropsku komisiju i nadležne organe država članica:

- 1) odmah o izbijanju bolesti ili pojavi opasnosti iz stava 1 ovog člana;
- 2) bez odlaganja o hitnim mjerama preduzetim u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana.

Hitne mjere Uprave i Ministarstva

Član 224

(1) U slučaju utvrđivanja da životinje ili proizvodi porijeklom iz treće države ili teritorije, ili prevozna sredstva ili materijali koji su mogli doći u kontakt sa tim životinjama i proizvodima, mogu predstavljati ozbiljan rizik za Crnu Goru zbog moguće infekcije ili kontaminacije bolestima sa liste ili bolestima u nastajanju ili opasnosti, Uprava naređuje bez odlaganja preduzimanje jedne ili više hitnih mjera neophodnih za ublažavanje rizika, u zavisnosti od težine situacije:

- 1) usmrćivanje životinja odnosno uništavanje proizvoda i njihovo neškodljivo uklanjanje;
- 2) karantin za životinje i zadržavanje proizvoda u izolaciji;
- 3) mjere nadzora i sledljivosti;
- 4) bilo koju drugu mjeru za kontrolu bolesti iz čl. 53 do 74 ovog zakona; i
- 5) druge hitne mjere koje su odgovarajuće za sprječavanje širenja bolesti ili opasnosti na teritoriju Crne Gore.

(2) Uprava obavještava Evropsku komisiju i nadležne organe država članica o rizicima povezanim sa životinjama i proizvodima i njihovom porijeklu korišćenjem TRACES-a o hitnim mjerama preduzetim u skladu sa stavom 1 ovog člana.

(3) Uprava obavještava nadležne organe trećih država izvoza i provoza o rizicima povezanim sa životinjama i proizvodima i njihovom porijeklu, te o hitnim mjerama preduzetim u skladu sa stavom 1 ovog člana.

(4) Kada se u trećoj državi ili teritoriji pojavi bolest sa liste, bolest u nastajanju ili opasnost koja bi mogla predstavljati ozbiljan rizik, pojavi ili se ista proširi, ili kada je zdravlje životinje ili javno zdravlje ugroženo i na bilo koji drugi način, Ministarstvo naređuje jednu ili više sljedećih hitnih mjera, u zavisnosti od težine situacije:

- 1) suspenduje odnosno zabranjuje ulazak u Crnu Goru pošiljaka životinja i proizvoda, prevoznih sredstava ili drugog materijala koji je mogao doći u kontakt sa tim pošiljkama, a koje bi mogle proširiti tu bolest ili opasnost u Crnu Goru;
- 2) utvrđuje posebne zahtjeve za ulaz u Crnu Goru životinja i proizvoda te prevoznih sredstava i drugog materijala koji je mogao doći u kontakt s tim životinjama i proizvodima, a koji bi mogli proširiti tu bolest ili opasnost u Crnu Goru; i
- 3) druge odgovarajuće hitne mjere za kontrolu bolesti kako bi se spriječilo širenje te bolesti ili opasnosti na teritoriju Crne Gore.

Hitne mjere koje preduzima Uprava u slučaju nepostupanja Evropske komisije

Član 225

Kada Uprava Evropskoj komisiji dostavi zahtjev za preduzimanje hitnih mjera, a Evropska komisija to ne učini, Ministarstvo i Uprava:

1) mogu, dok Evropska komisija ne donese hitne mjere, privremeno da preduzmu jednu ili više hitnih mjera iz člana 224 stav 1 ovog zakona u pogledu životinja i proizvoda, svakog prevoznog sredstva i drugog materijala koji su mogli doći u kontakt s takvim životinjama i proizvodima koji su porijeklom iz treće države ili teritorije, u zavisnosti od o težini situacije na teritoriji Crne Gore;

2) bez odlaganja obavještavaju Evropsku komisiju i nadležne organe drugih država članica o takvim hitnim mjerama sa obrazloženjem za donošenje istih.

Podzakonski akti

Član 226

(1) Ministarstvo propisuje:

1) podzakonske akte iz člana 3 stav 2 ovog zakona:

- o utvrđivanju pravila za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija, u skladu sa Regulativom (EZ) 999/2001 Evropskog parlamenta i Savjeta;
- o praćenju zoonoza i uzročnika zoonoza, u skladu sa direktivom 2003/99/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta;
- o kontroli salmonela i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom;

2) listu bolesti iz člana 6 stav 1 ovog zakona;

3) neophodne mjere koje se sprovode za bolesti u nastajanju koja ispunjava kriterijume iz člana 7 stav 2 ovog zakona;

4) pravila za nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca iz Dijela četvrtog i sedmog ovog zakona, naročito uzimajući u obzir da držaoci drže kućne ljubimce u domaćinstvu;

5) pravila za prevenciju i kontrolu bolesti iz člana 10 stav 1 ovog zakona koja se primjenjuju na određene bolesti sa liste iz člana 5 ovog zakona na osnovu kriterijuma koji se uzimaju u obzir pri utvrđivanju pravila za sprečavanje i kontrolu bolesti koja treba primijeniti na različite kategorije bolesti sa liste iz člana 5 ovog zakona, uzimajući u obzir novodostupne značajne naučne podatke;

6) kriterijume koji se uzimaju u obzir pri utvrđivanju pravila iz člana 10 stav 5 tačka 1 ovog zakona;

7) minimalne zahtjeve za ujednačenu primjenu zahtjeva zdravlja životinja i biosigurnosnih mjera za životinje i proizvode od strane subjekata i stručnih lica za životinje;

8) sadržaj programa osposobljavanja kao i nivo znanja iz člana 12 stav 1 ovog zakona;

9) bliže uslove koje moraju da ispunjavaju fizička ili pravna lica za dobijanje ovlašćenja stručnjaka za zdravlje vodenih životinja, način ovlašćivanja, sadržaj ovlašćenja, vrstu i obim poslova, početak i trajanje ovlašćenja, način i uslove obavljanja poslova za koji su ovlašćeni, prava, odgovornosti i obaveze, način finansiranja, razloge za oduzimanje ovlašćenja prije isteka perioda ovlašćenja i druga prava i obaveze ovlašćenih stručnjaka za zdravlje akvatičnih životinja;

10) način praćenja, obavještavanja i izvještavanja, uključujući i komunikaciju između svih relevantnih organa i organizacija o sumnji odnosno pojavi bolesti životinja;

11) bliže zahtjeve za sigurnosne mjere za sprečavanje i kontrolu bolesti sa liste i bolesti u nastajanju koje se odnose na laboratorije, objekte i druge fizičke ili pravne osobe koje rukuju uzročnicima bolesti, vakcinama i drugim biološkim proizvodima u odnosu na:

- biosigurnosne mjere, mjere biološke bezbjednosti i bioograničenja;
- zahtjeve pri premještanju uzročnika bolesti, vakcina i drugih bioloških proizvoda;
- i druge mjere za prevenciju i kontrolu bolesti životinja.

(2) U slučaju da bolest predstavlja novi rizik sa značajnim negativnim uticajem, Ministarstvo naređuje hitne mjere za nadzor i kontrolu te bolesti.

Finansiranje i naknada štete

Član 227

(1) Subjekti snose troškove sprovođenja mjera propisanih ovim zakonom ako ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona ili propisom iz područja veterinarstva nije određeno da se troškovi podmiruju iz budžeta Crne Gore.

(2) Visinu i opseg naknade za troškove iz stava 1 ovog člana određuje Ministarstvo.

(3) Za životinju koja je usmrćena ili zaklana, kao i za uništene proizvode životinjskog porijekla i oštećene ili uništene predmete u okviru sprovođenja mjera iz ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona subjekt ima pravo na naknadu štete.

(4) Pravo na naknadu štete iz stava 3 ovog člana ostvaruje subjekt ako su sprovedene sve mjere u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona i ako epidemiološkim istraživanjem u skladu sa ovim zakonom nijesu utvrđene neusklađenosti.

(5) Izuzetno od stava 3 ovog člana subjekt nema pravo na naknadu štete za životinje usmrćene u skladu sa članom 230 tačka 6 ovog zakona.

(6) Subjekt iz stava 3 ovog člana podnosi zahtjev za utvrđivanje prava na naknadu štete i visinu naknade štete Ministarstvu najkasnije u roku od 30 dana od dana nastanka štete.

(7) Za utvrđivanje prava na naknadu štete i visinu naknade štete direktor Uprave imenuje komisiju sastavljenu od službenika Uprave i predstavnika organa državne uprave nadležnih za stočarstvo.

(8) Direktor, na predlog komisije iz stave 7 ovog člana donosi rješenje o priznavanju prava na naknadu štete i visini naknade štete ili o odbijanju zahtjeva.

(9) Način podnošenja zahtjeva iz stava 6 ovog člana, sadržaj, prateću dokumentaciju, slučajeve kada subjekat nema pravo na naknadu štete, bliže odredbe postupka procjene štete i za ostvarenje prava na naknadu štete i visinu naknade štete propisuje Ministarstvo.

DIO DEVETI SLUŽBENE KONTROLE

Član 228

Službene kontrole nad sprovođenjem ovog zakona vrši Uprava preko službenog veterinara, u skladu sa propisom kojim su uređene službene kontrole i druge službene aktivnosti kojima se obezbjeđuje primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja i propisom kojim je uređen inspeksijski nadzor ako nije u suprotnosti sa ovim zakonom i propisom o službenim kontrolama.

Ovlašćenja službenog veterinara

Član 229

Pored ovlašćenja utvrđenih propisom o službenim kontrolama i propisom kojim je uređen inspeksijski nadzor ako nije u suprotnosti sa ovim zakonom i propisom o službenim kontrolama, službeni veterinar je ovlašćen i da:

1) prati i kontroliše sprovođenje delegiranih službenih aktivnosti iz člana 15 ovog zakona;

- 2) prati i kontrolira laboratorije, objekti i druga fizička ili pravna lica koja rukuju uzročnicima bolesti, vakcinama i drugim biološkim proizvodima;
- 3) prati i kontrolira primjenu mjera za prevenciju i kontrolu bolesti utvrđenih ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona;
- 4) prati i kontrolira prijavljivanje i izvještavanje o bolestima,
- 5) prati i kontrolira sprovođenje programa za nadzor bolesti utvrđenih ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona;
- 6) prati i kontrolira sprovođenje obaveznih i dobrovoljnih/neobaveznih programa iskorjenjivanja bolesti kategorije bolesti sa liste kategorije B i C utvrđenih ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona;
- 7) prati i kontrolira objekte u kojima se drže ciljane populacije životinja, u pogledu sprovođenja opštih zahtjeva u pogledu bolesti i posebnih zahtjeva za pojedine bolesti za dobijanje i održavanje statusa „slobodan od bolesti” za objekte;
- 8) prati i kontrolira sprovođenje programa iskorjenjivanja i uslove za dodjelu, suspenziju i povlačenje statusa „slobodan od bolesti” za određene bolesti sa liste i bolesti u nastajanju;
- 9) prati i kontrolira upotrebu veterinarskih lijekova za prevenciju i kontrolu bolesti;
- 10) prati i kontrolira subjekte i druga relevantna fizička i pravna lica u preduzimanju odgovarajućih mjera za kontrolu bolesti iz člana 48 stav 1 tač. 3 do 5 ovog zakona;
- 11) prati i kontrolira životinje, objekte i druge lokacije pod odgovornošću subjekta, u slučaju sumnje na bolest sa liste;
- 12) u slučaju sumnje na bolest sa liste kategorije A, u cilju istraživanja:
  - sprovodi klinički pregled reprezentativnog uzorka držanih životinja koje pripadaju vrstama sa liste, za bolest sa liste;
  - uzima odgovarajući broj uzoraka od držanih životinja koje pripadaju vrstama sa liste i drugih uzoraka za ispitivanje u laboratorijama ovlaštenim od strane Uprave;
  - dostavlja uzoraka u ovlaštene laboratorije na ispitivanja u cilju potvrde ili isključenja prisustva bolesti sa liste;
- 13) prati i kontrolira objekte za hranu i hranu za životinje, granična kontrolna mjesta, objekte u poslovanju s nusproizvodima životinjskog porijekla i bilo koju drugu relevantnu lokaciju uključujući prevozna sredstva kada je epidemiološkim istraživanjem iz člana 50 ovog zakona utvrđena povezanost s pojavom sumnje;
- 14) prati i kontrolira sprovođenje naređenih mjera za kontrolu bolesti iz člana 47 do 74 ovog zakona;
- 15) prati i kontrolira sprovođenje obaveznih i opštih preventivnih mjera koje sprovode držaoci životinja;
- 16) prati i kontrolira objekte i subjekte odgovorne za objekte u kojima se drže kopnene životinje ili se sakuplja, proizvodi, prerađuje ili skladišti reproduktivni material;
- 17) prati i kontrolira objekte i subjekte odgovorne za objekte koji podliježu obavezi registracije;
- 18) prati i kontrolira prevoznike držanih kopitara i papkara i drugih životinja, subjekte koji obavljaju poslove okupljanja životinja;
- 19) prati i kontrolira odobrene objekte i subjekte odgovorne za objekte iz člana 82 ovog zakona, objekte i subjekte odgovorne za objekte sa statusom zatvorenog objekta iz člana 83 ovog zakona;
- 20) prati i kontrolira vođenje propisane evidencije;

- 21) prati i kontroliše subjekta odgovornog za držane životinje u vezi sa identifikacijom držanih životinja iz čl. 99 do 104 ovog zakona;
- 22) prati i kontroliše ispunjenost zahtjeva za sledljivost reproduktivnog materijala držanih životinja vrsta goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara kod subjekta koji proizvodi, prerađuje ili skladišti reproduktivni materijal od držanih životinja vrsta goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara;
- 23) prati i kontroliše sprovođenje zahtjeva za premještanje i okupljanje držanih kopnenih životinja iz čl. 108 do 124 ovog zakona;
- 24) vrši sertifikaciju i izdaje sertifikat;
- 25) vrši prijavljivanje nadležnom organu države članice odredišta premještanje držanih kopnenih životinja, premještanja reproduktivnog materijala od držanih životinja i premještanja proizvoda životinjskog porijekla iz čl. 124 do 147 ovog zakona;
- 26) prati i kontroliše registrovane i odobrene objekte akvakulture, objekte sa statusom zatvorenog objekata akvakulture i objekte za hranu porijeklom od vodenih životinja sa ovlašćenjem za kontrolu bolesti i subjekte odgovorne za ove objekte i prevoznike vodenih životinja, u skladu sa čl. 148 do 160 ovog zakona;
- 27) pregleda poslovne knjige, propisane evidencije i druga dokumenta subjekata u skladu sa ovim zakonom;
- 28) uzima uzorke za laboratorijska ispitivanja;
- 29) obavlja i druge preglede u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima, prema ukazanim potrebama.

Upravne mjere i radnje

Član 230

U sprovođenju službenih kontrola službeni veterinari iz člana 5 tačka 53 ovog zakona, pored upravnih mjera i radnji utvrđenih ovim zakonom, propisom o službenim kontrolama i zakonom o inspekcijskom nadzoru imaju obaveze i ovlašćenja da:

- 1) naredi jednu ili više mjera za otklanjanje nepravilnosti utvrđenih prilikom sprovođenja delegiranih službenih aktivnosti iz člana 15 ovog zakona;
- 2) privremeno zabrani obavljanje sprovođenja delegiranih službenih aktivnosti iz člana 15 ovog zakona ako u roku određenom za otklanjanje nepravilnosti nepravilnosti nijesu otklonjene;
- 3) zabrani obavljanje delegiranih službenih aktivnosti iz člana 15 ovog zakona ako utvrdi da se obavljaju suprotno ovlašćenju koje izdaje Uprava;
- 4) naredi jednu ili više mjera za otklanjanje nepravilnosti utvrđenih prilikom primjene mjera za prevenciju i kontrolu bolesti utvrđenih ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona;
- 5) naredi mjere za otklanjanje nepravilnosti pri rukovanju uzročnicima bolesti, vakcinama i drugim biološkim proizvodima u laboratorijama, objektima i kod drugih fizičkih ili pravnih lica;
- 6) naredi usmrćivanje životinja nepoznatog porijekla, životinja nepoznatog zdravstvenog statusa ili životinja koje ne ispunjavaju zahtjeve za sledljivost i uslove za premještanja u skladu s odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona kada se drugim mjerama ne može sa sigurnošću otkloniti rizik za javno zdravlje i za zdravlje životinja;
- 7) naredi sprovođenje veterinarske posjete u objektima sa držanim životinjama učestalošću koju je odredila Uprava;

- 8) prati i kontrolira sprovođenje programa za nadzor bolesti utvrđenih ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona;
- 9) naredi sprovođenje nadzora radi utvrđivanja prisustva bolesti sa liste kategorije E i relevantnih bolesti u nastajanju iz člana 26 ovog zakona;
- 10) naredi otklanjanje uočenih nepravilnosti kod subjekata koji su odgovorni za objekte u kojima se drže ciljane populacije životinja određene posebnim propisom, a koji nisu objekti u kojima se obavlja djelatnost klanja, u pridržavanju i sprovođenju opštih zahtjeva u pogledu bolesti i posebnih zahtjeva za pojedine bolesti za dobijanje i održavanje statusa „slobodan od bolesti” za objekte tokom sprovođenja program iskorjenjivanja;
- 11) naredi otklanjanje utvrđenih nepravilnosti kod subjekata odgovornih za objekte u kojima se obavlja djelatnost klanja, a u kojima se drže i kolju životinje iz ciljanih populacija životinja do ispunjavanja opštih zahtjeva utvrđenih propisom iz člana 30 stav 5 ovog zakona;
- 12) naredi otklanjanje utvrđenih nepravilnosti subjektu odgovornom za objekte u kojima se drže ciljane populacije životinja, u pogledu sprovođenja opštih zahtjeva u pogledu bolesti i posebnih zahtjeva za pojedine bolesti za dobijanje i održavanje statusa „slobodan od bolesti”;
- 13) suspenduje ili ograničava premještanje vrsta životinja sa liste za bolest sa liste za koju je utvrđen status „slobodan od bolesti” na drugo područje, zonu ili kompartment sa višim zdravstvenim statusom za tu bolest sa liste u slučaju opravdane sumnje ili saznanja da nisu ispunjeni neki od uslova za održavanje statusa „slobodan od bolesti” u objektu;
- 14) naređuje, kada je to potrebno za sprječavanje širenja bolesti sa liste za koju je utvrđen status „slobodan od bolesti”, sprovođenje mjere za kontrolu bolesti iz čl. 46 do 62 ovog zakona u slučaju opravdane sumnje ili saznanja da nisu ispunjeni neki od uslova za održavanje statusa „slobodan od bolesti” u objektu;
- 15) ukida status „slobodan od bolesti” objektu;
- 16) naređuje mjere za kontrolu bolesti sa liste kategorije A subjektima i drugim relevantnim fizičkim i pravnim licima kao i na epidemioloki povezanim objektima i lokacijama, u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona, u slučaju sumnje odnosno potvrde bolesti sa liste kategorije A kod držanih životinja iz čl. 46 do 62 ovog zakona;
- 17) naređuje mjere za kontrolu bolesti sa liste kategorije B i C subjektima i drugim relevantnim fizičkim i pravnim licima kao i na epidemioloki povezanim objektima i lokacijama, u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona, u slučaju sumnje odnosno potvrde bolesti sa liste kategorije A kod držanih životinja iz čl. 63 do 71 ovog zakona;
- 18) naređuje mjere za kontrolu bolesti sa liste kategorije A, B i C kod divljih životinja u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona, u slučaju sumnje odnosno potvrde bolesti sa liste kategorije A, B i C kod divljih životinja iz čl. 61, 72 i 73 ovog zakona;
- 19) zabrani obavljanje djelatnosti u objektima u kome se drže kopnene životinje ili se sakuplja, proizvodi, prerađuje ili skladišti reproduktivni materijal iz člana 75 ovog zakona koji nisu registrovani i upisani u registar koji je sastavni dio VIS-a, u skladu sa čl. 75 i 81 ovog zakona;
- 20) zabrani obavljanje djelatnosti prevoznici držanih kopitara i papkara iz člana 77 ovog zakona koji nisu registrovani i upisani u registar registrovanih objekata u skladu sa čl. 77 i 81 ovog zakona;

- 21) zabrani organizaciju i postupke okupljanja držanih kopitara, papkara i živine, bez obzira na objekat, uključujući i kupovinu i prodaju životinje subjektu koji nije registrovan i upisan u registar registrovanih objekata u skladu sa čl. 79 i 81 ovog zakona;
- 22) zabrani obavljanje djelatnosti u objektima iz člana 82 stav 1 tač. 1 do 10 ovog zakona, koji nijesu odobreni u skladu sa čl. 86 i 87 ovog zakona;
- 23) zabrani obavljanje djelatnosti u objektima iz člana 83 ovog zakona, koji nijesu odobreni u skladu sa čl. 86 i 87 ovog zakona;
- 24) predlaže ukidanja odnosno suspenziju rješenja kojim je objekat odobren, iz člana 88 ovog zakona;
- 25) naredi čuvanje i vođenje propisane evidencije subjektu koji podliježe obavezi registracije u skladu sa članom 81 ovog zakona, ili odobravanja u skladu sa članom 85 stav 1 ovog zakona;
- 26) zabrani kretanje svih goveda iz i u objekat, ukoliko jedna ili više životinja nije pojedinačno identifikovana fizičkim sredstvima za identifikaciju, i/ili ne posjeduje identifikacioni dokument iz člana 99 stav 1 tačka 2 ovog zakona i/ili goveda ne prati identifikacioni dokument prilikom premještanja i/ili podaci o premještanju životinja, iz i u objekat, kao i o svim rođenim i uginulim životinja u objektu, nijesu uneseni u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona;
- 27) zabrani kretanje držanih životinja vrsta ovaca i koza iz i u objekat, ukoliko jedna ili više životinja nije pojedinačno identifikovana fizičkim sredstvima za identifikaciju, i/ili životinje u premještanju ne prati ispravno popunjen dokument iz propisa donijetog u skladu sa članom 97 ovog zakona osim u slučaju iz člana 100 stav 2 ovog zakona i/ili podaci o premještanju životinja, iz i u objekat, nijesu uneseni u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona;
- 28) zabrani kretanje držanih životinja vrste kopitari iz i u objekat, ukoliko jedna ili više životinja nije pojedinačno identifikovana jedinstvenim kodom koji je unesen u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona, i/ili svaka životinja nije pojedinačno identifikovana fizičkim sredstvom za identifikaciju ili drugom metodom koja nedvosmisleno povezuje životinju sa identifikacionim dokumentom životinje, i/ili za svaku životinju ne posjeduje ispravno popunjen jedinstveni doživotni identifikacioni dokument i/ili podaci o životinjama uneseni u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona;
- 29) zabrani kretanje držanih životinja vrste svinje iz i u objekat, ukoliko jedna ili više životinja nije pojedinačno identifikovana fizičkim sredstvima za identifikaciju, i/ili životinje u premještanju iz objekta u kojem se drže ne prati ispravno popunjen dokument za premještanje, osim u slučaju iz člana 102 stav 2 ovog zakona i/ili podaci o premještanju životinja, iz i u objekat, kao i o svim rođenim i uginulim životinja, nijesu uneseni u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona;
- 30) zabrani kretanje kopnenih životinja vrsta koje nijesu goveda, ovce, koze, svinje i kopitari iz i u objekat, ukoliko te držane životinje, kada je to propisano pravilima usvojenim u skladu s čl. 104 i 105 ovog zakona, nijesu identifikovane, pojedinačno ili u grupama, i/ili nijesu praćene ispravno popunjenim i ažuriranim identifikacionim dokumentima, dokumentima o premještanju ili drugim dokumentima za identifikaciju i sledljivost životinja, odgovarajućim za životinjsku vrstu;
- 31) naredi klanje i neškodljivo uništavanje životinje o trošku subjekta, ukoliko subjekat iz čl. 99 do 103 ovog zakona ne može da dokaže identitet životinje u roku od dva radna dana od dana izvršene kontrole;
- 32) privremeno zabrani kretanje samo životinjama koje nijesu identifikovane, odnosno ne posjeduju dokumenta za kretanje, do otklanjanja nepravilnosti;

- 33) privremeno zabrani subjektu da proizvodi, prerađuje ili skladišti reproduktivni materijal od držanih životinja vrsta goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara ako nijesu označene na način iz člana 106 stava 1 ovog zakona;
- 34) privremeno zabrani subjektu premještanje držanih kopnenih životinja ako ne preduzima odgovarajuće preventivne mjere u skladu sa članom 108 stav 1 ovog zakona;
- 35) privremeno zabrani subjektu premještanje držanih kopnenih životinja iz svojih objekata i da primaju takve životinje u svoje objekte, ako ne ispunjavaju uslove u skladu sa članom 108 stav 2 ovog zakona;
- 36) privremeno zabrani subjektu prevoz držanih kopnenih životinja u koliko nije obezbjedilo neophodne i odgovarajuće mjere za prevenciju/sprječavanje bolesti u transportu u skladu sa članom 109 stav 1 i članom 110 ovog zakona;
- 37) privremeno zabrani prijem životinja subjektu koji je odgovoran za objekat za držanje životinja i objekat za klanje životinja koji prima držane kopnene životinje u koliko ne ispunjava propisane uslove iz člana 111 stav 1 ovog zakona;
- 38) privremeno zabrani subjektu premještanje držanih kopitara, papkara i živine iz objekta u Crnoj Gori u drugu državu članicu samo pod uslovom u koliko životinje ne ispunjavaju uslove iz člana 114 stav 1 ovog zakona;
- 39) privremeno zabrani subjektu okupljanje životinja u koliko ne ispunjava zahtjeve za prevenciju bolesti iz člana 117 stav 1 ovog zakona;
- 40) privremeno zabrani subjektu premještanje držanih kopnenih životinja koje ne pripadaju držanim kopitarima, papkarima i živini iz objekta u Crnoj Gori u objekat u drugoj državi članici ako ne ispunjava uslove da te životinje ne predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti kategorije D na mjestu odredišta i/ili ne ispunjava druga propisana pravila i zahtjeve;
- 41) privremeno zabrani subjektu da premješta držane kopnene životinje u zatvoreni objekat ako životinje ne ispunjavaju uslove iz člana 119 stava 1 ovog zakona;
- 42) privremeno zabrani subjektu da premješta držane kopnene životinje u koliko životinje ne prati sertifikat o zdravlju životinja i neispunjava uslove iz člana 125 st. 1 i 2 ovog zakona;
- 43) privremeno zabrani subjektu da premješta držane kopnene životinje u koliko ne obavjesti službenog veterinaru najmanje jedan radni dan prije roka propisanog članom 131 ovog zakona;
- 44) zabrani subjektu da premješta divlje kopnene životinje iz staništa na teritoriji Crne Gore u stanište ili objekat druge države članice ili u stanište ili objekat na teritoriji crne gore ako ne ispunjava uslove iz člana 133 stav 1 tač. 1, 2. i 3 ovog zakona;
- 45) zabrani subjektu da premješta reproduktivni materijal u koliko ugrožava zdravstveni status držanih kopnih životinja u mjestu odredišta i u koliko ne ispunjava uslove iz člana 134 st. 2, 3, i 4 ovog zakona;
- 46) privremeno zabrani subjektu proizvodnju, preradu i distribuciju proizvoda životinjskog porjekla ako ti proizvodi uzrokuju širenje bolesti sa liste kategorije D i/ili bolesti u nastajanju i/ili ne obezbjedi da proizvodi životinjskog porjekla nijesu porijeklom iz objekata za obavljanje djelatnosti u poslovanju hranom ili da nijesu dobijeni od životinja koje potiču iz objekata koji ne ispunjavaju slove propisane članom 142 stav 2 ovog zakona;
- 47) privremeno zabrani subjektu da premješta proizvode životinjskog porjekla na teritoriji Crne Gore i u Crnu Goru iz države članice ako te proizvode ne prati sertifikat o zdravlju životinja u skladu sa članom 143 st. 1 do 4 ovog zakona;

- 48) privremeno zabrani subjektu da premješta proizvode životinjskog porijekla u koliko prije planiranog premještanja ne obavjesti službenog veterinaru najmanje jedan radni dan prije roka propisanog iz člana 145 stava 1 ovog zakona;
- 49) zabrani subjektu obavljanje djelatnosti u objektima iz člana 148 ovog zakona, koji nijesu registrovani odnosno odobreni u skladu sa ovim zakonom i upisani u registar iz člana 160 ovog zakona;
- 50) zabrani subjektu odgovornom za objekat akvakulture u kome se drže životinje za akvakulturu obavljanje djelatnosti prije registracije iz člana 149 ovog zakona i prije odobrenja objekta iz člana 152 ovog zakona;
- 51) naloži subjektu odgovornom za objekat akvakulture u kome se drže životinje za akvakulturu vođenje evidencije propisane u članu 161 ovog zakona;
- 52) naloži subjektu odgovornom za objekat za hranu porijeklom od vodenih životinja sa ovlašćenjem za kontrolu bolesti vođenje evidencije iz člana 162 ovog zakona;
- 53) naloži subjektu odgovornom za prevoz vodenih životinja vođenje evidencije iz člana 163 ovog zakona;
- 54) privremeno zabrani subjektu da premješta vodene životinje u koliko ugrožavaju zdravstveni status mjesta odredišta i to za bolesti sa liste kategorije D i/ili bolesti u nastajanju i/ili premještaju vodene životinje u skladu sa članom 165 stava 2 ovog zakona;
- 55) privremeno zabrani subjektu da premješta vodene životinje u koliko ne ispuni uslove iz člana 170 stav 1 ovog zakona;
- 56) privremeno zabrani subjektu da premješta vodene životinje u koliko ne ispuni uslove iz člana 179 stav 1 ovog zakona;
- 57) privremeno zabrani subjektu da premješta životinje akvakulture u koliko životinje ne prati sertifikat o zdravlju životinja i ne ispunjava uslove iz člana 182 ovog zakona;
- 58) privremeno zabrani subjektu koji nije prevoznik da premješta životinje akvakulture u koliko prije planiranog premještanja ne obavjesti službenog veterinaru najmanje jedan radni dan prije roka propisanog iz člana 191 stava 1 ovog zakona;
- 59) privremeno zabrani subjektu proizvodnju, preradu i distribuciju proizvoda životinjskog porijekla od vodenih životinja ako ti proizvodi uzrokuju širenje bolesti sa liste kategorije D i/ili bolesti u nastajanju i/ili ne obezbjedi da proizvodi životinjskog porijekla nijesu porijeklom iz objekata za obavljanje djelatnosti u poslovanju hranom ili da nijesu dobijeni od životinja koje potiču iz objekata koji ne ispunjavaju slove propisane članom 193 stav 2 ovog zakona;
- 60) privremeno zabrani subjektu da premješta proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja osim živih vodenih životinja na teritoriji Crne Gore ili u drugu državu članicu ako te proizvode ne prati sertifikat o zdravlju životinja u skladu sa članom 194 st. 1 do 4 ovog zakona;
- 61) privremeno zabrani subjektu da premješta proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja osim živih vodenih životinja iz Crne Gore drugu državu članicu kada pošiljke mora da prati sertifikat o zdravlju životinja u skladu sa članom 194 stav ovog zakona, u koliko prije planiranog premještanja ne obavjesti službenog veterinaru najmanje jedan radni dan prije roka propisanog iz člana 196 stava 1 ovog zakona;
- 62) zabrani subjektu ulaz/unos životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla u Crnu Goru ako pošiljka ne ispunjava uslove iz člana 199 stav 1 ovog zakona;
- 63) zabrani subjektu koji je odgovoran za pošiljku ulaz/unos životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla u Crnu Goru ako ne prijavi i učini dostupnom pošiljku životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla iz trećih država ili područja tih država radi sprovođenja službenih kontrola;

- 64) zabrani unos pošiljki životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla u Crnu Goru iz trećih država i teritorija tih država iz kojih nije odobren uvoz u Evropsku uniju i koje se ne nalaze na važećoj listi trećih zemalja, područja ili njihovih zona iz kojih je dozvoljen ulazak u Uniju životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla;
- 65) zabrani unos kopnenih životinja i njihovog reproduktivnog materijala u Crnu Goru iz trećih država i teritorija iz člana 200 stav 1 ovog zakona, ako su porijeklom iz objekta koji se ne nalaze na važećim listama objekata iz trećih zemalja i područja iz kojih je dozvoljen ulazak u Evropsku uniju, koju sačinjava Evropska komisija;
- 66) zabrani unos u Crnu Goru pošiljki životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla ako takvu pošiljku ne prati sertifikati za zdravlje životinja, izjave i drugi dokumenti za ulaz u Crnu Goru u skladu sa članom 203 st. 1, 2 i 3 ovog zakona;
- 67) zabrani unos u Crnu Goru pošiljki koje ne ispunjavaju uslove iz člana 206 ovog zakona;
- 68) zabrani premještanje kućnih ljubimaca iz člana 5 tačka 11 podtačka a ovog zakona, ukoliko se tokom jednog nekomercijalnog kretanja premješta veći broj od pet kućnih ljubimaca, i ukoliko premještanje nije u svrhu učestvovanja na takmičenju, izložbi ili sportskom događaju ili treninga za takav događaj, i ne ispunjavaju uslove iz člana 212 stav 2 tač. 2 i 3 ovog zakona;
- 69) zabrani vlasniku kućnog ljubimca iz člana 5 tačka 11 podtačka a, odnosno ovlašćenom licu iz člana 5 tačka 15 ovog zakona, premještanje kućnih ljubimaca iz država članica u Crnu Goru i iz Crne Gore u državu članicu ukoliko ne ispunjavaju uslove iz člana 213 stav 1 tač. 1, 2 i 3 ovog zakona;
- 70) zabrani nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca vrsta iz člana 5 tačka 11 podtačka b ovog zakona, iz Crne Gore u države članice i iz država članica u Crnu Goru, u koliko ne ispunjava uslove iz člana 214 stava 2 ovog zakona, kao i uslove iz člana 217 stav 1 tačka b ovog zakona;
- 71) zabrani vlasniku kućnog ljubimca iz člana 5 tačka 11 podtačka a ovog zakona odnosno ovlašćenom licu iz člana 5 tačka 15 ovog zakona premještanje kućnih ljubimce, pasa mačaka i tvorova, iz trećih država ili teritorija u Crnu Goru ako ne ispunjavaju uslove iz člana 215 stav 1 ovog zakona;
- 72) zabrani nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca iz člana 5 tačka 11 podtačka a ovog zakona, u Crnu Goru iz treće države ili teritorije, u koliko se premještaju kroz ulaznu tačku koja nije navedena na listi za tu namjenu u skladu sa članom 218 stav 1 tačka 4 ovog zakona;
- 73) zabrani nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca, vrsta iz člana 5 tačka 11 podtačka b ovog zakona, iz treće države ili teritorije u Crnu Goru, u koliko neispunjava uslove iz člana 216 stav 2 ovog zakona.

DIO DESETI KAZNENE ODREDBE

Novčane kazne za prekršaje pravnog lica, odgovornog lica u pravnom licu, fizičkog lica i preduzetnika

Član 231

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:
  - 1) svojim postupanjem ugrozi zdravlje držanih životinja, neracionalno i neodgovorno upotrebljava veterinarske lijekove ne isključujući ulogu i odgovornost veterinara, ne

- smanji rizik od širenja bolesti na najmanju moguću mjeru i ne primjenjuje dobru uzgojnu praksu (član 11 stav 1 tačka 1);
- 2) za držane životinje i proizvode za koje je odgovoran, a kada je primjenjivo i za divlje životinje, ne preduzima biosigurnosne mjere, koje su primjerene za odgovarajuće vrste i kategorije držanih životinja i proizvoda vrstu proizvodnje i povezane rizike, uzimajući u obzir geografski položaj i klimatske uslovei lokalne okolnosti i prakse (član 11 stav 1 tač. 2 i 3);
  - 3) stručno lice za rad sa životinjama u okviru profesionalne aktivnosti sa životinjama i proizvodima ne preduzima mjere kako bi se rizik od širenja bolesti sveo na najmanju moguću mjeru (član 11 stav 2);
  - 4) ne saraduje sa veterinarima, službenim veterinarima i Upravom u primjeni mjera za prevenciju i kontrolu bolesti utvrđenih ovim zakonom (član 11 stav 5);
  - 5) prodaje ili na drugi način prenosi vlasništvo budućem držaocu kućnih ljubimaca ne pruži osnovne podatke u vezi sa odredbama iz člana 12 stav 1 ovog zakona, koje se odnose na kućnog ljubimca (član 12 stav 4);
  - 6) pri obavljanju svojih aktivnosti koje spadaju u područje primjene ovog zakona ne preduzima sve odgovarajuće mjere za sprječavanje unošenja, razvoja i širenja bolesti i/ili ne preduzima mjere za rano otkrivanje bolesti sprovođenjem pravilne dijagnostike i diferencijalne dijagnostike u cilju potvrđivanja ili isključivanja bolesti i/ili aktivno ne učestvuje u podizanju svijesti o zdravlju životinja i interakciji između zdravlja životinja, dobrobiti životinja i zdravlja ljudi, prevenciji bolesti, ranom otkrivanju bolesti i brzom odgovoru na bolest; podizanju svijesti o otpornosti na liječenje, uključujući antimikrobnu rezistenciju i posljedice rezistencije i/ili ne saraduje sa službenim veterinarima, Upravom, subjektima, stručnim licima za rad sa životinjama, i držaocima kućnih ljubimaca u primjeni mjera prevencije i kontrole bolesti utvrđenih ovim zakonom (član 13 stav 1 tač. 1, 2, 3 alineja 2 i 3 i tačka 4);
  - 7) uzimajući u obzir sve relevantne međunarodne standarde, ne sprovode odgovarajuće biosigurnosne mjere, mjere biološke bezbjednosti i bioograničenja u cilju sprječavanja širenja uzročnika bolesti odnosno njihovog naknadnog kontakta sa životinjama van laboratorija ili drugog objekta u kojem se rukuje uzročnicima bolesti u te svrhe i/ili ne obezbjede premještanje uzročnika bolesti, vakcina i drugih bioloških proizvoda između laboratorija i drugih objekata na način da ne predstavljaju rizik za širenje bolesti sa liste i/ili bolesti u nastajanju (član 17 stav 1);
  - 8) u obavljanju svojih zadataka i odgovornosti ne saraduje sa mrežom laboratorija Evropske unije za zdravlje životinja (član 18 stav 1);
  - 9) ne obezbjedi da rezultati i izvještaji koje izdaju podliježu principima profesionalne tajne i povjerljivosti i/ili nije obavjestila upravu rezultatima i izvještajima ispitivanja koje su izdali, bez obzira na fizičko ili pravno lice koje je zatražilo laboratorijske analize, testove ili dijagnostiku (član 18 stav 3);
  - 10) nije obavjestilo upravu o svim rezultatima dijagnostičkih analiza na uzorcima životinja porijeklom iz druge države (član 18 stav 5);
  - 11) ovlašćenom veterinaru ili službenom veterinaru, ne prijavi bez odlaganja, u slučaju da postoje razlozi za sumnju na prisustvo bolesti kod životinja sa liste kategorije A, i/ili ne prijavi što je prije moguće kada se utvrdi prisustvo te bolesti kod životinja ili, u slučaju da postoje razlozi za sumnju na prisustvo bolesti kod životinja sa liste kategorije E, osim onih iz kategorije A i/ili o abnormalnom (neuobičajenom) mortalitetu i drugim znacima ozbiljne bolesti ili značajnom smanjenju stope proizvodnje sa neutvrđenim uzrokom, radi dalje istrage, uključujući uzimanje uzoraka za laboratorijski pregled kada situacija to zahtjeva (član 19 stav 1);

- 12) u cilju utvrđivanja prisustva bolesti sa liste i/ili bolesti u nastajanju ne prati zdravlje i ponašanje životinja za koje je odgovoran i/ili promjene u proizvodnim parametrima u objektima, kod životinja ili reproduktivnog materijala za koje je odgovoran, a za koje može postojati sumnja da su uzrokovani bolestima sa liste ili bolestima u nastajanju i/ili abnormalne mortalitete i druge znake ozbiljnih bolesti kod životinja za koje je odgovoran (član 24);
- 13) ne omogući posjetu veterinaru objektima za koje je odgovoran radi veterinarske posjete objekata, kada je to potrebno, u skladu sa rizikom uzimajući u obzir vrstu objekta, vrstu i kategorije životinja držanih u objektu, i epidemiološku situaciju u zoni ili regionu u pogledu bolesti sa liste i bolesti u nastajanju na koje su životinje u objektu prijemčive, i bilo koji drugi relevantan nadzor ili službene kontrole kojima podliježu držane životinje i vrsta objekta (član 25 stav 1 tač. 1 do 4);
- 14) veterinarska posjeta se ne sprovodi sučestalošću koju je odredila Uprava (član 25 st. 2 i 5);
- 15) ne omogući sprovođenje nadzora iz člana 26 stav 1 ovog zakona (član 26 stav 6);
- 16) za sprovođenje nadzora iz člana 26 stav 1 ovog zakona ne obezbjedi nesmetan i siguran pristup životinjama pod njihovom odgovornošću što uključuje njihovo prikupljanje, ograničavanje kretanja i zadržavanje i/ili tehničku pomoć za sigurno i ekonomično sprovođenje nadzora i/ili sve potrebne informacije i evidencije relevantne za dati nadzor (član 26 stav 7);
- 17) ne sprovodi mjere iz programa iskorjenjivanja iz člana 29 stav 3 ovog zakona koji je uspostavila Uprava za sve subjekte odgovorne za objekte u kojima se drže životinje na području u kojem se program sprovodi (član 29 stav 7) ;
- 18) ne pridržavaju i ne sprovode opšte zahtjeve u pogledu bolesti i posebne zahtjeve za pojedine bolesti za dobijanje i održavanje statusa „slobodan od bolesti” za objekte tako da se program iskorjenjivanja može sprovoditi do njegovog uspješnog završetka ili ukidanja (član 29 stav 8)
- 19) ne ispunjavaju opšte zahtjeve utvrđene propisom iz člana 30 stav 5 ovog zakona, a odgovorni su za objekte u kojima se obavlja djelatnost klanja, a u kojima se drže i kolju životinje iz ciljanih populacija životinja (član 29 stav 9);
- 20) ne preduzimaju odgovarajuće preventivne mjere u cilju zaštite zdravlja životinja i javnog zdravlja kada se veterinarski lijekovi koriste za naučna istraživanja ili tokom njihovog razvoja i testiranja pod kontrolisanim uslovima (član 42 stav 4);
- 21) banka antigena, vakcina i dijagnostičkih sredstava iz člana 44 stav 2 ovog zakona ne ispunjava zahtjeve u vezi biosigurnosnih mjera, mjera biološke bezbjednosti i bioograničenja u skladu sa članom 17 stav 1 tačka 1 ovog zakona (član 44 stav 4);
- 22) ne skladišti dovoljne zalihe odgovarajuće vrste antigena, vakcina, matičnih zaliha sjemena za vakcine i dijagnostičkih reagensa za određenu bolest s liste, uzimajući u obzir potrebe Crne Gore procijenjene u kontekstu kriznih planova iz člana 40 ovog zakona; i/ili redovno ne prima zalihe i pravovremene zamjene antigena, vakcina, matičnih zaliha sjemena za vakcine i dijagnostičkih reagensa; i/ili ne održavaju se i premještaju u skladu s odgovarajućim zahtjevima u vezi biosigurnosnih mjera, mjera biološke bezbjednosti i bioograničenja utvrđenim u članu 17 stav 1 ovog zakona i u skladu sa propisom iz člana 17 stav 3 ovog zakona (član 44 stav 5);
- 23) na zahtjev odnosno uz saglasnost Uprave, ne obezbjeđuje isporuku bioloških proizvoda iz člana 44 stav 2 ovog zakona, pod uslovom da su zalihe dostupne: na prvom mjestu za Crnu Goru, državama članicama, i trećim državama ili teritorijama, pod uslovom da je primarna namjena takve isporuke sprječavanje širenja bolesti na teritoriju Crne Gore ili Evropske unije (član 44 stav 6);

- 24) sumnju kao i istraživanja iz člana 47 stav 1 ovog zakona, bez odlaganja ne prijavi u skladu sa propisom iz člana 226 stav 10 ovog zakona (član 47 stav 5);
- 25) ne sprovede naređene mjere iz člana 57 stav 1 ovog zakona (član 57 stav 3);
- 26) premješta držane životinje i proizvode životinjskog porijekla u zonama ograničenja suprotno uslovima određenim članom 57 ovog zakona (član 58 stav 1);
- 27) ne obavijesti nadležnog službenog veterinara o namjeravanom premještanju držanih životinja i proizvoda životinjskog porijekla, unutar ili iz zone ograničenja, u skladu sa članom 57 stav 2 tačka 2 ovog zakona (član 58 stav 2);
- 28) ovlašćeni veterinar bez odlaganja ne obavijesti službenog veterinara koji sprovodi odnosno pod čijim se nadzorom sprovodi istraživanje kako bi se potvrdilo ili isključilo prisustvo bolesti, u slučaju sumnje na bolest sa liste kategorije B kod držanih životinja (član 64 stav 1);
- 29) ne sprovodi klinički pregled reprezentativnog uzorka držanih životinja koje pripadaju vrstama sa liste, za bolest sa liste i/ili ne uzme odgovarajući broj uzoraka od držanih životinja koje pripadaju vrstama sa liste i drugih uzoraka za ispitivanje u laboratorijama ovlašćenim os strane Uprave i/ili ne dostavi uzoraka u ovlašćene laboratorije na ispitivanja u cilju potvrde ili isključenja prisustva bolesti sa liste (član 64 stav 2);
- 30) ne sprovede propisane i naređene mjere u skladu sa ovim zakonom (član 70 stav 4);
- 31) ne sprovede propisane i naređene mjere u skladu sa ovim zakonom (član 71 stav 6);
- 32) ne obavijesti Upravu o postojanju objekta pod njegovom odgovornošću u kome se drže kopnene životinje ili se sakuplja, proizvodi, prerađuje ili skladišti reproduktivni materijal, prije otpočinjanja djelatnosti (član 75 stav 1 tačka 1);
- 33) ne dostavi Upravi zahtjev za registraciju objekta sa podacima iz člana 75 stav 1 tačka 2 ovog zakona (član 75 stav 1 tačka 2);
- 34) ne obavijesti Upravu o svakoj promjeni u objektu, vezano za podatke iz člana 75 stav 1 tačka 2 ovog zakona i/ili prestanku aktivnosti subjekta ili objekta (član 75 stav 2);
- 35) obavlja prevoz držanih kopitara i papkara prema državama članicama ili trećim državama, a nije registrovan u skladu sa ovim zakonom, prije početka obavljanja te djelatnosti i/ili ne obavijesti Upravu o svojoj djelatnosti (član 77 stav 1 tačka 1);
- 36) ne dostave Upravi zahtjev za registraciju sa podacima iz člana 77 stav 1 tačka 2 ovog zakona;
- 37) ne obavijesti Upravu o svakoj promjeni podataka iz člana 77 stav 1 tačka 2 ovog zakona i/ili o svakom prestanku djelatnosti prevoza (član 77 stav 2);
- 38) ne obavijesti Upravu, prije početka obavljanja prevoza držanih pasa, mačaka, pitomih tvorova i živine između država članica ili između Crne Gore i treće države o svojoj djelatnosti a u svrhu registracije u skladu sa ovim zakonom (član 77 stav 3 tačka 1);
- 39) ne dostavi Upravi zahtjev za registraciju sa podacima iz člana 77 stav 3 ovog zakona (član 77 stav 3 tačka 2);
- 40) obavlja prevoz držanih pasa, mačaka i pitomih tvorova iz člana 77 stav 3 ovog zakona, a nije obavijestio Upravu o broju životinja koje namjerava da prevozi (član 77 stav 4);
- 41) obavlja prevoz živine, a nije obavijestio Upravu o kategorijama živine koju namjerava da prevozi (član 77 stav 5);
- 42) ne obavijesti Upravu o svakoj promjeni podataka iz člana 77 st. 3, 4 i 5 ovog zakona i/ili svakom prestanku djelatnosti prevoza (član 77 stav 6);

- 43) prije otpočinjanja djelatnosti, ne registruje se u skladu sa članom 82 ovog zakona, i ne dostave Upravi naziv i adresu subjekta i/ili podatke o vrstama i kategorijama držanih kopitara, papkara i živine obuhvaćenim djelatnošću (član 79 stav 1);
- 44) ne obavijesti Upravu o svakoj promjeni u vezi sa članom 79 stav 1 ovog zakona i/ili svakom prestanku djelatnosti subjekta (član 79 stav 2);
- 45) ne postupi u skladu sa članom 82 stav 1 ovog zakona;
- 46) ne obustavi obavljanje djelatnosti u objektu iz člana 82 stav 1 ovog zakona ako Uprava ukine rješenje o odobrenju ili suspenduje rješenje o odobrenju u skladu sa članom 88 stav 2 ovog zakona, a na osnovu rješenja službenog veterinaru o zabrani ili privremenoj zabrani obavljanja djelatnosti ili u slučaju uslovnog odobrenja u skladu sa članom 87 stav 3 ovog zakona, objekat ne ispuni preostale zahtjeve iz člana 87 stav 3 ovog zakona i ne dobije konačno odobrenje u skladu sa članom 85 stav 1 ovog zakona (član 82 stav 2);
- 47) ne podnese Upravi zahtjev za odobrenje u skladu sa članom 84 stav 1 ovog zakona i/ili ne premješta držane životinje u svoj objekat ili iz njega u skladu sa zahtjevima predviđenim u članu 119 stav 1 ovog zakona i propisima donesenim u skladu s članom 119 stav 2 ovog zakona, a objektu Uprava nije dodijelila odobrenje tog statusa u skladu sa čl. 86 i 87 ovog zakona (član 83 stav 1);
- 48) ne obavijesti Upravu o svakoj promjeni u objektu u vezi sa podacima iz člana 84 stav 1 al. 1, 2 i 3 ovog zakona i/ili prestanku djelatnosti od strane subjekta ili objekta u roku od 15 dana od prestanka djelatnosti (član 84 stav 2);
- 49) obavlja djelatnost u objektu kojem je rješenje ukinuto u skladu sa članom 88 stav 2 ovog zakona, a nije podnio novi zahtjev za odobravanje objekta prije ponovnog otpočinjanja djelatnosti (član 88 stav 5);
- 50) ne vodi ili ne čuva evidencije u papirnom ili elektronskom obliku koja sadrži minimalne podatke iz člana 90 stav 1 tač. 1 do 6 ovog zakona, a odgovoran je za objekat koji podliježe obavezi registracije u skladu sa članom 81 ovog zakona ili odobravanja u skladu sa članom 85 stav 1 ovog zakona, osim ako su dozvoljena odstupanja u skladu sa članom 90 stav 3 ovog zakona (član 90 st. 1 i 2);
- 51) ne vodi evidencije iz člana 90 st. 1 i 2 ovog zakona za svaki objekat pojedinačno u objektu i/ili ih bez odlaganja ne stavi na raspolaganje Upravi na zahtjev i/ili da ih čuva najmanje tri godine od dana posljednjeg zapisa (član 90 stav 4);
- 52) ne vodi i ne čuva evidencije u objektu koje sadrže minimalno podatke iz člana 91 stav 1 ovog zakona, a odgovoran je za objekat za reproduktivni material, osim ako je izuzet u skladu sa članom 91 stav 4 ovog zakona i/ili ih bez odlaganja ne stavi iste na raspolaganje Upravi na zahtjev i/ili ih ne čuva u periodu koji propiše Uprava, a koji ne može biti kraći od tri godine (član 91 st. 1 i 3);
- 53) ne vodi ili ne održava evidencije koje sadrže minimalno podatke iz člana 92 stav 1 ovog zakona (član 92 stav 1);
- 54) ne vodi ili ne čuva evidencije koje sadrže minimalno podatke iz člana 92 stav 1 ovog zakona (član 92 st. 2 i 4);
- 55) ne vodi i ne čuva evidencije u papirnom ili u elektronskom obliku, a koje sadrže podatke iz člana 93 stav 1 ovog zakona, a odgovoran je za organizaciju i postupke okupljanja životinja koji podliježe obavezi registracije u skladu sa članom 81 ovog zakona, i/ili iste bez odlaganja ne stavi na raspolaganje Upravi na zahtjev i/ili ih ne čuva u periodu koji propiše Uprava, a koji ne može biti kraći od tri godine (član 93 st. 1, 2 i 4);
- 56) drži držane životinje vrste goveda, a ne obezbijedi i ne omogući da je svaka životinja pojedinačno identifikovana fizičkim sredstvima za identifikaciju i/ili je za životinje izdat identifikacioni dokument od strane Uprave ili imenovanog nadležnog organa ili

- ovlašćenog tijela države porijekla, osim ako su ispunjeni uslovi iz člana 97 stav 1 tačka 2 ovog zakona (član 99 stav 1 tač. 1 i 2);
- 57) drži držane životinje vrste goveda, a ne obezbijedi i ne omogući da dokument o identifikaciji je čuvan, ispravno popunjen i ažuriran i/ili da ne prati životinje prilikom premještanja; i/ili podaci o premještanju životinja, iz i u objekat, kao i o svim rođenim i uginulim životinja u objektu, nisu uneseni u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona (član 99 stav 1 tačka 3);
- 58) drži držane životinje vrsta ovaca i koza, a ne obezbijedi i ne omogući da je svaka životinja pojedinačno identifikovana fizičkim sredstvima za identifikaciju i/ili životinje u premještanju prati ispravno popunjen dokument iz propisa donijetog u skladu sa članom 97 ovog zakona osim ako je izuzet u skladu sa članom 100 stav 2 ovog zakona; i/ili su podaci o premještanju životinja, i u i iz objekata, kao i o svim rođenim i uginulim životinja, uneseni u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona (član 100 stav 1);
- 59) drži držane životinje vrste kopitari, a ne obezbijedi i ne omogući da je svaka životinja pojedinačno identifikovana jedinstvenim kodom koji je unesen u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona; i/ili je svaka životinja pojedinačno identifikovana fizičkim sredstvom za identifikaciju ili drugom metodom koja nedvosmisleno povezuje životinju sa identifikacionim dokumentom iz člana 101 stav 1 tačka 3 ovog zakona koji izdaje nadležni organ u skladu sa članom 97 ovog zakona (član 101 stav 1 tač. 1 i 2);
- 60) drži držane životinje vrste kopitari, a za svaku životinju ne posjeduje ispravno popunjen jedinstveni doživotni identifikacioni dokument (član 101 stav 1 tačka 2);
- 61) drži životinje vrste kopitari, a ne obezbjeđuje da su podaci o životinjama uneseni u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona (član 101 stav 2);
- 62) drži držane životinje vrste svinje, a ne obezbijedi i ne omogući da je svaka životinja pojedinačno identifikovana fizičkim sredstvom za identifikaciju i/ili životinje u premještanju iz objekta u kojem se drže prati ispravno popunjen dokument za premještanje koji je usaglašen sa modelom iz člana 97 tačka 2 ovog zakona i/ili su podaci o premještanju životinja, iz i u objekat, uneseni u računarsku bazu podataka iz člana 96 stav 1 ovog zakona (član 102 stav 1);
- 63) drži kopnene životinje vrsta koje nijesu goveda, ovce, koze, svinje i kopitara, a nije obezbjedio, kada je to propisano pravilima usvojenim u skladu s čl. 104 i 105 ovog zakona, da su identifikovane, pojedinačno ili u grupama i/ili praćene ispravno popunjenim i ažuriranim identifikacionim dokumentima, dokumentima o premještanju ili drugim dokumentima za identifikaciju i sledljivost životinja, odgovarajućim za životinjsku vrstu (član 103);
- 64) proizvodi, prerađuje ili skladišti reproduktivni materijal, a reproduktivni materijal od držanih životinja vrsta goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara nije označio na način da se jasno mogu pratiti životinje donori, datum sakupljanja i objekti u kojima je reproduktivni materijal sakupljen, proizveden, prerađen i skladišten (član 106 stav 1);
- 65) ne preduzima odgovarajuće preventivne mjere kako bi obezbjedio da premještanje držanih kopnenih životinja ne ugrožava zdravstveni status u mjestu odredišta s obzirom na bolesti sa liste kategorije D i/ili bolesti u nastajanju (član 108 stav 1);
- 66) vrši premještanje držanih kopnenih životinja iz svojih objekata i prima takve životinje u svoje objekte, a životinje ne ispunjavaju uslove iz člana 108 stav 2 tačka 1 i/ili 2 ovog zakona (član 108 stav 2);
- 67) ne preduzme neophodne i odgovarajuće mjere za prevenciju/sprječavanje bolesti u transportu kako bi obezbjedio da: zdravstveni status držanih kopnenih životinja nije ugrožen tokom prevoza; i/ili aktivnosti pri prevozu držanih kopnenih životinja ne

- dovode do potencijalnog širenja bolesti sa liste kategorije D na ljude i životinje i/ili se sprovodi čišćenje i dezinfekcija, dezinskcija i deratizacija opreme i prevoznih sredstava, kao i druge odgovarajuće biosigurnosne mjere, u skladu sa rizicima koji su povezani sa tim aktivnostima u prevozu (član 109 stav 1);
- 68) premješta držane kopnene životinje koje ne ispunjavaju jedan ili više uslova za premještanje iz člana 110 stav 1 ovog zakona;
- 69) ne preduzme sve neophodne mjere kako bi obezbijedio da se držane kopnene životinje premjeste direktno na odredište, osim kada moraju da se zaustave na mjestu odmorišta radi dobrobiti životinja (član 110 stav 2);
- 70) prima držane kopnene životinje iz druge države članice u objekat za držanje životinja ili objekat za klanje životinja, a ne provjeri da li su životinje označene na propisan način odnosno jesu li prisutna sredstva ili metode označivanja, predviđena članom 99 tačka 1, članom 100 stav 1 tačka 1, članom 101 stav 1 tač. 1 i 2, članom 102 tačka 1 i članom 103 tačka 1 i u skladu sa propisima donijetim u skladu sa čl. 104 i 105 ovog zakona i/ili postoje i da li su ispravno popunjeni identifikacioni dokumenti i drugi propisani dokumenti iz člana 99 tačka 2, člana 100 stav 1 tačka 2, člana 101 stav 1 tačka 3, člana 103 tačka 2 i propisa donijetim u skladu sa čl. 104 i 105 ovog zakona i/ili postoje sertifikati za zdravlje životinja u skladu sa članom 125 i propisima donijetim u skladu sa članom 125 stav 4 tač. 2 i 3 ovog zakona ili privatna izjava subjekta za premještanje životinja (samodeklaracije) iz člana 130, kao i propisa donijetim u skladu sa članom 130 st. 3 i 4 ovog zakona (član 111 stav 1 tač. 1 i 2);
- 71) nakon provjere primljenih držanih kopnenih životinja ne obavijesti nadležnog službenog veterinaru na mjestu odredišta o svakoj nepravilnosti u vezi sa primljenim držanim kopnenim životinjama i/ili identifikacionim oznakama iz člana 111 stav 1 tačka 1 podtačka a i/ili dokumentima iz člana 111 stav 1 tačka 2 podtačka a ovog zakona (član 111 stav 1 tačka 3);
- 72) ne izoluje životinje za koje je uočena nepravilnost i/ili životinje ne ostanu u izolaciji sve dok nadležni službeni veterinar ne donese odluku o daljem postupanju sa tim životinjama (član 111 stav 2);
- 73) premješta držane kopnene životinje namijenjene klanju radi iskorjenjivanja bolesti u okviru programa iskorjenjivanja, u skladu sa članom 29 st. 1 ili 2 ovog zakona, van teritorija Crne Gore osim u slučaju odobrenja u skladu sa članom 112 stav 2 ovog zakona (član 112 stav 1);
- 74) premješta životinje iz člana 112 stav 1 ovog zakona u drugu državu članicu ili treću državu, a država odredišta i, kada je primjenjivo, država provoza unaprijed nije odobrila premještanje životinja (član 112 stav 2);
- 75) držane kopnene životinje namijenjene za izvoz u treće države ili teritorije trećih država, a koje prolaze preko teritorije druge države članice ne ispunjavaju zahtjeve iz čl. 108, 109, 110 i 112 ovog zakona (član 113);
- 76) premješta držane kopitare, papkare i živinu iz objekta u Crnoj Gori u drugu državu članicu, a životinje pokazuju kliničke simptome ili znakove bolesti sa liste kategorije D u vrijeme premještanja i/ili nijesu bile izolovane tokom propisanog perioda boravka koji je odgovarajući za bolesti sa liste kategorije D, a uzimajući u obzir vrstu i kategoriju držanih kopitara, papkara i živine koji se premještaju i/ili u vremenskom periodu koji je odgovarajući za bolesti sa liste kategorije D, za vrste i kategorije držanih kopitara, papkara ili živine koji su namijenjeni premještanju, u objekat porijekla su uvedeni drugi držani kopitari, papkari ili živina, u skladu sa stavom 2 ovog člana ili članom 117 ovog zakona i/ili predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na mjestu odredišta, na osnovu zdravstvenog statusa za relevantne bolesti za vrste ili kategorije držanih kopitara, papkara i živine koji se premještaju,

- uzimajući u obzir zdravstveni status u mjestu odredišta i/ili rezultata laboratorijskih ili drugih ispitivanja neophodnih da bi se pružile garancije u pogledu zdravstvenog statusa potrebnog za premještanje i/ili primjene mjera vakcinacije ili ostalih mjera prevencije bolesti ili ublažavanja rizika čiji je cilj ograničavanje širenja bolesti na mjesta odredišta ili tokom provoza (član 114 stav 1);
- 77) u objektu u kojem se obavlja djelatnost klanja životinja u koji dolaze držani kopitari, papkari i živina iz druge države članice na klanje, ne obavi klanje životinja što je moguće prije nakon dolaska to najkasnije u roku koji će biti propisan u skladu sa članom 114 stav 2 ovog zakona (član 115 stav 1);
- 78) tokom premještanja držanih kopitara, papkara i živine iz Crne Gore u drugu državu članicu organizuje/sprovodi postupak okupljanja tih životinja više od tri puta tokom premještanja (član 116 stav 1);
- 79) postupak okupljanja iz člana 116 stav 1 ovog zakona ne odvija se u objektu koji je za tu namjenu odobren u skladu sa članom 85 stav 1 i članom 87 st. 6 i 7 ovog zakona (član 116 stav 2);
- 80) obavlja postupke okupljanja, a ne obezbijedi da sakupljeni kopitari, papkari i živina imaju isti zdravstveni status i/ili ne obezbijedi da se držani kopitari, papkari i živina sakupljaju i premještaju na konačno mjesto odredišta u drugoj državi članici što je prije moguće nakon napuštanja objekta porijekla, a najkasnije u roku iz propisa donijetim u skladu sa članom 117 stav 2 tačka 3 ovog zakona i/ili ne preduzme neophodne biosigurnosne mjere kako bi se obezbijedilo da sakupljeni držani kopitari, papkari i živina ne dolaze u kontakt sa držanim kopitarima, papkarima, ili živinom nižeg zdravstvenog statusa i/ili predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na držane kopitare, papkare ili živinu na mjestu gdje se sprovode postupci okupljanja životinja (član 117 stav 1 tač. 1 do 3);
- 81) ne obezbijedi da su držani kopitari, papkari i živina, kada se to zahtjeva ovim zakonom, identifikovani i da ih prate dokumenti o identifikaciji i premještanju životinja, u skladu sa članom 99 tačka 2 ovog zakona, članom 100 stav 1 tačka 2 ovog zakona; članom 101 stav 1 tačka 3 ovog zakona; članom 102 tačka 2 ovog zakona i članom 103 ovog zakona i u skladu sa propisima donijetim u skladu sa čl. 104 i 105 ovog zakona, osim ako nijesu predviđena izuzeća u skladu sa članom 100 stav 2 i članom 104 st. 2 i 3 ovog zakona i/ili sertifikati o zdravlju životinja u skladu sa članom 125 i članom 126 stav 1 tačka 3 ovog zakona, osim kada nijesu predviđena izuzeća za pravila usvojena u skladu sa članom 126 stav 1 tačka 1 ovog zakona i/ili privatne izjave subjekta za premještanje životinja (samodeklaracije) u skladu sa članom 130 ovog zakona (član 117 stav 1 tačka 4);
- 82) premješta držane kopnene životinje koje ne pripadaju držanim kopitarima, papkarima ili živini iz objekta u Crnoj Gori u objekat u drugoj državi članici, a te životinje predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti kategorije D na mjestu odredišta i ne ispunjavaju druga propisana pravila i zahtjeve (član 118 stav 1);
- 83) premješta držane kopnene životinje u zatvoreni objekat, a životinje ne potiču iz drugog zatvorenog objekta i/ili predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na vrste životinja sa liste (prijemčive) ili na kategorije životinja u zatvorenom objektu na mjestu odredišta, osim ako je premještanje odobreno u naučne svrhe i ne ispunjavaju druga propisana pravila i zahtjeve (član 119 stav 1);
- 84) vrši premještanje životinja za potrebe cirkusa, zooloških vrtova, prodavnica kućnih ljubimaca i veleprodaja, izložbi i sportskih, kulturnih i sličnih događaja za životinje i veleprodaju suprotno članu 122 ovog zakona (član 122);
- 85) vrši premještanje vrsta i kategorija držanih kopnenih životinja iz stava 1 tač. 1 do 4 iz Crne Gore u drugu državu članicu koje tokom premještanja ne prati sertifikat o

- zdravlju životinja koji je izdala Uprava u skladu sa članom 128 stav 1 ovog zakona (član 125 stav 1);
- 86) vrši odobreno premještanje izvan zone ograničenja držanih kopnenih životinja koje podliježu mjerama za kontrolu bolesti u skladu sa ovim zakonom a koje pri premještanju ne prati sertifikat o zdravlju životinja koji je izdao nadležni službeni veterinar u mjestu porijekla životinja u skladu sa članom 128 stav 1 ovog zakona (član 125 stav 2);
  - 87) ne preduzme sve neophodne mjere kako bi obezbijedio da sertifikat o zdravlju životinja iz člana 125 stav 1 ovog zakona prati držane kopnene životinje od mjesta porijekla do konačnog mjesta odredišta, osim ako su pravilima donesenima u skladu s članom 126 stav 2 tačka 3 ovog zakona predviđene posebne mjere (član 125 stav 3);
  - 88) ne obezbjedi Upravi sve podatke potrebne za popunjavanje sertifikata o zdravlju životinja iz člana 125 st. 1 i 2 ovog zakona, kao i iz propisa donijetih u skladu sa članom 146 stav 1 ili članom 127 ovog zakona, prije planiranog premještanja (član 127 tačka 1);
  - 89) ne omogući službenom veterinaru, za držane kopnene životinje, da izvrši pregled dokumentacije, identifikacijski i fizički pregled iz člana 129 stav 3 ovog zakona, kada je to potrebno (član 127 tačka 2);
  - 90) premješta kopnene životinje, a u mjestu porijekla životinja nije izdao dokument samodeklaracije, i obezbijedio da isti prati životinje do mjesta odredišta u drugoj državi članici (član 130 stav 2);
  - 91) ne obavjesti nadležnog službenog veterinara prije planiranog premještanja držanih kopnenih životinja iz Crne Gore u drugu državu članicu najmanje jedan radni dan prije roka propisanog za pregled dokumentacije, identifikacijske i fizičke provjere i preglede i izdavanje sertifikata o zdravlju životinja (član 131 stav 1);
  - 92) prilikom prijavljivanja iz člana 130 stav 1 ovog zakona, subjekat na mjestu ne dostavi nadležnom službenom veterinaru sve neophodne podatke o premještanju držanih kopnenih životinja (član 131 stav 2);
  - 93) premješta divlje životinje iz staništa na teritoriji Crne Gore u stanište ili objekat druge države članice ili u stanište ili objekat na teritoriji Crne Gore, a nije ispunjen jedan ili više uslova iz člana 133 stav 1 tač. 1 do 5 ovog zakona (član 133 stav 1);
  - 94) ne preduzima odgovarajuće preventivne mjere kako bi obezbijedio da premještanje reproduktivnog materijala ne ugrožava zdravstveni status držanih kopnenih životinja u mjestu odredišta s obzirom na bolesti sa liste kategorije D i/ili o bolesti u nastajanju (član 134 stav 1);
  - 95) vrši premještanje reproduktivnog materijala iz svojih objekata i prima reproduktivni materijal, a reproduktivni materijal ne ispunjava uslove iz tačke 1 i/ili 2 člana 134 stav 2 ovog zakona (član 134 stav 2);
  - 96) ne obezbjedi usklađenost sa zahtjevima za prevoz reproduktivnog materijala držanih kopnenih životinja iz člana 109 ovog zakona (član 134 stav 3);
  - 97) premješta reproduktivni materijal iz objekta u Crnoj Gori u objekat u drugoj državi članici bez izričite pisane saglasnosti nadležnog organa države odredišta i/ili doprema reproduktivni material iz druge države članice u objekat u Crnoj Gori bez izričite pisane saglasnosti Uprave, u slučajevima kada je naređeno uništenje reproduktivnog materijala u svrhu iskorjenjivanja bolesti u okviru programa iskorjenjivanja iz člana 29 stav 1 i 2 ovog zakona (član 134 stav 4);
  - 98) na mjestu odredišta pri prijemu reproduktivnog materijala iz objekta iz druge države članice, ne provjeri da li je reproduktivni materijal označen u skladu sa članom 106 ovog zakona i u skladu sa propisima donijetim u skladu sa članom 107 ovog zakona

- i/ili da li reproduktivni materijal prati sertifikat o zdravlju životinja iz člana 137 ovog zakona (član 135 stav 1 tačka 1);
- 99) nakon provjere zaprimljenog reproduktivnog materijala, ne obavijesti nadležnog službenog veterinaru o nepravilnostima u vezi sa primljenim reproduktivnim materijalom i/ili oznakama člana 135 stav 1 tačka 1 podtačka a i/ili sertifikatima o zdravlju životinja iz člana 135 stav 1 tačka 1 podtačka b ovog zakona (član 135 stav 1 tačka 2);
  - 100) u slučaju bilo koje utvrđene nepravilnosti iz člana 135 stav 1 tačka 2 ovog zakona, reproduktivni materijal odvojeno ne uskladišti, do donošenja odluke o daljem postupanju sa pošiljkom od strane Uprave (član 135 stav 2);
  - 101) premješta reproduktivni materijal držanih životinja koje pripadaju vrstama goveda, ovaca, koza, svinja, kopitara i reproduktivni materijal živine, u drugu državu članicu, a reproduktivni materijal ne ispunjava jedan ili više uslova iz člana 136 stav 1 tač. 1 do 3 ovog zakona (član 136 stav 1);
  - 102) premješta reproduktivni materijal držanih životinja koje pripadaju vrstama goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara, kao i reproduktivni materijal živine, iz objekata za reproduktivni materijal koji podliježe ograničenjima premještanja za vrste životinja sa liste (član 136 stav 2);
  - 103) premješta reproduktivni materijal držanih životinja koji pripada vrstama goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara, kao i reproduktivni materijal živine koji ne prati sertifikat o zdravlju životinja izdat u skladu sa članom 137 stav 3 ovog zakona (član 137 stav 1);
  - 104) vrši odobreno premještanje izvan zone ograničenja, a taj reproduktivni materijal pripada vrstama životinja koje podliježu mjerama za kontrolu bolesti ili hitnim mjerama iz člana 137 stav 2 tač. 1 i 2 ovog zakona, a pošiljku ne prati sertifikat o zdravlju životinja u skladu sa članom 128 stav 1 ovog zakona, osim ako su odobrena izuzeća od obaveze sertifikovanja, u skladu sa propisima iz člana 137 stav 7 ovog zakona (član 137 stav 2);
  - 105) ne preduzme sve neophodne mjere kako bi obezbijedio da sertifikat o zdravlju životinja iz člana 137 stav 1 ovog zakona prati držane kopnene životinje od mjesta porijekla do konačnog mjesta odredišta (član 137 stav 3);
  - 106) ne obavijesti Upravu, najmanje jedan radni dan prije roka propisanog za izdavanje sertifikata prije planiranog premještanja reproduktivnog materijala držanih životinja vrste goveda, ovaca, koza, svinja i kopitara kao i reproduktivnog materijala živine (član 139 stav 1);
  - 107) prilikom prijavljivanja iz člana 139 stav 1 ovog zakona, subjekat na mjestu porijekla ne dostavi nadležnom službenom veterinaru sve neophodne podatke o premještanju reproduktivnog materijala koji su potrebni za prijavljivanje premještanja nadležnom organu države članice odredišta u skladu sa propisima donijetim u skladu sa članom 139 stav 6 ovog zakona;
  - 108) premješta reproduktivni materijal držanih kopnenih životinja, vrsta koje ne pripadaju držanim govedima, ovcama, kozama, svinjama, kopitarima i reproduktivnom materijalu živine, a predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na vrste životinja sa liste na mjestu odredišta (član 140 stav 1);
  - 109) premješta reproduktivni materijal u naučne svrhe, a nema odobrenje Uprave (član 141 stav 1);
  - 110) ne preduzme odgovarajuće preventivne mjere kako bi obezbijedio da tokom svih faza proizvodnje, prerade i distribucije proizvoda životinjskog porijekla, ti proizvodi ne uzrokuju širenje bolesti sa liste kategorije D, uzimajući u obzir

- zdravstveni status u mjestu proizvodnje, prerade ili odredišta i/ili bolesti u nastajanju (član 142 stav 1);
- 111) ne obezbijedi da proizvodi životinjskog porijekla nijesu porijeklom iz objekata za obavljanje djelatnosti u poslovanju hranom ili da nijesu dobijeni od životinja koje potiču iz objekata koji podliježu hitnim mjerama iz čl. 222 i 223 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa članom 224 ovog zakona, osim ako su istim propisom odobrena izuzeća (član 142 stav 2 tačka 1);
- 112) ne obezbijedi da proizvodi životinjskog porijekla nijesu porijeklom iz objekata za obavljanje djelatnosti u poslovanju hranom ili da nijesu dobijeni od životinja koje potiču iz objekata koji podliježu ograničenjima premještanja koja se primjenjuju na držane kopnene životinje i proizvode životinjskog porijekla, u skladu sa članom 31 stav 1 ovog zakona, članom 48 stav 1 tačka 5 alineja 2 ovog zakona, članom 49 ovog zakona, članom 54 stav 1 tačka 1 ovog zakona, članom 55 stav 2 ovog zakona, članom 57 stav 1 tačka 3 ovog zakona, članom 61 stav 1 tačka 2 ovog zakona, članom 65 stav 1 tačka 1 ovog zakona, članom 67 stav 2 tačka 2 ovog zakona, članom 67 stav 3 ovog zakona, članom 70, 72 i 73 st. 2 i 3 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa članom 48 stav 3 ovog zakona, članom 55 st. 4 i 5 ovog zakona, i članom 58 st. 3 i 4, 61 stav 3 ovog zakona, 62 stav 3 ovog zakona, član 65 stav 4 ovog zakona, član 67 stav 5 ovog zakona i članom 74 stav 2 ovog zakona, osim ako su istima odobrena izuzeća od ograničenja premještanja (član 142 stav 2 tačka 2);
- 113) premješta proizvode životinjskog porijekla iz člana 143 stav 1 ovog zakona na teritoriju Crne Gore ili u Crnu Goru iz države članice koje ne prati sertifikat o zdravlju životinja, izdat od Uprave u skladu sa stavom 3 člana 143 ovog zakona (član 143 stav 1);
- 114) ne preduzme sve neophodne mjere kako bi obezbijedio da sertifikat o zdravlju životinja iz člana 143 stav 1 ovog zakona prati proizvode životinjskog porijekla od mjesta porijekla do konačnog mjesta odredišta (član 143 stav 2);
- 115) ne obavijesti službenog veterinaru najmanje jedan radni dan prije planiranog premještanja proizvoda životinjskog porijekla, kada je propisano da te pošiljke mora da prati sertifikat o zdravlju životinja i/ili ne dostavi službenom veterinaru sve podatke u svrhu prijave premještanja u skladu sa stavom 2 člana 145 ovog zakona, uz obavještenje iz člana 145 stav 1 ovog zakona (član 145 stav 1);
- 116) obavlja djelatnost u objektu, u kome se drže životinje akvakulture, koji nije registrovan odnosno odobren i koji nije upisan u registar koji uspostavlja i vodi Uprava (član 148);
- 117) prije otpočinjanja djelatnosti u objektu akvakulture u kome se drže životinje akvakulture, a koji se registruje, ne obavijesti Upravu o svim objektima akvakulture pod njegovom odgovornošću i ne dostavi zahtjev za registraciju (član 149 stav 1);
- 118) ne obavijesti Upravu o svakoj značajnoj promjeni u objektu akvakulture, vezanoj za podatke iz člana 149 stav 1 tačka 2 ovog zakona i/ili o prestanku aktivnosti subjekta ili objekta akvakulture (član 149 stav 2);
- 119) ne podnese zahtjev Upravi za odobravanje objekta akvakulture iz člana 156 stav 1 ovog zakona prije otpočinjanja djelatnosti u objektu (član 152 stav 1);
- 120) započne obavljanje djelatnosti u objektu akvakulture iz člana 152 stav 1 ovog zakona prije nego što je taj objekat odobren u skladu sa članom 157 ovog zakona odnosno ne obustavi obavljanje djelatnosti u objektu iz stava 1 ovog člana u slučajevima iz člana 152 stav 4 tač. 1 i 2 ovog zakona (član 152 stav 3);
- 121) je odgovoran za objekat akvakulture za koji želi dobiti status zatvorenog objekta, a ne podnese Upravi zahtjev za odobrenje u skladu sa članom 155 stav 1

- ovog zakona i/ili premješta držane životinje u svoj objekat ili iz njega, a nije dobio rješenje Uprave o odobrenje tog statusa (član 153);
- 122) ne vode evidenciju predviđenu članom 161 stav 2 ovog zakona o svom objektu i ne čuvaju ih na način koji garantuje sljedivost od mjesta porijekla do mjesta odredišta vodenih životinja i/ili ih bez odlaganja ne stave na raspolaganje Upravi odnosno službenom veterinaru na zahtjev i/ili ih ne posjeduju ih tokom minimalnog perioda koji propisuje nadležni organ, a koji ne može biti kraći od tri godine (član 161 stav 5);
- 123) podliježu obavezi odobravanja u skladu sa članom 154 ovog zakona, a ne vode i ne ažuriraju evidenciju o svim premještanjima u i iz objekta životinja akvakulture i proizvoda životinjskog porijekla dobijenih od takvih životinja i/ili ispuštanju vode i odgovarajućim biosigurnosnim mjerama i druge podatke u skladu s propisom iz člana 164 ovog zakona (član 162 stav 1);
- 124) u objektu ne čuvaju evidencije iz člana 162 stav 1 ovog zakona i bez odlaganja ih ne stave na raspolaganje Upravi odnosno službenom veterinaru na zahtjev i/ili ne čuvaju te evidencije u vremenskom periodu od najmanje tri godine ako drugačije nije propisano i/ili evidencije iz člana 162 stav 1 ovog zakona ne čuvaju i ne ažuriraju u papirnom ili u elektronskom obliku (član 162 st. 2 i 3);
- 125) ne vodi i ne ažurira evidencije iz člana 163 stav 1 ovog zakona u papirnom ili elektronskom obliku, i/ili evidencije iz člana 163 stav 1 ovog zakona ne stavi na raspolaganje Upravi odnosno službenom veterinaru, na zahtjev i/ili ih ne čuva u vremenskom periodu od najmanje tri godine, ako drugačije nije propisano (član 163 st. 2 i 4);
- 126) ne preduzmu sve potrebne mjere kako bi obezbijedili da premještanje vodenih životinja ne ugrožava zdravstveni status mjesta odredišta, i to za bolesti sa liste kategorije D i bolesti u nastajanju (član 165 stav 1);
- 127) premještaju vodene životinje u objekte akvakulture ili za ishranu ljudi ili za puštanje u prirodu, a koje životinje ne ispunjavaju uslove iz člana 165 stav 2 tač. 1 i 2 ovog zakona osim ako su propisana, odnosno predviđena odstupanja u skladu sa članom 165 stav 3 ovog zakona (član 165 stav 2);
- 128) ne preduzme sve neophodne mjere kako bi obezbijedili da se vodene životinje, nakon što napuste mjesta porijekla, premjeste direktno na krajnje mjesto odredišta (član 165 stav 4);
- 129) ne preduzme odgovarajuće i neophodne mjere prevencije kako bi obezbijedili da: zdravstveni status vodenih životinja nije ugrožen tokom prevoza i/ili aktivnosti pri prevozu vodenih životinja ne uzrokuju potencijalno širenje bolesti sa liste kategorije D, na ljude ili životinje na ruti puta i na mjestima odredišta i/ili se preduzimaju mjere čišćenja i dezinfekcije opreme i prevoznih sredstava, i druge odgovarajuće biosigurnosne mjere, u skladu sa rizicima povezanim sa aktivnostima pri prevozu i/ili se mijenjanje i ispuštanje vode tokom prevoza vodenih životinja namijenjenih akvakulturi ili puštanju u prirodu obavlja pod uslovima koji ne ugrožavaju zdravstveni status u odnosu na bolest sa liste kategorije D vodenih životinja koje se prevoze, vodenih životinja na ruti puta do mjesta odredišta i vodenih životinja na mjestu odredišta (član 166 stav 1);
- 130) koristi vodene životinja koje se premještaju radi uništenja ili klanja u skladu sa mjerama iz člana 167 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona u bilo koju drugu svrhu (član 167 stav 1);
- 131) koristi vodene životinje koje se premeštaju radi upotrebe za ishranu ljudi, akvakulturu, puštanje u prirodu ili bilo koju drugu namjenu, u bilo koju drugu svrhu osim one za koju su prvobitno namenjene, a Uprava nije odobrila promjenu upotrebe

- vodenih životinja u drugu svrhu od one za koje su prvobitno namijenjene (član 167 st. 2 i 3);
- 132) prije istovara vodenih životinja ne provjeri da li je prisutan i da li je ispravno popunjen sertifikat za zdravlje životinja iz člana 182 stav 1 ovog zakona i člana 183 ovog zakona, člana 194 stav 1 ovog zakona, i iz propisa donijetim u skladu sa čl. 164 ovog zakona, 183 st. 5 i 6 ovog zakona i 185 st. 3 i 4 ovog zakona ili dokument samodeklaracije (privatna izjava) subjekta za premještanje životinja iz člana 190 stav 1 ovog zakona i iz propisa donijetim u skladu sa članom 190, st. 3 i 4 ovog zakona (član 168 stav 1 tačka 1);
- 133) nakon provjere primljenih vodenih životinja, ne obavijesti nadležnog službenog veterinaru na mjestu odredišta o svakoj nepravilnosti u vezi sa primljenim vodenim životinja i/ili dokumentima iz člana 168 stav 1 tačka 1 ovog zakona (član 168 stav 1 tačka 2);
- 134) u slučaju bilo koje utvrđene nepravilnosti iz člana 168 stav 1 tačka 2 ovog zakona, ne izoluje vodene životinje kod kojih je uočena nepravilnost sve dok nadležni službeni veterinar ne donese odluku o daljem postupanju sa tim životinjama (član 168 stav 2);
- 135) ne obezbijedi da životinje akvakulture namijenjene za izvoz u državu članicu ili treće države ili teritorija trećih država, ispunjavaju zahtjeve iz čl. 165, 166 i 167 ovog zakona (član 169);
- 136) premješta vodene životinje iz objekta akvakulture ili iz prirode u drugi objekat akvakulture ili ih pušta u prirodu, a životinje ne ispunjavaju uslove iz člana 170 stav 1 tač. 1 i/ili 2 ovog zakona osim ako je Uprava odobrila premještanje ili puštanje u prirodu u skladu sa članom 170 stav 2 ovog zakona (član 170 stav 1);
- 137) premješta životinje akvakulture koje pripadaju vrstama sa liste relevantnih za jednu ili više bolesti sa liste kategorije B ili C u drugi objekat akvakulture ili ih pušta u prirodu u Crnoj Gori, zoni ili kompartmentu, a koji su proglašeni slobodnim za te bolesti sa liste u skladu sa članom 34 stav 5 ili članom 35 stav 5 ovog zakona, a životinje nijesu porijeklom iz države članice, objekta, zone ili kompartmenta proglašenim slobodnim od tih bolesti i/ili premješta životinje akvakulture koje pripadaju vrstama sa liste relevantnih za jednu ili više bolesti sa liste kategorije B ili C u drugi objekat akvakulture ili ih pušta u prirodu, u Crnoj Gori, zoni ili kompartmentu koji podliježe programu iskorjenjivanja jedne ili više bolesti sa liste, u skladu sa članom 29 st. 1 ili 3 ovog zakona, a životinje ne potiču iz države članice, zone ili kompartmenta, koji su proglašeni slobodnim od tih bolesti sa liste (član 171 st. 1 i 2);
- 138) ne preduzme odgovarajuće i neophodne mjere prevencije bolesti prilikom premještanja divljih vodenih životinja između staništa (član 174 stav 2);
- 139) premješta žive životinje akvakulture vrsta sa liste relevantnih za jednu ili više bolesti sa liste kategorije B ili C, a koje su namijenjene za ishranu ljudi, suprotno odredbama člana 175 stav 1 ovog zakona;
- 140) premješta vodene životinje u zatvoreni objekat akvakulture, a životinje ne potiču iz drugog zatvorenog objekta akvakulture i/ili predstavljaju značajan rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na vrste životinja sa liste u zatvorenom objektu akvakulture na mjestu odredišta, osim kada je to premještanje dozvoljeno u naučne svrhe (član 177 stav 1);
- 141) ne preduzme neophodne preventivne mjere kako bi obezbijedio da premještanje vodenih životinja za posebne namjene ili korišćenja iz člana 179 stav 2 tačka 1 podtač a do f ovog zakona, ne predstavlja rizik za širenje bolesti sa liste kategorije D na vodene životinje na mjestu odredišta (član 179 stav 1);

- 142) premješta životinje akvakulture koje ne prati sertifikat o zdravlju životinja koji je izdao službeni veterinar u skladu sa članom 188 stav 1 ovog zakona, a radi se o životinjama koje pripadaju vrstama sa liste za bolesti sa liste kategorije B i C, i namijenjene su unošenju u državu članicu, njenu zonu ili kompartmenet proglašenim slobodnim od bolesti u skladu sa članom 34 stav 5 ovog zakona i članom 35 stav 5 ovog zakona ili za koje je uspostavljen program iskorjenjivanja iz člana 29 stav 1 i 2 ovog zakona, za jednu ili više bolesti sa liste kategorije B i C (član 182 stav 1);
- 143) premješta životinje akvakulture iz člana 182 stav 2 ovog zakona unutar Crne Gore ili iz Crne Gore u drugu državu članicu a životinje ne prati sertifikat o zdravlju životinja koji je izdao nadležni službeni veterinar u mjestu porijekla životinja u skladu sa članom 188 stav 1 ovog zakona (član 182 stav 2);
- 144) ne preduzme sve neophodne mjere kako bi obezbijedio da sertifikat o zdravlju životinja prati životinje akvakulture od mjesta porijekla do konačnog mjesta odredišta, osim ako su pravilima donesenima u skladu s članom 186 ovog zakona predviđene posebne mjere (član 182 stav 3);
- 145) premješta vodene životinje za koje nije izdat sertifikat o zdravlju životinja u skladu sa članom 188 stav 1 ovog zakona od strane službenog veterinara na mjestu porijekla u slučajevima kada se, zbog rizika povezanog sa premještanjem vodenih životinja, osim onih koje pripadaju životinjama akvakulture, zahtjeva izdavanje sertifikata o zdravlju životinja, u skladu sa propisom iz člana 183 stav 3 tačka 1 ovog zakona (član 183 stav 1);
- 146) službenom veterinaru ne obezbijedi sve podatke potrebne za popunjavanje sertifikata o zdravlju životinja iz čl. 182 i 183 ovog zakona, kao i iz propisa donijetih u skladu sa članom 183 stav 5 i 6, čl. 185 i 186 ovog zakona, prije planiranog premještanja i/ili ne omogući da je za vodene životinje izvršen pregled dokumentacije, identifikacijski i fizički pregled iz člana 188 stav 3 ovog zakona, kao i iz propisa donijetih u skladu sa članom 188 stav 5 ovog zakona, kada je potrebno (član 187);
- 147) u slučajevima kada za premještanje iz Crne Gore u drugu državu članicu nije zahtijevano da vodene životinje prati sertifikat o zdravlju životinja iz čl. 182 i 183 i propisa donijetih u skladu sa čl. 183 st. 5 i 6 i člana 186 ovog zakona, premješta vodene životinje a nije, u mjestu porijekla životinja, izdat dokument samodeklaracije i/ili nije obezbijedio da isti prati životinje do mjesta odredišta u drugoj državi članici (član 190 stav 1);
- 148) ne obavijesti službenog veterinara prije planiranog premještanja vodenih životinja iz Crne Gore u drugu državu članicu najmanje jedan radni dan prije roka propisanog za pregled dokumentacije, identifikacijske i fizičke provjere i preglede i izdavanje sertifikata o zdravlju životinja, u slučajevima iz člana 191 st. 1, 2 i 3 ovog zakona i/ili prilikom prijavljivanja iz člana 191 stav 1 ovog zakona ne dostavi nadležnom službenom veterinaru sve neophodne podatke o premještanju vodenih životinja, koji su potrebni za prijavljivanje premještanja nadležnom organu države članice odredišta u skladu sa članom 192 stav 1 ovog zakona (član 191 st. 1 i 2);
- 149) ne preduzme odgovarajuće preventivne mjere kako bi obezbijedio da tokom svih faza proizvodnje, prerade i distribucije proizvoda životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja, ti proizvodi ne uzrokuju širenje bolesti sa liste kategorije D, uzimajući u obzir zdravstveni status u mjestu proizvodnje, prerade i odredišta i bolesti u nastajanju (član 193 stav 1);
- 150) ne obezbijedi da proizvodi životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja, nijesu porijeklom iz objekata za obavljanje djelatnosti u poslovanju hranom ili da nijesu dobijeni od životinja koje potiču iz objekata koji podliježu hitnih mjerama iz čl. 222 i 223 ovog zakona, i propisima donijetih u skladu

sa članom 224 ovog zakona, osim ako su Dijelom osmim (čl. 222 do 262 ovog zakona) propisana izuzeci i/ili ograničenjima premještanja koja se primjenjuju na vodene životinje i proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja, u skladu sa članom 31 stav 1 tačka 3 ovog zakona, članom 48 stav 1 tačka 5 ovog zakona, članom 49 ovog zakona, članom 54 stav 1 tačka 1 ovog zakona, članom 55 stav 1 ovog zakona, članom 57 stav 1 tačka 3 ovog zakona, članom 61 stav 1 tačka 2 ovog zakona, članom 65 stav 1 tačka 1 ovog zakona, članom 67 stav 2 tačka 2 ovog zakona, članom 67 stav 3 ovog zakona, čl. 70 i 72 ovog zakona, članom 73 st. 2 i 3 ovog zakona i propisima donijetim u skladu sa članom 48 stav 3 ovog zakona, članom 55 st. 4 i 5 ovog zakona, i članom 58 st. 3 i 4 ovog zakona, članom 61 stav 3 ovog zakona, članom 62 stav 3 ovog zakona, članom 65 stav 4 ovog zakona, članom 67 stav 5 ovog zakona i 74 stav 4 ovog zakona, osim ako su istima odobrena izuzeća od ograničenja premještanja (član 193 stav 2);

- 151) premješta proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja iz člana 194 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona, na teritoriju Crne Gore ili u drugu državu članicu koje ne prati sertifikat o zdravlju životinja, izdat od službenog veterinaru u skladu sa članom 194 stav 3 ovog zakona (član 194 stav 1);
- 152) ne preduzme sve neophodne mjere kako bi obezbijedio da sertifikat o zdravlju životinja iz člana 194 stav 1 ovog zakona prati proizvode životinjskog porijekla od vodenih životinja od mjesta porijekla do konačnog mjesta odredišta (član 194 stav 2);
- 153) ne obavijesti službenog veterinaru prije planiranog premještanja proizvoda životinjskog porijekla od vodenih životinja, osim živih vodenih životinja, iz Crne Gore u drugu državu članicu, kada pošiljke mora pratiti sertifikat o zdravlju životinja, u skladu sa članom 194 stav 1 ovog zakona, najmanje jedan radni dan prije roka propisanog za provjere i preglede i izdavanje sertifikata o zdravlju životinja i/ili ne dostavi nadležnom službenom veterinaru sve neophodne podatke o premještanju, koji su potrebni za prijavljivanje premještanja nadležnom organu države članice odredišta u skladu sa članom 196 stav 2 ovog zakona (član 196 stav 1);
- 154) unosi pošiljke životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla iz trećih država ili teritorija u Crnu Goru, osim u slučajevima kada je za te životinje, reproduktivni materijal ili proizvode životinjskog porijekla odobren izuzetak u skladu sa članom 205 stav 2 ovog zakona, koje ne potiču iz treće države ili teritorija te države sa liste u skladu sa članom 200 stav 1 ovog zakona, za određene vrste i kategorije životinja, ili za reproduktivni materijal ili za proizvode životinjskog porijekla, ili iz njihovih zona ili kompartmenta, ne isključujući primjenu člana 200 stav 2 ovog zakona, i/ili ne potiču iz objekata koji su odobreni i nalaze se na listi, kada se takvo odobrenje i lista zahtjevaju u skladu sa članom 203 ovog zakona; i/ili ne ispunjavaju zahtjeve za zdravlje životinja za unos u Crnu Goru iz člana 202 stav 1 ovog zakona, kao i propisa donijetih u skladu sa članom 202 stav 2 ovog zakona, kada su takvi zahtjevi propisani za određenu životinju, reproduktivni materijal ili proizvod životinjskog porijekla i/ili ne prati ih sertifikat o zdravlju životinja, deklaracije i drugi dokumenti kada se to zahtjeva članom 203 stav 1 ovog zakona, ili propisima donijetim u skladu sa članom 203 stav 4 ovog zakona (član 199 stav 1);
- 155) ne podnese pošiljku životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla iz trećih država ili područja tih država radi sprovođenja službenih kontrola (član 199 stav 2);
- 156) vrši unos pošiljke životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla u Crnu Goru iz trećih država i teritorija tih država iz kojih nije odobren uvoz u Evropsku Uniju i koje se ne nalaze na važećoj listi trećih zemalja, područja ili njihovih zona iz kojih je dozvoljen ulazak u Uniju životinja, reproduktivnog materijala

i proizvoda životinjskog porijekla osim u slučaju iz člana 200 stav 2 ovog zakona (član 200 stav 1);

157) vrši unos kopnenih životinja i njihovog reproduktivnog materijala u Crnu Goru iz trećih država i teritorija iz člana 200 stav 1 ovog zakona koje nijesu porijeklom iz objekata koji se nalaze na važećim listama objekata iz trećih zemalja i područja iz kojih je dozvoljen unos u Evropsku uniju, koju sačinjava Evropska komisija (član 201 stav 1);

158) unosi životinje i reproduktivni materijal u Crnu Goru iz država izvoznica sa kojima je zaključen bilateralni ili multilateralni sporazum, radi proizvodnje i prometa, a nisu u skladu sa odredbama tog sporazuma i ne potiču iz objekta koji ispunjava zahtjeve koji se odnose na zdravlje životinja, a koji su ekvivalentni pravilima za objekte te vrste koji se primjenjuju u Crnoj Gori i/ili nije odobren i uvršten na listu odobrenih objekata od strane nadležnog organa te države (član 201 stav 2);

159) unosi u Crnu Goru pošiljku životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla za koju sertifikat za zdravlje životinja iz člana 203 stav 1 tačka 1 ovog zakona, nije provjerio i potpisao službeni veterinar u trećoj državi ili teritoriji porijekla u skladu sa zahtjevima za sertifikovanje ekvivalentnim onim iz člana 128 stav 3 ili iz člana 188 stav 3, kao i propisima donijetim u skladu sa članom 128 stav 4 ili članom 188 stav 5 ovog zakona (član 203 stav 2);

160) unosi uzročnike bolesti u Crnu Goru a ne preduzma odgovarajuće mjere kako bi se obezbijedilo da unošenje uzročnika bolesti u Crnu Goru ne predstavlja rizik po zdravlje životinja ili javno zdravlje u pogledu bolesti sa liste kategorije D, kao i bolesti u nastajanju; i/ili odgovarajuće mjere za kontrolu i mjere za prevenciju bolesti kako bi se obezbijedilo da unošenje uzročnika bolesti u Crnu Goru ne predstavlja rizik od bioterorizma (član 206 stav 1);

161) životinje i proizvode unosi u Crnu Goru a ne preduzma odgovarajuće i neophodne mjere za prevenciju bolesti tokom prevoza kako je predviđeno članom 109 stav 1 i članom 166 stav 1 ovog zakona (član 208 stav 1);

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 30 eura do 4.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 30 eura do 4.000 eura;

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 12.000 eura.

Novčane kazne za prekršaje fizičkog lica

Član 232

Novčanom kaznom u iznosu od 30 eura do 4.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice ako:

- 1) nekomercijalno premješta kućnog ljubimca u roku dužem od pet dana od kretanja vlasnika tog ljubimca (član 211 stav 2);
- 2) premješta tokom jednog nekomercijalnog premještanja više od pet kućnih ljubimaca iz člana 5 tačka 11 podtačka a ovog zakona, a nijesu ispunjeni uslovi iz člana 212 stav 2 tač. 1, 2 i 3 ovog zakona (član 212 stav 1);
- 3) premješta kućne ljubimce iz člana 5 tačka 11 podtačka a ovog zakona iz država članica u Crnu Goru koji nijesu pojedinačno identifikovani fizičkim sredstvom za identifikaciju u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 1 ovog zakona i/ili kućni ljubimci ne ispunjavaju odgovarajuće mjere za prevenciju i ublažavanje rizika u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 2 ovog zakona u vezi sa bolestima sa liste kategorije D i/ili

- kućne ljubimce ne prati identifikacioni dokument koji je uredno popunjen i izdat u skladu sa članom 219 tačka 4 ovog zakona (član 213 stav 1);
- 4) vrši nekomercijalno premještanje kućnih ljubimaca vrsta iz člana 5 tačka 11 podtačka b ovog zakona, iz Crne Gore u države članice i iz država članica u Crnu Goru, koji ne ispunjavaju uslove iz člana 214 stav 2 ovog zakona i člana 217 stav 1 tačka 2 ovog zakona (član 214 st. 1 i 2);
  - 5) premješta kućne ljubimce iz člana 5 tačka 11 podtačka a ovog zakona iz trećih država ili teritorija u Crnu Goru koji nijesu pojedinačno identifikovani fizičkim sredstvom za identifikaciju u skladu sa odredbama donijetim u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 1 ovog zakona; i/ili kućni ljubimci ne ispunjavaju odgovarajuće mjere za prevenciju i ublažavanje rizika u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 2 ovog zakona u vezi sa bolestima sa liste kategorije D i/ili ih prati identifikacioni dokument koji je uredno popunjen i izdat u skladu sa članom 219 stav 1 tačka 4 ovog zakona (član 215 stav 1);
  - 6) premješta kućne ljubimce iz člana 216 stav 1 ovog zakona u Crnu Goru iz treće države ili teritorije koji nijesu identifikovani ili opisani, pojedinačno ili grupno u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 1 ovog zakona; i/ili ne ispunjavaju odgovarajuće mjere za prevenciju i ublažavanja rizika u skladu sa članom 217 stav 1 tačka 2 ovog zakona, u vezi sa bolestima sa liste kategorije D; i/ili ih ne prati identifikacioni dokument koji je uredno popunjen i izdat u skladu sa članom 219 tačka 4 ovog zakona; i/ili dolaze iz treće države ili teritorije koja nije na listi u skladu sa članom 218 stav 1 tačka 4 ovog zakona, i ulaze kroz ulaznu tačku navedenu na listi za tu namjenu (član 216 stav 2).

Član 233

U slučaju ponovljenog prekršaja iz člana 230 ovog zakona subjektu, osim novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti u trajanju od šest mjeseci.

DIO JEDANAESTI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 234

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su doneseni na osnovu Zakona o veterinarstvu („Službeni list CG“, br. 30/12, 48/15, 52/16, 43/18 i 92/25) i Zakona o identifikaciji i registraciji životinja („Službeni list RCG“, broj 48/07 i „Službeni list CG“, br. 73/10 i 48/15), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Okončanje započelih postupaka

Član 235

Postupci koji do dana početka primjene ovog zakona nijesu pravnosnažno okončani, okončaće se po odredbama Zakona o veterinarstvu („Službeni list CG“, br. 30/12, 48/15, 52/16, 43/18 i 92/25) i Zakona o identifikaciji i registraciji životinja („Službeni list RCG“, broj 48/07 i „Službeni list CG“, br. 73/10 i 48/15).

Postojeći subjekti i objekti

Član 236

Objekti i subjekti registrovani ili odobreni u skladu sa Zakonom o veterinarstvu i Zakonom o identifikaciji i registraciji životinja prije datuma primjene ovog zakona, dužni su da usklade svoje poslovanje u skladu sa ovim zakonom u roku od 6 mjeseci od dana početka primjene ovog zakona.

Odložena primjena

Član 237

Odredbe člana 10 stav 1 tačka 4 alineja 1, člana 23 stav 3, člana 28 st. 3 i 4, člana 29 st. 2 i 5, člana 33 stav 2, člana 34 stav 2, 3 i 4, člana 35 st. 3, 4 i 5, , člana 38 stav 2, člana 39 st. 4, člana 41 stav 3, člana 44 stav 8, , člana 56 stav 4, člana 61 stav 2, člana 74 stav 1, , člana 78 stav 3, člana 80 stav 2, , člana 89 stav 3, člana 98 stav 2, člana 113, člana 114 stav 1, čl. 115 do 119, člana 121 stav 3, čl. 130 do 135, člana 136 st. 1, 2 i 3, člana 145 stav 3, člana 172 stav 2, člana 175, člana 189, člana 190, člana 192 st. 1, 2 i 5, člana člana 197 stav 3, člana 209 stav 4, člana 222 stav 2, člana 223 st. 1 i 2, člana 224 stav 2, člana 225 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak primjene

Član 238

Odredbe, člana 9 stav 3, člana 28 stav 4, člana 30 stav 5, člana 33 stav 3, člana 35 stav 7, člana 36 st. 10 i 11, člana 38 stav 3, člana 39 stav 6, člana 40 stav 4, člana 42 stav 8, člana 44 st. 9 alineja 8, člana 47 stav 3, člana 48 stav 3, člana 51 stav 2, člana 55 st. 4 i 5, člana 56 stav 6, člana 58 st. 3 i 4, člana 59 stav 2, člana 61 stav 3, člana 62 stav 4, člana 63 stav 2, člana 64 stav 3, člana 65 stav 4, člana 67 stav i 5, člana 68 stav 2, člana 74 stav 2, člana 77 stav 7, člana 84 stav 3, člana 89 stav 6, čl. 94, 104, 123 i 124, člana 125 st. 4 i 5, člana 126 st. 2 i 3, člana 128 stav 4, člana 129, člana 136 stav 4, člana 137 stav 7, člana 138 st. 3 i 4, člana 139 stav 6, člana 140 stav 2, člana 141 stav 3, člana 142 st. 3, 4 i 5, člana 143 stav 5, člana 145 stav 4, člana 152 stav 4, člana 156 stav 2, člana 160 stav 6, člana 164, člana 166 stav 2, člana 171 stav 3, člana 174 stav 3, člana 175 stav 3, člana 176 stav 3, člana 178 st. 2 i 3, člana 179 stav 2, čl. 180 i 181, člana 183 st. 5 i 6, člana 185 stav 3, člana 186, člana 188 stav 5, člana 189, člana 190 stav 3, člana 192 st. 3 i 4, člana 193 stav 3, člana 194 stav 5, člana 195 st. 3 i 4, člana 196, člana 197 st. 1 do 3, člana 198 st. 2 i 3, člana 200 stav 2 , člana 201 st. 2, 3 i 4, člana 202 st. 2, 3 i 4, člana 203 stav 4, člana 204 stav 3, člana 205, člana 206 stav 3, člana 207 st. 2 i 3, člana 208 st. 2 i 3, člana 209 stav 3, člana 211 stav 3, člana 215 stav 4, čl. 217 do 220, člana 221 stav 2, člana 225 stav 4, član 226 st. 1 do 8 i st. 10 i 11 ovog zakona primjenjivaće se do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 239

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o identifikaciji i registraciji životinja („Službeni list RCG“, broj 48/07 i „Službeni list CG“, br. 73/10 i 48/15) i čl. 44 do 73, čl. 84 do 91 i član 109 Zakona o veterinarstvu („Službeni list CG“, br. 30/12, 48/15, 52/16, 43/18 i 92/25).

Stupanje na snagu

Član 240

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. januara 2027. godine.

Broj: 12-2/26-2/4

EPA 1008 XXVIII

Podgorica, 1. jun 2026. godine

Skupština Crne Gore 28. saziva

Predsjednik,

Andrija Mandić, s.r.

1479.

Na osnovu člana 10 Zakona o uređenju prostora („Službeni list CG“, broj 19/25), Vlada Crne Gore na sjednici od 14. maja 2026. godine, donijela je

PROGRAM UREĐENJA PROSTORA ZA 2026. GODINU

UVOD

Program uređenja prostora donosi se na osnovu člana 10 Zakona o uređenju prostora i sadrži procjenu potrebe izrade novih odnosno izmjene i dopune postojećih planskih dokumenata, polazeći od ravnomjerne urbanizacije i održivog prostornog razvoja, pri čemu prioritet imaju prostori koji nijesu planski razrađeni.

Program uređenja prostora sadrži, naročito: dinamiku planiranja prostora; mjere od značaja za izradu planskih dokumenata; izvore finansiranja, rokove i operativne mjere za sprovođenje planskih dokumenata; kao i druge mjere za sprovođenje politike uređenja prostora.

Program uređenja prostora za 2026. godinu, sadrži planske dokumente čija je izrada toku, kao i planske dokumente čija izrada i donošenje se planira zbog potrebe da se koncept prostornog razvoja usaglašava sa novim načinom uređenja prostora primjerenim strateškim razvojnim ciljevima države.

I. DINAMIKA UREĐENJA PROSTORA

Dinamika uređenja prostora odvijace se na način što će se prioritarno nastaviti aktivnosti na izradi i donošenju planskih dokumenata čija je izrada u toku, u skladu sa članom 37 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 64/17, 44/18, 63/18, 82/20, 86/22 i 4/23), kao i planskim dokumentima čija izrada je predviđena ovim programom.

1.1 Planski dokumenti čija je izrada u toku

1.1.1 Izmjene i dopune PUP-a Opštine Rožaje

Rukovodilac izrade: Gordana Raičević

Odluka o izradi: „Službeni list CG“, broj 45/22

Vrijednost ugovora: 75 000.00€

Izmjene i dopune PUP-a izrađuju se i donose za cjelokupnu teritoriju lokalne samouprave

U toku je izrada Predloga plana

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu

Obradivač: Institut za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu, Podgorica

Vrijednost ugovora: 6 413.00€

1.1.2 Izmjene i dopune PUP-a Opštine Bar

Rukovodilac izrade Gordana Raičević

Odluka o izradi: „Službeni list CG“, broj 146/22

Vrijednost ugovora: 75 000.00€

Izmjene i dopune PUP-a izrađuju se i donose za cjelokupnu teritoriju lokalne samouprave

U toku je izrada Predloga plana

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu

Obradivač: Eco Energy Consulting d.o.o. Podgorica

Vrijednost ugovora: 8 470.00€

1.1.3 Izmjene i dopune PUP-a Opštine Berane

Rukovodilac izrade: Dragana Aćimović

Odluka o izradi: „Službeni list CG“, broj 48/22, 49/22 i 113/24

Vrijednost ugovora: 75 000.00€

Izmjene i dopune PUP-a izrađuju se i donose za cjelokupnu teritoriju lokalne samouprave

U toku je izrada Predloga plana

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu

Obradivač: E3 Consulting d.o.o. Podgorica

Vrijednost ugovora: 8 288.50€

1.1.4 Izmjene i dopune PUP-a Opštine Žabljak

Rukovodilac izrade: Dragana Aćimović

Odluka o izradi: „Službeni list CG“, broj 128/22

Vrijednost ugovora: 75 000.00€

Izmjene i dopune PUP-a izrađuju se i donose za cjelokupnu teritoriju lokalne samouprave.

U toku je izrada Predloga plana

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu

Obradivač: Institut za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu, Podgorica

Vrijednost ugovora: 7 502.00€

1.1.5 Izmjene i dopune PUP-a Opštine Plužine

Rukovodilac izrade: Saša Karajović

Odluka o izradi: „Službeni list CG“ br. 48/22, 49/22 i 113/24

Vrijednost ugovora: 70 000.00€

Izmjene i dopune PUP-a izrađuju se i donose za cjelokupnu teritoriju lokalne samouprave.

U toku je izrada Predloga plana

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu

Obradivač: Institut za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu, Podgorica

Vrijednost ugovora: 9 075.00€

1.1.6 Izmjene i dopune PUP-a Opštine Danilovgrad

Rukovodilac izrade: Mladen Krekić

Odluka o izradi: „Službeni list CG“, broj 15/25

Vrijednost ugovora: 50 000.00€

Izmjene i dopune PUP-a izrađuju se i donose za cjelokupnu teritoriju lokalne samouprave

U toku je izrada Nacrta plana

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu

Obradivač: PU Biotehnički centar

Vrijednost ugovora: 8 116.68€

1.1.7 Izmjene i dopune PUP-a Opštine Šavnik

Rukovodilac izrade: Saša Karajović

Odluka o izradi: „Službeni list CG“, broj 18/25

Vrijednost ugovora: 70 000.00€

Izmjene i dopune PUP-a izrađuju se i donose za cjelokupnu teritoriju lokalne samouprave.

U toku je izrada Nacrta plana

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu

Obradivač: PU Biotehnick centar

Vrijednost ugovora: 11 323.18€

1.1.8 Izmjene i dopune PUP-a Opštine Gusinje

Rukovodilac izrade: Ksenija Vukmanović

Odluka o izradi: „Službeni list CG“, broj 130/24

Vrijednost ugovora: 60 000.00€

Izmjene i dopune PUP-a izrađuju se i donose za cjelokupnu teritoriju lokalne samouprave.

U toku je izrada Nacrta plana

1.1.9 Izmjene i dopune UP za lokalitet hotela „Galeb“ Ulcinj

Rukovodilac izrade plana: Ksenija Vukmanović

Odluka o izradi: „Službeni list CG“, broj 47/23

Vrijednost ugovora: 15 000.00€

Izmjene i dopune UP-a rade se u granicama važećeg plana, odnosno obuhvataju područje površine cca 4,25 ha

U toku je izrada Predloga plana

1.1.10 Izmjene i dopune UP Turistički kompleks Zavala, Budva

Rukovodilac izrade plana: Mladen Krekić

Odluka o izradi: „Službeni list CG“, broj 6/20

Vrijednost ugovora: 10 000.00€

Obuhvat Izmjena i dopuna UP-a iznosi cca 10,03 ha

U toku je izrada Predloga plana

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu

Obradivač: Entasis d.o.o. Podgorica

Vrijednost ugovora: 4 990.00€

1.1.11 Izmjene i dopune UP Klinički centar, Glavni grad Podgorica

Rukovodilac izrade plana: Dragan Komatina

Odluka o izradi: „Službeni list CG“, broj 91/24

Vrijednost ugovora: 24 000.00€

Obuhvat Izmjena i dopuna UP-a iznosi cca 16,45 ha

U toku je izrada Nacrta plana

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu

Obradivač: Biro OSNOVA d.o.o. Podgorica

Vrijednost ugovora: 4 477.00€

1.1.12 Izmjene i dopune UP Drač - Vatrogasni dom - zona A, Glavni grad Podgorica

Rukovodilac izrade plana: Ksenija Vukmanović

Odluka o izradi: „Službeni list CG“, broj 6/25

Vrijednost ugovora: 20 000.00€

Površina zahvata Izmjena i dopuna UP-a iznosi cca 1,58 ha

U toku je izrada Predloga plana

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu

Obradivač: Fabricah d.o.o. Podgorica

Vrijednost ugovora: 3 146.00€

1.2 Lokalni planski dokumenti Vlade Crne Gore

Lokalni planski dokument donosi, po pravilu, skupština lokalne samouprave. Izuzetno, Vlada Crne Gore može donijeti lokalni planski dokument ako se o tome sporazumije sa lokalnom samoupravom. Lokalna planska dokumenta, koja su u proceduri sačinjavaju se u skladu sa članom 140 Zakona o uređenju prostora.

1.3 Državni planski dokumenti čija se izrada planira

Programom rada predviđena je izrada Prostornog plana područja posebne namjene za Obalno područje i nacionalne parkove.

1.3.1 PPPN za Obalno područje Crne Gore

Prostorni plan područja posebne namjene za Obalno područje Crne Gore pokriva morski akvatorijum (oko 2.540 km²), kao i kopneni dio svih šest primorskih opština, osim prostora koji je obuhvaćen granicom Nacionalnog parka "Skadarsko jezero" u Opštini Bar i Nacionalnog parka "Lovćen" u Opštini Budva.

Jedno od osnovnih razvojnih opredjeljenja Crne Gore je uravnotežen prostorni razvoj, što ne znači da Crnu Goru treba gledati kao jedinstvenu teritoriju već je potrebno fokusirati se na regionalne specifičnosti i na taj način ublažiti razlike u razvoju.

Obalno područje je nezamjenjiv prostorni, ekonomski, ekološki i društveni resurs svake države, pa i Crne Gore. Ta prirodna privilegija, u cilju očuvanja i održivog napretka

predstavlja, ujedno, i prioritetsnu obavezu svih priobalnih država, posebno u Sredozemlju. Stoga je neophodno obezbijediti dosljednu i striktniju primjenu ciljeva, zadataka i indikatora održivosti definisanih Nacionalnom strategijom održivog razvoja istovremeno integrisanih u ciljeve definisane Prostornim planom Crne Gore.

Istovremeno sa izradom Plana, a u skladu sa Zakonom, izrađuje se i Strateška procjena uticaja na životnu sredinu.

1.3.2 PPPN za NP Durmitor

Osnovni razlog za izradu i donošenje Plana je stvaranje uslova za razvoj durmitorskog područja, zaštitu i očuvanje prirodnih dobara od izuzetnog nacionalnog značaja, drugih značajnih prirodnih resursa i posebnih prirodnih vrijednosti, kulturno-istorijskih dobara i drugih vrijednosti, kao i njihovo uređenje i korišćenje na principima održivog razvoja.

Preduslov za pokretanje postupka izrade PPPN za NP Durmitor je donošenje Studije revizije granica NP Durmitor od strane Agencije za zaštitu životne sredine, kao i izmjena Zakona o nacionalnim parkovima u skladu sa navedenom studijom.

Istovremeno sa izradom Plana, a u skladu sa Zakonom, izrađuje se i Strateška procjena uticaja na životnu sredinu.

1.3.3 PPPN za Nacionalni park Skadarsko jezero

Prirodne granice, odnosno slivno područje Skadarskog jezera, čiji dio u Crnoj Gori ima status Nacionalnog parka, obuhvata najveći prostor u poređenju sa ostalim nacionalnim parkovima. Površina teritorije slivnog područja je 5.500 km² je na teritoriji Crne Gore je 1/3, dok je manji dio na teritoriji sjeverne Albanije, a granica na jezeru prostire se na 38,8 km. Na prostoru su prisutni razvijeni urbani centri sa složenom problematikom zaštite ekosistema jezera.

Kao područja koja su na listama od međunarodnog značaja – Ramsarska konvencija, nepohodno je izraditi novi Plan područja posebne namjene, jer je važeći iz 1999. godine, a ovaj prostor je u međuvremenu pretrpio brojne izmjene uzrokovane nelegalnom gradnjom i narušavanjem značajnih prirodnih resursa i okoline od važnog značaja za održavanje ekosistema Nacionalnog parka.

Osnovni razlog za izradu i donošenje Plana je stvaranje uslova za razvoj područja Nacionalnog parka Skadarsko jezero, zaštitu i očuvanje prirodnih dobara od izuzetnog nacionalnog značaja, drugih značajnih prirodnih resursa i posebnih prirodnih vrijednosti, kulturno-istorijskih dobara i drugih vrijednosti, kao i njihovo uređenje i korišćenje na principima održivog razvoja.

Preduslov za pokretanje postupka izrade PPPN za NP Skadarsko jezero je donošenje Studije revizije granica NP Skadarsko jezero od strane Agencije za zaštitu životne sredine, kao i izmjena Zakona o nacionalnim parkovima u skladu sa navedenom studijom.

Istovremeno sa izradom Plana, a u skladu sa Zakonom, izrađuje se i Strateška procjena uticaja na životnu sredinu.

1.3.4 PPPN za Nacionalni park Biogradska gora

Biogradska Gora je 1952. godine proglašena nacionalnim parkom i danas, sa još četiri nacionalna parka (Durmitor, Lovćen, Skadarsko jezero, Prokletije), pripada sistemu Nacionalnih parkova Crne Gore i čini važan resurs. Vrlo značajan dio planinskog masiva Bjelasica i Komovi je i nacionalni park Biogradska gora koji zauzima centralni dio Bjelasice u sjeveroistočnom dijelu Crne Gore između rijeka Tare i Lima. Park se prostire na površini od 5.600 hektara i poznata je činjenica da se u ovoj relativno maloj oblasti, razmnožava zonalna vegetacija čitave sjeverne hemisfere.

Osnovni razlog za izradu i donošenje Plana je stvaranje uslova za razvoj predmetnog područja, zaštitu i očuvanje prirodnih dobara od izuzetnog nacionalnog značaja, drugih

značajnih prirodnih resursa i posebnih prirodnih vrijednosti, kulturno-istorijskih dobara i drugih vrijednosti, kao i njihovo uređenje i korišćenje na principima održivog razvoja.

Za NP Biogradska gora je donošenje Studije revizije granica NP Biogradska gora od strane Agencije za zaštitu životne sredine, ali je potrebno uraditi izmjene Zakona o nacionalnim parkovima u skladu sa navedenom studijom.

Istovremeno sa izradom Plana, a u skladu sa Zakonom, izrađuje se i Strateška procjena uticaja na životnu sredinu.

1.4 Konkursi

Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine (u daljem tekstu: Ministarstvo), u toku 2026. godine planira realizaciju javnih konkursa u skladu sa članom 62 Zakona o uređenju prostora, i to za određene lokacije za koje je planskim dokumentom predviđeno raspisivanje javnog konkursa za urbanističko-arhitektonsko idejno rješenje.

Planirana je realizacija Konkursa za urbanističko-arhitektonsko idejno rješenje "Bloka A1" u okviru prve faze realizacije naselja "Velje brdo" u dijelu GUR-a "Velje brdo", kao i konkursa za neki od preostalih blokova u okviru prve faze realizacije ovog naselja, u skladu sa smjernicama iz planskog dokumenta.

Osim navedenog, Ministarstvo će realizovati i konkurse za lokacije za koje se iskaže potreba od strane zainteresovanih korisnika prostora, a koje se odnose na parcele u privatnom vlasništvu kojima je planskim dokumentom predviđena obaveza sprovođenja javnog konkursa za urbanističko, odnosno urbanističko-arhitektonsko idejno rješenje.

Trenutno je u pripremi Konkurs za urbanističko-arhitektonsko idejno rješenje dijela Bloka 1, odnosno UP 37 u okviru DUP-a "Univerzitetski centar", a u skladu sa smjernicama iz Izmjena i dopuna PUP-a Glavnog grada Podgorica.

1.5 Geoportal

U toku 2026.godine predviđeno je uspostavljanje Geoportala sa urbanističko-tehničkim uslovima iz planskog dokumenta, koje će objavljivati Ministarstvo u skladu sa Zakonom o uređenju prostora. Urbanističko-tehničke uslove iz lokalnog planskog dokumenta, organ lokalne uprave dužan je da dostavi Ministarstvu, u roku od 45 dana od dana donošenja planskog dokumenta.

II. MJERE OD ZNAČAJA ZA IZRADU PLANSKIH DOKUMENATA

Nakon donošenja novog Zakona o uređenju prostora i Prostornog plana Crne Gore do 2040. godine, potrebno je izvršiti usklađivanje planske dokumentacije sa novoplaniranim razvojnim smjernicama:

— Planiranje i uređenje prostora je multidisciplinirani, veoma složeni proces koji, zbog značaja prostora kao nacionalnog dobra, ima izuzetnu važnost. Zato je jedan od prioriteta čuvanje i oplemenjivanje sveukupnog prostora kojim država raspolaže – na način koji je održiv za život i rad i sadašnjih i budućih generacija. Optimalna strategija uređenja prostora Crne Gore, u tom cilju, nužno zahtijeva uspostavljanje visokog stepena koordinacije između svih korisnika prostora i nadležnih organa.

— Održivi razvoj prihvaćen je kao definitivni razvojni koncept države, koja mora učiniti sve radi integrisanja zahtjeva održivosti u razvojne politike i njihovu praktičnu primjenu. Integralno upravljanje ne smije biti samo u domenu deklarativnog. Ovo je naročito važno za prostore od posebnog značaja za Crnu Goru (obalno područje, nacionalni parkovi) gdje kratkoročne ekonomske koristi mogu da dobiju primat nad dugoročnim zahtjevima za održivošću.

— Obalno područje Crne Gore je, sa jedne strane, oblast sa visokim razvojnim potencijalom, posebno u oblasti turizma ali, sa druge, i oblast u kojoj postoje kompleksni odnosi ljudskih aktivnosti i okoline i izraženi pritisci na prirodne resurse. Da bi se, prvenstveno kroz očuvanje prirodnih resursa područja i kvaliteta okruženja, očuvao razvojni potencijal, neophodno je obezbijediti integralno planiranje i upravljanje obalnim područjem.

— Kapacitete obalnog područja treba posebno analizirati i sa aspekta potrebe planiranja novih površina za stanovanje, koje u datim okolnostima predstavljaju opstrukciju razvoja turizma i tamošnjih infrastrukturnih kapaciteta.

— Složenost problema neuravnoteženog regionalnog razvoja prepoznao je Prostorni plan Crne Gore do 2040. godine, koji ima implikacije na ukupni ekonomski prosperitet države. U tom domenu, u fokusu djelovanja Ministarstva i drugih nadležnih organa je stvaranje prostorno - planskih pretpostavki za bolje korišćenje prirodnih, privrednih i drugih potencijala manje razvijenih djelova države. Takva politika upravljanja prostorom predstavlja osnovu za brže dostizanje uravnoteženog regionalnog razvoja koji je ključan za ekonomsku socijalnu i demografsku homogenost Crne Gore.

— Planski dokumenti moraju ispunjavati visoke standarde primjerene razvijenim zemaljama. To zahtijeva i visok stepen usklađenosti sa sektorskim politikama, parametrima održivosti i uklopljenosti u postojeći ambijent, jer planski dokumenti visokih standarda moraju uvažiti potrebu analitičkog projektovanja buduće namjene prostora, zaštitu temeljnih vrijednosti i resursa i konsekvantnu primjenu načela razvoja.

— Planski dokumenti, koji se donose, po svom kvalitetu, treba da zadovoljavaju visoke standarde urbanističke i arhitektonske struke. U tom cilju, potrebno je obezbijediti adekvatnu studijsku osnovu za izradu planskih dokumenata koja bi i sa ekonomskog aspekta preispitala pozitivne i negativne aspekte prostornih rješenja koja se predlažu, posebno u kontekstu dugoročnih benefita po državu.

— Planskim dokumentima za izuzetno složene i atraktivne djelove urbanih cjelina i drugih prostora i lokaliteta, treba predvidjeti raspisivanje javnog konkursa za urbanističko - arhitektonsko idejno rješenje.

— Prostorno - planska dokumentacija je neophodan preduslov razvoja odnosno investicionog interesovanja i ulaganja, radi čega se potencijalnim investitorima moraju pravovremeno predočiti prostorni okviri, utemeljeni na donijetim planskim dokumentima, u kontekstu strateških ciljeva razvoja i zaštite prostora. Razvoj treba posmatrati u tim okvirima, koji često nijesu u korelaciji sa postojećim prostornim resursima. Zbog toga je nužno uspostavljanje i poštovanje kriterijuma za korišćenje prostora i njihovo permanentno preispitivanje i verifikacija.

— Problemi i konflikti u prostoru se ne mogu rješavati isključivo zakonodavstvom i represivnim mjerama odnosno zabranama i kaznama, nego je nužno djelovati i preventivno. U procesu rješavanja konflikata u prostoru, od samog početka, moraju biti uključeni svi učesnici procesa, pri čemu najznačajniju ulogu ima javnost čija svijest o važnosti očuvanja prostora, kao nacionalnog dobra, ima nezamjenjivu ulogu i značaj. Zbog toga je neophodno stalno raditi na unapređenju i podizanju te svijesti, kako bi se javnost maksimalno mobilisala i participirala u održivom odnosu prema nacionalnom resursu, kakav je prostor.

— Sa prostornog aspekta, realizacija planskih dokumenata se obezbjeđuje instrumentima zemljišne politike koji predstavljaju osnovni uslov urbane politike. Za realizaciju planskih rješenja bitni su, osim vlasničkih pitanja i pitanja evidencije zemljišta, i intervencija države na tržištu zemljišta, način privatizacije zemljišta i drugo. U tom smislu, neophodno je uvođenje tržišnog sistema korišćenja i upravljanja građevinskim zemljištem, uz korišćenje mjera i instrumenata prostornog planiranja, kao osnovnog korektiva.

— Sistem uređenja prostora mora biti usklađen sa ostalim sektorskim politikama iz propisa kojima se uređuju oblasti zaštite životne sredine, energetike, saobraćaja, zaštite kulturne i prirodne baštine, poljoprivrede, razvoja infrastrukturnih sistema, turističkih kapaciteta, prevencije elementarnih nepogoda i tehničko - tehnoloških incidenata i koji mogu imati uticaja na stanje u prostoru.

— Podzakonski akti na osnovu Zakona o uređenju prostora će doprinijeti procesu planiranja, definisanjem jasnijih smjernica i pravila izrade i sadržaja planskog dokumenta.

III. IZVORI FINANSIRANJA

Financijska sredstva za planiranje aktivnosti obezbijedena su iz Budžeta Crne Gore.

Tabela

	RASPOREĐIVANJE SREDSTAVA	IZNOS U EURIMA (€)
1	PPPPN za Obalno područje Crne Gore	700.000,00
2	PPPPN za Nacionalni park "Skadarsko jezero"	
3	PPPPN za Nacionalni park "Biogradska gora"	
4	PPPPN za Nacionalni park "Durmitor"	
5	Izrada lokalnih planskih dokumenata	200.000,00
6	Izrada započetih planskih dokumenata	
7	Revizija državnih planskih dokumenata	200.000,00
8	Sprovođenje javnih konkursa u skladu sa planskim dokumentom	200.000,00
9	Povjeravanje poslova Komori arhitekata i planera Crne Gore	100.000,00
10	Geoportal	300.000,00
UKUPNO		1.500.000,00

IV. OPERATIVNE MJERE

U cilju realizacije mjera od značaja za izradu i donošenje planskih dokumenata, potrebno je da:

1) se kroz sveobuhvatnu implementaciju redefinisanih politika iskazanih u Zakonu obezbijedi stabilnost uslova za uređenje prostora i izgradnju objekata. Ovo podrazumijeva stručnu i efikasnu administraciju, i na državnom i na lokalnom nivou, intezivnu komunikaciju, kao i primjeren nivo koordinacije;

2) se obezbijedi implementacija propisa, ne samo iz oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata, već i drugih propisa koji utiču na stanje u prostoru, u prvom redu propisa kojima se uređuju oblasti zaštite životne sredine, morskog dobra, poljoprivrede, zaštite prirodne i kulturne baštine, saobraćaja, energetike i drugi;

3) se obezbijedi primjena Zakona o legalizaciji bespravniha objekata, u punom kapacitetu;

4) se preduzmu odgovarajuće aktivnosti, u saradnji sa lokalnim samoupravama, na unapređenju pitanja vezanih za komunalnu infrastrukturu, koja je jedan od značajnih problema upravljanja prostorom i koja je preduslov implementacije planskog dokumenta odnosno izgradnje objekata;

5) se preduzmu neophodne mjere u cilju smanjenja ekspanzije stanogradnje u zahvatu ili neposrednom okruženju turističkih zona obalnog pojasa, imajući u vidu strateško opredjeljenje za razvojem visokokvalitetnog turizma, kao i kapacitete prostora i infrastrukture, kao i da se pruži podrška projektima izgradnje objekata turističke privrede koji mogu produžiti trajanje turističke sezone i pozitivno djelovati na nacionalnu ekonomiju (objekti, zdravstvenog, sportskog, kongresnog i ostalih vidova turizma koji trenutno nijesu u dovoljnoj mjeri zastupljeni u turističkoj ponudi);

6) lokalne samouprave donesu, u propisanom roku, u skladu sa Zakonom, prostorno - urbanističke planove, kojim se određuju ciljevi i mjere prostornog i urbanističkog razvoja lokalne samouprave, u skladu sa planiranim ekonomskim, socijalnim, ekološkim i kulturno - istorijskim razvojem i usklađene sa Prostornim planom Crne Gore do 2040. godine;

7) da lokalne samouprave u potpunosti primjenjuju propise kojima se uređuje postupak izrade i donošenja planskih dokumenata kao;

8) da se nastave aktivnosti na poboljšanju administrativnih kapaciteta i na stvaranju uslova za obuku i edukaciju kadra.

Ovaj program objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj : 11-011/26-1915

Podgorica, 14. maja 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1480.

Na osnovu člana 6 stav 1 Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti („Službeni list CG”, br. 53/11, 3/23 i 39/26), Ministarstvo energetike i rudarstva donijelo je

PRAVILNIK O OPREMI I ZAŠTITNIM SISTEMIMA NAMIJENJENIM ZA UPOTREBU U POTENCIJALNO EKSPLOZIVNIM ATMOSFERAMA*

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se: bitni zahtjevi za zdravlje i bezbjednost koji se odnose na projektovanje i izradu opreme i zaštitnih sistema namijenjenih za upotrebu u potencijalno eksplozivnim atmosferama, kao i drugi zahtjevi i uslovi koji moraju da budu ispunjeni za njihovu isporuku na tržištu i stavljanje u upotrebu, grupe i kategorije opreme namijenjene za upotrebu u potencijalno eksplozivnim atmosferama, postupci ocjenjivanja usaglašenosti; deklaracija o usaglašenosti i model deklaracije o usaglašenosti, sadržaj tehničke dokumentacije; znak usaglašenosti i znak protiveksplozivne zaštite, zaštitna klauzula, kao i zahtjevi koje mora da ispuni tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti da bi bilo imenovano za ocjenjivanje usaglašenosti.

Primjena pravilnika

Član 2

Ovaj pravilnik se primjenjuje na opremu, zaštitne sisteme, uređaje i komponente (u daljem tekstu: proizvodi), i to:

- 1) opremu i zaštitne sisteme namijenjene za upotrebu u potencijalno eksplozivnim atmosferama;
- 2) sigurnosne uređaje, upravljačke uređaje i uređaje za regulaciju koji su namijenjeni za upotrebu izvan potencijalno eksplozivnih atmosfera, ali koji su neophodni ili doprinose bezbjednom funkcionisanju opreme i zaštitnih sistema u odnosu na rizike od eksplozije;
- 3) komponente namijenjene za ugradnju u opremu i zaštitne sisteme iz tačke 1 ovog člana.

Proizvodi na koje se ne primjenjuje pravilnik

Član 3

Ovaj pravilnik se ne primjenjuje na sljedeće proizvode:

- 1) medicinske uređaje namijenjene za upotrebu u medicinskom okruženju;
- 2) opremu i zaštitne sisteme kod kojih opasnost od eksplozije nastaje isključivo zbog prisustva eksplozivnih ili nestabilnih hemijskih supstanci;
- 3) opremu namijenjenu za upotrebu u domaćinstvu i nekomercijalnom okruženju, gdje potencijalno eksplozivne atmosfere mogu da nastanu samo u rijetkim slučajevima i to samo kao posljedica slučajnog isticanja zapaljivog gasa;
- 4) opremu lične zaštite na koju se primjenjuje propis kojim se transponuje odgovarajuće harmonizovano zakonodavstvo EU, kojim se propisuju zahtjevi za bezbjednost i drugi tehnički zahtjevi za opremu lične zaštite;
- 5) pomorska plovila i pokretne plovne jedinice zajedno sa opremom na tim plovilima ili jedinicama;
- 6) prevozna sredstva, odnosno vozila i njihove prikolice namijenjene isključivo za prevoz putnika vazdušnim ili drumskim putem, željezničkim ili plovnim putem, kao i prevozna sredstva, ako su projektovana za prevoz robe vazdušnim putem, mrežom javnih saobraćajnica, željezničkom mrežom ili plovnim putem, sa izuzetkom vozila namijenjenih za upotrebu u potencijalno eksplozivnoj atmosferi;

7) vojno naoružanje, uključujući municiju i opremu koja je isključivo namijenjena da se koristi kao vojna oprema.

Značenje pojedinih izraza

Član 4

(1) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- 1) **oprema** su mašine, aparati, stacionarni ili pokretni uređaji, njihove upravljačke komponente i pribor, kao i sistemi za detekciju i prevenciju koji su, odvojeno ili zajedno, namijenjeni za proizvodnju, prenos, skladištenje, mjerenje, upravljanje i pretvaranje energije i/ili obradu materijala i koji mogu da prouzrokuju eksploziju sopstvenim potencijalnim izvorom paljenja;
- 2) **zaštitni sistemi** su uređaji koji nisu komponente opreme, a koji su namijenjeni za trenutno zaustavljanje razvoja eksplozije i/ili ograničavanje opsega efektivnog djelovanja eksplozije i koji se odvojeno isporučuju na tržište radi upotrebe kao samostalni sistemi;
- 3) **komponenta** je dio koji je suštinski bitan za bezbjedno funkcionisanje opreme i zaštitnih sistema, ali koji nema samostalnu funkciju;
- 4) **eksplozivna atmosfera** je smješa vazduha i zapaljivih supstanci u obliku gasova, pare, maglice ili prašine, pod atmosferskim uslovima, u kojoj se nakon paljenja, sagorijevanje širi na cijelu nesagorjelu smještu;
- 5) **potencijalno eksplozivna atmosfera** je prostor u kome atmosfera može da postane eksplozivna zbog lokalnih uslova ili uslova rada;
- 6) **oprema grupe I** je oprema namijenjena za upotrebu u podzemnim djelovima rudnika, kao i u onim djelovima površinskih postrojenja takvih rudnika, koji mogu da budu ugroženi rudničkim gasom i/ili zapaljivom prašinom, i uključuje opremu kategorija M 1 i M 2 u skladu sa Prilogom 1 – Kriterijumi za klasifikaciju grupa opreme u kategorije;
- 7) **oprema grupe II** je oprema namijenjena za upotrebu na svim drugim mjestima koja mogu da budu ugrožena eksplozivnim atmosferama, i uključuje opremu kategorija 1, 2 i 3 u skladu sa Prilogom 1;
- 8) **kategorija opreme** je klasifikacija opreme, u svakoj od grupa opreme, u skladu sa Prilogom 1, koja određuje nivo zaštite koji je neophodno obezbjediti;
- 9) **predviđena namjena** je namjena proizvoda koju je utvrdio proizvođač, razvrstavanjem opreme u određenu grupu i kategoriju ili pružanjem svih informacija koje su neophodne za bezbjedno funkcionisanje zaštitnog sistema, uređaja ili komponente;
- 10) **isporuka na tržište** je svako stavljanje proizvoda na raspolaganje na tržištu Crne Gore za distribuciju, potrošnju ili upotrebu u okviru obavljanja privredne djelatnosti sa ili bez naknade;
- 11) **stavljanje na tržište** je prva isporuka proizvoda na tržište Crne Gore;
- 12) **proizvođač** označava svako fizičko ili pravno lice koje izrađuje proizvod ili koje naručuje projektovanje ili izradu proizvoda i stavlja ga na tržište pod sopstvenim imenom ili trgovačkim znakom, ili ga koristi za sopstvene potrebe;
- 13) **zastupnik** je svako pravno ili fizičko lice koje ima sjedište, odnosno prebivalište u Crnoj Gori i koje je od strane proizvođača, na osnovu pisanog ovlašćenja, ovlašćeno da u njegovo ime obavlja određene poslove;
- 14) **uvoznik** je svako pravno ili fizičko lice koje ima sjedište, odnosno prebivalište u Crnoj Gori i koje uvozi proizvode iz druge zemlje radi stavljanja na tržište Crne Gore;
- 15) **distributer** je svako pravno ili fizičko lice koje ima sjedište, odnosno prebivalište u Crnoj Gori, a nije proizvođač ili uvoznik i koje isporučuje proizvod na tržište;
- 16) **privredni subjekt** označava proizvođača, zastupnika, uvoznika i distributera;
- 17) **tehnička specifikacija** je dokument koji utvrđuje tehničke zahtjeve koje treba da ispunjava proizvod;
- 18) **harmonizovani standard** je evropski standard koji je usvojen na osnovu zahtjeva Evropske komisije za primjenu u harmonizovanom zakonodavstvu Unije;

- 19) **akreditacija** označava akreditaciju kako je definisana zakonom kojim se uređuje akreditacija;
- 20) **ocjenjivanje usaglašenosti** je proces kojim se utvrđuje da li proizvod ispunjava bitne zahtjeve za zdravlje i bezbjednost iz Priloga 2 – Bitni zahtjevi za zdravlje i bezbjednost;
- 21) **tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti** je tijelo koje sprovodi aktivnosti ocjenjivanja usaglašenosti, uključujući etaloniranje, ispitivanje, sertifikaciju i kontrolisanje;
- 22) **opoziv** je svaka mjera koja ima za cilj povraćaj proizvoda koji je već isporučen krajnjem korisniku;
- 23) **povlačenje** je svaka mjera koja ima za cilj sprječavanje da proizvod u lancu isporuke bude isporučen na tržište;
- 24) **harmonizovano zakonodavstvo Unije** je zakonodavstvo Evropske unije kojim se usklađuju uslovi za stavljanje proizvoda na tržište;
- 25) **CE znak usaglašenosti** je oznaka koju proizvođač stavlja na proizvod i kojim potvrđuje da je taj proizvod usaglašen sa zahtjevima svih propisa kojima je utvrđena obaveza stavljanja tog znaka.

Isporuka na tržište i stavljanje u upotrebu

Član 5

(1) Proizvodi mogu biti isporučeni na tržište i stavljeni u upotrebu samo ako su, kada su pravilno instalirani i održavani i kada se koriste u skladu sa njihovom predviđenom namjenom, usaglašeni sa ovim pravilnikom.

(2) Proizvodi koji nisu usaglašeni sa ovim pravilnikom mogu da se izlažu na sajmovima, izložbama, prezentacijama i drugim sličnim manifestacijama, samo ako je prisutno jasno vidljivo označavanje koje ukazuje da oni nisu usaglašeni sa ovim pravilnikom i da nisu na prodaju sve dok proizvođač ne obezbjedi njihovu usaglašenost. Prilikom demonstracije rada proizvoda preduzimaju se odgovarajuće bezbjednosne mjere radi zaštite lica.

Bitni zahtjevi za zdravlje i bezbjednost

Član 6

Proizvodi treba da ispunjavaju bitne zahtjeve za zdravlje i bezbjednost iz Priloga 2 ovog pravilnika, koji se na njih primjenjuju, uzimajući u obzir njihovu predviđenu namjenu.

Slobodan promet

Član 7

Proizvodi koji su usaglašeni sa zahtjevima ovog pravilnika isporučuju se na tržištu i stavlja u upotrebu slobodno, bez ikakvih zabrana, ograničenja ili prepreka.

Uslovi koje treba da ispuni proizvođač

Član 8

(1) Kada stavlja svoje proizvode na tržište ili ih upotrebljava za vlastite potrebe, proizvođač obezbjeđuje da su njegovi proizvodi projektovani i proizvedeni u skladu sa bitnim zahtjevima za zdravlje i bezbjednost iz Priloga 2 ovog pravilnika.

(2) Proizvođač izrađuje tehničku dokumentaciju iz Priloga 3 do 9 ovog pravilnika i sprovodi ili obezbjeđuje sprovođenje odgovarajućeg postupka ocjenjivanja usaglašenosti iz člana 14 ovog pravilnika.

(3) Ako je postupkom iz stava 2 ovog člana potvrđena usaglašenost s propisanim zahtjevima proizvoda koji nije komponenta, proizvođač sastavlja deklaraciju o usaglašenosti i stavlja znak CE.

(4) Ako je usaglašenost komponente sa važećim zahtjevima dokazana odgovarajućim postupkom ocjenjivanja usaglašenosti, proizvođač sastavlja pisanu izjavu o usaglašenosti, kako je navedeno u članu 14 stav 3 ovog pravilnika.

(5) Proizvođač obezbjeđuje da svaki proizvod prati primjerak deklaracije o usaglašenosti ili, kada je primjenljivo, primjerak izjave o usaglašenosti.

(6) Kada se velik broj proizvoda isporučuje jednom korisniku, dotičnu seriju ili pošiljku može da prati samo jedan primjerak deklaracije o usaglašenosti ili izjave o usaglašenosti.

(7) Proizvođač čuva tehničku dokumentaciju i deklaraciju o usaglašenosti ili, po potrebi, izjavu o usaglašenosti najmanje deset godina nakon stavljanja proizvoda na tržište.

(8) Proizvođač obezbjeđuje da su uspostavljeni postupci za održavanje usaglašenosti serijske proizvodnje u skladu s odredbama ovog pravilnika, na odgovarajući način uzimaju se u obzir promjene u rješenju ili karakteristikama proizvoda, kao i promjene crnogorskih standarda koji su ekvivalentni harmonizovanim standardima ili u drugim tehničkim specifikacijama na osnovu kojih se izjavljuje usaglašenost proizvoda, a kada je to primjenljivo, s obzirom na rizike koje predstavlja proizvod, a kako bi zaštitio zdravlje i bezbjednost krajnjih korisnika, proizvođač ispituje uzorke proizvoda koji su stavljeni na tržište, istražuje i, ako je neophodno, vodi registar pritužbi i registar neusaglašenih proizvoda, kao i njihov opoziv od korisnika te o svakom takvom praćenju obavještava distributere.

(9) Proizvođači obezbjeđuju da proizvod koji su stavili na tržište nosi broj tipa, partije ili serije ili bilo koji drugi element koji omogućava njegovu identifikaciju ili, u slučajevima kada takvo obilježavanje nije moguće zbog dimenzije ili prirode proizvoda, da su podaci za identifikaciju proizvoda navedeni na njegovoj ambalaži ili u dokumentu koji ga prati.

(10) Proizvođači obezbjeđuju da je na proizvodu, koji nije komponenta, koji su stavili na tržište posebna oznaka protiveksplozivne zaštite i, po potrebi, druge oznake i informacije iz Priloga 2 tačka 1.0.5. ovog pravilnika.

(11) Proizvođači na proizvodu navode svoje ime i registrovani trgovački naziv ili registrovani trgovački znak, kao i jedinstvenu poštansku adresu na kojoj ih je moguće kontaktirati ili, u slučajevima kada to nije moguće, na ambalaži proizvoda ili u dokumentu koji ga prati, a adresa označava jedinstvenu tačku na koju proizvođač može biti kontaktiran, i kontaktni podaci su na crnogorskom jeziku.

(12) Proizvođači obezbjeđuju da je uz proizvod priloženo uputstvo i bezbjednosne informacije na crnogorskom jeziku, a takva uputstva i informacije, kao i bilo koje drugo obilježavanje, moraju biti jasne, razumljive i nedvosmislene.

(13) Proizvođači koji smatraju ili imaju razloga da vjeruju da proizvod koji su stavili na tržište nije usaglašen sa ovim pravilnikom, odmah preduzimaju korektivne mjere neophodne za postizanje usaglašenosti tog proizvoda, za njegovo povlačenje ili opoziv, ako je to primjenljivo.

(14) Pored toga, kada proizvod predstavlja rizik, proizvođači odmah o tome obavještavaju nadležne organe tržišnog nadzora, navodeći pojedinosti, naročito, o neusaglašenosti i o svim preduzetim korektivnim mjerama.

(15) Proizvođači, na osnovu obrazložnog zahtjeva nadležnog organa tržišnog nadzora, dostavljaju tom organu sve informacije i dokumentaciju u papirnoj ili elektronskoj formi neophodne za dokazivanje usaglašenosti proizvoda sa ovim pravilnikom, na crnogorskom jeziku, na zahtjev tog organa, sarađuju sa njim u svakoj preduzetoj mjeri u svrhu otklanjanja rizika koje predstavljaju proizvodi koje su stavili na tržište.

Ovlašćenje zastupnika

Član 9

(1) Proizvođač može na osnovu pisanog ovlašćenja imenovati zastupnika, a obaveze iz člana 8 stav 1 ovog pravilnika i sastavljanje tehničke dokumentacije iz člana 8 stav 2 ovog pravilnika ne mogu se prenijeti na zastupnika.

(2) Zastupnik obavlja poslove utvrđene u ovlašćenju koje mu je dao proizvođač, a koji obuhvataju najmanje sljedeće poslove:

- a) da deklaraciju o usaglašenosti ili, kada je to primjenljivo, izjavu o usaglašenosti i tehničku dokumentaciju stavi na raspolaganje nadležnim inspektorima, u periodu od deset godina nakon stavljanja proizvoda na tržište;
- b) da na osnovu obrazloženog zahtjeva nadležnog inspektora obezbjedi sve podatke i dokumentaciju potrebnu za dokazivanje usaglašenosti proizvoda;
- c) da saraduje sa nadležnim inspektorom, na njegov zahtjev, u svakoj preduzetoj mjeri u svrhu otklanjanja rizika koje predstavljaju proizvodi obuhvaćeni njegovim ovlašćenjem.

Zahtjevi koje treba da ispuni uvoznik

Član 10

(1) Uvoznik na tržište stavlja usaglašene proizvode.

(2) Prije stavljanja proizvoda na tržište, uvoznik obezbjeđuje da je proizvođač sproveo odgovarajući postupak ocjenjivanja usaglašenosti iz člana 14 ovog pravilnika, te da je proizvođač sastavio tehničku dokumentaciju, da proizvod nosi znak CE, kada je primjenljivo da proizvod prati deklaracija o usaglašenosti ili izjava o usaglašenosti, odnosno drugi zahtjevani dokumenti, te da je proizvođač ispunio sve zahtjeve iz člana 8 st. 5, 6 i 7 ovog pravilnika, a ako uvoznik smatra ili ima razloga da vjeruje da proizvod nije usaglašen sa bitnim zahtjevima za zdravlje i bezbjednost iz Priloga 2 ovog pravilnika, ne treba da stavi proizvod na tržište sve dok se ne sprovede njegovo usaglašavanje, ako proizvod predstavlja rizik, uvoznik o tome obavještava proizvođača i nadležne inspeksijske organe.

(3) Uvoznici na proizvodu navode svoje ime i registrovani trgovački naziv ili svoj registrovani trgovački znak, kao i jedinstvenu poštansku adresu na kojoj ih je moguće kontaktirati ili, ako takvo obilježavanje nije moguće, ovi podaci se naznačuju na ambalaži proizvoda ili u dokumentu koji ga prati, a kontaktni podaci su na crnogorskom jeziku.

(4) Uvoznik obezbjeđuje da su uz proizvod priložena uputstva i informacije o bezbjednosti, na crnogorskom jeziku.

(5) Dok je proizvod pod odgovornošću uvoznika, on obezbjeđuje da uslovi skladištenja ili prevoza proizvoda ne ugrožavaju njegovu usaglašenost s bitnim zahtjevima za zdravlje i bezbjednost iz Priloga 2 ovog pravilnika.

(6) Kada je primjenljivo s obzirom na rizike koje predstavlja proizvod, uvoznici, radi zaštite zdravlja i bezbjednosti krajnjih korisnika, sprovode ispitivanje uzoraka proizvoda koji su isporučeni na tržište, istražuju i, ako je neophodno, vode registar pritužbi, neusaglašenih proizvoda i opoziva proizvoda, te o svakom takvom praćenju obavještavaju distributere.

(7) Uvoznici koji smatraju ili imaju razloga da vjeruju da proizvod koji su stavili na tržište nije usaglašen sa ovim pravilnikom, odmah preduzimaju korektivne mjere neophodne za postizanje usaglašenosti tog proizvoda, za njegovo povlačenje ili opoziv, ako je to primjenljivo, a pored toga, kada proizvod predstavlja rizik, uvoznici bez odlaganja o tome obavještavaju nadležne organe tržišnog nadzora, navodeći pojedinosti, naročito, o neusaglašenosti i o svim preduzetim korektivnim mjerama.

(8) Uvoznik u periodu od deset godina nakon stavljanja proizvoda na tržište, čuva primjerak deklaracije o usaglašenosti ili, kada je primjenljivo, primjerak izjave o usaglašenosti koji je dostupan nadležnim organima tržišnog nadzora i obezbjeđuje da tehnička dokumentacija može biti stavljena na raspolaganje tim organima, na njihov zahtjev.

(9) Uvoznici, na osnovu obrazloženog zahtjeva nadležnog inspeksijskog organa, dostavljaju tom organu informacije i dokumentaciju u papirnoj ili elektronskoj formi neophodne za dokazivanje usaglašenosti proizvoda, na crnogorskom jeziku, a na zahtjev tog organa, saraduju sa njim u svakoj mjeri preduzetoj u svrhu otklanjanja rizika koje predstavljaju proizvodi koje su oni stavili na tržište.

Distributer

Član 11

(1) Distributer prilikom isporuke proizvoda na tržište, djeluje s dužnom pažnjom u pogledu zahtjeva iz ovog pravilnika.

(2) Prije isporuke na tržište distributer provjerava da je proizvod označen znakom CE, da proizvod prati deklaracija o usaglašenosti ili kada je primjenljivo izjava o usaglašenosti, kao i drugi zahtjevani dokumenti, uputstva i informacije o bezbjednosti, na crnogorskom jeziku, te da su proizvođač i uvoznik ispunili zahtjeve iz člana 8 st. 5, 6 i 7 i člana 10 stav 3 ovog pravilnika, a ako distributer smatra ili ima razloga da vjeruje da proizvod nije usaglašen sa bitnim zahtjevima za zdravlje i bezbjednost iz Priloga 2 ovog pravilnika, neće isporučiti proizvod na tržište sve dok se ne sprovede njegovo usaglašavanje, a ako proizvod predstavlja rizik, distributer o tome obavještava proizvođača ili uvoznika te nadležne inspeksijske organe.

(3) Dok je proizvod pod njegovom odgovornošću, distributer obezbjeđuje da uslovi skladištenja ili prevoza proizvoda ne ugrožavaju njegovu usaglašenost sa bitnim zahtjevima za zdravlje i bezbjednost iz Priloga 2 ovog pravilnika.

(4) Distributeri koji smatraju ili imaju razloga da vjeruju da proizvod koji su isporučili na tržište nije usaglašen sa ovim pravilnikom, obezbjeđuju preduzimanje korektivnih mjera neophodnih za postizanje usaglašenosti tog proizvoda, za njegovo povlačenje ili opoziv, ako je to primjenljivo, a kada proizvod predstavlja rizik, distributeri bez odlaganja o tome obavještavaju nadležne organe tržišnog nadzora, navodeći pojedinosti, naročito, o neusaglašenosti i o svim preduzetim korektivnim mjerama.

(5) Distributeri, na osnovu obrazložnog zahtjeva nadležnog inspeksijskog organa, dostavljaju tom organu sve informacije i dokumentaciju u papirnoj ili elektronskoj formi neophodne za dokazivanje usaglašenosti proizvoda, a na zahtjev tog organa, saraduju sa njim u svakoj preduzetoj mjeri u svrhu otklanjanja rizika koje predstavljaju proizvodi koje su oni isporučili na tržište.

Posebni uslovi za uvoznika i distributera

Član 12

Uvoznik ili distributer koji stavlja na tržište proizvod pod svojim imenom ili trgovačkim znakom, ili izmijeni proizvod koji je već stavljen na tržište u mjeri koja utiče na usaglašenost sa zahtjevima iz ovog pravilnika, smatra se proizvođačem i preuzima obaveze proizvođača iz člana 8 ovog pravilnika.

Pretpostavka usaglašenosti proizvoda

Član 13

(1) Pretpostavlja se da proizvod koji ispunjava zahtjeve crnogorskih standarda ili njihovih dijelova, kojima su preuzeti odgovarajući harmonizovani standardi, čiji se spisak (u daljem tekstu: spisak standarda) sastavlja i objavljuje u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti, ispunjava i bitne zahtjeve iz Priloga 2 ovog pravilnika koji su obuhvaćeni tim standardima, odnosno njihovim dijelovima.

(2) U odsustvu harmonizovanih standarda, u spisak standarda mogu se uvrstiti drugi crnogorski standardi i tehničke specifikacije koje se smatraju važnim ili relevantnim za pravilnu primjenu bitnih zahtjeva za zdravlje i bezbjednost iz Priloga 2 ovog pravilnika.

Postupci ocjenjivanja usaglašenosti

Član 14

(1) Za ocjenjivanje usaglašenosti opreme i, po potrebi, uređaja iz člana 2 stav 1 tačka 2 ovog pravilnika primjenjuju se sljedeći postupci ocjenjivanja usaglašenosti:

a) za opremu grupe I kategorije M1 i opremu grupe II kategorije 1 sprovodi se postupak iz Priloga 3 – Modul B: Pregled tipa i jedan od sljedećih postupaka:

- iz Priloga 4 – Modul D: Usaglašenost sa tipom na osnovu obezbjeđivanja kvaliteta proizvodnje;
- iz Priloga 5 – Modul F: Usaglašenost sa tipom na osnovu verifikacije proizvoda;
- b) za opremu grupe I kategorije M 2 i opremu grupe II kategorije 2:
  - (I) za motore sa unutrašnjim sagorijevanjem i električnu opremu u ovim grupama i kategorijama sprovodi se postupak iz Priloga 3 – Pregled tipa i jedan od sljedećih postupaka:
    - iz Priloga 6 – Modul C1: Usaglašenost sa tipom na osnovu interne kontrole proizvodnje i nadgledanog ispitivanja proizvoda;
    - iz Priloga 7 – Modul E: Usaglašenost sa tipom na osnovu obezbjeđivanja kvaliteta proizvoda.
  - (II) za drugu opremu u ovim grupama i kategorijama, sprovodi se postupak ocjenjivanja usaglašenosti koji se sastoji od postupka iz Priloga 8 – Modul A: Interna kontrola proizvodnje, kao i dostavljanja tehničke dokumentacije iz Priloga 8 tačka 2 imenovanom tijelu koje odmah, pisanim putem, potvrđuje prijem te dokumentacije i čuva je kod sebe;
- c) za opremu grupe II kategorije 3 sprovodi se postupak ocjenjivanja usaglašenosti iz Priloga 8 – Modul A: Interna kontrola proizvodnje;
- d) za opremu grupe I i grupe II, umjesto postupaka ocjenjivanja usaglašenosti iz tač. a, b i c ovog stava, može da se sprovede i postupak ocjenjivanja usaglašenosti iz Priloga 9 – Modul G: Usaglašenost na osnovu pojedinačne verifikacije proizvoda.

(2) Za ocjenjivanje usaglašenosti zaštitnih sistema sprovode se postupci ocjenjivanja usaglašenosti iz stava 1 tač. a ili d ovog člana.

(3) Postupci ocjenjivanja usaglašenosti iz stava 1 ovog člana primjenjuju se i na komponente, s tim što se komponenta ne označava znakom usaglašenosti i da se za nju ne sačinjava deklaracija o usaglašenosti, a za komponentu proizvođač sačinjava pisanu izjavu o usaglašenosti, kojom potvrđuje usaglašenost komponente sa primjenjivim zahtjevima ovog pravilnika i u kojoj navodi podatke o svojstvima komponente i načinu na koji ona mora biti ugrađena u opremu ili zaštitni sistem, kako bi omogućila usaglašenost završene opreme ili zaštitnog sistema sa primjenjivim bitnim zahtjevima za zdravlje i bezbjednost iz Priloga 2 ovog pravilnika.

(4) U pogledu bezbjednosnih aspekata iz Priloga 2 tačka 1.2.7, pored postupaka ocjenjivanja usaglašenosti iz st. 1 i 2 ovog člana, može se sprovoditi postupak iz Priloga 8 – Modul A: Interna kontrola proizvodnje.

(5) Izuzetno od odredbi st. 1, 2 i 4 ovog člana, nadležni organ može, na osnovu propisno obrazloženog zahtjeva, odobriti stavljanje na tržište i/ili stavljanje u upotrebu na teritoriji Crne Gore proizvoda izuzev komponenti, na koje se postupci ocjenjivanja usaglašenosti iz st. 1, 2 i 4 ne primjenjuju ako se ocijeni da je njihova upotreba u interesu zaštite.

(6) Dokumenta i prepiske u vezi sa postupcima ocjenjivanja usaglašenosti iz st. 1 do 4 ovog člana sačinjavaju se na crnogorskom jeziku ili na drugom jeziku koji prihvata imenovano tijelo.

Deklaracija o usaglašenosti

Član 15

(1) Deklaracijom o usaglašenosti izjavljuje se da je potvrđeno da proizvod ispunjava bitne zahtjeve za zdravlje i bezbjednost iz Priloga 2 ovog pravilnika.

(2) Deklaracija o usaglašenosti ima strukturu modela iz Priloga 10 – Model deklaracije o usaglašenosti, sadrži elemente utvrđene u relevantnim postupcima ocjenjivanja usaglašenosti iz Priloga 3 do 9 ovog pravilnika i redovno se ažurira, a sačinjava se na crnogorskom jeziku, odnosno obezbjeđuje se da je prevedena na crnogorski jezik.

(3) Ako se na proizvod primjenjuje više propisa kojima je utvrđena obaveza sačinjavanja deklaracije o usaglašenosti, sačinjava se samo jedna jedinstvena deklaracija o usaglašenosti u skladu sa svim takvim propisima, a takva deklaracija sadrži sve navedene propise, uključujući i referentne oznake za njihovo objavljivanje.

(4) Sačinjavanjem deklaracije o usaglašenosti proizvođač preuzima odgovornost za usaglašenost proizvoda sa zahtjevima ovog pravilnika.

Označavanje usaglašenosti

Član 16

(1) Proizvod, osim ako je u pitanju komponenta, koji je usaglašen sa zahtjevima ovog pravilnika, prije stavljanja na tržište označava se znakom usaglašenosti CE.

(2) Znak usaglašenosti CE podliježe opštim načelima iz zakona kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti, kao i posebnog podzakonskog akta donesenog na osnovu tog zakona radi njegove primjene.

(3) Znak usaglašenosti stavlja se na proizvod ili njegovu natpisnu pločicu tako da bude vidljiv, čitljiv i neizbrisiv, a ukoliko to nije moguće ili nije opravdano zbog prirode proizvoda, stavlja se na njegovu ambalažu ili dokumentaciju koja ga prati.

(4) Znak usaglašenosti prati jedinstveni identifikacioni broj imenovanog tijela, ako je to tijelo učestvovalo u ocjenjivanju usaglašenosti u fazi kontrolisanja proizvodnje, a jedinstveni identifikacioni broj imenovanog tijela stavlja samo tijelo ili proizvođač, odnosno njegov ovlašćeni zastupnik prema uputstvima tog tijela.

(5) Znak usaglašenosti i, ako je primjenljivo, jedinstveni identifikacioni broj imenovanog tijela, prati poseban znak protiveksplozivne zaštite , simboli grupe i kategorije opreme i, ako je primjenljivo, druge oznake i podaci iz Priloga tačka 1.0.5 2 ovog pravilnika.

(6) Znak usaglašenosti, oznakama, simbolima i podacima iz stava 5 ovog člana i, ako je primjenljivo, jedinstvenom identifikacionom broju imenovanog tijela, može se dodati bilo koja oznaka koja ukazuje na specifičan rizik ili specifičnu upotrebu, i proizvod koji je projektovan za određenu eksplozivnu atmosferu mora biti označen shodno tome.

Zahtjevi koje mora da ispuni tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti da bi bilo imenovano

Član 17

(1) Tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti može da obavlja poslove ocjenjivanja usaglašenosti proizvoda, u skladu sa postupcima iz Priloga 3 do 7 i Priloga 9, ako ispunjava zahtjeve iz st. 2 do 11 ovog člana, i ako je imenovano u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti, kao i posebnim propisom donesenim na osnovu tog zakona.

(2) Tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti mora da ima status pravnog lica registrovanog u Crnoj Gori.

(3) Tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti mora da ima status treće strane nezavisne od organizacije i proizvoda koje ocjenjuje, a takvim tijelom se može smatrati i tijelo koje pripada poslovnom ili stručnom udruženju koje zastupa preduzeća uključena u projektovanje, proizvodnju, isporuku, sklapanje, upotrebu ili održavanje proizvoda koje ocjenjuje, pod uslovom da dokaže svoju nezavisnost i odsustvo sukoba interesa.

(4) Tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti, njegovo najviše rukovodstvo i osoblje koje obavlja poslove ocjenjivanja usaglašenosti ne smiju da budu projektanti, proizvođači, isporučioци, monterі, kupci, vlasnici, korisnici ili serviseri proizvoda koje ocjenjuju, niti smiju biti zastupnici bilo koje od tih strana, i ne dovodi se u pitanje mogućnost korišćenja ocjenjenih proizvoda za potrebe rada tijela za ocjenjivanje usaglašenosti ili za lične potrebe.

(5) Tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti, njegovo najviše rukovodstvo i osoblje koje obavlja poslove ocjenjivanja usaglašenosti ne smiju biti uključeni, direktno ili kao zastupnici, u projektovanje, proizvodnju ili izradu, trgovinu, montiranje, upotrebu ili održavanje proizvoda koje ocjenjuju, i oni ne smiju biti uključeni u aktivnosti koje bi mogle da utiču na njihovu nezavisnost u odlučivanju i integritet u vezi sa obavljanjem aktivnosti ocjenjivanja usaglašenosti za koje su imenovani, a ovo se naročito odnosi na pružanje konsultantskih usluga, i mora da obezbjedi da

aktivnosti njegovih ogranaka ili podizvođača ne utiču na povjerljivost, objektivnost i nepristrasnost u sprovođenju aktivnosti ocjenjivanja usaglašenosti.

(6) Tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti i njegovo osoblje dužni su da sprovode aktivnosti ocjenjivanja usaglašenosti sa najvišim stepenom profesionalnog integriteta i tehničke kompetentnosti u predmetnoj oblasti i ne smiju biti izloženi bilo kakvim pritiscima i podsticajima, naročito finansijskim, koji bi mogli da utiču na njihovo prosuđivanje ili na rezultate aktivnosti ocjenjivanja usaglašenosti koje sprovode, posebno od strane lica ili grupa lica koje su zainteresovane za rezultate tih aktivnosti.

(7) Tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti mora biti sposobno da obavlja sve zadatke ocjenjivanja usaglašenosti dodijeljene mu Prilozima 3 do 7 i Priloga 9 i u pogledu kojih je imenovano, bez obzira da li te zadatke obavlja samo tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti ili se obavljaju u njegovo ime i pod njegovom odgovornošću, i u svakom trenutku i za svaki postupak ocjenjivanja usaglašenosti i svaku vrstu ili kategoriju proizvoda u pogledu kojih je tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti imenovano.

(8) Tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti raspolaže sljedećim:

- 1) osobljem koje ima tehničko znanje, kao i dovoljno iskustvo i odgovarajuće iskustvo za obavljanje aktivnosti ocjenjivanja usaglašenosti;
- 2) opisima postupaka u skladu sa kojima se sprovodi ocjenjivanje usaglašenosti, kojima se obezbjeđuje transparentnost i mogućnost reprodukovanja tih postupaka. Tijelo treba da ima odgovarajuće politike i procedure kojima se prave razlike između zadataka koje obavlja kao imenovano tijelo i ostalih aktivnosti;
- 3) postupcima za obavljanje aktivnosti ocjenjivanja usaglašenosti koji uzimaju u obzir veličinu preduzeća, sektor u kojem posluje, njegovu strukturu, stepen složenosti predmetne tehnologije proizvoda i masovnu ili serijsku prirodu procesa proizvodnje.

(9) Tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti mora imati resurse neophodne za pravilno obavljanje tehničkih i administrativnih zadataka u vezi sa aktivnostima ocjenjivanja usaglašenosti na odgovarajući način i mora imati pristup svim neophodnim uređajima ili postrojenjima.

(10) Osoblje odgovorno za aktivnosti ocjenjivanja usaglašenosti mora imati sljedeće:

- 1) tehničko i stručno obrazovanje koje pokriva sve aktivnosti ocjenjivanja usaglašenosti za koje je tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti imenovano;
- 2) poznavanje zahtjeva ocjenjivanja koja sprovodi i odgovarajuće ovlašćenje za sprovođenje tih ocjenjivanja;
- 3) znanje i razumijevanje bitnih zahtjeva za zdravlje i bezbjednost iz Priloga 2, primjenljivih harmonizovanih standarda i odredbi ovog pravilnika i odredbi harmonizovanog zakonodavstva EU;
- 4) sposobnost da sastavlja sertifikate, evidenciju i izvještaje koji dokazuju da su ocjenjivanja sprovedena.

(11) Treba da se garantuje nepristrasnost tijela za ocjenjivanje usaglašenosti, njihovog najvišeg rukovodstva, kao i osoblja odgovornog za obavljanje zadataka ocjenjivanja usaglašenosti, a naknada najvišeg rukovodstva i osoblja odgovornog za obavljanje zadataka ocjenjivanja usaglašenosti ne treba da zavisi od broja sprovedenih ocjenjivanja, niti od rezultata tih ocjenjivanja.

(12) Tijela za ocjenjivanje usaglašenosti zaključuju ugovor o osiguranju od odgovornosti.

(13) Osoblje tijela za ocjenjivanje usaglašenosti dužno je da čuva poslovnu tajnu u pogledu svih informacija pribavljenih u toku obavljanja zadataka iz Priloga 3 do 7 i Priloga 9.

(14) Tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti učestvuje u relevantnim aktivnostima standardizacije ili obezbjeđuje da je njegovo osoblje odgovorno za obavljanje zadataka ocjenjivanja usaglašenosti upoznato sa tim aktivnostima.

Pretpostavka usaglašenosti imenovanih tijela

Član 18

Kada tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti dokaže svoju usaglašenost sa kriterijumima utvrđenim u relevantnim crnogorskim standardima ili dijelovima tih standarda, smatra se da ispunjava zahtjeve iz člana 17 ovog pravilnika, u mjeri u kojoj su ti zahtjevi obuhvaćeni navedenim standardima, a odgovarajući crnogorski standardi iz ovog člana su standardi objavljeni u „Službenom listu Crne Gore“, a kojima su preuzeti odgovarajući harmonizovani standardi koji sadrže zahtjeve za tijela za ocjenjivanje usaglašenosti.

Podružnice i podugovaranje od strane imenovanih tijela

Član 19

(1) Kada imenovano tijelo podugovori određene zadatke u vezi sa ocjenjivanjem usaglašenosti ili se koristi uslugama podružnice, ono obezbjeđuje da podugovarač ili podružnica ispunjavaju zahtjeve iz člana 17 ovog pravilnika i o tome obavještava nadležno ministarstvo za imenovanje.

(2) Imenovana tijela snose punu odgovornost za zadatke koje obavljaju podugovarači ili podružnice, bez obzira na to gdje su registrovani.

(3) Aktivnosti se mogu podugovoriti ili obavljati putem podružnice samo uz pristanak naručioca.

(4) Imenovano tijelo stavlja na raspolaganje organu za imenovanje relevantnu dokumentaciju o ocjenjivanju kvalifikacija podugovarača ili podružnice i o radu koji su obavili u skladu sa Prilozima 3 do 7 i Prilogom 9 ovog pravilnika.

Operativne obaveze imenovanih tijela

Član 20

(1) Imenovana tijela sprovode ocjenjivanja usaglašenosti u skladu sa postupcima ocjenjivanja usaglašenosti predviđenim u Prilozima 3 do 7 i Prilogu 9.

(2) Ocjenjivanja usaglašenosti sprovode se na proporcionalan način, izbjegavajući nepotrebno opterećenje za privredne subjekte, a tijela za ocjenjivanje usaglašenosti obavljaju svoju djelatnost uzimajući u obzir veličinu preduzeća, sektor u kojem posluje, njegovu strukturu, stepen složenosti predmetne tehnologije proizvoda i masovnu ili serijsku prirodu procesa proizvodnje, pri čemu se poštuje stepen strogosti i nivo zaštite koji se zahtijeva za usaglašenost proizvoda sa zahtjevima ovog pravilnika.

(3) Kada imenovano tijelo utvrdi da proizvođač nije ispunio bitne zahtjeve za zdravlje i bezbjednost iz Priloga 2 ovog pravilnika ili odgovarajuće crnogorske standarde ekvivalentne harmonizovanim standardima ili druge tehničke specifikacije, od tog proizvođača zahtijeva preduzimanje odgovarajućih korektivnih mjera i ne izdaje sertifikat o usaglašenosti.

(4) Kada, u toku praćenja usaglašenosti nakon izdavanja sertifikata, imenovano tijelo utvrdi da proizvod više nije usaglašen, od proizvođača zahtijeva preduzimanje odgovarajućih korektivnih mjera i, po potrebi, suspenduje ili povlači sertifikat.

(5) Kada korektivne mjere nisu preduzete ili ne daju traženi efekat, imenovano tijelo, prema potrebi, ograničava, suspenduje ili povlači sve sertifikate.

(6) U slučaju ograničenja, suspenzije ili povlačenja imenovanja, ili u slučaju kada je imenovano tijelo prestalo sa radom, nadležno ministarstvo preduzima odgovarajuće korake kako bi obezbjedilo da spise tog tijela preuzme drugo imenovano tijelo ili da budu dostupni odgovornim organima za imenovanje i organima tržišnog nadzora, na njihov zahtjev.

(7) Imenovano tijelo obezbjeđuje dostupnost žalbenog postupka protiv njegovih odluka.

Obaveze obavještavanja imenovanih tijela

Član 21

- (1) Imenovana tijela obavještavaju nadležno ministarstvo za imenovanje o sljedećem:
- a) svakom odbijanju, ograničenju, suspenziji ili povlačenju sertifikata;
  - b) svakoj okolnosti koja utiče na obim ili uslove imenovanja;
  - c) svakom zahtjevu za informacije koji su primili od organa tržišnog nadzora u pogledu aktivnosti ocjenjivanja usaglašenosti;
  - d) na zahtjev, o aktivnostima ocjenjivanja usaglašenosti sprovedenim u okviru njihovog imenovanja i svim ostalim obavljenim aktivnostima, uključujući prekogranične aktivnosti i podugovaranje.

(2) Imenovana tijela dostavljaju ostalim tijelima imenovanim u skladu sa ovim pravilnikom koja sprovode slične aktivnosti ocjenjivanja usaglašenosti koje pokrivaju iste proizvode, relevantne informacije o pitanjima koja se tiču negativnih i, na zahtjev, pozitivnih rezultata ocjenjivanja usaglašenosti.

Tržišni nadzor nad proizvodima

Član 22

Tržišni nadzor i kontrola proizvoda koji se stavljaju na tržište sprovodi se u skladu sa zakonom kojim se uređuje nadzor nad proizvodima na tržištu i zakonom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti.

Obaveze privrednih subjekata u pogledu sljedivosti

Član 23

- (1) Privredni subjekti, na zahtjev, dužni su da organima tržišnog nadzora identifikuju sljedeće:
- a) svakog privrednog subjekta koji im je isporučio proizvod;
  - b) svakog privrednog subjekta kome su isporučili proizvod.

(2) Privredni subjekti moraju biti u mogućnosti da pruže informacije iz stava 1 ovog člana u periodu od deset godina od dana kada im je proizvod isporučen i u periodu od deset godina od dana kada su oni isporučili proizvod.

Postupanje sa proizvodima koji predstavljaju rizik na nacionalnom nivou

Član 24

(1) Kada organi tržišnog nadzora imaju dovoljno razloga da vjeruju da proizvod predstavlja rizik po zdravlje ili bezbjednost lica ili po domaće životinje ili imovinu, sprovode ocjenjivanje u pogledu dotičnog proizvoda koje pokriva sve relevantne zahtjeve utvrđene ovim pravilnikom, a odgovarajući privredni subjekti saraduju sa nadležnim organima tržišnog nadzora u tu svrhu, u mjeri u kojoj je to neophodno.

(2) Kada, u toku ocjenjivanja iz stava 1 ovog člana, organi tržišnog nadzora utvrde da proizvod nije usaglašen sa zahtjevima utvrđenim ovim pravilnikom, bez odlaganja od odgovarajućeg privrednog subjekta zahtijevaju preduzimanje svih odgovarajućih korektivnih mjera radi usaglašavanja proizvoda sa tim zahtjevima, povlačenja ili opoziva proizvoda sa tržišta u razumnom roku, srazmjernom prirodi rizika, koji oni mogu propisati, organi tržišnog nadzora o tome obavještavaju relevantno imenovano tijelo.

(3) Odredbe zakona kojim se uređuje nadzor nad proizvodima na tržištu primjenjuju se na mjere iz stava 2 ovog člana.

(4) Kada organi tržišnog nadzora smatraju da neusaglašenost nije ograničena na teritoriju Crne Gore, o rezultatima ocjenjivanja i o mjerama koje su naložili privrednom subjektu obavještavaju Evropsku Komisiju i ostale države članice.

(5) Privredni subjekt obezbjeđuje preduzimanje svih odgovarajućih korektivnih mjera u pogledu svih proizvoda koje je stavio na raspolaganje na cjelokupnom tržištu Crne Gore.

(6) Kada relevantni privredni subjekt ne preduzme odgovarajuće korektivne mjere u roku iz stava 2 ovog člana, nadležni organi tržišnog nadzora preduzimaju sve odgovarajuće privremene mjere radi zabrane ili ograničenja isporuke proizvoda na tržište, povlačenja ili opoziva tog proizvoda.

(7) Organi tržišnog nadzora bez odlaganja obavještavaju Komisiju i ostale države članice o mjerama iz stava 6 ovog člana, a informacije o tim mjerama sadrže sve dostupne pojedinosti, naročito podatke neophodne za identifikaciju neusaglašenog proizvoda, porijeklo proizvoda, prirodu navodne neusaglašenosti i rizika, prirodu i trajanje preduzetih mjera i argumente koje je izložio relevantni privredni subjekt, i nadležni organi tržišnog nadzora naročito navode da li je neusaglašenost posljedica jednog od sljedećeg:

a) neispunjavanja zahtjeva koji se tiču zdravlja ili bezbjednosti lica ili zaštite domaćih životinja ili imovine od strane proizvoda; ili

b) nedostataka u crnogorskim standardima koji su ekvivalentni harmonizovanim standardima iz člana 13 ovog pravilnika, kojima se ostvaruje pretpostavka usaglašenosti.

(8) Kada u roku od tri mjeseca od prijema informacija iz stava 7 ovog člana, ni jedna država članica ni Komisija ne ulože prigovor na privremenu mjeru nadležnog organa tržišnog nadzora, ta mjera smatra se opravdanom.

(9) Nadležni organi tržišnog nadzora obezbjeđuju da se u pogledu dotičnog proizvoda, bez odlaganja, preduzimaju odgovarajuće restriktivne mjere, kao što je povlačenje proizvoda sa tržišta, u skladu sa zakonom kojim se uređuje nadzor nad proizvodima na tržištu.

Zaštitna procedura

Član 25

(1) Nakon okončanja postupka iz člana 24 st. 6 i 7 ovog pravilnika, mogu se uložiti prigovori Evropskoj komisiji na mjeru nadležnog organa tržišnog nadzora, o čemu odlučuje provedbeni akt Komisije.

(2) Provedbeni akt Komisije je obavezujući.

Usaglašeni proizvodi koji predstavljaju rizik

Član 26

(1) Kada, nakon sprovedenog ocjenjivanja iz člana 24 stav 1 ovog pravilnika, nadležni organ tržišnog nadzora utvrdi da, iako je proizvod usaglašen sa ovim pravilnikom, predstavlja rizik po zdravlje ili bezbjednost lica ili po domaće životinje ili imovinu, od relevantnog privrednog subjekta zahtijeva, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržišni nadzor nad proizvodima, preduzimanje svih odgovarajućih mjera kako bi se obezbjedilo da dotični proizvod, kada se stavi na tržište, više ne predstavlja taj rizik, odnosno povlačenje ili opoziv proizvoda sa tržišta u razumnom roku, srazmjernom prirodi rizika, koji ovi organi mogu propisati.

(2) Privredni subjekt obezbjeđuje preduzimanje korektivnih mjera u pogledu svih dotičnih proizvoda koje je stavio na raspolaganje na tržištu Crne Gore.

(3) Nadležni organ tržišnog nadzora odmah o tome obavještava Komisiju i ostale države članice, a te informacije sadrže sve dostupne pojedinosti, naročito podatke neophodne za identifikaciju dotičnog proizvoda, porijeklo i lanac isporuke proizvoda, prirodu rizika i prirodu i trajanje preduzetih nacionalnih mjera.

Formalna neusaglašenost

Član 27

(1) Kada nadležni inspekcijski organ utvrdi jedno od sljedećeg, od relevantnog privrednog subjekta zahtijeva okončanje predmetne neusaglašenosti:

1) znak usaglašenosti CE je stavljen suprotno zakonu kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti;

2) znak CE, kada se zahtijeva, nije stavljen;

- 3) poseban znak protiveksplozivne zaštite , simboli grupe i kategorije opreme i, ako je primjenjljivo, druge oznake i informacije, su stavljeni suprotno Prilogu 2 tačka 1.0.5 ili nisu stavljeni;
- 4) jedinstveni identifikacioni broj imenovanog tijela, kada je to tijelo uključeno u fazu kontrole proizvodnje, stavljen je suprotno članu 16 ovog pravilnika ili nije stavljen;
- 5) deklaracija o usaglašenosti ili, ako je primjenjljivo, izjava o usaglašenosti, ne prati proizvod;
- 6) deklaracija o usaglašenosti ili, kada se zahtijeva, izjava o usaglašenosti nije sačinjena ispravno;
- 7) tehnička dokumentacija nije dostupna ili nije potpuna;
- 8) informacije iz člana 8 stav 7 ili člana 10 stav 3 ovog pravilnika ne postoje, nisu tačne ili su nepotpune;
- 9) bilo koji drugi administrativni zahtjev predviđen u čl. 8 ili 10 ovog pravilnika nije ispunjen.

(2) Kada neusaglašenost iz stava 1 ovog člana i dalje postoji, nadležni inspeksijski organ preduzima sve odgovarajuće mjere radi ograničenja ili zabrane isporuke proizvoda na tržište ili obezbjeđuje da bude opozvan ili povučen sa tržišta, u skladu sa zakonom kojim se uređuje nadzor nad proizvodima na tržištu.

Prilozi

Član 28

Prilozi 1 do 10 sastavni su dio ovog pravilnika.

Odložena primjena

Član 29

(1) Od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, odnosno u skladu sa odredbama međunarodnog sporazuma kojim Crna Gora pristupa Evropskoj uniji, u svim odredbama i naslovima ovog pravilnika u kojima se upotrebljavaju, riječi: „deklaracija o usaglašenosti" imaju značenje: „EU deklaracija o usaglašenosti", riječi: „Pregled tipa" imaju značenje: „EU pregled tipa", riječi: „sertifikat o pregledu tipa" imaju značenje: „EU sertifikat o pregledu tipa", riječ: „imenovano" imaće značenje: „prijavljeno", a riječ: „imenovanje" imaće značenje: „prijavlivanje".

(2) Od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, odnosno u skladu sa odredbama međunarodnog sporazuma kojim Crna Gora pristupa Evropskoj uniji, u članu 4 stav 1 tač. 10 do 15, članu 24 stav 5 i članu 26 stav 2 ovog pravilnika, riječi: „Crna Gora", u odgovarajućem padežu, imaće značenje: „Evropska unija", u istom padežu; u članu 4 stav 1 tačka 14 riječi: „iz druge zemlje" imaće značenje: „iz treće zemlje"; formulacija iz člana 4 stav 1 tačka 19: „definisana zakonom kojim se uređuje akreditacija" imaće značenje: „definisana u tački 10 člana 2 Uredbe (EZ) br. 765/2008"; u članu 8 stav 7 riječi: „na crnogorskom jeziku" imaće značenje: „na jeziku koji krajnji korisnici i nadležni inspektori mogu lako razumjeti"; u članu 8 stav 10, članu 10 stav 7 i članu 11 stav 4 riječi: „organi tržišnog nadzora" imaće značenje: „nacionalni organi država članica na čijem tržištu su stavili proizvod na raspolaganje"; u članu 11 stav 2 riječi: „na crnogorskom jeziku" imaće značenje: „na jeziku koji krajnji korisnici u državi članici u kojoj se proizvod stavlja na raspolaganje na tržištu mogu lako razumjeti"; a u članu 16 stav 2 riječi: „zakon kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti, kao i posebni podzakonski akt donesen na osnovu tog zakona radi njegove primjene" imaće značenje: „član 30 Uredbe (EZ) br. 765/2008".

(3) Odredbe člana 8 stav 2, člana 10 stav 2, člana 11 stav 2, člana 16, člana 27 stav 1 tač. 1 i 2 i Priloga 4 tačka 5.1, Priloga 5 tačka 5.1, Priloga 6 tačka 4.1, Priloga 7 tačka 5.1, Priloga 8 tačka 4.1 i Priloga 9 tačka 5.1 ovog pravilnika koje se odnose na stavljanje znaka CE na proizvode, primjenjuju se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

(4) Član 24 st. 4 i 7, član 26 stav 3 i član 25 ovog pravilnika primjenjuju se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Stupanje na snagu

Član 30

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

(*) Ovim pravilnikom transponovana je Direktiva 2014/34 Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. februara 2014. godine o usklađivanju zakonodavstava država članica u pogledu opreme i zaštitnih sistema namijenjenih za upotrebu u potencijalno eksplozivnim atmosferama.

Broj: 04-304/26-1950/2

Podgorica, 29. maja 2026. godine

Ministar,
mr **Admir Šahmanović**, s.r.

KRITERIJUMI ZA KLASIFIKACIJU GRUPA OPREME U KATEGORIJE

1. Oprema grupe I

a) Oprema kategorije M1 obuhvata opremu projektovanu i po potrebi, opremljenu dodatnim posebnim sredstvima zaštite tako da može da funkcioniše u skladu sa radnim parametrima koje je utvrdio proizvođač i da obezbjedi veoma visok nivo zaštite.

Oprema ove kategorije namijenjena je za upotrebu u podzemnim dijelovima rudnika, kao i u onim dijelovima površinskih postrojenja tih rudnika koji su ugroženi rudničkim gasom i/ili zapaljivom prašinom.

Oprema kategorije M1 mora da ostane u funkcionalnom stanju, čak i u slučaju rijetkih nezgoda u vezi sa opremom u prisustvu eksplozivnih atmosfera, i da pruža takvu zaštitu da:

- u slučaju otkaza jednog sredstva zaštite, najmanje još jedno nezavisno sredstvo obezbjeđuje potreban nivo zaštite, ili
- da je potreban nivo zaštite obezbjeđen u slučaju da se dva kvara dogode nezavisno jedan od drugog.

Oprema kategorije M1 mora da ispunjava dodatne zahtjeve iz Priloga 2 odjeljak 2.0 pododjeljak 2.0.1.

b) Oprema kategorije M2 obuhvata opremu projektovanu tako da može da funkcioniše u skladu sa radnim parametrima koje je utvrdio proizvođač i da obezbjedi visok nivo zaštite.

Oprema ove kategorije namijenjena je za upotrebu u podzemnim dijelovima rudnika, kao i u onim dijelovima površinskih postrojenja tih rudnika koji bi mogli da budu ugroženi rudničkim gasom i/ili zapaljivom prašinom.

U slučaju nastanka eksplozivne atmosfere, mora postojati mogućnost da se ova oprema isključi sa izvora napajanja.

Sredstva zaštite koja se odnose na opremu ove kategorije obezbjeđuju potreban nivo zaštite tokom normalnog rada, kao i u slučaju otežanih radnih uslova, naročito onih koji proizlaze iz grubog rukovanja ili promjenljivih uslova okoline.

Oprema kategorije M2 mora da ispunjava dodatne zahtjeve iz Priloga 2 odjeljak 2.0 pododjeljak 2.0.2.

2. Oprema grupe II

a) Oprema kategorije 1 obuhvata opremu projektovanu tako da može da funkcioniše u skladu sa radnim parametrima koje je utvrdio proizvođač i da obezbjedi veoma visok nivo zaštite.

Oprema ove kategorije namijenjena je za upotrebu u područjima u kojima je eksplozivna atmosfera, prouzrokovana smješom vazduha i gasova, para ili maglica ili smješom vazduha i prašine, u kontinuitetu prisutna u dužem vremenskom periodu ili se periodično pojavljuje.

Oprema kategorije 1 mora da obezbjedi potreban nivo zaštite, čak i u slučaju rijetkih nezgoda koje se odnose na opremu, i pruža takvu zaštitu da:

- u slučaju otkaza jednog sredstva zaštite, najmanje još jedno nezavisno sredstvo obezbjeđuje potreban nivo zaštite, ili
- da je potreban nivo zaštite obezbjeđen u slučaju da se dva kvara dogode nezavisno jedan od drugog.

Oprema kategorije 1 mora da ispunjava dodatne zahtjeve iz Priloga 2 odjeljak 2.1.

b) Oprema kategorije 2 obuhvata opremu projektovanu tako da može da funkcioniše u skladu sa radnim parametrima koje je utvrdio proizvođač i da obezbjedi visok nivo zaštite.

Oprema ove kategorije namijenjena je za upotrebu u područjima u kojima povremeno mogu da se pojave eksplozivne atmosfere prouzrokovane gasovima, parama, maglicama ili smješom vazduha i prašine.

Sredstva zaštite koja se odnose na opremu ove kategorije obezbjeđuju potreban nivo zaštite, čak i u slučaju čestih smetnji ili kvarova opreme, koji obično moraju da se uzmu u obzir.

Oprema kategorije 2 mora da ispunjava dodatne zahtjeve iz Priloga 2 odjeljak 2.2.

c) Oprema kategorije 3 obuhvata opremu projektovanu tako da može da funkcioniše u skladu sa radnim parametrima koje je utvrdio proizvođač i da obezbjedi uobičajeni nivo zaštite.

Oprema ove kategorije namijenjena je za upotrebu u područjima u kojima se ne očekuje pojava eksplozivnih atmosfera prouzrokovanih gasovima, parama, maglicama ili smješom vazduha i prašine, a ako nastanu, onda je to veoma rijetko i traju kraće vrijeme.

Oprema ove kategorije obezbjeđuje potreban nivo zaštite tokom normalnog rada.

Oprema kategorije 3 mora da ispunjava dodatne zahtjeve iz Priloga 2 odjeljak 2.3.

BITNI ZAHTJEVI ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA I BEZBJEDNOST KOJI SE ODNOSE NA PROJEKTOVANJE I IZRADU OPREME I ZAŠTITNIH SISTEMA NAMIJENJENIH ZA UPOTREBU U POTENCIJALNO EKSPLOZIVNIM ATMOSFERAMA

Uvodne napomene

A. Tehnološko znanje, koje se može brzo menjati, mora se uzeti u obzir koliko god je to moguće i odmah koristiti .

B. Bitni zahtjevi za zaštitu zdravlja i bezbjednosti primjenjuju se na uređaje iz člana 2 tačka 2) ovog pravilnika samo u mjeri koja je potrebna za bezbjedno i pouzdano funkcionisanje i rad tih uređaja u odnosu na rizike od eksplozije.

1. Opšti zahtjevi za opremu i zaštitne sisteme

1.0. Opšti zahtjevi

1.0.1. Načelo integrisane bezbjednosti od eksplozija

Oprema i zaštitni sistemi namijenjeni za upotrebu u potencijalno eksplozivnim atmosferama moraju da budu projektovani sa stanovišta načela integrisane bezbjednosti od eksplozija.

Načelo integrisane bezbjednosti od eksplozija podrazumeva da proizvođač mora da preduzme sljedeće mjere:

- ako je moguće, da spriječi nastajanje eksplozivnih atmosfera koje može da izazove ili prouzrokuje sama oprema ili zaštitni sistem;
- da spriječi paljenje eksplozivnih atmosfera, uzimajući u obzir prirodu svakog električnog i neelektričnog izvora paljenja;
- ako dođe do eksplozije koja bi mogla posredno ili neposredno da ugrozi ljude i kada je to primjenljivo, domaće životinje ili imovinu, da je odmah zaustavi i/ili ograniči domet plamena i pritiska eksplozija na dovoljan nivo bezbjednosti.

1.0.2. Sprječavanje opasnih situacija i pogrešne upotrebe

Oprema i zaštitni sistemi moraju da budu projektovani i izrađeni nakon detaljne analize mogućih kvarova u radu, kako bi se, u što je moguće većoj mjeri, spriječio nastanak opasnih situacija.

Prilikom projektovanja i izrade opreme i zaštitnih sistema treba uzeti u obzir svaku pogrešnu upotrebu koju je razumno moguće predvideti.

1.0.3. Posebni uslovi provjere i održavanja

Oprema i zaštitni sistemi koji podležu posebnim uslovima provjere i održavanja moraju da budu projektovani i izrađeni uz poštovanje tih uslova.

1.0.4. Uslovi okruženja

Oprema i zaštitni sistemi moraju da budu projektovani i izrađeni tako da budu u stanju da izdrže stvarne ili predvidive uslove okruženja.

1.0.5. Označavanje

Oprema i zaštitni sistemi moraju da budu čitljivo i neizbrisivo označeni, naročito:

- imenom, registrovanim trgovačkim imenom ili registrovanim trgovačkim znakom, i adresom proizvođača;
- znakom usaglašenosti (iz Priloga 10);
- oznakom serije ili tipa;
- serijskim brojem, ako ga ima;
- godinom proizvodnje;
- posebnim znakom protiveksplozivne zaštite iza koga slijedi oznaka grupe i kategorije opreme;
- za opremu grupe II, slovom „G” (koje se odnosi na eksplozivne atmosfere prouzrokovane

gasovima, parama ili maglicama) i/ili slovom „D” (koje se odnosi na eksplozivne atmosfere prouzrokovane prašinom).

Osim podataka iz stava 1. ove tačke, prema potrebi, oprema i zaštitni sistemi moraju da imaju oznake sa podacima od značaja za njihovu bezbjednu upotrebu.

1.0.6. Uputstva

Uz opremu i zaštitne sisteme moraju da budu priložena uputstva koja sadrže naročito sljedeće podatke:

1) sažet pregled informacija o oznakama kojima je oprema ili zaštitni sistem označen, osim serijskog broja iz pododjeljka 1.0.5. ovog priloga, sa odgovarajućim dodatnim informacijama za potrebe održavanja (npr. adresa serviseri itd.);

2) uputstva za bezbjedno(u):

– puštanje u rad;

– upotrebu;

– montažu i demontažu;

– održavanje (servisiranje i hitne popravke),

– instaliranje;

– podešavanje;

3) prema potrebi, upozorenje na opasna područja ispred uređaja za rasterećenje (oslobađanje) pritiska;

4) prema potrebi, uputstva za obuku;

5) informacije koje omogućavaju donošenje odluke bez ikakve sumnje o tome da li se neki dio opreme u određenoj kategoriji ili zaštitni sistem može koristiti bezbjedno u predviđenoj oblasti i očekivanim radnim uslovima;

6) električne i parametre pritiska, maksimalne temperature površine i druge granične vrednosti;

7) prema potrebi, podatke o posebnim uslovima za korišćenje, uključujući i pojedinosti o mogućoj pogrešnoj upotrebi za koju je iskustvo pokazalo da se može dogoditi;

8) prema potrebi, bitne karakteristike alata koji može da se ugradi, odnosno postavi na opremu ili zaštitni sistem.

Uputstva moraju da sadrže crteže i dijagrame potrebne za puštanje u rad, održavanje, kontrolisanje, provjeru ispravnog rada i, prema potrebi, popravku opreme ili zaštitnog sistema, zajedno sa svim korisnim uputstvima, naročito u pogledu bezbjednosti.

Dokumentacija koja opisuje opremu ili zaštitni sistem ne sme da bude protivrečna uputstvima u pogledu bezbjednosnih aspekata.

1.1. Izbor materijala

1.1.1. Materijali koji se koriste za izradu opreme i zaštitnih sistema ne smiju da izazivaju eksploziju, uzimajući u obzir predvidiva radna naprezanja.

1.1.2. U granicama radnih uslova koje je utvrdio proizvođač, ne sme da postoji mogućnost reakcije između materijala koji se koriste i sastojaka potencijalno eksplozivne atmosfere koja bi mogla da umanju protiveksplozivnu zaštitu.

1.1.3. Materijali moraju da se odaberu tako da predvidive promjene njihovih karakteristika i njihova kompatibilnost u kombinaciji sa drugim materijalima ne dovodi do smanjenja te zaštite.

Naročito moraju da se uzmu u obzir: otpornost materijala na koroziju i habanje, električna provodljivost, mehanička čvrstoća, otpornost na starenje i uticaj temperaturnih promjena.

1.2. Projektovanje i izrada

1.2.1. Oprema i zaštitni sistemi moraju da budu projektovani i izrađeni tako da njima može da se bezbjedno upravlja za vrijeme njihovog predvidivog veka upotrebe, pri čemu mora da se posveti

pažnja tehnološkim saznanjima o protiveksplozivnoj zaštiti.

1.2.2. Komponente koje se ugrađuju u opremu i zaštitne sisteme ili se koriste kao dijelovi za zamenu moraju da budu projektovane i izrađene tako da bezbjedno funkcionišu za predviđenu namjenu protiveksplozivne zaštite kada se montiraju u skladu sa uputstvima proizvođača.

1.2.3. *Zatvorene konstrukcije i sprječavanje curenja*

Za opremu koja može da ispušta zapaljive gasove ili prašinu moraju da se koriste samo zatvorene konstrukcije, gdje god je to moguće.

Ako oprema sadrži otvore ili propusne spojeve, oni moraju da budu projektovani, u što je moguće većoj mjeri, tako da gasovi ili prašina koji se ispuštaju ne mogu da prouzrokuju nastanak eksplozivne atmosfere izvan opreme.

Mjesta na kojima se materijal unosi ili istače moraju da budu projektovana i opremljena, u što je moguće većoj mjeri, tako da ograničavaju ispuštanje zapaljivih materijala tokom punjenja ili pražnjenja.

1.2.4. *Naslage prašine*

Oprema i zaštitni sistemi koji su namijenjeni za upotrebu u područjima izloženim prašini moraju da budu projektovani tako da naslage prašine na njihovim površinama ne mogu da se zapale.

Po pravilu, naslage prašine moraju da se ograniče gdje god je to moguće, a čišćenje opreme i zaštitnih sistema mora da bude lako.

Temperature površine dijelova opreme moraju da se održavaju znatno ispod temperature tinjanja nataložene prašine.

Debljina sloja nataložene prašine mora da se uzme u obzir i, po potrebi, moraju da se koriste sredstva za ograničenje temperature kako bi se spriječio porast zagrevanja.

1.2.5. *Dodatna sredstva zaštite*

Oprema i zaštitni sistemi koji mogu da budu izloženi određenim vrstama spoljašnjih naprezanja moraju, kada je to potrebno, da budu opremljeni dodatnim sredstvima zaštite.

Oprema mora da izdrži odgovarajuće naprezanje, bez štetnog uticaja na protiveksplozivnu zaštitu.

1.2.6. *Bezbjedno otvaranje*

Ako se oprema i zaštitni sistemi nalaze u kućištu ili u zabravljenom kontejneru koji i sami čine dio protiveksplozivne zaštite, otvaranje tih kućišta ili kontejnera mora da bude moguće samo pomoću posebnog alata ili uz odgovarajuće mjere zaštite.

1.2.7. *Zaštita od drugih opasnosti*

Oprema i zaštitni sistemi moraju da budu projektovani i izrađeni tako da se:

1) izbjegnju fizičke povrede ili druga oštećenja koja mogu da budu prouzrokovana posrednim ili neposrednim dodirrom;

2) obezbjedi da ne dođe do stvaranja temperatura površine pristupačnih dijelova ili zračenja koja mogu da izazovu opasnost;

3) otklone neelektrične opasnosti koje mogu da nastanu, a koje su iskustveno poznate;

4) obezbjedi da predvidivi uslovi preopterećenja ne dovedu do opasnih situacija.

Kada su, za opremu i zaštitne sisteme, rizici navedeni u ovoj tački u cijelosti ili djelimično obuhvaćeni drugim propisima, kojima se obezbjeđuje usklađivanje sa harmonizovanim zakonodavstvom Unije, odnosno primjena tog zakonodavstva, na te rizike se primjenjuju ti drugi propisi.

1.2.8. *Preopterećenje opreme*

Opasno preopterećenje opreme mora da bude spriječeno u fazi projektovanja pomoću integrisanih mjernih, regulacionih i upravljačkih uređaja, kao što su prekostrujni zaštitni prekidači, ograničavači temperature, prekidači diferencijalnog pritiska, mjerači protoka, releji sa vremenskim kašnjenjem, uređaji za nadzor prekoračenja brzine i/ili sličnih vrsta uređaja za nadzor.

1.2.9. *Sistemi nepropaljivih kućišta*

Ako su dijelovi koji mogu da zapale eksplozivnu atmosferu smješteni u kućište, moraju da se

preduzmu mjere da to kućište izdrži pritisak koji nastaje od unutrašnje eksplozije eksplozivne smješe i da se spriječi prenošenje eksplozije u eksplozivnu atmosferu oko kućišta.

1.3. Potencijalni izvori paljenja

1.3.1. Opasnosti koje nastaju zbog različitih izvora paljenja

Ne smiju da se jave potencijalni izvori paljenja kao što su varnice, plamen, električni lukovi, visoke temperature površine, akustična energija, optičko zračenje, elektromagnetski talasi i drugi izvori paljenja.

1.3.2. Opasnosti koje nastaju zbog statičkog elektriciteta

Elektrostatičko naelektrisanje koje može da izazove opasna pražnjenja mora da bude spriječeno odgovarajućim mjerama.

1.3.3. Opasnosti koje nastaju zbog lutajućih struja i struja curenja

Moraju da se spriječe lutajuće struje i struje curenja kod provodljivih dijelova opreme koje mogu da prouzrokuju, npr. pojavu opasne korozije, pregijavanje površina ili varnice koje mogu izazvati paljenje.

1.3.4. Opasnosti koje nastaju zbog pregijavanja

Pregijavanje prouzrokovano trenjem ili udarima do kojih dolazi, npr. između materijala i dijelova u međusobnom kontaktu prilikom rotiranja ili usled prodiranja stranih tijela, mora, u što je moguće većoj mjeri, da bude spriječeno u fazi projektovanja.

1.3.5. Opasnosti koje nastaju tokom postupaka izjednačavanja pritiska

Oprema i zaštitni sistemi moraju da budu projektovani ili opremljeni integrisanim mjernim, upravljačkim i regulacionim uređajima tako da izjednačavanja pritiska koja potiču od tih uređaja ne stvaraju udarne talase ili kompresije koje mogu da prouzrokuju paljenje.

1.4. Opasnosti koje nastaju zbog spoljašnjih uticaja

1.4.1. Oprema i zaštitni sistemi moraju da budu projektovani i izrađeni tako da mogu potpuno bezbjedno da obavljaju svoju predviđenu funkciju čak i u promjenljivim uslovima okoline i uz prisustvo spoljnih napona, vlage, vibracija, zagađenja ili drugih spoljašnjih uticaja, a uzimajući u obzir granice radnih uslova koje je utvrdio proizvođač.

1.4.2. Upotrebljeni dijelovi opreme moraju da budu odgovarajući za predviđena mehanička i temperaturna naprezanja i da budu u stanju da izdrže dejstvo postojećih ili predvidivih agresivnih supstanci.

1.5. Zahtjevi za sigurnosne uređaje

1.5.1. Sigurnosni uređaji moraju da funkcionišu nezavisno od svih mjernih i/ili upravljačkih uređaja koji su neophodni za rad.

U mjeri u kojoj je to moguće, otkaz sigurnosnog uređaja mora da bude otkriven dovoljno brzo odgovarajućim tehničkim sredstvima kako bi se obezbjedilo da postoji veoma mala vjerovatnoća da dođe do opasne situacije.

Po pravilu, primjenjuje se načelo bezbjednog otkaza.

Sigurnosni prekidači moraju, po pravilu, direktno da pokrenu odgovarajuće upravljačke uređaje bez posredne softverske komande.

1.5.2. U slučaju otkaza sigurnosnog uređaja, oprema i/ili zaštitni sistemi, gdje god je to moguće, moraju da ostanu bezbjedni.

1.5.3. Sigurnosni uređaji za zaustavljanje u slučaju opasnosti moraju da budu, u što je moguće većoj mjeri, opremljeni uređajima za blokadu ponovnog uključivanja.

Novom komandom za ponovno uključivanje, normalan rad može da počne tek nakon što su uređaji za blokadu ponovnog uključivanja namjerno resetovani.

1.5.4. Upravljačke jedinice i jedinice za prikazivanje (displeji)

Kada se koriste upravljačke jedinice i jedinice za prikazivanje (displeji), one moraju da budu projektovane u skladu sa ergonomskim načelima kako bi se postigao najviši mogući nivo bezbjednosti

za vrijeme rada od rizika od eksplozije.

1.5.5. *Zahtjevi za uređaje s mjernom funkcijom koji su namijenjeni za zaštitu od eksplozije*

U mjeri u kojoj se ovi uređaji odnose na opremu koja se upotrebljava u eksplozivnim atmosferama, ti uređaji moraju da budu projektovani i izrađeni tako da mogu da izdrže predvidive radne zahtjeve i posebne uslove upotrebe.

1.5.6. Prema potrebi, mora postojati mogućnost da se provjeri tačnost očitavanja i pogodnost za korišćenje uređaja s mjernom funkcijom.

1.5.7. Projektovanje uređaja s mjernom funkcijom mora da uzme u obzir faktor sigurnosti koji obezbjeđuje da je prag aktiviranja alarma dovoljno udaljen od granica eksplozivnosti i/ili granica paljenja atmosfera koje se registruju, naročito, uzimajući u obzir radne uslove postrojenja i moguća odstupanja (aberracije) mjernog sistema.

1.5.8. *Rizici koji nastaju zbog softvera*

Pri projektovanju opreme, zaštitnih sistema i sigurnosnih uređaja kojima upravlja softver, posebna pažnja mora da se obrati na rizike koji nastaju zbog grešaka u softveru.

1.6. *Uključivanje zahtjeva za bezbjednost koji se odnose na sistem*

1.6.1. Mora postojati mogućnost prebacivanja na ručno upravljanje radi isključivanja opreme i zaštitnih sistema uključenih u automatske proces koji odstupaju od predviđenih radnih uslova, pod uslovom da to ne ugrožava bezbjednost.

1.6.2. Kada je pokrenut sistem isključivanja u slučaju opasnosti, akumulirana energija mora da se odvede što je prije, i što je bezbjednije moguće, ili da se izoluje tako da više ne predstavlja opasnost.

Ovo se ne primjenjuje na elektrohemijski uskladištenu energiju.

1.6.3. *Opasnosti koje nastaju zbog otkaza napajanja*

Ako otkaz napajanja može da prouzrokuje širenje dodatnih rizika, mora da se omogući bezbjedan rad opreme i zaštitnih sistema nezavisno od ostatka postrojenja.

1.6.4. *Opasnosti koje proizlaze od priključaka*

Oprema i zaštitni sistemi moraju da budu opremljeni odgovarajućim kablovskim i cijevnim uvodom.

Kad su oprema i zaštitni sistemi namijenjeni za upotrebu u kombinaciji sa drugom opremom i zaštitnim sistemima, njihova veza mora da bude bezbjedna.

1.6.5. *Postavljanje uređaja za upozorenje kao dijelova opreme*

Kad su oprema ili zaštitni sistemi opremljeni detektorima ili alarmnim uređajima za praćenje nastanka eksplozivnih atmosfera, moraju biti priložena potrebna uputstva koja omogućavaju postavljanje detektora ili alarmnih uređaja na odgovarajuća mjesta.

2. *Dodatni zahtjevi za opremu*

2.0. *Zahtjevi primjenjivi na opremu grupe I*

2.0.1. *Zahtjevi primjenjivi na opremu grupe I kategorije M1*

2.0.1.1. Oprema mora da bude projektovana i izrađena tako da se izvori paljenja ne aktiviraju, čak i u slučaju rijetkih nezgoda u vezi sa opremom.

Oprema mora da bude opremljena takvim sredstvima zaštite da:

- u slučaju otkaza jednog sredstva zaštite, najmanje još jedno nezavisno sredstvo obezbjeđuje potreban nivo zaštite, ili
- da je traženi nivo zaštite obezbjeđen u slučaju da se dva kvara dogode nezavisno jedan od drugog.

Po potrebi, ova oprema mora da bude opremljena dodatnim posebnim sredstvima zaštite.

Oprema mora da ostane funkcionalna u prisustvu eksplozivne atmosfere.

2.0.1.2. Po potrebi, oprema mora da bude izrađena tako da u nju ne može da prodre prašina.

2.0.1.3. Temperatura površine dijelova opreme mora da se održava znatno ispod temperature paljenja predvidive smješe vazduha i prašine kako bi se spriječilo paljenje raspršene prašine.

Oprema mora da bude projektovana tako da je otvaranje njenih dijelova koji mogu predstavljati izvor paljenja moguće samo u neaktivnom stanju ili u svojstveno bezbjednim uslovima. U slučaju kada nije moguće da se oprema dovede u neaktivno stanje, proizvođač mora da postavi oznaku upozorenja na dio opreme koji se otvara.

Ako je potrebno, oprema mora da ima dodatnu blokadu otvaranja.

2.0.2. *Zahtjevi primjenljivi na opremu grupe I kategorije M2*

2.0.2.1. Oprema mora da bude opremljena sredstvima zaštite koja obezbjeđuju da se izvori paljenja ne aktiviraju tokom uobičajenog rada, čak i pod otežanim uslovima rada, naročito onim koji nastaju pri grubom rukovanju i promjenljivim uslovima okoline.

U slučaju nastanka eksplozivne atmosfere, mora postojati mogućnost da se ova oprema isključi sa izvora napajanja.

2.0.2.2. Oprema mora da bude projektovana tako da je otvaranje dijelova opreme koji mogu da predstavljaju izvor paljenja moguće samo u neaktivnom stanju ili preko odgovarajućih sistema blokade otvaranja. U slučaju kada nije moguće da se oprema dovede u neaktivno stanje, proizvođač mora da postavi oznaku upozorenja na dio opreme koji se otvara.

2.0.2.3. Za opasnosti od eksplozije koje su prouzrokovane prašinom, moraju da se ispune zahtjevi koji se odnose na opremu kategorije M1.

2.1. *Zahtjevi primjenljivi na opremu grupe II kategorije 1*

2.1.1. *Eksplozivne atmosfere prouzrokovane gasovima, parama ili maglicama*

2.1.1.1. Oprema mora biti projektovana i izrađena tako da se izvori paljenja ne aktiviraju, čak i u slučaju rijetkih nezgoda u vezi sa opremom.

Oprema mora da bude opremljena sredstvima zaštite tako da:

- u slučaju otkaza jednog sredstva zaštite najmanje još jedno nezavisno sredstvo obezbjeđuje potreban nivo zaštite ili
- da je potrebni nivo zaštite obezbjeđen u slučaju da se dva kvara dogode nezavisno jedan od drugog.

2.1.1.2. Kod opreme čije površine mogu da se zagriju moraju da se preduzmu mjere koje obezbjeđuju da maksimalna temperatura površine ne bude prekoračena čak ni u najnepovoljnijim okolnostima.

Porasti temperature prouzrokovani akumulacijom toplote i hemijskim reakcijama takođe moraju da se uzmu u obzir.

2.1.1.3. Oprema mora da bude projektovana tako da je otvaranje dijelova opreme koji mogu da predstavljaju izvor paljenja moguće samo u neaktivnom ili u svojstveno bezbjednom stanju. U slučaju kada nije moguće da se oprema dovede u neaktivno stanje, proizvođač mora da postavi oznaku upozorenja na dio opreme koji se otvara.

Prema potrebi, oprema mora da bude opremljena odgovarajućom dodatnom blokadom otvaranja.

2.1.2. *Eksplozivne atmosfere prouzrokovane smješom vazduha i prašine*

2.1.2.1. Oprema mora da bude projektovana i izrađena tako da čak i u slučaju rijetkih nezgoda u vezi sa opremom, ne dolazi do paljenja smješe vazduha i prašine.

Oprema mora da bude opremljena sredstvima zaštite tako da:

- u slučaju otkaza jednog sredstva zaštite najmanje još jedno nezavisno sredstvo obezbjeđuje potreban nivo zaštite ili
- da je potrebni nivo zaštite obezbjeđen u slučaju da se dva kvara dogode nezavisno jedan od drugog.

2.1.2.2. Prema potrebi, oprema mora da bude projektovana tako da prašina može da uđe ili izađe iz opreme samo na posebno određenim mjestima.

Ovaj zahtjev takođe moraju da ispunjavaju i kablovski uvodi i priključni dijelovi.

2.1.2.3. Temperature površine dijelova opreme moraju da se održavaju znatno ispod temperature paljenja predvidivih smješa vazduha i prašine kako bi se spriječilo paljenje raspršene prašine.

2.1.2.4. Za bezbjedno otvaranje dijelova opreme, primjenjuje se zahtjev iz tačke 2.1.1.3. ovog priloga.

2.2. Zahtjevi primjenjljivi na opremu grupe II kategorije 2

2.2.1. *Eksplzivne atmosfere prouzrokovane gasovima, parama ili maglicama*

2.2.1.1. Oprema mora da bude projektovana i izrađena tako da spriječi pojavu izvora paljenja, čak i u slučaju čestih smetnji ili kvarova opreme tokom rada, koji obično moraju da se uzmu u obzir.

2.2.1.2. Dijelovi opreme moraju da budu projektovani i izrađeni tako da njihove navedene temperature površine ne budu prekoračene, čak ni u slučaju rizika koji proizlaze iz neuobičajenih situacija koje je proizvođač predvidio.

2.2.1.3. Oprema mora da bude projektovana tako da je otvaranje dijelova opreme koji mogu da predstavljaju izvor paljenja moguće samo u neaktivnom stanju ili preko odgovarajućih blokada otvaranja. U slučaju kada nije moguće da se oprema dovede u neaktivno stanje, proizvođač mora da postavi oznaku upozorenja na dio opreme koji se otvara.

2.2.2. *Eksplzivne atmosfere prouzrokovane smješom vazduha i prašine*

2.2.2.1. Oprema mora da bude projektovana i izrađena tako da se spriječi paljenje smješe vazduha i prašine, čak i u slučaju čestih smetnji ili kvarova opreme tokom rada, koji obično moraju da se uzmu u obzir.

2.2.2.2. Za temperaturu površine, primjenjuje se zahtjev iz tačke 2.1.2.3. ovog priloga.

2.2.2.3. Za zaštitu od prašine, primjenjuje se zahtjev iz tačke 2.1.2.2. ovog priloga.

2.2.2.4. Za bezbjedno otvaranja dijelova opreme, primjenjuje se zahtjev iz tačke 2.2.1.3. ovog priloga.

2.3. Zahtjevi primjenjljivi na opremu grupe II kategorije 3

2.3.1. *Eksplzivne atmosfere prouzrokovane gasovima, parama ili maglicama*

2.3.1.1. Oprema mora da bude projektovana i izrađena tako da spriječi predvidive izvore paljenja koji mogu da se jave tokom uobičajenog rada.

2.3.1.2. Temperature površine ne smiju da prekorače maksimalne temperature površine u predviđenim radnim uslovima. U izuzetnim okolnostima mogu da se dozvole više temperature, samo ako proizvođač usvoji posebne dodatne zaštitne mjere.

2.3.2. *Eksplzivne atmosfere prouzrokovane smješom vazduha i prašine*

2.3.2.1. Oprema mora da bude projektovana i izrađena tako da smješe vazduha i prašine ne mogu da se zapale predvidivim izvorima paljenja koji mogu da se jave za vrijeme uobičajenog rada.

2.3.2.2. Za temperaturu površine, primjenjuje se zahtjev iz tačke 2.1.2.3. ovog priloga.

2.3.2.3. Oprema, uključujući kablovske uvode i priključne dijelove, mora da bude izrađena tako da prašina, uzimajući u obzir veličinu čestica prašine, ne može da proizvede eksplozivne smješe sa vazduhom, niti da stvori opasne naslage unutar opreme.

3. Dodatni zahtjevi za zaštitne sisteme

3.0. Opšti zahtjevi

3.0.1. Zaštitni sistemi moraju da budu dimenzionisani tako da smanje dejstvo eksplozija na dovoljni nivo bezbjednosti.

3.0.2. Zaštitni sistemi moraju da budu projektovani i pogodni za takvo postavljanje, da spriječe širenje eksplozija opasnim lančanim reakcijama i naglim širenjima požara kao i da spriječe

pretvaranja početnih eksplozija u detonacije.

3.0.3. U slučaju otkaza napajanja, zaštitni sistemi moraju da zadrže sposobnost funkcionisanja dovoljno dugo da se izbjegnu opasne situacije.

3.0.4. Zaštitni sistemi ne smiju da otkazu usled spoljnih uticaja.

3.1. Planiranje i projektovanje

3.1.1. Svojstva materijala

Maksimalni pritisak i temperatura, koji treba da se uzmu u obzir prilikom planiranja i projektovanja svojstava materijala, jesu očekivani pritisak za vrijeme eksplozije u ekstremnim radnim uslovima i predviđeni toplotni efekat zagrevanja plamenom.

3.1.2. Zaštitni sistemi koji su projektovani tako da budu otporni na eksplozije ili da ih zadrže moraju da budu u stanju da podnesu udarni talas koji nastane, bez narušavanja integriteta sistema.

3.1.3. Pribor priključen na zaštitne sisteme mora da bude sposoban da izdrži očekivani maksimalni pritisak eksplozije, bez gubitka sposobnosti funkcionisanja.

3.1.4. Pri planiranju i projektovanju zaštitnih sistema, moraju da se uzmu u obzir reakcije koje proizvodi pritisak u perifernoj opremi i priključenim cevima.

3.1.5. Sistemi za rasterećenje (oslobađanje) pritiska

Ako postoji vjerovatnoća da će naprezanje zaštitnih sistema da prekorači čvrstoću njihove konstrukcije, pri projektovanju moraju da se predvide odgovarajući uređaji za rasterećenje (oslobađanje) pritiska koji ne ugrožavaju lica u blizini.

3.1.6. Sistemi za suzbijanje eksplozija

Sistemi za suzbijanje eksplozija moraju da budu planirani i projektovani tako da na početnu eksploziju, u slučaju nezgode, reaguju u njenoj najranijoj fazi, kao i da je što efikasnije suzbiju, uzimajući u obzir maksimalnu brzinu porasta pritiska i maksimalni pritisak eksplozije.

3.1.7. Sistemi za odvajanje pri eksploziji

Sistemi za odvajanje namijenjeni za što brže odvajanje određene opreme u slučaju početne eksplozije pomoću odgovarajućih uređaja, moraju da se planiraju i projektuju tako da budu bezbjedni od prenosa unutrašnjeg paljenja i da zadrže svoju mehaničku čvrstoću pri radnim uslovima.

3.1.8. Zaštitni sistemi moraju da budu sposobni za uključivanje u strujno kolo sa odgovarajućim pragom alarmiranja tako da, ako je potrebno, zaustave proizvodni proces, kao i da obustave rad dijelova opreme koji više ne mogu bezbjedno da funkcionišu.

MODUL B: PREGLED TIPa

1. Pregled tipa je dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti kojim imenovano tijelo pregleda tehnički projekat proizvoda i verifikuje i potvrđuje da tehnički projekat proizvoda ispunjava zahtjeve iz ovog pravilnika, koji se na taj proizvod primjenjuju.

2. Pregled tipa se sprovodi putem pregleda uzorka završenog proizvoda, reprezentativnog za predviđenu proizvodnju (proizvodni tip).

3. Proizvođač podnosi zahtjev za pregled tipa samo jednom imenovanom tijelu po svom izboru.

Zahtjev mora da sadrži:

1) ime i adresu proizvođača i ime i adresu njegovog zastupnika, ako on podnosi zahtjev;

2) pisanu izjavu da zahtjev nije podnet drugom imenovanom tijelu;

3) tehničku dokumentaciju. Tehnička dokumentacija mora da omogući da se ocjeni usaglašenost proizvoda sa zahtjevima iz ovog pravilnika koji se na taj proizvod primjenjuju, kao i da obuhvati odgovarajuću analizu i procjenu rizika. Tehnička dokumentacija mora da sadrži precizno navedene zahtjeve koji se na proizvod primjenjuju, a u mjeri u kojoj je potrebno za ocjenjivanje usaglašenosti, dokumentacija mora da obuhvati projekat, izradu i rad proizvoda, i da sadrži najmanje sljedeće:

– opšti opis proizvoda;

– projektne i radioničke crteže i šeme spajanja komponenata, podsklopova, strujnih kola itd.;

– opise i objašnjenja neophodna za razumevanje navedenih crteža i šema, kao i rada proizvoda;

– listu standarda iz člana 13 stav 1 ovog pravilnika, primjenjenih u cijelosti ili djelimično, a ako ti standardi nisu primjenjeni, detaljan opis sa pratećim dokazima o adekvatnosti primjenjenih rješenja za ispunjavanje bitnih zahtjeva iz ovog pravilnika, uključujući i listu drugih relevantnih tehničkih specifikacija koje su primjenjene. U slučaju djelimične primjene standarda iz člana 13 stav 1 ovog pravilnika, u tehničkoj dokumentaciji navodi se koji su dijelovi primjenjeni;

– rezultate izvedenih projektnih proračuna, sprovedenih ispitivanja, itd.;

– izvještaje o ispitivanju;

4) uzorak proizvoda reprezentativan za predviđenu proizvodnju. Imenovano tijelo može tražiti dodatne uzorke ako su potrebni za sprovođenje programa ispitivanja.

4. Imenovano tijelo:

4.1. pregleda tehničku dokumentaciju, provjerava da li je uzorak izrađen u skladu sa tehničkom dokumentacijom i identifikuje elemente koji su projektovani u skladu sa primjenjivim odredbama odgovarajućih standarda iz člana 13 stav 1 ovog pravilnika, kao i elemente koji su projektovani u skladu sa drugim relevantnim tehničkim specifikacijama;

4.2. obavlja ili obezbjeđuje da budu obavljene odgovarajući pregledi i ispitivanja u cilju provjere, kada je proizvođač odlučio da primjeni rješenja iz odgovarajućih standarda iz člana 13 stav 1 ovog pravilnika, da li su ta rješenja ispravno primjenjena;

4.3. obavlja ili obezbjeđuje da budu obavljene odgovarajući pregledi i ispitivanja u cilju provjere, kada nisu primjenjena rješenja iz odgovarajućih standarda iz člana 13 stav 1 ovog pravilnika, da li su rješenja koja je usvojio proizvođač primjenjujući druge relevantne tehničke specifikacije usaglašena sa bitnim zahtjevima iz ovog pravilnika;

4.4. dogovara sa podnosiocem zahtjeva lokaciju na kojoj će biti obavljene pregledi i ispitivanja.

5. Imenovano tijelo sačinjava izvještaj o procjeni u kome navodi aktivnosti sprovedene u skladu sa tačkom 4. ovog priloga i rezultate tih aktivnosti. Nedovodeći u pitanje obaveze prema

organu koje je nadležno za njegovo imenovanje, imenovano tijelo može da objavi sadržaj sačinjenog izvještaja, u cijelosti ili djelimično, isključivo uz prethodno pribavljenu saglasnost proizvođača.

6. Ako tip ispunjava primjenjljive zahtjeve iz ovog pravilnika, imenovano tijelo izdaje proizvođaču sertifikat o pregledu tipa. Ovaj sertifikat mora da sadrži ime i adresu proizvođača, zaključke pregleda, uslove, ako ih ima, za njegovo važenje, kao i podatke potrebne za identifikaciju odobrenog tipa. Sertifikat o pregledu tipa može da sadrži i jedan ili više priloga.

Sertifikat o pregledu tipa i njegovi prilozi moraju da sadrže sve relevantne informacije koje omogućavaju provjeru usaglašenosti izrađenih proizvoda sa pregledanim tipom, kao i kontrole tokom upotrebe.

Ako tip ne ispunjava primjenjljive zahtjeve iz ovog pravilnika, imenovano tijelo odbija izdavanje sertifikata o pregledu tipa i o tome obavještava podnosioca zahtjeva, navodeći detaljne razloge za odbijanje.

7. Imenovano tijelo mora uvijek da bude informisano o novim, najsavremenijim opšteprihvaćenim tehničko-tehnološkim saznanjima koje ukazuju da odobreni tip možda više nije usaglašen sa odgovarajućim zahtjevima iz ovog pravilnika, i utvrđuje da li ta saznanja zahtjevaju dalja ispitivanja, o čemu obavještava proizvođača.

Proizvođač mora da obavjesti imenovano tijelo, koje čuva tehničku dokumentaciju u vezi sa sertifikatom o pregledu tipa, o svim izmjenama odobrenog tipa koje mogu da utiču na usaglašenost proizvoda sa bitnim zahtjevima iz ovog pravilnika ili na uslove važenja tog sertifikata; ovakve izmjene odobrenog tipa zahtjevaju izdavanje dodatnog odobrenja u obliku dodatka na originalni sertifikat o pregledu tipa.

8. Imenovano tijelo mora da obavještava ministarstvo koje ga je imenovalo o izdatim ili povučenim sertifikatima o pregledu tipa i/ili njihovim dodacima, kao i da mu, periodično ili na zahtjev, dostavlja liste sertifikata i/ili njihovih dodataka koje je odbilo da izda, povuklo, suspendovalo ili na drugi način ograničilo.

Imenovano tijelo mora da obavještava druga imenovana tijela o sertifikatima o pregledu tipa i/ili njihovim dodacima koje je odbilo da izda, koje je povuklo, suspendovalo ili na drugi način ograničilo, a na njihov zahtjev, i o sertifikatima i/ili njihovim dodacima koje je izdalo.

Imenovano tijelo, na zahtjev nadležnih organa i drugih imenovanih tijela, dostavlja kopije sertifikata o pregledu tipa i/ili njihovih dodataka.

Imenovano tijelo, na zahtjev nadležnih organa, dostavlja i kopije tehničke dokumentacije i rezultata pregleda i ispitivanja koje je sprovelo.

Imenovano tijelo mora da čuva primjerak sertifikata o pregledu tipa, njegovih aneksa i dodataka, kao i tehničku dokumentaciju, uključujući i dokumentaciju koju je dostavio proizvođač, najmanje do isteka roka važenja sertifikata.

9. Proizvođač mora da čuva primjerak sertifikata o pregledu tipa, njegovih priloga i dodataka, zajedno sa tehničkom dokumentacijom, i da ih učini dostupnim na zahtjev nadležnih organa, najmanje deset godina nakon stavljanja proizvoda na tržište.

10. Zastupnik

Zastupnik proizvođača, u ime proizvođača i na njegovu odgovornost, može da podnese zahtjev iz tačke 3. ovog priloga, kao i da izvršava obaveze iz tač. 7. i 9. ovog priloga, ako je to određeno ovlašćenjem koje je proizvođač izdao zastupniku.

**MODUL D: USAGLAŠENOST SA TIPOM NA OSNOVU OBEZBJEĐIVANJA
KVALITETA PROIZVODNJE**

1. Usaglašenost sa tipom na osnovu obezbjeđivanja kvaliteta proizvodnje je dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti kojim proizvođač ispunjava obaveze iz tač. 2. i 5. ovog priloga i obezbjeđuje i izjavljuje, isključivo na svoju odgovornost, da su predmetni proizvodi usaglašeni sa tipom koji je opisan u sertifikatu o pregledu tipa i da ispunjavaju zahtjeve iz ovog pravilnika koji se na te proizvode primjenjuju.

2. Proizvodnja

Proizvođač mora da ima odobren sistem kvaliteta za proizvodnju, završnu kontrolu i ispitivanje proizvoda iz tačke 3. ovog priloga i podleže nadzoru od strane imenovanog tijela u skladu sa tačkom 4. ovog priloga.

3. Sistem kvaliteta

3.1. Proizvođač podnosi zahtjev za ocjenjivanje svog sistema kvaliteta za predmetne proizvode imenovanom tijelu po svom izboru.

Zahtjev mora da sadrži:

- ime i adresu proizvođača i ime i adresu njegovog zastupnika, ako on podnosi zahtjev;
- pisanu izjavu da zahtjev nije podnet drugom imenovanom tijelu;
- sve relevantne informacije o predviđenoj kategoriji proizvoda;
- dokumentaciju koja se odnosi na sistem kvaliteta;
- tehničku dokumentaciju o odobrenom tipu i primjerak sertifikata o pregledu tipa.

3.2. Sistem kvaliteta mora da obezbjedi usaglašenost proizvoda sa tipom koji je opisan u sertifikatu o pregledu tipa i sa odgovarajućim zahtjevima iz ovog pravilnika.

Svi elementi, zahtjevi i odredbe koje je proizvođač usvojio dokumentuju se na sistematičan i uredan način u obliku pisanih procedura, postupaka i uputstava.

Dokumentacija o sistemu kvaliteta mora da omogući dosljedno tumačenje procedura, planova, uputstava i zapisa o sistemu kvaliteta.

Dokumentacija o sistemu kvaliteta, naročito, sadrži sljedeće opise:

- ciljeva kvaliteta i organizacione strukture, odgovornosti i ovlašćenja rukovodstva u pogledu kvaliteta proizvoda;
- odgovarajućih tehnika, procesa i sistematskih mjera, koje će se koristiti, u vezi sa izradom, kontrolom kvaliteta i obezbjeđenjem kvaliteta;
- pregleda i ispitivanja koji će biti sprovedeni prije, za vrijeme i nakon izrade, kao i učestalost kojom će se sprovoditi;
- zapisa o sistemu kvaliteta, kao što su izvještaji o kontrolisanju, podaci o ispitivanju, podaci o etaloniranju, izvještaji o kvalifikacijama relevantnog osoblja, itd.;
- načina za nadgledanje postizanja zahtjevanog kvaliteta proizvoda i efektivnog sprovođenja sistema kvaliteta.

3.3. Imenovano tijelo ocjenjuje sistem kvaliteta kako bi utvrdilo da li ispunjava zahtjeve iz podtačke 3.2. ovog priloga.

Imenovano tijelo će pretpostaviti da su elementi sistema kvaliteta koji su usaglašeni sa zahtjevima crnogorskog standarda kojim je preuzet odgovarajući harmonizovani standard, usaglašeni i sa odgovarajućim zahtjevima iz podtačke 3.2. ovog priloga.

Ocjenjivački tim imenovanog tijela, pored iskustva u oblasti sistema kvaliteta, mora da ima najmanje jednog člana sa iskustvom u oblasti ocjenjivanja predmetnog proizvoda i primjenjene proizvodne tehnologije, kao i znanje o primjenjivim zahtjevima iz ovog pravilnika.

Postupak ocjenjivanja uključuje ocjenjivačku posjetu prostorijama proizvođača. Ocjenjivački tim pregleda dokumentaciju iz podtačke 3.1. alineja peta ovog priloga, kako bi se uvjerio u sposobnost

proizvođača da identifikuje relevantne zahtjeve iz ovog pravilnika i da sprovede neophodne preglede i ispitivanja u cilju obezbjeđivanja usaglašenosti proizvoda sa tim zahtjevima.

O odluci kojom se ocjenjuje sistem kvaliteta, obavještava se proizvođač. Obavještenje mora da sadrži zaključke ocjenjivačkog tima i obrazloženu odluku o ocjeni.

3.4. Proizvođač mora da ispunjava obaveze koje proizlaze iz odobrenog sistema kvaliteta, kao i da održava sistem tako da on ostane adekvatan i efikasan.

3.5. Proizvođač mora da obavjesti imenovano tijelo koje je odobrilo sistem kvaliteta o svakoj planiranoj promjeni tog sistema.

Imenovano tijelo ocjenjuje predložene promjene i odlučuje o tome da li izmjenjeni sistem kvaliteta i dalje ispunjava zahtjeve iz podtačke 3.2. ovog priloga ili će biti potrebno ponovno ocjenjivanje.

Imenovano tijelo obavještava proizvođača o svojoj odluci. Obavještenje mora da sadrži zaključke ocjenjivačkog tima i obrazloženu odluku o ocjeni.

4. Nadzor odobrenog sistema kvaliteta od strane imenovanog tijela

4.1. Svrha nadzora je da obezbjedi da proizvođač u potpunosti ispunjava sve obaveze koje proizlaze iz odobrenog sistema kvaliteta.

4.2. Proizvođač, za potrebe nadzora, omogućava imenovanom tijelu pristup prostorijama, odnosno mjestima za izradu, kontrolisanje, ispitivanje i skladištenje, i pruža mu sve potrebne informacije, a naročito:

- stavlja na raspolaganje dokumentaciju o sistemu kvaliteta;
- stavlja na raspolaganje zapise o sistemu kvaliteta, kao što su izvještaji o kontrolisanju i podaci o ispitivanju, podaci o etaloniranju, izvještaji o kvalifikacijama relevantnog osoblja, itd.

4.3. Imenovano tijelo periodično obavlja provjere, u vidu kontrolnih posjeta ocjenjivačkog tima, kako bi se uvjerilo da proizvođač održava i primjenjuje sistem kvaliteta, i dostavlja proizvođaču izvještaj o provjeri.

4.4. Imenovano tijelo može da sprovodi i nenajavljene posjete proizvođaču, prilikom kojih, ako je potrebno, može da sprovodi ispitivanja ili da se stara da ona budu sprovedena kako bi se uvjerilo da sistem kvaliteta funkcioniše pravilno.

Imenovano tijelo dostavlja proizvođaču izvještaj o posjeti, kao i izvještaj o ispitivanjima ako su ona sprovedena.

5. Znak usaglašenosti, deklaracija o usaglašenosti i izjava o usaglašenosti

5.1. Proizvođač stavlja znak usaglašenosti i, pod odgovornošću imenovanog tijela iz tačke 3.1. ovog priloga, identifikacioni broj tog tijela (iz odgovarajućeg registra), na svaki pojedinačan proizvod koji je usaglašen sa tipom opisanim u sertifikatu o pregledu tipa i koji ispunjava odgovarajuće zahtjeve iz ovog pravilnika.

5.2. Proizvođač sačinjava deklaraciju o usaglašenosti za svaki model proizvoda, osim ako je u pitanju komponenta, i čuva je tako da bude dostupna na zahtjev nadležnih organa, najmanje deset godina nakon stavljanja proizvoda na tržište. U deklaraciji o usaglašenosti navodi se model proizvoda za koji je sačinjena.

Kopija deklaracije o usaglašenosti prati svaki proizvod, osim ako je u pitanju komponenta.

5.3. Proizvođač sačinjava izjavu o usaglašenosti za svaki model komponente i čuva je tako da bude dostupna na zahtjev nadležnih organa, najmanje deset godina nakon stavljanja komponente na tržište. U izjavi o usaglašenosti navodi se model komponente za koji je sačinjena. Kopija izjave o usaglašenosti prati svaku komponentu.

6. Proizvođač, najmanje deset godina nakon stavljanja proizvoda na tržište, čuva i čini dostupnom nadležnim organima:

- dokumentaciju iz podtačke 3.1. ovog priloga;
- podatke o promjeni sistema kvaliteta iz podtačke 3.5. ovog priloga, kako je odobrena;
- odluke i izvještaje imenovanog tijela iz podtač. 3.5, 4.3. i 4.4. ovog priloga.

7. Imenovano tijelo mora da obavještava organ tj. ministarstvo koje ga je imenovalo o izdatim ili povučenim odobrenjima sistema kvaliteta, kao i da mu, periodično ili na zahtjev, dostavlja liste odobrenja sistema kvaliteta koje je odbilo da izda, povuklo, suspendovalo ili na drugi način ograničilo.

Imenovano tijelo mora da obavještava druga imenovana tijela o odobrenjima sistema kvaliteta koje je odbilo da izda, koje je povuklo, suspendovalo ili na drugi način ograničilo, a na njihov zahtjev i o odobrenjima sistema kvaliteta koje je izdalo.

8. Zastupnik

Obaveze proizvođača iz tač. 3.1, 3.5, 5. i 6. ovog priloga, u njegovo ime i na njegovu odgovornost, može da ispuni njegov zastupnik, ako je to određeno ovlašćenjem koje je proizvođač izdao zastupniku.

**MODUL F: USAGLAŠENOST SA TIPOM NA OSNOVU VERIFIKACIJE
PROIZVODA**

1. Usaglašenost sa tipom na osnovu verifikacije proizvoda je dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti kojim proizvođač ispunjava obaveze iz tač. 2 i 5. ovog priloga i obezbeđuje i izjavljuje, isključivo na sopstvenu odgovornost, da je predmetni proizvod, koji podleže odredbama iz tačke 3. ovog priloga, usaglašen sa tipom koji je opisan u sertifikatu o pregledu tipa i da ispunjava zahtjeve iz ovog pravilnika koji se na taj proizvod primjenjuju.

2. Proizvodnja

Proizvođač preuzima sve mjere koje su potrebne da proizvodni proces i njegovo nadgledanje obezbjeđe usaglašenost izrađenog proizvoda sa tipom koji je opisan u sertifikatu o pregledu tipa i da ispunjava zahtjeve iz ovog pravilnika koji se na njega primjenjuju.

3. Verifikacija

Imenovano tijelo koje izabere proizvođač sprovodi odgovarajuće preglede i ispitivanja kako bi provjerilo usaglašenost izrađenih proizvoda sa tipom koji je opisan u sertifikatu o pregledu tipa i odgovarajućim zahtjevima iz ovog pravilnika.

Pregledi i ispitivanja kojima se provjerava usaglašenost proizvoda sa odgovarajućim zahtjevima moraju da budu sprovedena pregledom i ispitivanjem svakog proizvoda saglasno tački 4. ovog priloga.

4. Verifikacija pregledom i ispitivanjem svakog proizvoda

4.1. Svaki proizvod mora da se pojedinačno pregleda i obavljaju se ispitivanja utvrđena odgovarajućim standardima iz člana 13 stav 1 ovog pravilnika i/ili istovjetna (ekvivalentna) ispitivanja iz drugih relevantnih tehničkih specifikacija u cilju provjere njegove usaglašenosti sa tipom koji je opisan u sertifikatu o pregledu tipa i sa odgovarajućim zahtjevima iz ovog pravilnika.

U odsustvu odgovarajućih standarda, imenovano tijelo odlučuje o odgovarajućim ispitivanjima koja je potrebno sprovesti.

4.2. Imenovano tijelo izdaje sertifikat o usaglašenosti u vezi sa obavljenim ispitivanjima, i stavlja ili obezbeđuje da se, pod odgovornošću tog tijela, stavi njegov identifikacioni broj (iz odgovarajućeg registra) na svaki odobreni proizvod.

Proizvođač čuva sertifikate o usaglašenosti dostupnima nadležnim organima najmanje 10 godina nakon stavljanja proizvoda na tržište.

5. Znak usaglašenosti, deklaracija o usaglašenosti i izjava o usaglašenosti

5.1. Proizvođač stavlja znak usaglašenosti i, pod odgovornošću imenovanog tijela iz tačke 3. ovog priloga, identifikacioni broj tog tijela (iz odgovarajućeg registra), na svaki pojedinačan proizvod koji je usaglašen sa tipom opisanim u sertifikatu o pregledu tipa i koji ispunjava odgovarajuće zahtjeve iz ovog pravilnika.

5.2. Proizvođač sačinjava deklaraciju o usaglašenosti za svaki model proizvoda, osim ako je u pitanju komponenta, i čuva je tako da bude dostupna na zahtjev nadležnih organa, najmanje deset godina nakon stavljanja proizvoda na tržište. U deklaraciji o usaglašenosti navodi se model proizvoda za koji je sačinjena.

Kopija deklaracije o usaglašenosti prati svaki proizvod, osim ako je u pitanju komponenta.

Ako je imenovano tijelo iz tačke 3. saglasno, i pod odgovornošću tog tijela, proizvođač može da stavlja na proizvode, osim ako su u pitanju komponente, i identifikacioni broj tog tijela.

5.3. Proizvođač sačinjava izjavu o usaglašenosti za svaki model komponente i čuva je tako da bude dostupna na zahtjev nadležnih organa, najmanje deset godina nakon stavljanja komponente na tržište. U izjavi o usaglašenosti navodi se model komponente za koji je sačinjena. Kopija izjave o usaglašenosti prati svaku komponentu.

6. Ako se sa tim saglasi imenovano tijelo iz tačke 3. ovog priloga, proizvođač može da stavlja

identifikacioni broj tog tijela (iz odgovarajućeg registra) na proizvode i tokom proizvodnog procesa.

7. Zastupnik

Obaveze proizvođača, osim obaveze iz tačke 2. ovog priloga, u njegovo ime i na njegovu odgovornost, može da ispuni njegov zastupnik, ako je to određeno ovlašćenjem koje je proizvođač izdao zastupniku.

MODUL C1: USAGLAŠENOST SA TIPOM NA OSNOVU INTERNE KONTROLE PROIZVODNJE I NADGLEĐANOG ISPITIVANJA PROIZVODA

1. Usaglašenost sa tipom na osnovu interne kontrole proizvodnje i nadgledanog ispitivanja proizvoda je dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti kojim proizvođač ispunjava obaveze iz tač. 2, 3. i 4. ovog priloga i obezbjeđuje i izjavljuje, isključivo na sopstvenu odgovornost, da je predmetni proizvod usaglašen sa tipom koji je opisan u sertifikatu o pregledu tipa i da ispunjava zahtjeve iz ovog pravilnika koji se na taj proizvod primjenjuju.

2. Proizvodnja

Proizvođač preuzima sve mjere koje su potrebne da proizvodni proces i njegovo nadgledanje obezbjeđe usaglašenost izrađenog proizvoda sa tipom koji je opisan u sertifikatu o pregledu tipa i da ispunjava zahtjeve iz ovog pravilnika koji se na njega primjenjuju.

3. Ispitivanje proizvoda

Za svaki pojedinačno izrađen proizvod, proizvođač sprovodi ili se stara da u njegovo ime bude sprovedeno ispitivanje, ili više različitih ispitivanja, u vezi sa jednim ili više aspekata proizvoda, kako bi se verifikovala njegova usaglašenost sa tipom koji je opisan u sertifikatu o pregledu tipa i odgovarajućim zahtjevima iz ovog pravilnika.

Ispitivanja se sprovode pod odgovornošću imenovanog tijela po izboru proizvođača. Proizvođač tokom procesa proizvodnje, pod odgovornošću imenovanog tijela, stavlja na proizvode identifikacioni broj tog tijela (iz odgovarajućeg registra).

4. Znak usaglašenosti, deklaracija o usaglašenosti i izjava o usaglašenosti

4.1. Proizvođač stavlja znak usaglašenosti na svaki pojedinačan proizvod, osim ako je u pitanju komponenta, koji je usaglašen sa tipom opisanim u sertifikatu o pregledu tipa i koji ispunjava odgovarajuće zahtjeve iz ovog pravilnika.

4.2. Proizvođač sačinjava deklaraciju o usaglašenosti za model proizvoda, osim ako je u pitanju komponenta, i čuva je tako da bude dostupna na zahtjev nadležnih organa, najmanje deset godina nakon stavljanja proizvoda na tržište. U deklaraciji o usaglašenosti navodi se model proizvoda za koji je sačinjena.

Kopija deklaracije o usaglašenosti prati svaki proizvod, osim ako je u pitanju komponenta.

4.3. Proizvođač sačinjava izjavu o usaglašenosti za svaki model komponente i čuva je tako da bude dostupna na zahtjev nadležnih organa, najmanje deset godina nakon stavljanja komponente na tržište. U izjavi o usaglašenosti navodi se model komponente za koji je sačinjena. Kopija izjave o usaglašenosti prati svaku komponentu.

5. Zastupnik

Obaveze proizvođača iz tačke 4. ovog priloga, u njegovo ime i na njegovu odgovornost, može da ispuni njegov zastupnik, ako je to određeno ovlaštenjem koje je proizvođač izdao zastupniku.

MODUL E: USAGLAŠENOST SA TIPOM NA OSNOVU OBEZBJEĐIVANJA KVALITETA PROIZVODA

1. Usaglašenost sa tipom na osnovu obezbjeđivanja kvaliteta proizvoda je dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti kojim proizvođač ispunjava obaveze iz tač. 2. i 5. ovog priloga i obezbjeđuje i izjavljuje, isključivo na sopstvenu odgovornost, da su predmetni proizvodi usaglašeni sa tipom koji je opisan u sertifikatu o pregledu tipa i da ispunjavaju zahtjeve iz ovog pravilnika koji se na te proizvode primjenjuju.

2. Proizvodnja

Proizvođač mora da ima odobren sistem kvaliteta za konačnu kontrolu i ispitivanje proizvoda iz tačke 3. ovog priloga i podleže nadzoru od strane imenovanog tijela u skladu sa tačkom 4. ovog priloga.

3. Sistem kvaliteta

3.1. Proizvođač podnosi zahtjev za ocjenjivanje svog sistema kvaliteta za predmetne proizvode imenovanom tijelu po svom izboru.

Zahtjev mora da sadrži:

- ime i adresu proizvođača i ime i adresu njegovog zastupnika, ako on podnosi zahtjev;
- pisanu izjavu da zahtjev nije podnet drugom imenovanom tijelu;
- sve relevantne informacije o predviđenoj kategoriji proizvoda;
- dokumentaciju koja se odnosi na sistem kvaliteta;
- tehničku dokumentaciju o odobrenom tipu i primjerak sertifikata o pregledu tipa.

3.2. Sistem kvaliteta mora da obezbjedi usaglašenost proizvoda sa tipom koji je opisan u sertifikatu o pregledu tipa i sa primjenljivim zahtjevima iz ovog pravilnika.

Svi elementi, zahtjevi i odredbe koje je proizvođač usvojio dokumentuju se na sistematičan i uredan način u obliku pisanih procedura, postupaka i uputstava.

Dokumentacija o sistemu kvaliteta mora da omogući dosljedno tumačenje procedura, planova, uputstava i zapisa o sistemu kvaliteta.

Dokumentacija o sistemu kvaliteta sadrži, naročito sljedeće opise:

- ciljeva kvaliteta i organizacione strukture, odgovornosti i ovlašćenja rukovodstva u pogledu kvaliteta proizvoda;
- pregleda i ispitivanja koji će biti sprovedeni nakon izrade;
- zapisa o sistemu kvaliteta, kao što su izvještaji o kontrolisanju, podaci o ispitivanju, podaci o etaloniranju, izvještaji o kvalifikacijama relevantnog osoblja, itd.;
- načina za nadgledanje efektivnog sprovođenja sistema kvaliteta.

3.3. Imenovano tijelo ocjenjuje sistem kvaliteta kako bi utvrdilo da li on ispunjava zahtjeve iz podtačke 3.2. ovog priloga.

Imenovano tijelo će pretpostaviti da su elementi sistema kvaliteta koji su usaglašeni sa zahtjevima crnogorskog standarda kojim je preuzet odgovarajući harmonizovani standard, usaglašeni i sa odgovarajućim zahtjevom iz podtačke 3.2. ovog priloga.

Ocjenjivački tim imenovanog tijela, pored iskustva u oblasti sistema kvaliteta, mora da ima najmanje jednog člana sa iskustvom u oblasti ocjenjivanja predmetnog proizvoda i primjenjene proizvodne tehnologije, kao i znanje o primjenljivim zahtjevima iz ovog pravilnika.

Postupak ocjenjivanja uključuje ocjenjivačku posjetu prostorijama proizvođača. Ocjenjivački tim pregleda dokumentaciju iz podtačke 3.1. alineja peto ovog priloga, kako bi se uvjerio u sposobnost proizvođača da identifikuje relevantne zahtjeve iz ovog pravilnika i da sprovede neophodne preglede i ispitivanja u cilju obezbjeđivanja usaglašenosti proizvoda sa tim zahtjevima.

O odluci kojom se ocjenjuje sistem kvaliteta, obavještava se proizvođač. Obavještenje mora da sadrži zaključke ocjenjivačkog tima i obrazloženu odluku o ocjenjivanju.

3.4. Proizvođač mora da ispunjava obaveze koje proizlaze iz odobrenog sistema kvaliteta, kao i da održava sistem tako da on ostane adekvatan i efikasan.

3.5. Proizvođač mora da obavjesti imenovano tijelo koje je odobrilo sistem kvaliteta o svakoj planiranoj promjeni tog sistema.

Imenovano tijelo ocjenjuje predložene promjene i odlučuje o tome da li izmjenjeni sistem kvaliteta i dalje ispunjava zahtjeve iz podtačke 3.2. ovog priloga ili će biti potrebno ponovno ocjenjivanje.

Imenovano tijelo obavještava proizvođača o svojoj odluci. Obavještenje mora da sadrži zaključke ocjenjivačkog tima i obrazloženu odluku o ocjeni.

4. Nadzor odobrenog sistema kvaliteta od strane imenovanog tijela

4.1. Svrha nadzora je da obezbjedi da proizvođač u potpunosti ispunjava sve obaveze koje proizlaze iz odobrenog sistema kvaliteta.

4.2. Proizvođač, za potrebe nadzora, mora da omogući imenovanom tijelu pristup prostorijama, odnosno mjestima za izradu, kontrolisanje, ispitivanje i skladištenje, i pruža mu sve potrebne informacije, a naročito:

- stavlja na raspolaganje dokumentaciju o sistemu kvaliteta;
- stavlja na raspolaganje zapise o sistemu kvaliteta, kao što su izvještaji o kontrolisanju i podaci o ispitivanju, podaci o etaloniranju, izvještaji o kvalifikacijama relevantnog osoblja, itd.

4.3. Imenovano tijelo periodično obavlja provjere, u vidu ocjenjivačkih posjeta, kako bi se uvjerilo da proizvođač održava i primjenjuje sistem kvaliteta, i dostavlja proizvođaču izvještaj o provjeri.

4.4. Imenovano tijelo može da sprovodi i nenajavljene posjete proizvođaču, prilikom kojih, ako je potrebno, može da sprovede ispitivanja proizvoda ili da obezbjedi da ona budu sprovedena kako bi se uvjerilo da sistem kvaliteta funkcionise pravilno.

Imenovano tijelo dostavlja proizvođaču izvještaj o posjeti, kao i izvještaj o ispitivanju, ako su sprovedena ispitivanja.

5. Znak usaglašenosti, deklaracija o usaglašenosti i izjava o usaglašenosti

5.1. Proizvođač stavlja znak usaglašenosti i, pod odgovornošću imenovanog tijela iz tačke 3.1. ovog priloga, identifikacioni broj tog tijela (iz odgovarajućeg registra), na svaki pojedinačan proizvod koji je usaglašen sa tipom opisanim u sertifikatu o pregledu tipa i koji ispunjava odgovarajuće zahtjeve iz ovog pravilnika.

5.2. Proizvođač sačinjava deklaraciju o usaglašenosti za svaki model proizvoda, osim ako je u pitanju komponenta, i čuva je tako da bude dostupna na zahtjev nadležnih organa, najmanje deset godina nakon stavljanja proizvoda na tržište. U deklaraciji o usaglašenosti navodi se model proizvoda za koji je sačinjena.

Primjerak deklaracije o usaglašenosti prati svaki proizvod, osim ako je u pitanju komponenta.

5.3. Proizvođač sačinjava izjavu o usaglašenosti za svaki model komponente i čuva je tako da bude dostupna na zahtjev nadležnih organa, najmanje deset godina nakon stavljanja komponente na tržište. U izjavi o usaglašenosti navodi se model komponente za koji je sačinjena. Kopija izjave o usaglašenosti prati svaku komponentu.

6. Proizvođač, najmanje deset godina nakon stavljanja proizvoda na tržište, čuva i čini dostupnom nadležnim organima:

- dokumentaciju iz tačke 3.1. ovog priloga;
- podatke o promjeni sistema kvaliteta iz podtačke 3.5. ovog priloga;
- odluke i izvještaje imenovanog tijela iz podtač. 3.5, 4.3. i 4.4. ovog priloga.

7. Imenovano tijelo mora da obavještava nadležno ministarstvo koje ga je imenovalo o izdatim ili povučenim odobrenjima sistema kvaliteta, kao i da mu, periodično ili na zahtjev, dostavlja liste odobrenja sistema kvaliteta koje je odbilo da izda, povuklo, suspendovalo ili na drugi način ograničilo.

Imenovano tijelo mora da obavještava druga imenovana tijela o odbijanju odobrenja sistema kvaliteta, o odobrenim sistemima kvaliteta koje je povuklo, suspendovalo ili na drugi način ograničilo, a na njihov zahtjev i da ih obavještava o izdatim odobrenjima sistema kvaliteta.

8. Zastupnik

Obaveze proizvođača iz tač. 3.1, 3.5, 5. i 6. ovog priloga, u njegovo ime i na njegovu odgovornost, može da ispuni njegov zastupnik, ako je to određeno ovlaštenjem koje je proizvođač izdao zastupniku.

MODUL A: INTERNA KONTROLA PROIZVODNJE

1. Interna kontrola proizvodnje je postupak ocjenjivanja usaglašenosti kojim proizvođač ispunjava obaveze iz tač. 2, 3. i 4. ovog priloga i obezbjeđuje i izjavljuje, isključivo na sopstvenu odgovornost, da su predmetni proizvodi usaglašeni sa zahtjevima iz ovog pravilnika koji se na te proizvode primjenjuju.

2. Tehnička dokumentacija

Proizvođač sačinjava tehničku dokumentaciju koja mora da omogućiti da se ocjeni usaglašenost proizvoda sa relevantnim zahtjevima, kao i da obuhvati adekvatnu analizu i procjenu rizika.

Tehnička dokumentacija mora da sadrži precizno navedene zahtjeve koji se na proizvod primjenjuju, a u mjeri u kojoj je potrebno za ocjenjivanje usaglašenosti dokumentacija mora da obuhvati projekat, izradu i rad proizvoda, i sadrži:

- opšti opis proizvoda;
- projektne i radioničke crteže i šeme spajanja komponenata, podsklopova, strujnih kola itd.;
- opise i objašnjenja neophodna za razumevanje navedenih crteža i šema, kao i rada proizvoda;
- listu standarda iz člana 13 ovog pravilnika, primjenjenih u cijelosti ili djelimično i, gdje ti standardi nisu primjenjeni, detaljan opis sa pratećim dokazima o adekvatnosti primjenjenih rješenja usvojenih radi ispunjavanja bitnih zahtjeva iz ovog pravilnika, uključujući listu primjenjenih drugih relevantnih tehničkih specifikacija;
- rezultate izvedenih projektnih proračuna, sprovedenih ispitivanja, itd.;
- izvještaje o ispitivanju.

3. Proizvodnja

Proizvođač preduzima sve mjere koje su potrebne da proizvodni proces i njegovo nadgledanje obezbjeđuje usaglašenost izrađenih proizvoda sa tehničkom dokumentacijom iz tačke 2. ovog priloga i sa primjenjivim zahtjevima iz ovog pravilnika.

4. Znak usaglašenosti, deklaracija o usaglašenosti i izjava o usaglašenosti

4.1. Proizvođač stavlja znak usaglašenosti na svaki pojedinačan proizvod, osim ako je komponenta, koji ispunjava primjenjive zahtjeve iz ovog pravilnika.

4.2. Proizvođač sačinjava deklaraciju o usaglašenosti za model proizvoda, osim ako je u pitanju komponenta, i čuva je, zajedno sa tehničkom dokumentacijom, tako da bude dostupna nadležnim organima najmanje deset godina nakon stavljanja proizvoda na tržište. U deklaraciji o usaglašenosti navodi se model proizvoda za koji je sačinjena.

Kopija deklaracije o usaglašenosti prati svaki proizvod, osim ako je u pitanju komponenta.

4.3. Proizvođač sačinjava izjavu o usaglašenosti za svaki model komponente i čuva je, zajedno sa tehničkom dokumentacijom, tako da bude dostupna na zahtjev nadležnih organa, najmanje deset godina nakon stavljanja komponente na tržište. U izjavi o usaglašenosti identifikuje se komponenta za koju je sačinjena. Kopija izjave o usaglašenosti prati svaku komponentu.

5. Zastupnik

Obaveze proizvođača iz tačke 4. ovog priloga, u njegovo ime i na njegovu odgovornost, može da ispuni njegov zastupnik, ako je to određeno ovlašćenjem koje je proizvođač izdao zastupniku.

MODUL G: USAGLAŠENOST NA OSNOVU POJEDINAČNE VERIFIKACIJE PROIZVODA

1. Usaglašenost na osnovu pojedinačne verifikacije proizvoda je postupak ocjenjivanja usaglašenosti kojim proizvođač ispunjava obaveze iz tač. 2, 3. i 5. ovog priloga i obezbjeđuje i izjavljuje, isključivo na sopstvenu odgovornost, da je predmetni proizvod, na koga se primjenjuju odredbe tačke 4. ovog priloga, usaglašen sa zahtjevima iz ovog pravilnika koji se na taj proizvod primjenjuju.

2. Tehnička dokumentacija

2.1. Proizvođač sačinjava tehničku dokumentaciju i stavlja je na raspolaganje imenovanom tijelu iz tačke 4. ovog priloga. Ova dokumentacija mora da omogući da se ocjeni usaglašenost proizvoda sa relevantnim zahtjevima, kao i da obuhvati adekvatnu analizu i procjenu rizika.

Tehnička dokumentacija mora da sadrži precizno navedene zahtjeve koji se na proizvod primjenjuju, a u mjeri u kojoj je potrebno za ocjenjivanje usaglašenosti ta dokumentacija mora da obuhvati projekat, izradu i rad proizvoda, i da sadrži najmanje sljedeće:

- opšti opis proizvoda;
- projektne i radioničke crteže i šeme spajanja komponenata, podsklopova, strujnih kola, itd.;
- opise i objašnjenja neophodna za razumevanje navedenih crteža i šema, kao i rada proizvoda;
- listu standarda iz člana 13 ovog pravilnika, primjenjenih u cijelosti ili djelimično i, gdje ti standardi nisu primjenjeni, detaljan opis sa pratećim dokazima o adekvatnosti primjenjenih rješenja usvojenih radi ispunjavanja bitnih zahtjeva iz ovog pravilnika, uključujući listu primjenjenih drugih relevantnih tehničkih specifikacija;
- rezultate izvedenih projektnih proračuna, sprovedenih ispitivanja, itd.;
- izvještaje o ispitivanju.

2.2. Proizvođač čuva tehničku dokumentaciju i čini je dostupnom nadležnim organima najmanje deset godina nakon stavljanja proizvoda na tržište.

3. Proizvodnja

Proizvođač preduzima sve mjere koje su potrebne da proizvodni proces i njegovo nadgledanje obezbjeđe usaglašenost izrađenog proizvoda sa primjenljivim zahtjevima iz ovog pravilnika.

4. Verifikacija

Imenovano tijelo koje izabere proizvođač sprovodi ili se stara da budu sprovedeni odgovarajući pregledi i ispitivanja utvrđeni odgovarajućim standardima iz člana 13 stav 1 ovog pravilnika i/ili istovjetna (ekvivalentna) ispitivanja utvrđena drugim relevantnim tehničkim specifikacijama u cilju provjere usaglašenosti proizvoda sa primjenljivim zahtjevima iz ovog pravilnika. U slučaju nepostojanja odgovarajućeg standarda, imenovano tijelo odlučuje o tome kakva ispitivanja moraju da budu sprovedena.

Imenovano tijelo izdaje sertifikat o usaglašenosti u vezi sa obavljenim ispitivanjima i stavlja na odobreni proizvod svoj identifikacioni broj (iz odgovarajućeg registra) ili se stara da je taj broj, pod njegovom odgovornošću, stavljen na odobreni proizvod.

Proizvođač čuva sertifikate o usaglašenosti i čini ih dostupnima nadležnim organima najmanje deset godina nakon stavljanja proizvoda na tržište.

5. Znak usaglašenosti, deklaracija o usaglašenosti i izjava o usaglašenosti

5.1. Proizvođač stavlja znak usaglašenosti i, pod odgovornošću imenovanog tijela iz tačke 4. ovog priloga, identifikacioni broj tog tijela (iz odgovarajućeg registra) na svaki proizvod, osim ako je komponenta, koji ispunjava primjenljive zahtjeve iz ovog pravilnika.

5.2. Proizvođač sačinjava deklaraciju o usaglašenosti, osim ako je u pitanju komponenta, i čuva je tako da bude dostupna nadležnim organim najmanje deset godina nakon stavljanja proizvoda

na tržište. U deklaraciji o usaglašenosti identifikuje se proizvod za koji je sačinjena.

Primjerak deklaracije o usaglašenosti prati svaki proizvod, osim ako je u pitanju komponenta.

5.3. Proizvođač sačinjava izjavu o usaglašenosti i čuva je tako da bude dostupna nadležnim organima najmanje deset godina nakon stavljanja komponente na tržište. U izjavi o usaglašenosti identifikuje se komponenta za koju je sačinjena. Primjerak izjave o usaglašenosti prati svaku komponentu.

6. Zastupnik

Obaveze proizvođača iz tač. 2.2. i 5. ovog priloga, u njegovo ime i na njegovu odgovornost, može da izvrši njegov zastupnik, ako je to određeno ovlašćenjem koje je proizvođač izdao zastupniku.

MODEL DEKLARACIJE O USAGLAŠENOSTI

Deklaracija o usaglašenosti (br. XXXX)⁽¹⁾

1. Model proizvoda/proizvod (proizvod, tip, serija ili serijski broj):
2. Ime i adresa proizvođača i, ako je primjenljivo, njegovog zastupnika:
3. Ova deklaracija o usaglašenosti izdaje se pod isključivom odgovornošću proizvođača.
4. Predmet deklaracije o usaglašenosti (identifikacija proizvoda kojom se omogućava sljedivost; može biti uključena i slika proizvoda, kada je to potrebno za identifikaciju proizvoda).
5. Gore navedeni predmet deklaracije o usaglašenosti usaglašen je sa zahtjevima crnogorskih propisa:
6. Oznake relevantnih primjenjenih crnogorskih standarda kojima su preuzeti odgovarajući harmonizovani standardi ili drugih tehničkih specifikacija na osnovu kojih je deklarirana usaglašenost:
7. Kada je primjenljivo, imenovano tijelo ... (ime, identifikacioni broj tijela) sprovelo je ... (identifikacija postupka) i izdalo sljedeću ispravu:

8. Dodatne informacije:

Potpisano za i u ime:

(mjesto i datum izdavanja):

(ime, funkcija) (potpis):

(1) Proizvođač opciono može dodeliti broj deklaracije o usaglašenosti

1481.

Na osnovu člana 42 stav 4 i člana 44 stav 17 člana Zakona o bezbjednosti hrane ("Službeni list CG", broj 59/26), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijelo je

P R A V I L N I K
O NAČINU UPISA I VOĐENJU CENTRALNOG REGISTRA REGISTROVANIH,
ODNOSNO ODOBRENIH OBJEKATA ZA PROIZVODNJU, PRERADU I DISTRIBUCIJU
HRANE ZA ŽIVOTINJE*

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se način upisa i vođenja Centralnog registra registrovanih odnosno odobrenih objekata za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane za životinje (u daljem tekstu: registar), vrste objekata u kojima se obavljaju djelatnosti koje podliježu registraciji, odnosno odobravanju, obrazac zahtjeva za registraciju, odnosno odobravanje i dokumentacija koja se prilaže uz zahtjeve.

Način upisa registrovanih objekata za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane za životinje

Član 2

(1) Objekti za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane za životinje koji podliježu registraciji upisuju se u registar, na osnovu podnijetog zahtjeva subjekta u poslovanju hranom za životinje.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se na Obrascu 1.

(3) Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana prilaže se sljedeća dokumentacija:

- skica objekta sa rasporedom prostorija, prostora, opreme, njihovom površinom, namjenom, prijema i kretanja sirovina i gotovih proizvoda (za uvoz, skladištenje i prodaju na veliko, kao i za prodaju na malo);
- opis sprovođenja postupaka dobre higijenske prakse pri skladištenju, transportu i distribuciji hrane za životinje (za uvoz, skladištenje i prodaju na veliko);
- odobrenje carinske ispostave za carinsko skladište (za uvoznike);
- odobrenje za stavljanje u promet u skladu sa zakonom kojim se uređuju lijekovi (za mediciniranu hranu za životinje);
- dokaz o upisu u Registar primarnih proizvođača hrane biljnog porijekla (za primarnu proizvodnju);
- dokaz o upisu u Registar poljoprivrednih gazdinstava (za porodično poljoprivredno gazdinstvo);
- plan proizvodnje sa pratećim djelatnostima (za primarnu proizvodnju ili porodično poljoprivredno gazdinstvo);
- dokaz o uplati administrativne takse.

(4) Upis u registar vrši se na osnovu rješenja o ispunjavanju propisanih uslova za registraciju objekata.

Vrste objekata u kojima se obavljaju djelatnosti proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje koje podliježu registraciji

Član 3

Vrste objekata u kojima se obavljaju djelatnosti proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje koje podliježu registraciji kao i objekti u kojima se obavljaju djelatnosti

proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje na porodičnom poljoprivrednom gazdinstvu dati su u Prilogu 1.

Način upisa u registar odobrenih objekata za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane za životinje

Član 4

(1) Objekti za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane za životinje koji podliježu odobravanju upisuju se u registar, na osnovu podnijetog zahtjeva subjekta u poslovanju hranom za životinje.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se na Obrascu 2.

(3) Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana prilaže se sljedeća dokumentacija:

- skica objekta u razmjeri 1:100 sa ucrtanim prostorijama i prostorima za proizvodnju, opremom, podnim odvodnim kanalima, točecim mjestima, opremom za pranje ruku, prostorijama za zaposlene (garderobe, toaleti, tuševi i vešernice) i ucrtanim putevima kretanja zaposlenih, sirovina i proizvoda uključujući i puteve kretanja nusproizvoda - linije kretanja moraju biti obojene različitim bojama;

- spisak i namjena svih prostorija u objektu, njihove površine i zapremina (temperature svih prostorija za proizvodnju sa režimom kontrolisane temperature, ako je potrebno za tehnološki proces proizvodnje);

- spisak i namjena opreme i alata koji se koriste u objektu;

- opis svih djelatnosti koje se obavljaju u objektu odnosno opis postupka proizvodnje i dijagram toka za svaku proizvodnu liniju i sastojcima hrane za životinje (specifikacija proizvoda);

- vrste proizvoda koji se proizvode/skladište u objektu;

- projektovani kapacitet proizvodnje, odnosno skladištenja izražen na dnevnom, odnosno mjesečnom, odnosno godišnjem nivou;

- broj zaposlenih lica koja rukuju hranom za životinje (na neodređeno i na određeno vrijeme);

- opis snabdevanja vodom/kontrola vode;

- tehnički podaci o opremi (transporteri, mješalice, vage);

- opis pomoćnih faza proizvodnje (prijem sirovina, proizvodnja, pakovanje, skladištenje i stavljanje na tržište gotovih proizvoda, osim za porodična poljoprivredna gazdinstva);

- plan proizvodnje (za primarnu proizvodnju hrane za životinje);

- odobrenje carinske ispostave za carinsko skladište (za uvoznike);

- dokaz o uplati administrativne takse.

(4) Upis u registar vrši se na osnovu rješenja o ispunjavanju propisanih uslova za odobravanje objekata.

Vrste objekata u kojima se obavljaju djelatnosti proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje koje podliježu odobravanju

Član 5

Vrste objekata u kojima se obavljaju djelatnosti proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje koje podliježu odobravanju kao i objekti u kojima se obavljaju djelatnosti proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje na porodičnom poljoprivrednom gazdinstvu dati su u Prilogu 2.

Način vođenja registra

Član 6

(1) Registar se vodi u elektronskoj formi na Obrascu 3.

(2) Registar sadrži sljedeće podatke:

1) za registrovane objekte:

- registracioni broj;
- naziv odnosno ime;
- sjedište i adresu;
- opštinu;
- djelatnost;
- vrste/kategorije životinja.

2) za odobrene objekte:

- veterinarski kontrolni broj;
- naziv odnosno ime;
- opština;
- adresa/mjesto;
- djelatnost/kod;
- vrste/kategorije životinja.

Prilozi i obrasci

Član 7

Prilozi 1 i 2 i Obrasci 1, 2 i 3 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Prestanak važenja

Član 8

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o načinu upisa i vođenju centralnog registra registrovanih odnosno odobrenih objekata za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane za životinje* ("Službeni list CG", broj 60/25).

Stupanje na snagu

Član 9

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

*U ovaj pravilnik prenijeta je Regulativa broj 141/2007 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 14. februara 2007. o uslovima za odobravanje u skladu sa Regulativom (EZ) br. 183/2005 Evropskog parlamenta i Savjeta objekata u poslovanju sa hranom za životinje koji proizvode ili stavljaju na tržište dodatke hrani za životinje kategorije „ kokcidiostatici i histomonostatici”.

Broj: 04-310/26-15113/3
Podgorica, 3. juna 2026. godine

Ministar,
Vladimir Joković, s.r.

VRSTE OBJEKATA I U KOJIMA SE OBAVLJAJU DJELATNOSTI PROIZVODNJE, PRERADE I DISTRIBUCIJE HRANE ZA ŽIVOTINJE KOJE PODLIJEŽU REGISTRACIJI

Kod	Djelatnost	Napomene
R-1	Proizvodnja hraniva (primarna proizvodnja)	Obuhvata sve vrste hraniva koja su namijenjena ishrani životinja i/ili proizvodnji krmnih smješa (na pr. žitarice, uljarice, voluminozna hraniva i dr.).
R-2	Uvoz, skladištenje, prodaja na veliko (stavljanje na tržište): hraniva, krmnih smješa, premiksa (premixtures), dodataka hrani za životinje, hrane za kućne ljubimce, nusproizvoda industrije hrane i alkohola, nebjelančevinastih azotnih jedinjenja namijenjenih ishrani životinja	
R-3	Uvoz medicinirane hrane za životinje	Medicinirana hrana za životinje koja se uvozi u Crnu Goru mora da ispunjava uslove u skladu sa Zakonom o bezbjednosti hrane ("Službeni list CG", broj 59/26) i podzakonskim aktima vezanim za mediciranu hranu za životinje.
R-4	Proizvodnja krmnih smješa za sopstvene potrebe porodičnog poljoprivrednog gazdinstva miješanjem dopunskih krmnih smješa sa hranivima bez korištenja dodataka hrani za životinje ili premiksa (premixtures)	Uključuje i pokretne mješaone hrane za životinje.
R-5	Prodaja na malo (stavljanje na tržište) hrane za životinje	Obuhvata hranu za životinje koja se koristi u ishrani životinja prilikom uzgoja ili držanja, a namijenjene su proizvodnji hrane

**VRSTE OBJEKATA U KOJIMA SE OBAVLJAJU DJELATNOSTI PROIZVODNJE,
PRERADE I DISTRIBUCIJE HRANE ZA ŽIVOTINJE KOJE PODLIJEŽU
ODOBRAVANJU**

Objekti koji proizvode i/ili stavljaju u promet aditive za hranu za životinje iz kategorije kokcidiostatici i histomonostatici i za koje nije zahtjevano odobrenje za tu kategoriju aditiva za hranu za životinje treba da ponesu zahtjev za nastavak obavljanja djelatnosti nadležnom organu.

Kod	Djelatnost	Napomene
O1	Proizvodnja i stavljanje na tržište nutritivnih dodataka hrane za životinje	Obuhvata vitamine, provitamine, hemijske supstance sličnog sadržaja vitaminima i elemente u tragovima
O2	Proizvodnja i stavljanje na tržište nebjelančevinastih azotnih jedinjenja i aminokiselina	Obuhvata aminkiseline i njihove soli i aminokiselina i slične supstance, ureu i njene derivate
O3	Proizvodnja i stavljanje na tržište zootehničkih dodataka hrani za životinje: pospešivača svarljivosti, stabilizatora crijevne mikroflore, supstanci koje povoljno utiču na spoljnu sredinu i ostale zootehničke dodatke	Obuhvata enzime, mikroorganizme, kokcidiostatike i histomonostatike i pospešivače rasta
O4	Proizvodnja i stavljanje na tržište antioksidanasa sa maksimalnim sadržajem u hrani za životinje	Obuhvata propil galat, oktil galat, docecil galat, butilhidroksianisol (BHA), butilhidroksitoul en (BHT), etoksikvin
O5	Proizvodnja i stavljanje na tržište senzornih dodataka hrani za životinje - boje: karotinoida i ksantofila	

O6	Proizvodnja i stavljanje na tržište bjelančevina dobijenih iz mikroorganizama, koji pripadaju bakterijama, kvascima, algama i gljivicama	
O7	Proizvodnja i stavljanje na tržište nusproizvoda od proizvodnje aminokiselina fermentacijom	
O8	Proizvodnja i stavljanje na tržište premiksa koji sadrže dodatke hrani za životinje: vitamin A i/ili D, elemente u tragovima Cu i/ili Se, enzime i/ili mikroorganizme i/ili kokcidiostatike i/ili histomonostatike i/ili pospješivače rasta, antibiotike i/ili druge veterinarsko-medicinske proizvode	
O9	Proizvodnja krmnih smješa sa premiksima koji sadrže dodatke hrani za životinje ili se ti dodaci hrani za životinje pojedinačno koriste za proizvodnju krmnih smješa: enzimi i/ili mikroorganizmi i/ili kokcidiostatici i/ili histomonostatici i/ili pospješivači rasta i/ili antibiotici i/ili drugi veterinarsko-medicinski proizvodi (medicirana hrana za životinje)	Uključuje i pokretne mješaonice hrane za životinje
O10	Proizvodnja krmnih smjesa na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima sa premiksima koji sadrže dodatke hrani za životinje: enzime i/ili mikroorganizme i/ili kokcidiostatike i/ili histomonostatike i/ili pospješivače rasta i/ili antibiotike i/ili druge veterinarsko-medicinske proizvode (medicirana hrana za životinje) ili uz pojedinačno korištenje za proizvodnju krmnih smjesa: vitamina A/D, elemenata u tragovima Cu/Se, enzima/mikroorganizama/kokcidiostatika/histomonostatika/pospješivača rasta	Uključuje i pokretne mješaonice hrane za životinje
O11	Proizvodnja i stavljanje na tržište medicinirane hrane za životinje	Medicirana hrana za životinje koja se proizvodi i stavlja na tržište u Crnoj Gori mora da ispunjava uslove u skladu sa Zakonom o bezbjednosti hrane ("Službeni list CG", broj 59/26) i podzakonskim aktima vezanim za mediciranu hranu za životinje.
O12	Proizvodnja i stavljanje na tržište kokcidiostatika i histomonostatika	Kokcidiostatici i histomonostatici

		<p>koji se proizvodi i stavljaju na tržište u Crnoj Gori moraju da ispunjavaju uslove u skladu sa Zakonom o bezbjednosti hrane ("Službeni list CG", broj 59/26) i podzakonskim aktima vezanim za kokcidiostatike i histomonostatike.</p>
--	--	--

**ZAHTEJEV ZA REGISTRACIJU OBJEKTA ZA PROIZVODNJU, PRERADU I
DISTRIBUCIJU HRANE ZA ŽIVOTINJE**

A. PODACI O SUBJEKTU U POSLOVANJU HRANOM ZA ŽIVOTINJE			
	Ime i prezime/Naziv subjekta u poslovanju hranom za životinje		
	PIB ili JMB subjekta		
	Broj porodičnog poljoprivrednog gazdinstva*		
	Adresa subjekta		
	Mjesto i poštanski broj subjekta		
B. PODACI O OBJEKTU U POSLOVANJU HRANOM ZA ŽIVOTINJE			
	Naziv objekta		
	Adresa objekta		
	Mjesto i poštanski broj objekta		
	Površina objekta		
	Kapacitet objekta za skladištenje		
	Odgovorno lice u objektu za poslovanje hranom za životinje		
	Zanimanje i stručna sprema odgovornog lica		
	Radno mjesto odgovornog lica u objektu		
	Broj zaposlenih		
	E-mail adresa		
	Broj telefona		
C. DJELATNOSTI U OBJEKTU ZA KOJE SE ZAHTIJEVA REGISTRACIJA OBJEKTA			
KOD	OPIS DJELATNOSTI	DA	NE
R-1	Proizvodnja hraniva (primarna proizvodnja)		
R-2	Uvoz, skladištenje, prodaja na veliko (stavljanje na tržište) ► <u>Vrsta djelatnosti</u> (označiti jedno ili više polja): ☐ Uvoz ☐ Skladištenje ☐ Prodaja na veliko (stavljanje na tržište) ☐ Prevoz (broj prevoznih sredstava): ☐ 1-5 ☐ 6-10 ☐ više od 10		

	<p>► <u>Vrsta hrane za životinje koja se uvozi, skladišti, prodaje na veliko (označiti jedno ili više polja):</u></p> <p>☐ hraniva</p> <p>☐ krmne smješe</p> <p>☐ premiksi (premixtures)</p> <p>☐ dodaci hrane za životinje</p> <p>☐ hrane za kućne ljubimce</p> <p>☐ nusproizvodi industrije hrane i alkohola</p> <p>☐ nebjelančevinasta azotna jedinjenja namijenjena ishrani životinja</p>		
R-3	Uvoz medicinirane hrane za životinje		
R-4	Proizvodnja krmnih smješa za sopstvene potrebe poljoprivrednog gazdinstva miješanjem dopunskih krmnih smješa sa hranivima bez korištenja dodatka hrane za životinje ili premiksa (premixtures)		
R-5	Prodaja na malo (stavljanje na tržište) hrane za životinje, osim hrane za kućne ljubimce		

*ID broj porodičnog poljoprivrednog gazdinstva iz rješenja MPŠV o upisu u Registar poljoprivrednih gazdinstava

Tačnost navedenih podataka u ovom zahtjevu potvrđujem vlastitim potpisom

Ime i prezime odgovornog lica u objektu:

Mjesto i datum:

Svojeručni potpis odgovornog lica :

Pečat subjekta u poslovanju hranom za životinje (osim porodičnog poljoprivrednog gazdinstva):

M.P.

**ZAHTJEV ZA ODOBRAVANJE OBJEKTA ZA PROIZVODNJU, PRERADU I
DISTRIBUCIJU HRANE ZA ŽIVOTINJE**

A. PODACI O SUBJEKTU U POSLOVANJU HRANOM ZA ŽIVOTINJE			
	Ime i prezime/Naziv subjekta u poslovanju hranom za životinje		
	PIB		
	Broj porodičnog poljoprivrednog gazdinstva*		
	Adresa subjekta		
	Mjesto i poštanski broj subjekta		
B. PODACI O OBJEKTU			
	Naziv objekta		
	Adresa objekta		
	Površina objekta		
	Kapacitet objekta za skladištenje		
	Mjesto i poštanski broj		
	Veterinarski kontrolni broj / kontrolni broj		
	Broj zaposlenih		
	Broj telefona		
	E-mail adresa		
	Broj telefona		
C. VRSTE ŽIVOTINJA KOJIMA SU NAMIJENJENI PROIZVODI			
	Goveda	DA	NE
	Svinje	DA	NE
	Koze	DA	NE
	Živina	DA	NE
	Krznarike	DA	NE
	Ribe	DA	NE
	Kućni ljubimci	DA	NE
	Ostalo (navesti):	DA	NE
D. DJELATNOSTI U OBJEKTU			
KOD	OPIS DJELATNOSTI	DA	NE
O1	Proizvodnja i stavljanje na tržište nutritivnih dodataka hrane za životinje		

O2	Proizvodnja i stavljanje na tržište nebjelančevinastih azotnih jedinjenja i aminokiselina		
O3	Proizvodnja i stavljanje na tržište zootehničkih dodataka hrani za životinje: pospješivača svarljivosti, stabilizatora crijevne mikroflore, supstanci koje povoljno utiču na spoljnu sredinu i ostale zootehničke dodatke		
O4	Proizvodnja i stavljanje na tržište antioksidanasa sa maksimalnim sadržajem u hrani za životinje		
O5	Proizvodnja i stavljanje na tržište senzornih dodataka hrani za životinje - boje: karotinoida i ksantofila		
O6	Proizvodnja i stavljanje na tržište bjelančevina dobijenih iz mikroorganizama, koji pripadaju bakterijama, kvascima, algama i gljivicama		
O7	Proizvodnja i stavljanje na tržište nusproizvoda od proizvodnje aminokiselina fermentacijom		
O8	Proizvodnja i stavljanje na tržište premiksa koji sadrže dodatke hrani za životinje: vitamin A i/ili D, elemente u tragovima Cu i/ili Se, enzime i/ili mikroorganizme i/ili kokcidiostatike i/ili histomonostatike i/ili pospješivače rasta, antibiotike i/ili druge veterinarsko-medicinske proizvode		
O9	Proizvodnja krmnih smješa sa premiksima koji sadrže dodatke hrani za životinje ili se ti dodaci hrani za životinje pojedinačno koriste za proizvodnju krmnih smješa: enzimi i/ili mikroorganizmi i/ili kokcidiostatici i/ili histomonostatici i/ili pospješivači rasta i/ili antibiotici i/ili drugi veterinarsko-medicinski proizvodi (medicinirana hrana za životinje)		
O10	Proizvodnja krmnih smjesa na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima sa premiksima koji sadrže dodatke hrani za životinje: enzime i/ili mikroorganizme i/ili kokcidiostatike i/ili histomonostatike i/ili pospješivače rasta i/ili antibiotike i/ili druge veterinarsko-medicinske proizvode (medicinirana hrana za životinje) ili uz pojedinačno korištenje za proizvodnju krmnih smjesa: vitamina A/D, elemenata u tragovima Cu/Se, enzima/mikroorganizama/kokcidiostatika/histomonostatika/pospješivača rasta		
O11	Proizvodnja i stavljanje na tržište medicinirane hrane za životinje		
O12	Proizvodnja i stavljanje na tržište kokcidiostatika i histomonostatika		

*ID broj porodičnog poljoprivrednog gazdinstva iz rješenja MPŠV o upisu u Registar poljoprivrednih gazdinstava

Ime i prezime podnosioca zahtjeva:

_____

Mjesto i datum:

_____

Svojeručni potpis podnosioca zahtjeva:

_____

Pečat subjekta u poslovanju hranom za životinje (osim porodičnog poljoprivrednog gazdinstva):

M.P.

**REGISTAR REGISTROVANIH I ODOBRENIH OBJEKATA ZA PROIZVODNJU,
PRERADU I DISTRIBUCIJU HRANE ZA ŽIVOTINJE**

1	2	3	4	5	6
Naziv/ime subjekta	Naziv objekta	Adresa objekta	Opština objekta	Vrsta objekta	Registracioni broj/Veterinarski kontrolni broj ¹

¹ Veterinarski kontrolni broj sadrži: 1. ISO kod Crne Gore; 2. oznaku α ako je subjekat u poslovanju hranom za životinje odobren; 3. identifikacioni broj sa najviše 8 oznaka koje mogu biti bročane ili slovne

1482.

Na osnovu člana 40 stav 5 Zakona o zaštiti depozita („Službeni list CG”, broj 72/19 i 70/26), Upravni odbor Fonda za zaštitu depozita, na sjednici održanoj 08. juna 2026. godine, donio je

P R A V I L N I K
O IZMJENAMA PRAVILNIKA O PODACIMA I INFORMACIJAMA KOJE KREDITNA
INSTITUCIJA DOSTAVLJA FONDU ZA ZAŠTITU DEPOZITA

Član 1

U Pravilniku o podacima i informacijama koje kreditna institucija dostavlja Fondu za zaštitu depozita („Službeni list CG”, br. 73/20, 119/23 i 121/25) – u daljem tekstu: Pravilnik, Prilog 1 Uputstvo za popunjavanje obrasca – Mjesečni izvještaj UD, Prilog 2 Uputstvo za popunjavanje obrasca – Mjesečni izvještaj GD, i Prilog 3 Uputstvo za dostavu podataka o deponentima, depozitima i dospjelim obavezama, koji čine sastavni dio Pravilnika, zamjenjuju se Prilogom 1 Uputstvo za popunjavanje obrasca – Mjesečni izvještaj UD, Prilogom 2 u Uputstvu za popunjavanje obrasca – Mjesečni izvještaj GD, Prilogom 3 Uputstvo za dostavu podataka o deponentima, depozitima i dospjelim obavezama, koji čine sastavni dio ovog pravilnika.

Član 2

Mjesečne izvještaje iz Priloga 1 i Priloga 2 iz člana 1 ovog pravilnika za mjesec maj 2026. godine kreditna institucija je dužna da dostavi Fondu za zaštitu depozita najkasnije do 25. juna 2026. godine.

Član 3

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 179-2/2026

Podgorica, 08. jun 2026. godine

Upravni odbor Fonda za zaštitu depozita

Predsjednik,

Borko Božović, s.r.

Mjesečni izvještaj UD							
Redni broj	Naziv kreditne institucije			Iznos (u €)		Broj deponenata	
				A		B	
I	UKUPNI DEPOZITI			0		0	
II	Depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita (čl. 6 stav 2 Zakona)			0		0	
				pravna lica	fizička lica	Rezidenti	Nerezidenti
Ib	Tip deponenta		Tip depozita	0	0	0	0
1	2.1		4.0	depoziti pravnih lica koja se bave poslovima osiguranja i reosiguranja u skladu sa zakonom kojim se regulišu poslovi osiguranja i reosiguranja			
2	2.2		4.0	depoziti državnih organa i organizacija i organa i organizacija opštine, odnosno drugog oblika organizovanja lokalne samouprave			
3	2.3		4.0	depoziti fondova za obavezno zdravstveno, penzijsko i socijalno osiguranje u skladu sa zakonima kojim se uređuje obavezno zdravstveno, penziono i socijalno osiguranje			
4	2.4		4.0	depoziti dobrovoljnih penzionih fondova i društava za upravljanje penzionim fondovima u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje dobrovoljnih penzionih fondova			
5	2.5		4.0	depoziti investicionih društava u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala			
6	2.6		4.0	depoziti investicionih fondova i društava za upravljanje investicionim fondovima u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala			
7	2.7		4.0	depoziti kreditnih institucija, bez obzira na njihovo sjedište, koji glase na njihovo ime i koji se vode za njihov račun			
8	2.8		4.0	depoziti finansijskih institucija u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija			
9	2.9		4.0	depoziti subjekata za zajednička ulaganja u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala			
10	2.10	1.10	4.0	depoziti koji proizlaze iz transakcija za koju je pravosnažnom sudskom odlukom utvrđeno da je povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma			
11	2.11	1.11	4.0	depoziti lica koji ne glase na ime, odnosno depoziti čij vlasnik nije identifikovan do dana nastupanja zaštićenog slučaja (neimenovani depoziti)			
12	2.12	1.12	4.0	obaveze iz dužničkih hartija od vrijednosti i drugih finansijskih instrumenata koje je izdala ili čiju isplatu garantuje kreditna institucija u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj			
13	2.13	1.13	4.0	instrumenti deponenata kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj, koji su uključeni u regulatomi kapital kreditne institucije u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija			
III	Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita - zaštićeni depoziti(III)			0		0	
				Rezidenti	Nerezidenti	Rezidenti	Nerezidenti
IV	Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (IVa+IVb)			0		0	
IVa		1.0	3.0; 5.1; 5.2; 5.3; 5.4;	Depoziti fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita			
IVb	2.0		5.2; 5.3; 5.4;	Depoziti pravnih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita			

Datum, _____

Broj: _____

Potpis _____

Uputstvo za popunjavanje obrasca – Mjesečni izvještaj UD

Kreditna institucija sačinjava i mjesečno dostavlja Fondu za zaštitu depozita (u daljem tekstu: Fond) mjesečni izvještaj o ukupnim depozitima i depozitima lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita, **na obrascu – Mjesečni izvještaj UD**, za stanje zadnjeg dana u prethodnom mjesecu, najkasnije u roku od 15 dana od isteka mjeseca na koji se taj izvještaj odnosi. Iznosi u obrascu iskazuju se u eurima, bez decimala.

Klasifikacija deponenta I depozita za popunjavanje obrasca

TIP DEPONENTA - Zavisno od tipa deponenta, da li je fizičko ili pravno lice, svakom deponentu treba dodijeliti pripadajuću numeričku oznaku koja mu pripada:

1.0 Dodjeljuje se fizičkim licima kod kojih ne postoji ograničenje raspolaganja i obračuna, odnosno isplate garantovanih depozita (Deponenti koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita) u skladu sa članom 6 st. 1 Zakona o zaštiti depozita ("Sl. list Crne Gore", br. 072/19 i 070/26) (u daljem tekstu: Zakon).

Trajna blokada dodjeljuje se svim fizičkim licima koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 2 Zakona, po sledećoj klasifikaciji:

1.10 depoziti koji proizlaze iz transakcija za koju je pravosnažnom sudskom odlukom utvrđeno da je povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma;

1.11 depoziti lica koji ne glase na ime, odnosno depoziti čiji vlasnik nije identifikovan do dana nastupanja zaštićenog slučaja;

1.12 obaveze iz dužničkih hartija od vrijednosti i drugih finansijskih instrumenata koje je izdala ili čiju isplatu garantuje kreditna institucija u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj;

1.13 instrumenti deponenata kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj, koji su uključeni u regulatorni kapital kreditne institucije u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija.

2.0 Dodjeljuje se pravnim licima kod kojih ne postoji ograničenje raspolaganja i obračuna, odnosno isplate garantovanih depozita (Deponenti koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita) u skladu sa članom 6 st. 1 Zakona.

Trajna blokada dodjeljuje se svim pravnim licima koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 2 Zakona, po sledećoj klasifikaciji:

2.1 depoziti pravnih lica koja se bave poslovima osiguranja i reosiguranja u skladu sa zakonom kojim se regulišu poslovi osiguranja i reosiguranja;

2.2 depoziti državnih organa i organizacija i organa i organizacija opštine, odnosno drugog oblika organizovanja lokalne samouprave;

2.3 depoziti fondova za obavezno zdravstveno, penzijsko i socijalno osiguranje u skladu sa zakonima kojim se uređuje obavezno zdravstveno, penziono i socijalno osiguranje;

- 2.4** depoziti dobrovoljnih penzionih fondova i društava za upravljanje penzionim fondovima u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje dobrovoljnih penzionih fondova;
- 2.5** depoziti investicionih društava u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- 2.6** depoziti investicionih fondova i društava za upravljanje investicionim fondovima u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- 2.7** depoziti kreditnih institucija, bez obzira na njihovo sjedište, koji glase na njihovo ime i koji se vode za njihov račun;
- 2.8** depoziti finansijskih institucija u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija;
- 2.9** depoziti subjekata za zajednička ulaganja u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- 2.10** depoziti koji proizilaze iz transakcija za koju je pravosnažnom sudskom odlukom utvrđeno da je povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma;
- 2.11** depoziti lica koji ne glase na ime, odnosno depoziti čiji vlasnik nije identifikovan do dana nastupanja zaštićenog slučaja;
- 2.12** obaveze iz dužničkih hartija od vrijednosti i drugih finansijskih instrumenata koje je izdala ili čiju isplatu garantuje kreditna institucija u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj;
- 2.13** instrumenti deponenata kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj, koji su uključeni u regulatorni kapital kreditne institucije u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija.

TIP DEPOZITA - Zavisno od tipa depozita, svakom depozitu treba dodijeliti pripadajuću numeričku oznaku:

4.0 .....dodjeljuje se svim depozitima kod kojih postoji ograničenje obračuna i isplate, odnosno isključenim depozitima.;

3.0 ..... dodjeljuje se zaštićenim depozitima.

U ovu grupu spadaju i depoziti kod kojih postoji privremena blokada. **Privremena blokada** dodjeljuje se depozitima kod kojih postoji privremeno ograničenje obračuna i isplate, a to su:

5.1 ..... depozititi na zajedničkom računu više vlasnika;

5.2 ..... depoziti kod kojih je deponent nastupao kao zastupnik trećeg lica;

5.3 .....depoziti na kojima je po bilo kom osnovu zasnovano založno pravo;

5.4 ..... depoziti kod kojih postoji ograničenje raspolaganja.

Red označen sa I – Ukupni depoziti

- u kolonu **A** unose se podaci o stanju ukupnih depozita (**uključujući dospjelu - obračunatu kamatu na dan izvještavanja**) po svim kontima iz kontnog plana (dobija se sabiranjem isključenih depozita iznosa polja II A i zaštićenih depozita iznosa polja III A).
- u kolonu **B** unosi se ukupan broj deponenata (dobija se sabiranjem broja deponenta isključenih depozita iznosa polja II B i broja deponenata zaštićenih depozita iznosa polja III B).

Red označen sa II – Depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita

- **u kolonu A** unose se podaci o stanju depozita lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita (**uključujući dospjelu-obračunatu kamatu na dan izvještavanja**), u skladu sa članom 6 st. 2 Zakona. Navedeni iznos je iskazan posebno za fizička i pravna lica.
- **u kolonu B** unosi se ukupan broj deponenata koji nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 2 Zakona. Broj deponenata iskazan posebno za rezidente i nerezidente.

Depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita prikazuju se i pojedinačno po vrstama osnova isključenja, predstavljeno u klasifikaciji uputstva u redovima koji su u obrascu označeni rednim brojevima od 1 do 13 i to:

- **u red označen sa 1 - kolona A** unosi se stanje depozita pravnih lica koja se bave poslovima osiguranja;
- **u red označen sa 1 - kolona B** unosi se broj deponenata pravnih lica koja se bave poslovima osiguranja, iskazan posebno za rezidente i nerezidente;
- **u red označen sa 2 - kolona A** unosi se stanje depozita državnih organa i organizacija i organa i organizacija opštine, odnosno drugog oblika lokalne samouprave. To su depoziti budžeta Crne Gore koji se vode na Konsolidovanom računu Trezora i depozita jedinica lokalne samouprave;
- **u red označen sa 2 - kolona B** unosi se broj deponenata državnih organa i organizacija i organa i organizacija opštine, odnosno drugog oblika lokalne samouprave, iskazan posebno za rezidente i nerezidente;
- **u red označen sa 3 - kolona A** unose se depoziti fondova za obavezno zdravstveno, penzijsko i socijalno osiguranje u skladu sa zakonima kojim se uređuje obavezno zdravstveno, penziono i socijalno osiguranje.
- **u red označen sa 3 - kolona B** unosi se broj deponenata fondova za obavezno zdravstveno, penzijsko i socijalno osiguranje, iskazan posebno za rezidente i nerezidente;
- **u red označen sa 4 - kolona A** unosi se stanje depozita dobrovoljnih penzionih fondova i društva za upravljanje penzionim fondovima;
- **u red označen sa 4 - kolona B** unosi se broj deponenata dobrovoljnih penzionih fondova i društva za upravljanje penzionim fondovima, iskazan posebno za rezidente i nerezidente;
- **u red označen sa 5 - kolona A** unosi se stanje depoziti investicionih društava u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- **u red označen sa 5 - kolona B** unosi se broj deponenata investicionih društava, iskazan posebno za rezidente i nerezidente;
- **u red označen sa 6 - kolona A** unosi se stanje depozita investicionih fondova i društava za upravljanje investicionim fondovima.
- **u red označen sa 6 - kolona B** unosi se broj deponenata investicionih fondova i društva za upravljanje investicionim fondovima, iskazan posebno za rezidente i nerezidente;
- **u red označen sa 7 - kolona A** unosi se stanje depozita kreditnih institucija, bez obzira na njihovo sjedište, koji glase na njihovo ime i koji se vode za njihov račun;

- **u red označen sa 7- kolona B** unosi se broj deponenata kreditnih institucija, iskazan posebno za rezidente i nerezidente;
- **u red označen sa 8 - kolona A** unosi se stanje depozita finansijskih institucija u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija;
- **u red označen sa 8 - kolona B** unosi se broj deponenata finansijskih institucija, iskazan posebno za rezidente i nerezidente;
- **u red označen sa 9- kolona A** unosi se stanje depozita subjekata za zajednička ulaganja u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- **u red označen sa 9 - kolona B** unosi se broj deponenata subjekata za zajednička ulaganja u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, iskazan posebno za rezidente i nerezidente;
- **u red označen sa 10- kolona A** unosi se stanje **depozita fizičkih i pravnih** lica koji proizlaze iz transakcija za koju je pravosnažnom sudskom odlukom utvrđeno da je povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma;
- **u red označen sa 10 - kolona B** unosi se broj deponenata **fizičkih i pravnih** lica koji proizlaze iz transakcija za koju je pravosnažnom sudskom odlukom utvrđeno da je povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma iskazan posebno za rezidente i nerezidente;
- **u red označen sa 11- kolona A** unosi se stanje **depozita fizičkih i pravnih** lica koji ne glase na ime, odnosno depoziti čiji vlasnik nije identifikovan do dana nastupanja zaštićenog slučaja (neimenovani depoziti)
- **u red označen sa 11 - kolona B** unosi se broj deponenata **fizičkih i pravnih** lica koji ne glase na ime, odnosno depoziti čiji vlasnik nije identifikovan do dana nastupanja zaštićenog slučaja (neimenovani depoziti) iskazan posebno za rezidente i nerezidente;
- **u red označen sa 12- kolona A** unosi se stanje **depozita fizičkih i pravnih** lica obaveze iz dužničkih hartija od vrijednosti i drugih finansijskih instrumenata koje je izdala ili čiju isplatu garantuje kreditna institucija u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj;
- **u red označen sa 12 - kolona B** unosi se broj deponenata **fizičkih i pravnih** lica obaveze iz dužničkih hartija od vrijednosti i drugih finansijskih instrumenata koje je izdala ili čiju isplatu garantuje kreditna institucija u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj iskazan posebno za rezidente i nerezidente;
- **u red označen sa 13- kolona A** unosi se stanje **depozita fizičkih i pravnih** lica instrumenti deponenata kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj, koji su uključeni u regulatorni kapital kreditne institucije u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija;
- **u red označen sa 13 - kolona B** unosi se broj deponenata **fizičkih i pravnih** lica instrumenti deponenata kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj, koji su uključeni u regulatorni kapital kreditne institucije u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija, iskazan posebno za rezidente i nerezidente.

Red označen sa III – Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita

- **u red III - kolona A** unosi se zbir iznosa depozita, rezidenti i nerezidenti, lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (**uključujući dospjelu-obračunatu kamatu na dan izvještavanja**);
- **u red IIIa - kolona B** unosi se ukupan broj deponenata, rezidenti i nerezidenti, lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.

- **Red označen sa IV – Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita**
- **u kolonu A** unose se podaci o stanju depozita lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (**uključujući dospjelu-obračunatu kamatu na dan izvještavanja**), iskazano posebno za rezidente i nerezidente, a dobija se kao zbir iznosa depozita fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red IVa - kolona A) i iznosa depozita pravnih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red IVb - kolona A).
- **u kolonu B** unose se podaci o broju deponenata lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, iskazano posebno za rezidente i nerezidente, a dobija se kao zbir broja deponenata fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red IVa – kolona B) i broja deponenata pravnih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red IVb - kolona B).

Zaštićeni depoziti se dalje raščlanjuju na:

- **depozite fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red IVa)**

U ovu grupu spadaju i depoziti kod kojih postoji privremena blokada. **Privremena blokada** dodjeljuje se depozitima kod kojih postoji privremeno ograničenje obračuna i isplate, a to su:

- 5.1 .....depozititi na zajedničkom računu više vlasnika;
- 5.2 .....depoziti kod kojih je deponent nastupao kao zastupnik trećeg lica;
- 5.3 .....depoziti na kojima je po bilo kom osnovu zasnovano založno pravo;
- 5.4 .....depoziti kod kojih postoji ograničenje raspolaganja.

- **depozite pravnih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red IVb)**

- U ovu grupu spadaju i depoziti kod kojih postoji privremena blokada. **Privremena blokada** dodjeljuje se depozitima kod kojih postoji privremeno ograničenje obračuna i isplate, a to su:

- 5.3 ..... depoziti na kojima je po bilo kom osnovu zasnovano založno pravo;
- 5.4 ..... depoziti kod kojih postoji ograničenje raspolaganja.

- **u red IVa - kolona A** unosi se ukupan iznos depozita fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, iskazano posebno za rezidente i nerezidente (**uključujući dospjelu-obračunatu kamatu na dan izvještavanja**);
- **u red IVa - kolona B** unosi se ukupan broj deponenata fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, iskazano posebno za rezidente i nerezidente.
- **u red IVb - kolona A** unosi se ukupan iznos depozita pravnih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, iskazano posebno za rezidente i nerezidente (**uključujući dospjelu-obračunatu kamatu na dan izvještavanja**);
- **u red IVb - kolona B** unosi se ukupan broj deponenata pravnih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, iskazano posebno za rezidente i nerezidente.
- **Obrazac - Mjesečni izvještaj UD** kreditna institucija je dužna da dostavlja Fondu najkasnije do petnaestog u mjesecu, za stanje zadnjeg dana prethodnog mjeseca, u

elektronskoj formi (na e-mail adresu Fonda fzd@fzdcg.org), a original obrasca, potpisan od strane odgovornog lica i ovjeren pečatom kreditne institucije, poštom na adresu:

Fond za zaštitu depozita
Bulevar Stanka Dragojevića br. 4
81000 Podgorica

PRILOG 2

Mjesečni izvještaj GD														
Naziv kreditne institucije _____ Stanje na _____														
Tip depozita	Tip depozita		REZIDENTI					NEREZIDENTI					UKUPNO	
			Iznos (u €)	Broj depozita	Dopijele obaveze	Saldo	Broj depozita koji imaju garantovani depozit	Iznos (u €)	Broj depozita	Dopijele obaveze	Saldo	Broj depozita koji imaju garantovani depozit	IZNOS	BRZ
A	B		C	D	E	F	G	I	J	M	K	L	M	N
I	Zaštićeni depoziti (privremeno blokirani)	Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (pravna i fizička = 1 + 3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	3.0 (5.1; 5.2; 5.3; 5.4)	Depoziti fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1a		depoziti fizičkih lica ≤5€												
1b		depoziti fizičkih lica >5 ≤50.000€												
1c		depoziti fizičkih lica >50.000 ≤100.000€												
1d		depoziti fizičkih lica >100.000€												
2		GARANTOVANI DEPOZITI FIZIČKIH LICA				0	0				0	0	0	0
3	3.0 (5.1; 5.2; 5.3; 5.4)	Depoziti pravnih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3a		depoziti pravnih lica ≤5€												
3b		depoziti pravnih lica >5 ≤50.000€												
3c		depoziti pravnih lica >50.000 ≤100.000€												
3d		depoziti pravnih lica >100.000€												
4		GARANTOVANI DEPOZITI PRAVNIH LICA				0	0				0	0	0	0
5		GARANTOVANI DEPOZITI (2+4)				0	0				0	0	0	0

Datum:

Ovlašćeno lice:

Broj

MP

Potpis

Uputstvo za popunjavanje obrasca – Mjesečni izvještaj GD

Kreditna institucija sačinjava i mjesečno dostavlja Fondu za zaštitu depozita (u daljem tekstu: Fond) mjesečni izvještaj o garantovanim depozitima na **obrascu – Mjesečni izvještaj GD**, za stanje zadnjeg dana u prethodnom mjesecu, najkasnije u roku od 15 dana od isteka mjeseca na koji se taj izvještaj odnosi. Iznosi u obrascu iskazuju se u eurima, bez decimala.

Klasifikacija deponenta i depozita za popunjavanje obrasca

TIP DEPONENTA – kolona A Zavisno od tipa deponenta, da li je fizičko ili pravno lice, svakom deponentu treba dodijeliti pripadajuću numeričku oznaku koja mu pripada:

1.0.....Dodjeljuje se fizičkim licima kod kojih ne postoji ograničenje raspolaganja i obračuna, odnosno isplate garantovanih depozita (Deponenti koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita) u skladu sa članom 6 st.1 Zakona o zaštiti depozita ("Sl. list Crne Gore", br. 070/26) (u daljem tekstu: Zakon).

2.0.....Dodjeljuje se pravnim licima kod kojih ne postoji ograničenje raspolaganja i obračuna, odnosno isplate garantovanih depozita (Deponenti koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita) u skladu sa članom 6 stav 1 Zakona.

TIP DEPOZITA – kolona B Zavisno od tipa depozita, svakom depozitu treba dodijeliti pripadajuću numeričku oznaku:

3.0 ..... dodjeljuje se **zaštićenim depozitima**.

U ovu grupu spadaju i depoziti kod kojih postoji privremena blokada. **Privremena blokada** dodjeljuje se depozitima kod kojih postoji privremeno ograničenje obračuna i isplate, a to su:

5.1 ..... depoziti na zajedničkom računu više vlasnika;

5.2 ..... depoziti kod kojih je deponent nastupao kao zastupnik trećeg lica;

5.3 ..... depoziti na kojima je po bilo kom osnovu zasnovano založno pravo;

5.4 ..... depoziti kod kojih postoji ograničenje raspolaganja.

Dakle, u obrascu – Mjesečni izvještaj GD, po tipu depozita, unose se samo depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita -zaštićeni depoziti.

Red označen sa I – Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita

- u kolonu C unosi se ukupan iznos depozita **deponenata /rezidenata** kreditne institucije koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, **uključujući dospjelu -obračunatu kamatu na dan izvještavanja**. Ovaj iznos predstavlja zbir iznosa depozita fizičkih lica/rezidenata (1.0) koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red 1 - kolona C) i iznosa depozita pravnih lica/rezidenata (2.0) koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red 3 - kolona C); Takodje, ovaj iznos se dobija kada se od ukupnih depozita oduzmu depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 2 Zakona - (ovaj iznos je identičan iznosu iz reda III - kolona A Obrasca 1 – Mjesečnog izvještaja UD).

- **u kolonu D** unosi se ukupan broj **deponenata/rezidenata** kreditne institucije koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita. Ovaj iznos predstavlja zbir broja deponenata fizičkih lica/rezidenata (1.0) koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red 1 – kolona D) i broja deponenata pravnih lica/rezidenata (2.0) koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red 3 - kolona D). Takodje, ovaj iznos se dobija kada se od ukupnog broja deponenata oduzme broj deponenata koji nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 2 Zakona (ovaj iznos je identičan iznosu iz reda III - kolona B Obrasca 1 – Mjesečnog izvještaja UD).
- **u kolonu E** unosi se ukupan iznos dospjelih obaveza onih **deponenata/rezidenata (fizičkih i pravnih lica-red 1 kolona E i red 3 kolona E)** kreditne institucije koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita i istovremeno imaju obaveze (kod fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita u ukupan iznos dospjelih obaveza uključuju se obaveze po kreditima, minusna stanja po tekućim računima, obaveze za provizije i naknade, obaveze za dospjeća po kreditnim karticama i sl.). Dospjele obaveze klijenata kreditne institucije, koji istovremeno nemaju potraživanje po osnovu depozita, kreditna institucija ne iskazuje.
- **u kolonu F** unosi se pozitivan saldo depozita onih **deponenata/rezidenata** kreditne institucije koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 1 Zakona. Saldo se izračunava za svakog deponenta posebno, na način što se ukupna sredstva deponenta po svim njegovim depozitima na dan izvještavanja, **uključujući i dospjelu-obračunatu kamatu**, umanje za iznos dospjelih obaveza tog deponenta prema banci. Ukupan saldo depozita se izračunava sabiranjem pozitivnih pojedinačnih salda depozita svakog deponenta.
- **u kolonu G** unosi se ukupan broj **deponenata/rezidentata** kreditne institucije koji imaju garantovani depozit, broj deponenata čiji je saldo iz kolone F pozitivan, (kao razlika između ukupnog broja deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita i broja deponenata koji istovremeno imaju dospjelu obavezu prema banci, veću od iznosa depozita). **Dakle, za unos u izvještaj relevantne su samo pozitivne razlike.**

Red označen sa 1 – Depoziti fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (1.0)

- **u red 1 - kolona A - TIP DEPONENTA** - svakom **deponentu/rezidentu** treba dodijeliti pripadajuću numeričku oznaku prema klasifikaciji Fonda datoj u ovom uputstvu:
- **1.0**..... fizičkim licima kod kojih ne postoji ograničenje raspolaganja i obračuna, odnosno isplate garantovanih depozita (deponenti koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita) u skladu sa članom 6 st. 1 Zakona.
- **u red označen sa 1 - kolona B - TIP DEPOZITA** - svakom depozitu treba dodijeliti pripadajuću numeričku oznaku prema klasifikaciji Fonda datoj u ovom uputstvu:
- **3.0** ..... zaštićeni depoziti;
- **5.1** ..... depoziti na zajedničkom računu više vlasnika;
- **5.2** ..... depoziti kod kojih je deponent nastupao kao zastupnik trećeg lica;
- **5.3** ..... depoziti na kojima je po bilo kom osnovu zasnovano založno pravo;
- **5.4** ..... depoziti kod kojih postoji ograničenje raspolaganja.

- **u red 1 - kolona C** unosi se ukupan iznos depozita fizičkih lica/**rezidenti** koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (**uključujući dospjelu-obračunatu kamatu na dan izvještavanja**).
- **u red 1 - kolona D** unosi se ukupan broj deponenata - fizička lica/**rezidenti** koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.
- **u red 1 - kolona E** unosi se ukupan iznos dospjelih obaveza onih fizičkih lica/**rezidenti** koja istovremeno imaju depozit veći od dospjelih obaveza (deponenti koji imaju depozit manji od dospjelih obaveza se ne unose) i imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.
- **u red 1 - kolona F** unosi se pozitivan saldo depozita onih deponenata -fizička lica/**rezidenti** kreditne institucije koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 1 Zakona. Saldo se izračunava za svakog deponenta – fizičko lice posebno, na način što se ukupna sredstva deponenta po svim njegovim depozitima na dan izvještavanja, uključujući i dospjelu kamatu, umanje za iznos dospjelih obaveza tog deponenta prema banci. Ukupan saldo depozita (u redovima od 1a do 1d - kolona F) izračunava se sabiranjem pozitivnih pojedinačnih salda depozita svakog deponenta – fizičkog lica/**rezidenta**.
- **u red 1 - kolona G** unosi se ukupan broj deponenata - fizička lica/**rezidenti**, koja imaju garantovani depozit, odnosno deponenti čiji je saldo iz kolone F pozitivan, (kao razlika između ukupnog broja deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita i broja deponenata koji istovremeno imaju dospjelu obavezu prema banci, veću od iznosa depozita). **Dakle za unos u izvještaju relevantne su samo pozitivne razlike.**

Ukupni iznos depozita fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita dijeli se detaljnije po sljedećim kategorijama s obzirom na ukupan iznos:

- manje ili jednako od 5 €
- veće od 5 €, a manje ili jednako od 50.000 €
- veće od 50.000 €, a manje ili jednako od 100.000 €
- veće od 100.000 €.

- **u redove od 1a do 1d - kolona C** unose se podaci, s obzirom na to kojoj kategoriji pripada ukupan iznos depozita fizičkih lica/**rezidenti** koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.

Primjer I:

Ako neka osoba ima tri depozita, uvećana za dospjele kamate do dana izvještavanja, na sljedećim partijama:

partija 111	3.000 €
partija 112	12.000 €
partija 113	14.000 €
Ukupni iznos depozita	29.000 €

Ovaj depozit će se nalaziti u kategoriji depozita fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita manje ili jednako 50.000 € odnosno u redu 1b - kolona C.

Na taj način će kreditna institucija rasporediti sve depozite fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, zavisno od njihovog ukupnog iznosa, u pojedine kategorije (razrede).

- u redove od 1a do 1d - kolona D razvrstava se detaljnije po kategorijama ukupan broj deponenata fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, u zavisnosti od iznosa depozita.
- u redove od 1a do 1d - kolona E unosi se ukupan iznos dospjelih obaveza fizičkih lica, koja istovremeno imaju depozit koji se razvrstava detaljnije po kategorijama. **Obaveze onih klijenata-fizičkih lica kreditne institucije, koji istovremeno nemaju potraživanje po osnovu depozita, kreditna institucija ne iskazuje.** Iskazuju se isključivo obaveze onih fizičkih lica koja imaju depozit u banci I istovremeno imaju manje dospjele obaveze od depozita.
- u redove od 1a do 1d - kolona F razvrstava se detaljnije po kategorijama ukupan iznos -saldo garantovanih depozita fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, (garantovani depozit utvrđuje se pojedinačno za svakog deponenta, na način što se ukupna sredstva deponenta po svim njegovim depozitima na dan izvještavanja, uključujući i dospjelu kamatu, umanje za iznos dospjelih obaveza tog deponenta prema banci), u zavisnosti od iznosa depozita.
- u redove od 1a do 1d - kolona G razvrstava se detaljnije po kategorijama broj deponenata - fizička lica koja imaju garantovani depozit, nakon isključenja broja deponenata - fizička lica koja imaju **dospjelu obavezu veću od depozita.**

Primjer II: Kreditna institucija „Y” ima 5 deponenata (A, B, C, D i E):

Deponenti	Depoziti (u €)	Dospjele obaveze (u €)	Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita	Garantovani iznos ≤ 50.000
A	1.500	3.000		
	10.000	8.000		
	22.000	21.000		
	2.000	750		
Ukupno deponent A	35.500	32.750	2.750	2.750
B	4.000	35.000		
	15.000	28.000		
Ukupno deponent B	19.000	63.000	-44.000	
C	22.000	32.000		
Ukupno deponent C	22.000	32.000	-10.000	
D	75.000	40.000		
Ukupno deponent D	75.000	40.000	35.000	35.000
E	25.000	14.000		
	50.000	10.000		
	70.000	30.000		
Ukupno deponent E	145.000	54.000	91.000	50.000

Pomoćna tablica kreditne institucije (na osnovu programskog rješenja kreditne institucije)

Dakle, kreditna institucija u svom pomoćnom obračunu izračunava garantovani depozit za svakog klijenta posebno, kao razliku između iznosa njegovih ukupnih depozita, uključujući dospjelu-obračunatu kamatu, i njegovih dospjelih obaveza prema banci. Od tako dobijenog

rezultata, za dalji unos u izvještaju relevantne su samo pozitivne razlike, odnosno iznos koji ima pozitivan saldo.

U nastavku dajemo prikaz dijela Priloga 2 - Mjesečni izvještaj GD zasnovan na našem primjeru. Tabela nije potpuna, predstavlja samo dio Priloga 2 - Mjesečnog izvještaja GD koji se odnosi na potreban unos konkretnih podataka i služi za razumijevanje tačnosti unosa:

Dio Obrasca 2 – Mjesečnog izvještaja GD

	Tip deponenta	Tip depozita		Iznos (u €)	Broj deponenata	Dospjele obaveze	Saldo	Broj deponenata koji imaju garantovani depozit
	A			C	D	E	F	G
I		Zasticeni depoziti	Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (pravna i fizička = 1 + 3)					
1	1.0	3.0	Depoziti fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita	296.500	5	221.750	128.750	3
1a			depoziti fizičkih lica ≤5 €					
1b			depoziti fizičkih lica >5 ≤50.000€	76.500	3	104.750	37.750	2
1c			depoziti fizičkih lica >50.000 ≤100.000€	75.000	1	117.000	91.000	1
1d			depoziti fizičkih lica >100.000€	145.000	1			
2			GARANTOVANI DEPOZITI FIZIČKIH LICA				87.750	3

U našem konkretnom primjeru, iznos od 296.500 € u **redu 1 - kolona C** predstavlja zbir ukupnih depozita fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita u kreditnoj instituciji (u našem primjeru: 35.500 € + 19.000 € + 22.000 € + 75.000 € + 145.000 €).

Dalje se taj iznos raspoređuje, u skladu sa datim uputstvom, u kategorije depozita, u konkretnom primjeru, manje ili jednako od 50.000 € su tri depozita (35.000 €; 19.000 €; 22.000 €) ukupnog iznosa 76.000 €; u kategoriji od 50.000 – 100.000 € jedan depozit (75.000 €) i u kategoriji više od 100.000 € jedan depozit (145.000 €).

U red 1 - kolona E unose se dospjele obaveze fizičkih lica u banci koja istovremeno imaju I potraživanje od kreditne institucije po osnovu depozita. U red 1 kolona E **ne unose se** obaveze prema banci onih lica koja nemaju potraživanja po osnovu deponovanih sredstava.

U našem primjeru iznos od 221.750 € je zbir iznosa 32.750 € (obaveze deponenta A), 63.000 € (obaveze deponenta B), 32.000 € (obaveze deponenta C), 40.000 € (obaveze deponenta D) i 54.000 € (obaveze deponenta E).

Red 1 - kolona F nije razlika ukupnog iznosa reda 1 u kolonama C i D već zbir pojedinačnih pozitivnih razlika za svakog deponenta, po matičnom broju.

S obzirom na to da deponenti B i C imaju negativnu razliku, odnosno veće dospjele obaveze prema banci od svojih depozita (deponent B, negativna razlika je -44.000 €, a deponent C - 10.000 €), ti iznosi se dalje izostavljaju iz izvještaja.

Iznos od 128.750 € u **redu 1 - kolona F** predstavlja zbir depozita fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, utvrđenih za svakog klijenta pojedinačno, u pomoćnom

obračunu, a u našem konkretnom primjeru to je zbir iznosa 2.750 € (depozit deponenta A), 35.000 € (depozit deponenta D) i 91.000 € (depozit deponenta E).

U redove od 1a do 1d - kolona F razvrstava se, u kategorije po visini depozita, saldo depozita lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita analogno kao i depoziti.

U **red 1 - kolona F** unosi se ukupan broj deponenata - fizička lica koja imaju garantovani depozit, kao zbir pojedinačnih deponenata čiji je saldo depozita i dospjelih obaveza pozitivan.

U redove od 1a do 1d - kolona G razvrstava se detaljnije po kategorijama broj deponenata - fizička lica koja imaju garantovani depozit.

Red označen sa 2 – Garantovani depozita fizičkih lica/rezidenti

- u **red 2 - kolona F** unosi se iznos garantovanih depozita fizičkih lica/rezidenata, odnosno dio depozita, čiji obračun i isplatu vrši Fond u skladu sa članom 7 st. 2 Zakona. Ovaj iznos kreditna institucija dobija na slijedeći način: **zbir iznosa sa rednog broja (1a + 1b) kolona F + 50.000 x (broj deponenata sa rednog broja 1c + 1d iz kolone G).**
- u **red 2 - kolona G** unosi se ukupan broj deponenata - fizička lica/rezidenti koja imaju garantovani depozit.

Red označen sa 3 – Depoziti pravnih lica/rezidenti koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita

- u **red 3 - kolona A - TIP DEPONENTA** - svakom deponentu/rezidentu treba dodijeliti pripadajuću numeričku oznaku prema klasifikaciji Fonda datoj u ovom uputstvu:
- **2.0.....** pravnim licima kod kojih ne postoji ograničenje raspolaganja i obračuna, odnosno isplate garantovanih depozita (deponenti koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita) u skladu sa članom 6 st. 1 Zakona.
- u **red 3 - kolona B - TIP DEPOZITA** - svakom depozitu treba dodijeliti pripadajuću numeričku oznaku prema klasifikaciji Fonda datoj u ovom uputstvu.
- **3.0 .....** zaštićeni depoziti;
- **5.1 .....** depoziti na zajedničkom računu više vlasnika;
- **5.2 .....** depoziti kod kojih je deponent nastupao kao zastupnik trećeg lica;
- **5.3 .....** depoziti na kojima je po bilo kom osnovu zasnovano založno pravo;
- **5.4 .....** depoziti kod kojih postoji ograničenje raspolaganja.
- u **red 3 - kolona C** unosi se ukupan iznos depozita pravnih lica/rezidenti koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (**uključujući dospjelu-obračunatu kamatu na dan izvještavanja**).
- u **red 3 - kolona D** unosi se ukupan broj deponenata pravnih lica/rezidenti koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.
- u **red 3 - kolona E** unosi se ukupan iznos dospjelih obaveza onih deponenata pravnih lica/rezidenti koja istovremeno imaju depozit veći od dospjelih obaveza (deponenti koji imaju depozit manji od dospjelih obaveza se ne unose) i imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.
- u **red 3 - kolona F** unosi se saldo garantovanog depozita onih deponenata pravnih lica/rezidenti kreditne institucije koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 1 Zakona. Saldo se izračunava za svakog deponenta posebno, na

način što se ukupna sredstva deponenta po svim njegovim depozitima na dan izvještavanja, uključujući i dospjelu -obračunatu kamatu, umanje za iznos dospjelih obaveza tog deponenta prema banci. Ukupan saldo depozita izračunava se sabiranjem pozitivnih pojedinačnih salda depozita svakog deponenta.

- **u red 3 - kolona G** unosi se ukupan broj deponenata pravnih lica/**rezidenti** koja imaju garantovani depozit, deponenti čiji je saldo iz kolone F pozitivan, (kao razlika između ukupnog broja deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita i broja deponenata koji istovremeno imaju dospjelu obavezu prema banci, veću od iznosa depozita). **Dakle, za unos u izvještaj relevantne su samo pozitivne razlike.**
- Ukupnan iznos depozita pravnih lica/**rezidenti** koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita dijeli se detaljnije po sljedećim kategorijama s obzirom na ukupan iznos:
  - manje ili jednako od 5€
  - veće od 5€, a manje ili jednako od 50.000 €
  - veće od 50.000 €, a manje ili jednako od 100.000 €
  - veće od 100.000 €.
- **u redove od 3a do 3d - kolona C** unose se podaci s obzirom na to u koju kategoriju
- pripada ukupan iznos depozita pravnih lic/**rezidenti** a koja imaju pravo na isplatu garantovanog
- depozita.
- **u redove od 3a do 3d - kolona D** razvrstava se po kategorijama ukupan broj deponenata pravnih lica/**rezidenti** koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, u zavisnosti od iznosa depozita.
- **u redove od 3a do 3d - kolona E** razvrstava se po kategorijama ukupan iznos dospjelih obaveza pravnih lica/**rezidenti**, koja istovremeno imaju depozit. Obaveze onih klijenata kreditne institucije, koji istovremeno nemaju potraživanje po osnovu depozita, kreditna institucija ne iskazuje. Iskazuju se isključivo obaveze onih pravnih lica koja istovremeno imaju depozit u banci i imaju manje obaveze od depozita.
- **u redove od 3a do 3d - kolona F** razvrstava se po kategorijama ukupan iznos-saldo garantovanih depozita pravnih lica/**rezidenti** koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, (garantovani depozit utvrđuje se pojedinačno za svakog deponenta, na način što se ukupna sredstva deponenta po svim njegovim depozitima na dan izvještavanja, uključujući i dospjelu-obračunatu kamatu, umanje za iznos dospjelih obaveza tog deponenta prema banci), u zavisnosti od iznosa.
- **u redove od 3a do 3d - kolona G** razvrstava se detaljnije po kategorijama broj deponenata - pravna lica/**rezidenti** koja imaju garantovani depozit nakon isključenja broja deponenata – pravnih lica koja imaju dospjelu obavezu veću od iznosa depozita.

Red označen sa 4 – Garantovani depoziti pravnih lica/rezidenti

- **u red 4 - kolona F** unosi se iznos garantovanih depozita pravnih lica/**rezidenti**, odnosno dio depozita, čiji obračun i isplatu vrši Fond u skladu sa članom 7 stav 2 Zakona. Ovaj iznos kreditna institucija dobija na slijedeći način: **zbir iznosa sa rednog broja (3a + 3b) kolona F + 50.000 x (broj deponenata pod rednim brojem 3c + 3d iz kolone G).**
- **u red 4 - kolona G** unosi se ukupan broj deponenata - pravna lica/**rezidenti** koja imaju garantovani depozit.

- **Red označen sa 5 – Ukupni garantovani depoziti/rezidenti**
- **u red 5 - kolona F** unosi se iznos garantovanih depozita deponenata/**rezidenti** kreditne institucije (dobija se sabiranjem garantovanih depozita fizičkih i pravnih lica odnosno sabiranjem iznosa iz reda 2 kolona - F i iznosa iz reda 4 - kolona F).
- **u red 5 - kolona G** unosi se ukupan broj deponenata/**rezidenti** koji imaju garantovane depozite (dobija se sabiranjem broja deponenata garantovanih depozita fizičkih i pravnih lica odnosno sabiranjem iznosa iz reda 2 kolona - G i iznosa iz reda 4 - kolona G).

Red označen sa I – Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita

- **u kolonu I** unosi se ukupan iznos depozita **deponenata /nerezidenata** kreditne institucije koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, uključujući dospjelu - obračunatu kamatu na dan izvještavanja. Ovaj iznos predstavlja zbir iznosa depozita fizičkih lica/ nerezidenata (1.0) koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red 1 - kolona I) i iznosa depozita pravnih lica/nerezidenata (2.0) koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red 3 - kolona I); Takođe, ovaj iznos se dobija kada se od ukupnih depozita oduzmu depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 2 Zakona - (ovaj iznos je identičan iznosu iz reda III - kolona A Obrasca 1 – Mjesečnog izvještaja UD).
- **u kolonu J** unosi se ukupan broj **deponenata/nerezidenata** kreditne institucije koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita. Ovaj iznos predstavlja zbir broja deponenata fizičkih lica/nerezidenata (1.0) koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red 1 – kolona J) i broja deponenata pravnih lica/nerezidenata (2.0) koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red 3 - kolona J). Takođe, ovaj iznos se dobija kada se od ukupnog broja deponenata oduzme broj deponenata koji nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 2 Zakona (ovaj iznos je identičan iznosu iz reda III - kolona B Obrasca 1 – Mjesečnog izvještaja UD).
- **u kolonu H** unosi se ukupan iznos dospjelih obaveza onih **deponenata/nerezidenata (fizičkih i pravnih lica-red 1 kolona H i red 3 kolona H)** kreditne institucije koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (kod fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita u ukupan iznos dospjelih obaveza uključuju se obaveze po kreditima, minusna stanja po tekućim računima, obaveze za provizije i naknade, obaveze za dospjeća po kreditnim karticama i sl.). Dospjele obaveze onih klijenata kreditne institucije, koji istovremeno nemaju potraživanje po osnovu depozita, kreditna institucija ne iskazuje.
- **u kolonu K** unosi se saldo depozita onih **deponenata/nerezidenata** kreditne institucije koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 1 Zakona. Saldo se izračunava za svakog deponenta posebno, na način što se ukupna sredstva deponenta po svim njegovim depozitima na dan izvještavanja, uključujući i dospjelu-obračunatu kamatu, umanje za iznos dospjelih obaveza tog deponenta prema banci. Ukupan saldo depozita se izračunava sabiranjem pozitivnih pojedinačnih salda depozita svakog deponenta.
- **u kolonu L** unosi se ukupan broj **deponenata/nerezidentata** kreditne institucije koji imaju garantovani depozit, broj deponenata čiji je saldo iz kolone K pozitivan, (kao razlika između ukupnog broja deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita i

broja deponenata koji istovremeno imaju dospjelu obavezu prema banci, veću od iznosa depozita). **Dakle, za unos u izvještaj relevantne su samo pozitivne razlike.**

Red označen sa 1 – Depoziti fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (1.0)

- **u red 1 - kolona I** unosi se ukupan iznos depozita fizičkih lica/**nerezidenti** koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (uključujući dospjelu-obračunatu kamatu na dan izvještavanja).
- **u red 1 - kolona J** unosi se ukupan broj deponenata - fizička lica/**nerezidenti** koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.
- **u red 1 - kolona H** unosi se ukupan iznos dospjelih obaveza onih fizičkih lica/**nerezidenti** koja istovremeno imaju depozit veći od dospjelih obaveza (deponenti koji imaju depozit manji od dospjelih obaveza se ne unose) i imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.
- **u red 1 - kolona K** unosi se saldo depozita onih deponenata -fizička lica/**nerezidenti** kreditne institucije koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 1 Zakona. Saldo se izračunava za svakog deponenta – fizičko lice posebno, na način što se ukupna sredstva deponenta po svim njegovim depozitima na dan izvještavanja, uključujući i dospjelu kamatu, umanje za iznos dospjelih obaveza tog deponenta prema banci. Ukupan saldo depozita (u redovima od 1a do 1d - kolona K) izračunava se sabiranjem pozitivnih pojedinačnih salda depozita svakog deponenta – fizičkog lica/**nerezidenta**.
- **u red 1 - kolona L** unosi se ukupan broj deponenata - fizička lica/**nerezidenti**, koja imaju garantovani depozit, odnosno deponenti čiji je saldo iz kolone K pozitivan, (kao razlika između ukupnog broja deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita i broja deponenata koji istovremeno imaju dospjelu obavezu prema banci, veću od iznosa depozita). **Dakle za unos u izvještaju relevantne su samo pozitivne razlike.**
- **u redove od 1a do 1d - kolona I** unose se podaci, s obzirom na to kojoj kategoriji pripada ukupan iznos depozita fizičkih lica/**nerezidenti** koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.
- **u redove od 1a do 1d - kolona J** razvrstava se detaljnije po kategorijama ukupan broj deponenata fizičkih/**nerezidenti** lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, u zavisnosti od iznosa depozita.
- **u redove od 1a do 1d - kolona H unosi se** ukupan iznos dospjelih obaveza fizičkih lica/**nerezidenti**, koja istovremeno imaju depozit koji se razvrstava detaljnije po kategorijama. **Obaveze onih klijenata-fizičkih lica kreditne institucije, koji istovremeno nemaju potraživanje po osnovu depozita, kreditna institucija ne iskazuje.** Iskazuju se isključivo obaveze onih fizičkih lica koja imaju depozit u banci i istovremeno imaju manje dospjele obaveze od depozita.
- **u redove od 1a do 1d - kolona K** razvrstava se detaljnije po kategorijama ukupan iznos -saldo garantovanih depozita fizičkih lica/**nerezidenti** koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, (garantovani depozit utvrđuje se pojedinačno za svakog deponenta, na način što se ukupna sredstva deponenta po svim njegovim depozitima

na dan izvještavanja, uključujući i dospjelu kamatu, umanje za iznos dospjelih obaveza tog deponenta prema banci), u zavisnosti od iznosa depozita.

- u redove od 1a do 1d - kolona L razvrstava se detaljnije po kategorijama broj deponenata - fizička lica/nerezidenti koja imaju garantovani depozit, nakon isključenja broja deponenata - fizička lica koja imaju **dospjelu obavezu veću od depozita**.

Red označen sa 2 – Garantovani depozita fizičkih lica/nerezidenti

- u red 2 - kolona K unosi se iznos garantovanih depozita fizičkih lica/nerezidenata, odnosno dio depozita, čiji obračun i isplatu vrši Fond u skladu sa članom 7 st. 2 Zakona. Ovaj iznos kreditna institucija dobija na slijedeći način: **zbir iznosa sa rednog broja (1a + 1b) kolona K + 50.000 x (broj deponenata sa rednog broja 1c + 1d iz kolone L)**.
- u red 2 - kolona L unosi se ukupan broj deponenata - fizička lica/nerezidenti koja imaju garantovani depozit.

Red označen sa 3 – Depoziti pravnih lica/nerezident koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita

- u red 3 - kolona I unosi se ukupan iznos depozita pravnih lica/nerezidenti koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (uključujući dospjelu-obračunatu kamatu na dan izvještavanja
- u red 3 - kolona J unosi se ukupan broj deponenata pravnih lica/nerezidenti koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.
- u red 3 - kolona H unosi se ukupan iznos dospjelih obaveza onih deponenata pravnih lica/nerezidenti koja istovremeno imaju depozit veći od dospjelih obaveza (deponenti koji imaju depozit manji od dospjelih obaveza se ne unose) i imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.
- u red 3 - kolona K unosi se saldo garantovanog depozita onih deponenata pravnih lica/nerezidenti kreditne institucije koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 1 Zakona. Saldo se izračunava za svakog deponenta posebno, na način što se ukupna sredstva deponenta po svim njegovim depozitima na dan izvještavanja, uključujući i dospjelu -obračunatu kamatu, umanje za iznos dospjelih obaveza tog deponenta prema banci. Ukupan saldo depozita izračunava se sabiranjem pozitivnih pojedinačnih salda depozita svakog deponenta.
- u red 3 - kolona L unosi se ukupan broj deponenata pravnih lica/nerezidenti koja imaju garantovani depozit, deponenti čiji je saldo iz kolone K pozitivan, (kao razlika između ukupnog broja deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita i broja deponenata koji istovremeno imaju dospjelu obavezu prema banci, veću od iznosa depozita). **Dakle, za unos u izvještaj relevantne su samo pozitivne razlike.**
- Ukupni iznos depozita pravnih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita dijeli se detaljnije po sljedećim kategorijama s obzirom na ukupan iznos:
  - manje ili jednako od 5€
  - manje ili jednako od 50.000 €
  - veće od 50.000 €, a manje ili jednako od 100.000 €

- veće od 100.000 €.
- **u redove od 3a do 3d - kolona I** unose se podaci s obzirom na to u koju kategoriju
- pripada ukupan iznos depozita pravnih lica/nerezidenti koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.
- **u redove od 3a do 3d - kolona J** razvrstava se po kategorijama ukupan broj deponenata pravnih lica/nerezidenti koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, u zavisnosti od iznosa depozita.
- **u redove od 3a do 3d - kolona H** razvrstava se po kategorijama ukupan iznos dospjelih obaveza pravnih lica/nerezidenti, koja istovremeno imaju depozit. Obaveze onih klijenata kreditne institucije, koji istovremeno nemaju potraživanje po osnovu depozita, kreditna institucija ne iskazuje. Iskazuju se isključivo obaveze onih pravnih lica koja istovremeno imaju depozit u banci i imaju manje obaveze od depozita.
- **u redove od 3a do 3d - kolona K** razvrstava se po kategorijama ukupan iznos-saldo garantovanih depozita pravnih lica/nerezidenti koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, (garantovani depozit utvrđuje se pojedinačno za svakog deponenta, na način što se ukupna sredstva deponenta po svim njegovim depozitima na dan izvještavanja, uključujući i dospjelu kamatu, umanje za iznos dospjelih obaveza tog deponenta prema banci), u zavisnosti od iznosa.
- **u redove od 3a do 3d - kolona L** razvrstava se detaljnije po kategorijama broj deponenata - pravna lica/nerezidenti koja imaju garantovani depozit nakon isključenja broja deponenata – pravnih lica koja imaju dospjelu obavezu veću od iznosa depozita.

Red označen sa 4 – Garantovani depoziti pravnih lica/nerezident

- **u red 4 - kolona K** unosi se iznos garantovanih depozita pravnih lica/**nerezident**, odnosno dio depozita, čiji obračun i isplatu vrši Fond u skladu sa članom 7 st. 2 Zakona. Ovaj iznos kreditna institucija dobija na slijedeći način: ***zbir iznosa sa rednog broja (3a + 3b) kolona K + 50.000 x (broj deponenata pod rednim brojem 3c + 3d iz kolone L).***
- **u red 4 - kolona L** unosi se ukupan broj deponenata - pravna lica/**nerezident** koja imaju garantovani depozit.

Red označen sa 5 – Ukupni garantovani depoziti/nerezident

- **u red 5 - kolona K** unosi se iznos garantovanih depozita deponenata/**nerezident** kreditne institucije (dobija se sabiranjem garantovanih depozita fizičkih i pravnih lica odnosno sabiranjem iznosa iz reda 2 kolona - K i iznosa iz reda 4 - kolona K).
- **u red 5 - kolona L** unosi se ukupan broj deponenata/**nerezident** koji imaju garantovane depozite (dobija se sabiranjem broja deponenata garantovanih depozita fizičkih i pravnih lica odnosno sabiranjem iznosa iz reda 2 kolona - L i iznosa iz reda 4 - kolona L).

U red I - kolona M iznos predstavlja zbir iznosa depozita lica rezidenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red I - kolona F) i iznosa depozita lica nerezidenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red I - kolona K).

U red 1 - kolona N iznos predstavlja zbir broja deponenata rezidenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red 1 - kolona G) i broja deponenta nerezidenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red 1 - kolona L).

U red 1 - kolona M iznos predstavlja zbir iznosa depozita fizičkih lica rezidenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red 1 - kolona F) i iznosa depozita fizičkih lica nerezidenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red 1 - kolona K).

U red 1 - kolona N iznos predstavlja zbir broja deponenata fizičkih lica rezidenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red 1 - kolona G) i broja deponenata fizičkih lica nerezidenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (red 1 - kolona L).

U red 2 - kolona M iznos predstavlja zbir iznosa garantovanih depozita fizičkih lica rezidenata (red 2 - kolona F) i iznosa garantovanih depozita fizičkih lica nerezidenata (red 2 - kolona K).

U red 2 - kolona N iznos predstavlja zbir broja deponenata fizičkih lica rezidenata koji imaju garantovani depozit (red 2 - kolona G) i broja deponenata fizičkih lica nerezidenata koji imaju garantovani depozit (red 2 - kolona L).

U red 3 - kolona M iznos predstavlja zbir iznosa depozita pravnih lica rezidenata koji imaju garantovani depozit (red 3 - kolona F) i iznosa depozita pravnih lica nerezidenata koji imaju garantovani depoziti (red 3 - kolona K).

U red 3 - kolona N iznos predstavlja zbir broja deponenata fizičkih lica rezidenata koji imaju garantovani depozit (red 3 - kolona G) i broja deponenata fizičkih lica nerezidenata koji imaju garantovani depozit (red 3 - kolona L).

U red 4 - kolona M iznos predstavlja zbir iznosa garantovanih depozita pravnih lica rezidenata (red 4 - kolona F) i iznosa garantovanih depozita pravnih lica nerezidenata (red 4 - kolona K).

U red 4 - kolona N iznos predstavlja zbir broja deponenata pravnih lica rezidenata koji imaju garantovani depozit (red 4 - kolona G) i broja deponenata pravnih lica nerezidenata koji imaju garantovani depozit (red 4 - kolona L).

Red označen sa 5 – Ukupni garantovani depoziti

U red 5 - kolona M iznos predstavlja zbir iznosa garantovanih depozita fizičkih lica (red 5 - kolona F) i iznosa garantovanih depozita pravnih lica (red 5- kolona K).

U red 5 - kolona N iznos predstavlja zbir broja deponenata fizičkih lica koji imaju garantovani depozit (red 5- kolona G) i broja deponenata pravnih lica koji imaju na garantovani depozit (red 5- kolona L).

Obrazac – Mjesečni izvještaj GD kreditna institucija je dužna da dostavlja Fondu najkasnije do petnaestog dana u mjesecu, za stanje na zadnji dan prethodnog mjeseca, u elektronskoj formi (na e-mail adresu Fonda fzd@fzdcg.org), a original obrasca, potpisan od strane odgovornog lica kreditne institucije, ovjeren pečatom kreditne institucije, dostavlja poštom na adresu:

**Fond za zaštitu depozita
Bulevar Stanka Dragojevića br. 4
81000 Podgorica.**

UPUTSTVO ZA DOSTAVU PODATAKA O DEPONENTIMA, DEPOZITIMA I DOSPJELIM OBAVEZAMA

1. Svrha

Svrha uputstva je utvrđivanje vrste, forme, obima, sadržaja podataka i dokumentacije koje kreditna institucija u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj (u daljem tekstu: kreditna institucija) dostavlja Fondu za zaštitu depozita (u daljem tekstu: FZD) za obračun i isplatu garantovanih depozita.

2. Tehnički i organizacioni preduslovi (*generisanje .csv datoteka*)

2.1. *Datoteke*

U svrhu pripreme isplate garantovanih depozita **kreditna institucija u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj** dužna je da generiše i dostavi FZD-u četiri datoteke u **.csv formatu i jednu datoteku u ZIP formatu**:

- I. **bazu matičnih podataka o deponentima (MAT<MB>.csv),**
- II. **bazu podataka o depozitima (DPZ<MB>.csv),**
- III. **bazu podataka o dospelim obavezama deponenata (KRD<MB>.csv),**
- IV. **bazu podataka o identifikacionim dokumentima, (DOK<MB>.csv) i**
- V. **datoteku sa identifikacionim dokumentima u ZIP formatu (pdf, jpg,gif)**

Oznaka <MB> označava matični broj kreditne institucije, koji se koristi u nazivu datoteka (naziv fajla):

- ✓ format datoteke matičnih podataka o deponentima je **MAT12345678.csv** gdje je 12345678 matični broj kreditne institucije.
- ✓ format datoteke podataka o depozitima je **DPZ12345678.csv** gdje je 12345678 matični broj kreditne institucije.
- ✓ format datoteke podataka o dospelim obavezama deponenata je **KRD12345678.csv** gdje je 12345678 matični broj kreditne institucije.
- ✓ format datoteke podataka o identifikacionim dokumentima je **DOK12345678.csv** gdje je 12345678 matični broj kreditne institucije.
- ✓ format datoteke sa identifikacionim dokumentima je **ZIP12345678** gdje je 12345678 matični broj kreditne institucije.

U .csv formatu tačka-zarez (;) predstavlja graničnik i on se ne smije koristiti u tekstu. Sadržaj čine velika štampana slova i cifre.

2.2. *Kodna stranica*

Kodna stranica datoteka je MSWIN 1250 ili UTF-8.

2.3. *Prvi red .csv datoteke*

Prvi red svake datoteke je naziv kolona:

- za bazu matičnih podataka o deponentima: TIP LICA; ŠIFRA; NAZIV; PREZIME; JMB/MB; ID NEREZIDENTA; ISPRAVA NEREZIDENTA; DATUM RODJENJA; TIP DEPONENTA; MJESTO; ADRESA; PTT; DRŽAVA; DRŽAVLJANSTVO; TELEFON / FAX; EMAIL; KONTAKT.

- **za bazu podataka o depozitima:** RAČUN; KONTO; TIP DEPOZITA; ŠIFRA DEPONENTA; VALUTA; GLAVNICA VALUTA; KAMATA VALUTA; GLAVNICA EUR; KAMATA EUR; DATUM OBRAČUNA.
- **za bazu podataka o dospjelim obavezama deponenata:** RAČUN; KONTO; ŠIFRA DEPONENTA; VALUTA; GLAVNICA VALUTA; GLAVNICA EUR.
- **za bazu podataka o identifikacionim dokumentima deponenata:** ŠIFRA DEPONENTA, VRSTA DOKUMENTA i IME DATOTEKE
- **za datoteku identifikacionih dokumenata** u ZIP formatu dostaviti kopije identifikacionih dokumenata

2.4. **Dostava podataka**

Dostava podataka obavlja se službeno CD-om ili USB-om.

I. BAZA MATIČNIH PODATAKA O DEPONENTIMA

Baza matičnih podataka o deponentima je popis deponenata kreditne institucije. Ovu bazu treba formirati na osnovu podataka **na dan nastupanja zaštićenog slučaja u kreditnoj instituciji** (na dan donošenja rješenja o nedostupnosti depozita ili nastupanja zaštićenog slučaja nad kreditnom institucijom).

Sadržaj baze matičnih podataka o deponentima je prikazan **Tabelom 1.**¹

Kolona	Naziv kolona	Sadržaj	Obaveznost unosa	Oznaka
A	TIP LICA	Tip lica	Obavezan	FL PL
B	ŠIFRA DEPONENTA	Interna šifra deponenta	Obavezan	XXXXAAAXX
C	NAZIV	Ime deponenta – fizičko lice ili naziv deponenta – pravno lice	Obavezan	AAAAAAAA AAAAA A.D.
D	PREZIME	Prezime deponenta	Obavezan za fizička lica	AAAAAAAA
E	JMB/MB	JMB - fizičko lice (13 cifara) MB - ravno lice (8 cifara)	Obavezno za rezidente	XXXXXXXXXXXXX XXXXXXXX
F	ID NEREZIDENTA	Nerezident – identifikaciona oznaka – broj PASOSA	Obavezno za nerezidente	AXXXAXXXXXXX
G	ISPRAVA NEREZIDENTA	Naziv isprave	Obavezno za nerezidente	AAAAAAAAAAA
H	DATUM ROĐENJA	Datum rođenja	Obavezan	DD.MM.GGGG
I	TIP DEPONENTA	Tip deponenta	Obavezan	1.0 1.10 1.11 1.12 1.13 2.0 2.1 2.2 2.3 2.4 2.5 2.6 2.7 2.8 2.9 2.10 2.11 2.12 2.13
J	MJESTO	Mjesto prebivališta / boravišta / sjedište	Obavezan	AAAAAAAAAAA
K	ADRESA	Adresa prebivališta / boravišta / sjedište	Obavezan	AAAAAAAAAXX
L	PTT	Poštanski broj prebivališta / boravišta / sjedište		XXXXX
M	DRŽAVA	Država prebivališta / boravišta / sjedište	Obavezan	AA
N	DRŽAVLJANSTVO	Državljanstvo nerezidenta		AA
O	TELEFON / FAX	Telefon / Fax		XXXXXXXXXXXXX
P	EMAIL	Email adresa		AAAAAXXXXX
Q	KONTAKT	Kontakt osoba		AAAAAAAAAAAA

Napomena: X – oznaka u tabeli za cifru; A – oznaka u tabeli sa alfabetski znak.

TIP LICA – Obavezan unos.

FL .....skraćena oznaka za fizička lica;

PL .....skraćena oznaka za pravna lica.

Fizička lica koja obavljaju privrednu djelatnost, kao i advokati, notari, izvršitelji i sl, također se vode pod **TIP LICA** – fizičko lice, skraćena oznaka **FL**.

¹ **Napomena:** Za bazu podataka o deponentima neophodno je dostaviti svih **17 kolona**, bez obzira na nepostojanje podataka, dakle treba fizički da postoji i svaka prazna kolona.

Društva bez svojstva pravnog lica i suvlasničke zajednice, takođe se vode pod **TIP LICA** – pravno lice, skraćena oznaka **PL**.

Ne smiju se koristiti bilo koji simboli, uključujući sve znake interpukcije. Dakle, polje se ispunjava samo **VELIKIM SLOVIMA, skraćenicama FL ili PL**.

ŠIFRA DEPONENTA- Obavezan unos. Interna šifra deponenta mora biti jedinstvena. Ograničenje za unos u polju šifre je do 30 simbola. Nijesu dozvoljeni razmaci unutar šifre, navodnici, tačke i ostali specijalni znaci, tj. Šifra se može sastojati od **CIFARA I VELIKIH SLOVA**.

NAZIV – Obavezan unos. Za fizičko lice se unosi ime, za pravno lice se unosi naziv. Ne smiju se koristiti navodnici i ostali specijalni znaci kod naziva pravnog lica, ali je moguće koristiti tačku (Npr. **PLANTAŽE A.D. ili MARKO D.O.O.**). Polje se ispunjava **VELIKIM SLOVIMA**

PREZIME – Obavezan unos samo za fizička lica. Dakle, polje je prazno za pravna lica. Polje se ispunjava **VELIKIM SLOVIMA**

JMB/MB – Obavezan unos. Za fizička lica se unosi jedinstveni matični broj - trinaest cifra, a za pravna lica se unosi matični broj – osam cifara. Dakle, polje se ispunjava **CIFRAMA**;

ID NEREZIDENTA – Obavezan unos samo za nerezidente. Dakle, polje je prazno za rezidente. Za identifikaciju i unos nerezidenta koristiti podatke iz pasoša. Oznaka mora biti jedinstvena. Moguća kombinacija **CIFARA I VELIKIH SLOVA**.

ISPRAVA NEREZIDENTA – Obavezan unos samo za nerezidente. Dakle, polje je prazno za rezidente. Naznačiti naziv isprave (Polje ispuniti **VELIKIM SLOVIMA**).

DATUM RODJENJA – Obavezan unos samo za fizička lica. Obavezno koristiti format: **DD.MM.GGGG** Nije dozvoljena upotreba kosih crta (/) ili drugih znakova.

TIP DEPONENTA - Obavezan unos. Zavisno od tipa lica, da li je fizičko ili pravno lice, svakom deponentu treba dodijeliti pripadajuću numeričku oznaku prema kalsifikaciji FZD-a datoj u ovom uputstvu.

1.0; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13 – **fizička lica**;

2.0; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5; 2.6; 2.7; 2.8; 2.9; 2.10; 2.11; 2.12; 2.13 - **pravna lica**.

MJESTO - Obavezan unos. Mjesto ili naselje. Polje se ispunjava **VELIKIM SLOVIMA**.

ADRESA - Obavezan unos. Ulica i kućni broj. Polje se ispunjava **VELIKIM SLOVIMA I CIFRAMA**.

PTT - Nije obavezan unos ali, ako se ne unose podaci, kolona **L mora postojati i prazna**.

DRŽAVA - Obavezan unos. Iz službenog šifarnika država obavezno unijeti alfabetska šifru zemlje - dva simbola. Npr: **RS** –Srbija; **ME**- Crna Gora.

DRŽAVLJANSTVO - Nije obavezan unos, ali, ako se ne unose podaci, **kolona N mora postojati i prazna**. Ako se radi o nerezidentu, službeni šifarnik država – alfabetska oznaka sa dva simbola.

TELEFON / FAX - Nije obavezan unos ali, ako se ne unose podaci, **kolona O mora postojati i prazna**.

EMAIL - Nije obavezan unos ali, ako se ne unose podaci, **kolona P mora postojati i prazna**.

KONTAKT - Nije obavezan unos ali, ako se ne unose podaci, **kolona Q mora postojati i prazna**.

KOLONA I - TIP DEPONENTA - Svakom deponentu treba dodijeliti pripadajuću numeričku oznaku:

Fizička lica

1.0 Dodjeljuje se fizičkim licima kod kojih ne postoji ograničenje raspolaganja i obračuna, odnosno isplate garantovanih depozita (Deponenti koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita) u skladu sa članom 6 stav 1 Zakona o zaštiti depozita ("Sl. list Crne Gore", br. 070/26) (u daljem tekstu: Zakon).

Trajna blokada dodjeljuje se svim fizičkim licima koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 2 Zakona:

1.10 depoziti koji proizlaze iz transakcija za koju je pravosnažnom sudskom odlukom utvrđeno da je povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma;

1.11 depoziti lica koji ne glase na ime, odnosno depoziti čiji vlasnik nije identifikovan do dana nastupanja zaštićenog slučaja;

1.12 obaveze iz dužničkih hartija od vrijednosti i drugih finansijskih instrumenata koje je izdala ili čiju isplatu garantuje kreditna institucija u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj;

1.13 instrumenti deponenata kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj, koji su uključeni u regulatorni kapital kreditne institucije u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija.

Pravna lica

2.0 Dodjeljuje se pravnim licima kod kojih ne postoji ograničenje raspolaganja i obračuna, odnosno isplate garantovanih depozita (Deponenti koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita) u skladu sa članom 6 st. 1 Zakona.

Trajna blokada dodjeljuje se svim pravnim licima koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita u skladu sa članom 6 st. 2 Zakona:

2.1 depoziti pravnih lica koja se bave poslovima osiguranja i reosiguranja u skladu sa zakonom kojim se regulišu poslovi osiguranja i reosiguranja;

2.2 depoziti državnih organa i organizacija i organa i organizacija opštine, odnosno drugog oblika organizovanja lokalne samouprave;

- 2.3** depoziti fondova za obavezno zdravstveno, penzijsko i socijalno osiguranje u skladu sa zakonima kojim se uređuje obavezno zdravstveno, penziono i socijalno osiguranje;
- 2.4** depoziti dobrovoljnih penzionih fondova i društava za upravljanje penzionim fondovima u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje dobrovoljnih penzionih fondova;
- 2.5** depoziti investicionih društava u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- 2.6** depoziti investicionih fondova i društava za upravljanje investicionim fondovima u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- 2.7** depoziti kreditnih institucija, bez obzira na njihovo sjedište, koji glase na njihovo ime i koji se vode za njihov račun;
- 2.8** depoziti finansijskih institucija u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija;
- 2.9** depoziti subjekata za zajednička ulaganja u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- 2.10** depoziti koji proizlaze iz transakcija za koju je pravosnažnom sudskom odlukom utvrđeno da je povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma;
- 2.11** depoziti pravnih lica koji ne glase na ime, odnosno depoziti čiji vlasnik nije identifikovan do dana nastupanja zaštićenog slučaja;
- 2.12** obaveze iz dužničkih hartija od vrijednosti i drugih finansijskih instrumenata koje je izdala ili čiju isplatu garantuje kreditna institucija u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj;
- 2.13** instrumenti deponenata kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj, koji su uključeni u regulatorni kapital kreditne institucije u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija

U papirnoj formi, kreditna institucija je dužna da dostavi popis:

- sva dokumenta neophodna za izradu pojedinačnih rješenja za deponente iz člana 6 st. 2 Zakona.

II. BAZA PODATAKA O DEPOZITIMA

Bazu podataka o depozitima treba formirati na osnovu podataka na dan nastupanja zaštićenog slučaja.

Sadržaj baze o depozitima čine elementi prikazani u **Tabeli 2²**

Kolona	Naziv kolone	Sadržaj	Obaveznost unosa	Oznaka
A	RAČUN	Broj računa depozita	Obavezan	XXXXXXXXXX
B	KONTO	Račun iz kontnog plana za kreditne institucije	Obavezan	XXXXXXXXXX
C	TIP DEPOZITA	Tip depozita	Obavezan	3.0 4.0

² *Napomena:* Za bazu podataka o depozitima neophodno je dostaviti svih 10 kolona, bez obzira na nepostojanje podataka, dakle i svaka prazna kolona treba fizički da postoji.

				5.1 5.2 5.3 5.4
D	ŠIFRA DEPONENTA	Interna šifra deponenta imaoca računa	Obavezan	XXXXXXXXXX
E	VALUTA	Šifra valute	Obavezan	XXX
F	GLAVNICA VALUTA*	Glavnica u valuti	Obavezan	XXXXXXXXXX
G	KAMATA VALUTA*	Obračun kamata u valuti	Obavezan	XXXXXXXXXX
H	GLAVNICA EUR**	Glavnica u eurima	Obavezan	XXXXXXXXXX
I	KAMATE EUR**	Kamata u eurima	Obavezan	XXXXXXXXXX
J	DATUM OBRAČUNA	Datum zadnjeg obračuna kamata	Obavezan	DD.MM.GGGG

Napomene: X - oznaka u tabeli za cifru

* Standardni numerički format je 9999999999.99

** Na dan nastupanja zaštićenog slučaja po kursu CBCG

RAČUN - Obavezan unos. Mora biti jedinstven.

KONTO - Obavezan unos. Koristiti kontni plan za kreditne institucije utvrdjen od CBCG.

TIP DEPOZITA - Obavezan unos. Zavisno od tipa depozita, svakom depozitu treba dodijeliti pripadajuću numeričku oznaku prema klasifikaciji FZD-a datoj u ovom uputstvu.

3.0 ..... zaštićeni depoziti;

4.0 ..... isključeni depoziti;

5.1 5.2 5.3 5.4 ..... zaštićeni depozit sa privremenom blokadom.

ŠIFRA DEPONENTA - Obavezan unos. Interna šifra deponenta mora biti jedinstvena. Ograničenje za unos u polju šifre je do 30 simbola. Nijesu dozvoljeni razmaci unutar šifre, navodnici, tačke i ostali specijalni znaci, tj. šifra se može sastojati od **CIFARA I VELIKIH SLOVA**.

VALUTA - Obavezan unos. Brojčana oznaka valute, popunjava se i kada je valuta euro (978).

GLAVNICA VALUTA* - Obavezan unos. Standardni numerički format*.

KAMATA VALUTA* - Obavezan unos. Standardni numerički format*.

GLAVNICA EUR** - Obavezan unos. Standardni numerički format*.

KAMATE EUR** - Obavezan unos. Standardni numerički format*.

DATUM OBRAČUNA - Obavezan unos. Format DD.MM.GGGG

KOLONA B - KONTO - Broj računa iz kontnog plana za kreditne institucije: unosi se broj računa depozita iz kontnog plana za kreditne institucije, iz izvještaja o stanju ukupnih depozita (**Mjesečni izvještaj UD**) i izvještaja o stanju garantovanih depozita (**Mjesečni izvještaj GD**).

Uključuju se računi depozita fizičkih lica i pravnih lica klase 1, kategorije 12 – dalje analitike, iz kontnog plana za kreditne institucije, na kojima su knjižene i dospjele obaveze na osnovu kamatnih i nekamatnih troškova, prema fizičkim i pravnim licima.

KOLONA C - TIP DEPOZITA - svakom depozitu treba dodijeliti numeričku oznaku koja mu pripada prema sljedećoj specifikaciji:

- 3.0** dodjeljuje se svim **depozitima** kod kojih ne postoji ograničenje isplate, odnosno **zaštićenim depozitima**.
- 4.0** dodjeljuje se svim depozitima kod kojih postoji ograničenje obračuna i isplate, odnosno **isključenim depozitima**.

PRIVREMENA BLOKADA

Privremena blokada dodjeljuje se svim depozitima kod kojih postoji privremeno ograničenje obračuna i isplate (na kojima je potrebna dalja obrada):

5.1 Depoziti na zajedničkom računu više vlasnika

Kreditna institucija je dužna da dostavi FZD-u specifikaciju svih ugovora o otvaranju zajedničkog računa i pojedinačno za svaki zajednički račun podatke za sve vlasnike zajedničkog računa (ime i prezime / naziv; JMB / broj pasoša; MB; adresa) i iznos sredstava koja pripadaju pojedinačno svakom vlasniku zajedničkog računa.

5.2 Depoziti kod kojih je deponent nastupao kao zastupnik trećeg lica.

Kreditna institucija je dužna da dostavi FZD-u specifikaciju svih ugovora o otvaranju računa gdje je deponent nastupao kao zastupnik trećeg lica. Kreditna institucija u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj dostavlja sve podatke za lice koje je deponent zastupao (ime i prezime / naziv; JMB / broj pasoša; MB; adresa) koje je zastupao deponent kao iznosu sredstava koja pripadaju zastupanom licu.

5.3 Depoziti na kojima je po bilo kom osnovu zasnovano založno pravo.

Kreditna institucija je dužna da dostavi FZD-u specifikaciju svih depozita na kojima je po bilo kom osnovu zasnovano založno pravo. Kreditna institucija u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj dostavlja FZD-u dokument kojim se vrši skidanje zaloge na depozitu u svakom pojedinačnom slučaju.

5.4 Depoziti kod kojih postoji ograničenje raspolaganja.

Kreditna institucija je dužna da dostavi FZD-u specifikaciju svih depozita ili dijela depozita ako je nadležni organ na depozitu ili dijelu depozita uveo mjeru ograničenja raspolaganja. Kreditna institucija dostavlja FZD-u dokument kojim se mjera ograničenja raspolaganja ukida u svakom pojedinačnom slučaju.

KOLONA G - KAMATA VALUTA - obračunava se dospjela kamata na dan nastanka zaštićenog slučaja na depozite po viđenju, oročene depozite.

III. BAZA PODATAKA O DOSPJELIM OBAVEZAMA

Bazu podataka o dospjelim obavezama deponenata treba formirati na osnovu podataka na dan nastupanja zaštićenog slučaja u kreditnoj instituciji. Kreditna institucija dostavlja **PODATKE O DOSPJELIM OBAVEZAMA DEPONENATA - isključivo dospjele obaveze** deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (dakle unose se dospjele

obaveze fizičkih i pravnih lica koja istovremeno imaju i potraživanja od kreditne institucije po osnovu depozita.

Baza podataka o dospjelim obavezama se sastoji od deponenata kreditne institucije koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita i istovremeno imaju dospjelu obavezu (npr. kod fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, u ukupan iznos dospjelih obaveza uključuju se obaveze po kreditima, minusna stanja po tekućim računima, obaveze za provizije i naknade, obaveze za dospijeća po kreditnim karticama i sl.).

Sadržaj baze o dospjelim obavezama sastoji se od elemenata prikazanih **Tabelom 3³**

Kolona	Naziv kolone	Sadržaj	Obaveznost unosa	Oznaka
A	RAČUN	Broj računa dospjele obaveze	Obavezan	XXXXXXXXXX XX
B	KONTO	Račun iz kontnog plana za kreditne insti. - CBCG	Obavezan	XXXXXXXXXX XX
C	ŠIFRA DEPONENTA	Interna šifra deponenta imaoca računa	Obavezan	XXXXXXXXXX XX
D	VALUTA	Šifra valute	Obavezan	XXX
E	GLAVNICA VALUTA*	Dospjela obaveza u valuti	Obavezan	XXXXXXXXXX XX
F	GLAVNICA EUR*	Dospjela obaveza u eurima	Obavezan	XXXXXXXXXX XX

Napomene: X - oznaka u tabeli za cifru

* Standardni numerički format je 9999999999.99

RAČUN - Obavezan unos. Mora bit jedinstven.

KONTO - Obavezan unos. Koristi se kontni plan za kreditne institucije utvrdjen od CBCG.

ŠIFRA DEPONENTA - Obavezan unos. Interna šifra deponenta mora biti jedinstvena. Ograničenje za unos u polju šifre je do 30 simbola. Nijesu dozvoljeni razmaci unutar šifre, navodnici, tačke i ostali specijalni znaci, tj. šifra se može sastojati od **CIFARA I VELIKIH SLOVA**.

VALUTA - Obavezan unos. Brojčana oznaka valute.

GLAVNICA VALUTA - Obavezan unos. Standardni numerički format*.

GLAVNICA EUR - Obavezan unos. Standardni numerički format*.

IV. BAZA PODATAKA O IDENTIFIKACIONIM DOKUMENTIMA

³ **Napomena:** Za bazu podataka o dospjelim obavezama neophodno je dostaviti svih 6 kolona, bez obzira na nepostojanje podataka, dakle treba fizički da postoji i svaka prazna kolona. Iznose unositi bez negativnog predznaka.

Baza podataka o identifikacionim dokumentima odnosi se na bazu za **tip deponenta -fizička lica** (nepotrebno u ovoj bazi dostavljati podatke o identifikacionim dokumentima lica ovlaštenog za zastupanje pravnog lica).

Sadržaj baze o identifikacionim dokumentima sastoji se od elemenata prikazanih **Tabelom 4.4**

Kolona	NAZIV KOLONE	Sadržaj	Obaveznost unosa	Oznaka
A	ŠIFRA DEPONENT A	Interna šifra deponenta	Obavezan za fizička lica	XXXXAAAAX X
B	VRSTA DOKUMENT A	Lična karta, pasoš	Obavezan	XXXXaAAAAa XX
C	IME DATOTEKE	Ime dokumenta	Obavezan	XXXXAAAa XX

ŠIFRA DEPONENTA - Obavezan unos. Interna šifra deponenta mora biti jedinstvena. Ograničenje za unos u polju šifre je do 30 simbola. Nijesu dozvoljeni razmaci unutar šifre, navodnici, tačke i ostali specijalni znaci, tj. šifra se može sastojati od **CIFARA I VELIKIH SLOVA**.

VRSTA DOKUMENTA – Obavezan unos. Moguća kombinacija **CIFARA, MALIH I VELIKIH SLOVA**.

IME DATOTEKE - Obavezan unos naziva dokumenta sa ekstenzijom. Ime dokumenta mora biti jedinstveno. Moguća kombinacija **CIFARA, MALIH I VELIKIH SLOVA**.

V. DATOTEKA SA IDENTIFIKACIONIM DOKUMENTIMA

Datoteka sa skeniranim identifikacionim dokumentima se formira na način da naziv dokumenta mora biti identičan sa poljem "**Ime dokumenta**" iz baze IV - kolona C. **Datoteka se dostavlja u ZIP formatu (ne zipuju se pojedinačno identifikacioni dokumenti već svi idu u jednu ZIP datoteku)**. Moguća kombinacija **CIFARA, MALIH I VELIKIH SLOVA**.

Radi kontrole podataka napominjemo:

Skup podataka br. 1 - Tabela 1 - Analitika po **SVIM deponentima** FL i PL na dan nastupanja zaštićenog slučaja. Broj deponentata odgovara poziciji red I kolona B iz Mjesečnog izvještaja UD. Ukupan iznos depozita u kreditnoj instituciji jednak je poziciji reda I kolona A, Mjesečnog izvještaja UD, a ukupan iznos garantovanih depozita je jednak poziciji reda 5 kolona M Mjesečnog izvještaja GD, na dan nastupanja zaštićenog slučaja.

Skup podataka br. 2 - Tabela 2 - Popis računa depozita i računa dospjelih kamata po depozitima FL i PL, na računima klase 2, kategorije 21, 22 i 23 (stanje obaveza po kamatama na dan nastupanja zaštićenog slučaja). Ukupan iznos depozita u kreditnoj instituciji jednak je

⁴ **Napomena:** Za bazu podataka o identifikacionim dokumentima neophodno je dostaviti sve 3 kolone.

poziciji reda I kolona A, Mjesečnog izvještaja UD, a ukupan iznos garantovanih depozita je jednak poziciji reda 5 kolona M Mjesečnog izvještaja GD, na dan nastupanja zaštićenog slučaja.

Skup podataka br. 3 –Tabela 3 - Popis dospjelih obaveza (FL i PL) - na dan nastupanja zaštićenog slučaja. Visina dospjelih obaveza odgovara zbiru pozicija reda I kolone E i kolone H iz Mjesečnog izvještaja GD.

1483.

Na osnovu člana 44 stav 1 Zakona o kulturi („Službeni list CG”, br. 49/08, 16/11, 40/11 i 38/12), Vlada Crne Gore je, na sjednici od 4. juna 2026. godine, donijela

R J E Š E N J E
O RAZRJEŠENJU PREDsjedNIKA I ČLANA SAVJETA JAVNE USTANOVE
CRNOGORSKO NARODNO POZORIŠTE

Razrješavaju se predsjednik i član Savjeta Javne ustanove Crnogorsko narodno pozorište, zbog isteka mandata, i to:

- 1) Vasko Raičević, predsjednik,
- 2) Senad Šahmanović, član.

Broj: 11-104/26-2085/4
Podgorica, 4. juna 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1484.

Na osnovu člana 44 stav 1 Zakona o kulturi („Službeni list CG”, br. 49/08, 16/11, 40/11 i 38/12) i člana 5 stav 4 Odluke o organizovanju Javne ustanove Crnogorsko narodno pozorište („Službeni list CG“, br. 44/13 i 43/14), Vlada Crne Gore je, na sjednici od 4. juna 2026. godine, donijela

R J E Š E N J E
O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA SAVJETA JAVNE USTANOVE CRNOGORSKO
NARODNO POZORIŠTE

Za predsjednika Savjeta Javne ustanove Crnogorsko narodno pozorište imenuje se Aleksandar Vujović, reditelj, multimedijalni umjetnik i producent.

Broj: 11-100/26-2086/3

Podgorica, 4. juna 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1485.

Shodno članu 61 st. 1 i 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima („Službeni list CG”, br. 2/18, 34/19, 8/21, 82/25, 3/26 i 33/26), Vlada Crne Gore je, na sjednici od 4. juna 2026. godine, donijela

R J E Š E N J E
O PRESTANKU VRŠENJA DUŽNOSTI V. D. GENERALNOG DIREKTORA
DIREKTORATA ZA INSPEKCIJSKI NADZOR U MINISTARSTVU PROSTORNOG
PLANIRANJA, URBANIZMA I DRŽAVNE IMOVINE

Daliboru Đeriću, vršiocu dužnosti generalnog direktora Direktorata za inspeksijski nadzor u Ministarstvu prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, prestaje vršenje navedene dužnosti zbog isteka vremena od šest mjeseci, na koje je određen za vršioca dužnosti generalnog direktora ovog direktorata.

Broj: 11-104/26-2091/4
Podgorica, 4. juna 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1486.

Shodno članu 61 st. 1 i 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima („Službeni list CG”, br. 2/18, 34/19, 8/21, 82/25, 3/26 i 33/26), Vlada Crne Gore je, na sjednici od 4. juna 2026. godine, donijela

R J E Š E N J E
O PRESTANKU VRŠENJA DUŽNOSTI V. D. SEKRETARA MINISTARSTVA
EVROPSKIH POSLOVA

Predragu Radovanoviću, vršiocu dužnosti sekretara Ministarstva evropskih poslova, prestaje vršenje navedene dužnosti zbog isteka vremena od šest mjeseci, na koje je određen za vršioca dužnosti sekretara ovog ministarstva.

Broj: 11-104/26-2101/3
Podgorica, 4. juna 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1487.

Na osnovu člana 61 st. 1 i 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima („Službeni list CG”, br. 2/18, 34/19, 8/21, 82/25, 3/26 i 33/26), Vlada Crne Gore je, na sjednici od 4. juna 2026. godine, donijela

R J E Š E N J E
O ODREĐIVANJU VRŠIOCA DUŽNOSTI SEKRETARA
MINISTARSTVA EVROPSKIH POSLOVA

Za vršioca dužnosti sekretara Ministarstva evropskih poslova određuje se Predrag Radovanović, diplomirani pravnik, do postavljenja sekretara ovog ministarstva u skladu sa zakonom, a najduže do šest mjeseci.

Broj: 11-100/26-2103/3
Podgorica, 4. juna 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1488.

Na osnovu člana 22 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CG“, br. 80/08, 14/17, 28/18, 63/22 i 121/23) i člana 5 Odluke o Savjetu za prava djeteta („Službeni list CG“, br. 123/23, 6/24, 73/24, 98/24 i 69/26), Vlada Crne Gore je, na sjednici od 4. juna 2026. godine, donijela

R J E Š E N J E
O RAZRJEŠENJU PREDSJEDNIKA I DVA ČLANA
SAVJETA ZA PRAVA DJETETA

1. Razrješavaju se predsjednik i dva člana Savjeta za prava djeteta, i to:

Predsjednik Savjeta,

Dragoslav Šćekić, raniji ministar sporta i mladih.

Članovi/ice:

– Damir Gutić, ministar socijalnog staranja, brige o porodici i demografije,

– Sanja Jokić, predstavница Ministarstva sporta i mladih.

2. Ovo rješenje objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 11-104/26-2133/3

Podgorica, 4. juna 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1489.

Na osnovu člana 22 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CG“, br. 80/08, 14/17, 28/18, 63/22 i 121/23) i člana 5 Odluke o Savjetu za prava djeteta („Službeni list CG“, br. 123/23, 6/24, 73/24, 98/24 i 69/26), Vlada Crne Gore je, na sjednici od 4. juna 2026. godine, donijela

**RJEŠENJE
O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA I ČLANICE
SAVJETA ZA PRAVA DJETETA**

1. Za predsjednika Savjeta za prava djeteta imenuje se Damir Gutić, ministar socijalnog staranja, brige o porodici i demografije.
2. Za članicu Savjeta za prava djeteta imenuje se Amela Orahovac, predstavnica Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografije.
3. Ovo rješenje objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 11-100/26-2132/3
Podgorica, 4. juna 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1490.

Shodno članu 61 st. 1 i 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima („Službeni list CG”, br. 2/18, 34/19, 8/21, 82/25, 3/26 i 33/26), Vlada Crne Gore je, na sjednici od 4. juna 2026. godine, donijela

R J E Š E N J E
O ODREĐIVANJU VRŠITELJKE DUŽNOSTI ČLANICE
DRŽAVNE KOMISIJE ZA ŽALBE

Za vršiteljku dužnosti članice Državne komisije za žalbe određuje se Marija Raspopović, diplomirana pravica, do imenovanja člana Državne komisije za žalbe u skladu sa zakonom, a najduže do šest mjeseci.

Broj: 11-100/26-2097/3
Podgorica, 4. juna 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1491.

Shodno članu 61 st. 1 i 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima („Službeni list CG”, br. 2/18, 34/19, 8/21, 82/25, 3/26 i 33/26), Vlada Crne Gore je, na sjednici od 4. juna 2026. godine, donijela

R J E Š E N J E
O PRESTANKU VRŠENJA DUŽNOSTI V. D. GENERALNE DIREKTORICE
DIREKTORATA ZA NORMATIVNE POSLOVE I PRAĆENJE PRIMJENE PROPISA
IZ OBLASTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE
U MINISTARSTVU ZDRAVLJA

Biljani Petrović-Nedović, vršiteljki dužnosti generalne direktorice Direktorata za normativne poslove i praćenje primjene propisa iz oblasti zdravstvene zaštite u Ministarstvu zdravlja, prestaje vršenje navedene dužnosti zbog isteka vremena od šest mjeseci, na koje je određena za vršiteljku dužnosti generalne direktorice ovog direktorata.

Broj: 11-104/26-2139/3
Podgorica, 4. juna 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1492.

Na osnovu člana 61 st. 1 i 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima („Službeni list CG”, br. 2/18, 34/19, 8/21, 82/25, 3/26 i 33/26), Vlada Crne Gore je, na sjednici od 4. juna 2026. godine, donijela

R J E Š E N J E
O ODREĐIVANJU VRŠITELJKE DUŽNOSTI GENERALNE DIREKTORICE
DIREKTORATA ZA NORMATIVNE POSLOVE I PRAĆENJE PRIMJENE PROPISA IZ
OBLASTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U MINISTARSTVU ZDRAVLJA

Za vršiteljku dužnosti generalne direktorice Direktorata za normativne poslove i praćenje primjene propisa iz oblasti zdravstvene zaštite u Ministarstvu zdravlja određuje se Biljana Petrović-Nedović, diplomirana pravica, do postavljenja generalnog direktora ovog direktorata u skladu sa zakonom, a najduže do šest mjeseci.

Broj: 11-100/26-2140/3
Podgorica, 4. juna 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1493.

Shodno članu 61 st. 1 i 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima („Službeni list CG”, br. 2/18, 34/19, 8/21, 82/25, 3/26 i 33/26), Vlada Crne Gore je, na sjednici od 4. juna 2026. godine, donijela

R J E Š E N J E
O PRESTANKU VRŠENJA DUŽNOSTI
V. D. GENERALNOG DIREKTORA DIREKTORATA ZA ŠUMARSTVO, LOVSTVO I
DRVNU INDUSTRIJU U MINISTARSTVU POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I
VODOPRIVREDE

Vladu Šćepanoviću, vršiocu dužnosti generalnog direktora Direktorata za šumarstvo, lovstvo i drvenu industriju u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, prestaje vršenje navedene dužnosti zbog isteka vremena od šest mjeseci, na koje je određen za vršioca dužnosti generalnog direktora ovog direktorata.

Broj: 11-104/26-2141/3
Podgorica, 4. juna 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.